

ΕΡΜΗ ΕΡΕΥΡΙΑΣ

03

Ε.Ρ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ - ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΡΙΑΣ

GRVER-01300

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

+ 900
B. 108
Αριθ. εισ

8203/69

Εξ αγοράς

GRVER-00402



Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΒΙΟΣ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ

ΤΟΥ

ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΤΟΥ

ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ.

Συνερανισθεὶς ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων
καὶ ἐξηγηθεὶς εἰς τὸ νεοελληνικόν, μετὰ τὰς ἀρ-
χαίας καὶ νέας ὀνομασίας τῶν πόλεων καὶ
μετὰ τοὺς νῦν κατοίκους αὐτῶν, ἐν οἷς
προσετέθη καὶ ἡ χάρτα τῆς ἐκ-
στρατείας τοῦ Ἀλεξάνδρου.

ΝΥΝ

Τὸ πρῶτον τύποις ἐξεδόθη, ὑπὲρ ὅφελος τῶν
Φιλομούσων Ἑλλήνων.

ΥΠΟ ΤΟΥ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΚΑΙ ΙΑΤΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΠΥΡΡΟΥ

ΤΟΥ

ΘΕΤΤΑΛΟΥ

ΚΑΙ ΙΠΠΟΤΟΥ, ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΤΑΓΜΑΤΟΣ
ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1846.



ΤΩ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΩ

ΚΑΙ

ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΩ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ

ΚΥΡΙΩ ΜΟΙ ΚΥΡΙΩ

ΚΥΡΙΑΛΩ

ΤΗΝ ΒΙΒΛΟΝ ΤΑΥΤΗΝ

ΤΑΠΕΙΝΩΣ ΑΝΑΤΙΘΗΣΚ.

Ὁ ΑΡΧΙΜΑΝΑΡΪΤΗΣ

Δ. ΠΥΡΡΟΣ.

Μακαριώτατε καὶ φιλόμους Ποιμέναρχα!

Παραδίδων ποτὲ εἰς τοὺς μαθητάς μου τὸν Ἑλληνικὸν Βίον καὶ πράξεις τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα, παρεκινήθην ὑπὸ πολλῶν νὰ τυπώσω αὐτὸν ἐξηρημένον εἰς τὸ νεοελληνικόν πρὸς ὄφελος τῶν φιλομούσων ὁμογενῶν, καθὼς πρὸ πολλοῦ περὶ τούτου σὰς ἔγραφον. Πολλοὶ ἄνθρωποι συνέγραψαν τὸν βίον τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου: ἄλλοι μὲν τὸν συνέγραψαν ἐκτεταμένως καὶ δεινῶς, ὡς ὁ Ἀρίανος ὁ Νικομηθεύς, ἄλλοι δὲ συνεσταλμένως καὶ ἑλληνιστί, ὡς ὁ σοφὸς Πλούταρχος ὁ Χαϊρώνεὺς, ἄλλοι πάλιν συνέγραψαν μυθικὴν ἱστορίαν μᾶλλον παρά ἀληθείας, μακρὰν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἐγὼ δὲ θέλων νὰ φανῶ ὠφελιμώτερος εἰς τὸν πλησίον μου, συνερανίσθην μὲ κόπον πολλὸν ἐκ πάντων αὐτῶν, καὶ ἔκαμην τὴν παροῦσαν μου ταύτην βίβλον πρὸς εὐχαρίστησιν τῶν φιλομούσων Ἑλλήνων.

Ὅτι ὁ μέγας Ἀλεξάνδρος ἐχηρμάτισε ὁ ἀνδρειώτερος καὶ ἀξιώτερος τῶν ἀνθρώπων, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου τὸν κηρύττουσι τοιοῦτον. Πολλοὶ μεγάλοι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου, τόσον Ἕλληνες, ὅσον καὶ Ῥωμαῖοι, καὶ Πέρσαι, καὶ Ἀφρικανοί, ἠθέλησαν νὰ φθάσωσι τὸν μέγαν Ἀλεξάνδρον, πλὴν δὲν ἠδυνήθησαν, διότι αὐτοὶ δὲν ἦσαν βέβαια προωρισμένοι ἐκ Θεοῦ. Ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ Θερμιστοκλῆς καὶ ὁ μέγας Πύρρος τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ξέρξης, ὁ Δαρεῖος, ὁ Αὐγουστος Καίσαρ, ὁ μέγας Πέτρος τῆς Ῥωσσίας, καὶ ὁ μέγας Κάρολος, καὶ ὁ Ναπολεὼν τῆς Γαλλίας, καὶ ὁ μικρὸς Ἀλῆ Πασσᾶς τῆς Ἰπείρου, καὶ ὁ Καμποδίστριας, ὅλοι αὐτοὶ ἐφάνησαν μὲν κατ' ἀρχάς ὡς μεγάλοι καὶ δυνατοί, πλὴν πρὸς τὸ τέλος ἐφάνησαν σμικροί, ἄνθρωποι καὶ ποταποί. Ὁ δὲ μέγας Ἀλεξάνδρος τυχερὸς ὢν καθ' ὅλα, κατώρθωσε τὰ πάντα θριαμβευτικῶς, καὶ αὐτὰ εἰς ὀλίγον καιρὸν, καὶ οὕτως ἀπέθανεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἀπὸ συνεχῆ θερμὴν, ἐπάνω εἰς χρυσὴν κλίνην ὡς μόνος ἐξαίρετος καὶ μέγας Μονάρχης τοῦ κόσμου.

Εἰς μάτην ἀγωνίζονται οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου νὰ φαίνωνται τοιοῦτοι, μὴν ἔχοντες τὴν μάθησιν, καὶ σφίμν, καὶ τὸ σέβας πρὸς τὸν Θεόν. Ὁ μέγας Ναπολεὼν λαβὼν ποτὲ εἰς τὴν κεφαλὴν του τὸ σιδηροῦν διάδημα τοῦ μεγάλου Καρόλου εἶπεν, ὁ Θεὸς μοὶ τὴν ἔδωκεν, ἀλλοίμονον, ὅστις τὸ ἐγγίξει, λη

β'.

σμονήσας ὁμοῦ καὶ αὐτὸς ὡς ὁ Σποῦλ τὸ βασιλικὸν χρίσμα, ἐπεσεν εἰς τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ ἁγίου Θεοῦ τάχιστα, καὶ ἐξορισθεὶς ἀπέθανεν ὡς ὁ Ἀρεῖος μακρὰν τῶν φιλητάτων του τέκνων. Ὁ δυστυχὴς Ναπολέων ὑπερυψωθείς, ἐλησμόνησε νὰ λέγῃ συνεχῶς ὡς ὁ Περικλῆς τῶν Ἀθηναίων, πρόσεχε Ναπολέων, ὅτι Γάλλων τε καὶ Εὐρωπαίων ἄρχεις. Ὁ σοφὸς Σόλων ἔλεγε συνεχῶς πρὸς τὴν βαθύπλουτον Κροῖσον, μηδὲνα πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε Κροῖσε! Ὁ μέγας Ἀλέξανδρος εἶναι ὁ κανὼν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὰς μεγάλας πράξεις καὶ ἀρετάς. Οἱ μεγαλόδωροι ἡγεμόνες, οἱ δίκαιοι καὶ φιλελεύθεροι ἐκείνοι εἰσὶν οἱ ἐρασιμώτεροι καὶ καλοὶ εἰς τὸν κόσμον, ὡς ὁ Νουμᾶς, καὶ ὁ Μάρκος Αὐρήλιος τῆς Ρώμης κ.τ.λ.

Οἱ παῖδες τῶν Ἑλλήνων, καὶ μάλιστα οἱ Μακεδόνες, ἔχοντες πατριώτην ἕνα τοιοῦτον ἥρωα τοῦ κόσμου Ἕλληνα καὶ φιλέλληνα τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον, τὸν ἄξιον υἱὸν Φιλίππου τοῦ βασιλέως, καὶ σοφὸν μαθητὴν τοῦ Ἀριστοτέλους, γεγυμνασμένον εἰς τὸν θεωρητικὸν βίον τῶν μαθήσεων καὶ πρακτικῶν τῆς πολιτικῆς καὶ πολεμικῆς, πρέπει αὐτοὶ τόσον πολιτικοί, ὅσον καὶ πολεμικοί, τὸν βίον αὐτοῦ νὰ τὸν ἔχωσιν ὡς κειμήλιον εἰς τὸν κόλπον των, καθὼς ποτε ὁ μέγας Ἀλέξανδρος εἶχε τὴν Ἰλιάδα τοῦ Ὁμήρου εἰς τὸ προσκέφαλόν του.

Οἱ νῦν Ἕλληνες διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ Σύνταγμα αὐτῶν, ἐδειξαν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ζῶσιν εἰσέτι οἱ Ἕλληνες, καὶ ζῶσιν ἀξίως τοῦ ὀνόματος τῶν προγόνων των, καὶ αὐτοὶ μετὰ καιρὸν φωτισθέντες θέλουσι φανῆ ἀξιώτεροι καὶ νουνεχέστεροι, ἐὰν ἔχωσιν ὁμόνοιαν, καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὴν πατρίδα, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς οἱ Ἕλληνες ἔχουσι στάδιον πολιτικὸν τῆς δοξῆς τῶν προγόνων των. Αἱ καλὰ μαθήσεις ἀπεργάζονται τὸν ἄνθρωπον λογικὸν καὶ φιλόθεον, αἱ δὲ κακαὶ τὸν κατασταίνουν ἀνόητον καὶ μωρόν· αἱ μαθήσεις ἡνωμένοι μετὰ τὰς καλὰς πράξεις, ἀποτελοῦσι τὰς ἀρετάς, αἱ δὲ ἀρεταὶ συνίστανται εἰς τοὺς χρυσοὺς λόγους τοῦ Εὐαγγελίου τῆς χάριτος· α ὁ σὺ μισεῖς, ἐτέρῳ μὴ ποιήσης, καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς. » Τα δὲ λοιπὰ εἰσι μάταια.

Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος, αἱ δὲ πανάγια ὑμῶν εὐχαί, εἰσὼν μοι ἀφῶγαί εἰς πᾶν ἔργον ἁγαθόν. Ἀμήν. δ. Πύρρος

ΒΙΟΣ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ

ΤΟΥ

ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΤΟΥ

ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ.

Δέν είναι άνθρωπος, μήτε εις τὸν ἀρχαῖον Κόσμον τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, μήτε εις τὸν νέον τῆς Ἀμερικῆς, ὅστις νὰ μὴν ἤκουσεν, ἢ νὰ μὴν ἔμαθε, τὰς πράξεις καὶ τὰ κατορθώματα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα, μήτε ἐστάθῃ ἄλλος ἄνθρωπος εις τὸν Κόσμον, τόσον ἄξιος, τόσον ταλμηρὸς καὶ τόσον ἄσκητος, ὡς οὗτος ὁ Μέγας Ἀλεξάνδρος, ἐπειδὴ αὐτὸς νέος ὢν καὶ ὀλιγοχρόνιος καὶ εἰς μόνος ἀρχηγός, εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐπραξε καὶ κατώρθωσε περισσύτερα ἀπὸ ἐκείνα, τὰ ὅποια κατορθώνουσιν οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι εἰς πολὺν καιρὸν.

Ο Μακεδὼν Ἀλέξανδρος ὡς προωρισμένος ἐκ Θεοῦ, κατετρόπωσε τὰ ἄθρα καὶ βάρβαρα ἔθνη τοῦ Κόσμου. Οἱ Πέρσαι χαλάσαντες τότε τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἐπῆραν τὰ ἱερὰ σκεύη αὐτοῦ καὶ τὰ ἐμεταχειρίζοντο εἰς τὰς χρεῖας αὐτῶν, καὶ στήσαντες τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἐν πεδίῳ Δαυὶδ τῆς Βαβυλῶνος, ἐπρόσταξαν νὰ λατρεύσωσιν αὐτὰς ὡς Θεοὺς τῆς Γῆς αὐτῶν· ὁ δὲ Θεὸς ἠφάνισε τὰς βασιλείας αὐτῶν. Τὴν κατατροφὴν τῶν Περσῶν προῦδὼν ποτε καὶ ὁ προφήτης Δανιὴλ εἶπε πρὸς βασιλεῆα τῶν Περσῶν Δαρεῖον « ὁ Κριός, ὃν εἶδες Βασιλεῦ εἰς τὸν ὕπνον » σου, ὁ ἔχων τὰ κέρατα, Βασιλεὺς Περσῶν καὶ Μήδων ἐστίν, » ὁ δὲ Τράγος τῶν αἰγῶν, Βασιλεὺς Ἑλλήνων, καὶ τὸ κέρα· τὸ ἡμέγα, τὸ ἀναμέσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, αὐτὸς ἐστὶ Βασιλεὺς » ὁ πρῶτος. Κεφ. 9. » Τὰ ἴδια λέγει καὶ ὁ προφήτης Ἰερεμίας.

Ο Μέγας Ἀλεξάνδρος λαβὼν τὴν Βασιλείαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, εὐθὺς ἠσύχασε τοὺς πέραξ αὐτοῦ ἐχθροὺς τῆς Βασιλείας, ἐπολέμησε τοὺς Θράκας, κατετρόπωσε τοὺς Τριβαλλοὺς καὶ Γέτας. Ἐπιστρέψας εἰς τὴν Παιονίαν καὶ Ἰλλυρίαν ἐπολέμησε μετὰ τοὺς Ταυαντίους τῆς Ἀλβανίας, ἐπολιώρῃσεν τοὺς Θηβαίους

καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν κατέσκαψεν. Ἐκστρατεύει μὲ τριάκοντα ἑξ
χιλιάδας στρατιώτας, διαβαίνει ἀπὸ τὴν Θράκην εἰς τὴν Ἀσίαν,
εἰς τὴν Τρωάδα στεφανώνει τὸν τάφον τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῦ
Πατρόκλου. Εἰς τὸν Γρανικὸν ποταμὸν νικᾷ τεσσαράκοντα χιλι-
άδας Πέρσας. Κυριεύει ὅλην τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Λύει τὸν Γορδιακὸν
κόμβον, νικᾷ τὸν Δαρεῖον εἰς τὴν Ἰσὸν πόλιν ἔχοντα ἑξακοσίας
χιλιάδας στρατὸν, αἰχμαλωτίζει τὰς γυναῖκας καὶ θυγατέρας
αὐτοῦ, κατέσκαψε τὴν Τύρον, ἐμβαίνει εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα μὲ σέβας,
κυριεύει τὴν Γάζαν, ἀπερνᾷ εἰς Αἴγυπτον, κτίζει τὴν Ἀλεξάν-
δρειαν, προχωρεῖ εἰς τὴν Λυβίαν ἕως εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἄμμωνος.
Ἐπιστρέψας ἀπερνᾷ τὸν Εὐφράτην καὶ Τίγρητα τοὺς ποταμούς,
νικᾷ πάλιν τὸν Δαρεῖον εἰς τὰ Ἄρβηλα, ἔχοντα χιλίας χιλιάδας
στρατὸν πεζὸν καὶ πεντήκοντα χιλιάδας ἵππικόν. Εὕρισκει εἰς
τὰ Σοῦσα ἑνεακῆσια μυλλιούνια δραχμάς, ἐπιστρέφει εἰς τὴν
Βαβυλῶνα, κυριεύει ὅλην τὴν Περσίαν καὶ Μηδίαν, λαμβάνει εἰς
γυναῖκά του τὴν ὡραίαν Ρωξάνην, διαβαίνει τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν,
νικᾷ τὸν γενναῖον Πῶρον, ἐπιστρέφει εἰς τὰς Παταγόδας τῆς
Περσίας, λαμβάνει τοὺς θησαυροὺς τοῦ Κύρου, ἀναβαίνει εἰς
τὰ Σοῦσα, ὑπανδρεύει ὀγδοήκοντα στρατηγούς, πληρῶνει τὰ
χρῆς τῶν στρατιωτῶν, ἐπιστρέφει εἰς τὴν Βαβυλῶνα διὰ τῶν
ποταμῶν, ἐλὼν καὶ βάλτων, ἀρρώστῃ βαρέως ἀπὸ συνεχῆ
θέρμην καὶ μετὰ δέκα ἡμέρας ἀπέθανεν εἰς χρυσὴν κλίνην, ὡς
ἐνδοξότερος Μονάρχης καὶ Βασιλεὺς τοῦ Κόσμου.

Γέννησις τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Οὗτος εἶναι ἐκεῖνος ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ὁ υἱὸς τοῦ τετάρτου
Φιλίππου τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας, υἱοῦ τοῦ δευτέρου
Ἀμύντα, Ἡρακλείδης τὸ γένος. Ἡ μήτηρ τοῦ Ἡρώος τούτου τοῦ
Ἀλεξάνδρου ὠνομάζετο Ὀλυμπιάς, αὕτη ἦτον θυγάτηρ τοῦ
Νεοπτολέμου καὶ ἀδελφὴ τοῦ πρώτου Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως
τῆς Ἠπείρου, καὶ ἀνεψιὰ τοῦ περιφήμου Αἰακίδου τοῦ πατρὸς
τοῦ Μεγάλου Πύρρου τοῦ Βασιλέως. Λέγει ὁ σοφὸς Πλάτων, ὅτι
ὁ Αἰακίδης ἐκεῖνος γενόμενος βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου ἐδίωξεν
ἐκεῖθεν τὸν ἀνεψιὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου μὲ τὴν Ὀλυμπιάδα, οἵτινες
ἐλθόντες διέτρεβον εἰς τινὰ νῆσον Σαμοθράκην καλουμένην, πλη-

σίον τῆς Θράκης, τὴν ὁποίαν τότε ὠρίζον οἱ Μακεδόνες· αὕτη ἡ Ὀλυμπιάς ἦτον μὲν ὄρφανή, ἀλλὰ ἦτον νέα καὶ πολλὰ ὠραία καὶ ζωηρά. Φίλιππος ὁ βασιλεὺς τότε νέος ὢν καὶ αὐτὸς ἕως ἐτῶν δέκα ὀκτὼ (μειράκιον) καὶ ὠραῖος ὁμοίως, ἠγάπησεν αὐτὴν τὴν Ὀλυμπιάδα, καὶ συμμνηθεὶς μὲ αὐτὴν μυστικῶς εἰς γάμου κοινωνίαν, τὴν ἔλαβεν εἰς τὰ ἴδια, αὕτη δὲ συνέλαβεν ἐν γαστρὶ εὐθύς, καὶ ἐλθοῦσα εἰς Πέλλαν (α) τῆς Μακεδονίας, ἐγέννησε τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον πρὸ Χριστοῦ ἔτη 356, εἰς τὰς 6 ἡμέρας τοῦ Ἑκατομβαιῶνος μηνός, παρὰ Μακεδόνων δὲ Λώου· ἦτοι εἰς τὴν 14 τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἰουλίου μηνός, εἰς τὴν ἰδίαν ἡμέραν, καθ' ἣν Ἡρόστρατός τις ἀχρεῖος κατέκαυσε τὸν ἐν Ἐρέσφι μεγαλῶτατον ναὸν τῆς Θεᾶς Ἀρτέμιδος, διὰ τὴν ἀκουσθῆ καὶ αὐτὸς εἰς τὸν κόσμον, ὅτι κατὰ ἔκτα. Προξενήτης τῆς ὠραίας ταύτης Ὀλυμπιάδος ἦτον ὁ πάππος αὐτῆς καὶ ἐπίτροπος Ἀρύμβας ὁ βασιλεὺς τῶν Μολοσσῶν τῆς Ἠπείρου, τὸν ὁποῖον ὁ σφοδρὸς Πλούταρχος ἀδελφὸν αὐτῆς καλεῖ. Οὗτος ὁ γέρων Ἀρύμβας, ἡ Ἀρύσβας εἶχε τρεῖς υἱούς· δηλ. τὸν Ἀλέξανδρον, τὸν Αἰακίδην καὶ τὸν ὠραῖον Νεοπτόλεμον. Ὁ Αἰακίδης εἶχε τὸν μέγαν Πύρρον υἱόν, ὁ δὲ Νεοπτόλεμος τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὴν ὠραίαν Ὀλυμπιάδα, ἡ δὲ Ὀλυμπιάς ἐγέννησε τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον, ὥστε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἦτον ἀνεψιὸς τοῦ Μεγάλου Πύρρου τοῦ Αἰακίδου.

(α) Ἡ Πέλλα τὸ πάλαι καὶ Βουνομος καὶ Βουνομία ἐλέγετο, τὴν ὁποίαν Φίλιππος ὁ βασιλεὺς τὴν ἐμεγάλωσεν. Αὕτη κεῖται μεταξὺ τῆς Βεβρόιας καὶ Βοδενᾶς τῶν πόλεων, κάτωθεν τοῦ ὄρους Βερμίου, εἰς τὸ ὠραῖον καὶ ἵπποτρόφον πεδῖον, πλησίον τῆς ἐκεῖ λίμνης Πετρύτσης τῆς Γενιτζῆς νῦν πόλεως τῶν τούρκων, εἰς τόπον λεγόμενον Παλλάτια, πλησίον τοῦ Λωδίου ποταμοῦ, τανῦν δὲ Μπαλουτζία, δι' οὗ ἀλέθουσιν ἀλευρόμυλοι, ὀρυζόμυλοι καὶ πιπερόμυλοι, καὶ οὐχὶ ταμπακόμυλοι, καθὼς λέγει τις γεωγράφος. Τὰ θεμέλια τῆς Πέλλης φαίνονται μὲ ἀχρογωνιαίους λίθους εἰς τὸ νῦν χωρίον Ἀλάχ-Κλησεσί καλούμενον, (τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία) μὲ διακροσία χριστιανικῆς οἰκογενείας μὲ ἐνδύματα ἀρχαίων Μακεδόνων· μνηστὰς (ἀρνιακά). Τὴν ἀρχαίαν Πέλλαν ἐχάλασε ποτὲ ὁ ἄγιος καὶ δάσκαρος Παῦλος Αἰμιλῖος ὁ Ῥωμαῖος. Ἰδ. εἰς τὸ τέλος τῆς γαστρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου.

“Όταν ὁ Φίλιππος ἐκυρίευσεν τὴν Ποτιδαίαν (Κασσάνδραν ἀποικίαν ποτὲ τῶν Κορινθίων, κειμένην εἰς τὸν Ἰσθμὸν μὲ ὀλίγους κατοίκους), ἦλθον εἰς αὐτὸν τρεῖς χαροποιαὶ εἰδήσεις· ἡ μὲν μία, ὅτι συνεργεῖα τοῦ φίλου του καὶ στρατηγοῦ Παρμενίωνος, τὰ στρατεύματά του ἐνίκησαν τοὺς γείτονας αὐτοῦ Ἰλλυριοὺς (καὶ Ἀλβανοὺς καὶ Σλάβους), ἡ δευτέρα, ὅτι οἱ ἵπποι του ἐνίκησαν εἰς τὸ τρέξιμον εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας τῆς Πελοποννήσου, καὶ τρίτον, ὅτι τοῦ ἐγεννήθη οὗτος ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, εἰς ταύτας τὰς τρεῖς χαροποιὰς εἰδήσεις κατανυχθεὶς ὁ Φίλιππος ἀπὸ τὴν χαρὰν του, εἶπεν· ὦ Θεοί! μίξετε τί κακὸν, διὰ νὰ μὴν μοῦ ἔλθωσι τὰ κακὰ ὅλα ὁμοῦ!

Ἡλικία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

“Ὁ Ἀλέξανδρος διάγων τότε εἰς μικρὰν ἐτι ἡλικίαν, παρεδόθη εἰς διαφόρους διδασκάλους καὶ παιδαγωγούς, ὁ πρῶτος πάντων ὁμοῦς ἦτον ὁ Λεωνίδας ὁ συγγενὴς τῆς Ὀλυμπιάδος, οὗτος ὁ Λεωνίδας ἦτον ἄνθρωπος σοφὸς μὲν, πλὴν αὐστηρὸς, πρὸ πάντων δὲ ἐκαλεῖτο τροφεὺς καὶ καθηγητὴς τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἐν μίᾳ τῶν ἡμερῶν, ἐνῷ ὁ Λεωνίδας ἐθυσίαζεν εἰς τοὺς Θεοὺς, ὁ νέος Ἀλέξανδρος θραξάμενος πολλὴν λίθον, ἔρριπτεν ἀφθόως εἰς τὸν λιθανωτὸν διὰ νὰ ἐκπέμπῃ πολλὴν εὐωδίαν, ὁ δὲ Λεωνίδας ἰδὼν λέγει, ὦ παιδίον μου, ὅταν κυριεύσῃς ἐκείνους τοὺς λιθανοφόρους τόπους τότε νὰ ἐβάλῃς πολλὴν λίθον, τὴν ὅποιον λόγον ἐνθυμούμενος ὁ Ἀλέξανδρος, ὅταν ἐκυρίευσεν ἐκείνους τοὺς τόπους τῆς Ἀραβίας, ἔστειλε πολλῶν ταλάντων λίθον μὲ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Λεωνίδα· νὰ μὴ φεῖδεται πλέον τὸν λίθον διὰ τοὺς Θεοὺς.— Ἐνῷ δ’ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκαταγίνετο εἰς τὰς σπουδὰς του, Φιλόνεικος τις Θεσσαλὸς, ἔφερεν εἰς τὸν Φίλιππον τὸν Βουκέφαλον Ἴππον, τὸν ὅποιον ὁ Πλούταρχος Βουκεφάλαν καλεῖ, ὠνομάσθη Βουκέφαλος οὗτος, διότι εἰς τὸ μέτωπόν του εἶχε λευκὴν εἰκόνα κεφαλῆς βοῦς, ἢ εἶχε κεφαλὴν μεγάλην ὡς τοῦ βοῦς. Ὁλος ἐκεῖνος ὁ ἵππος ἦτον μέλας [μαῦρος] ὡραῖος μὲν καὶ δυνατὸς, ἀλλὰ ἄγριος καὶ θυμοειδής, οὐδένα ἤκουεν, μήτε ἀναβάτην ἐδέχετο, ἀλλ’ εἰς ὅλους ἐναντιώετο, διὰ τὸ ὅποιον ὁ Φίλιππος τὰ μέγιστα ἐλυπεῖτο. Ὁ ἵππος οὗτος ἀγοράσθη κατὰ τὸν Πλούταρχον, διὰ

δέκα τρία τάλαντα ἀργυρίου : ἤτοι δραχμάς 78,000. Ἐνθ' ὅλοι οἱ θεαταὶ ἐβλεπον τὸν Βουκέφαλον μὲ θαυμασμὸν καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο νὰ τὸν δαμάσῃ, ἔλεγεν ὁ Ἀλέξανδρος νέος ὢν τὴν ἡλικίαν, ὅποιον ἵππον χάνουσιν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν ἀπειρίαν καὶ ἀδυναμίαν των ! ὁ δὲ Φίλιππος τῷ λέγει· ἰσχύτως ἐπιτιμᾷς τοὺς γεροντωτέρους σου ; ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπακριβεὶς εἶπεν· ἐγὼ δύναμαι νὰ μεταχειρισθῶ αὐτὸν καλλιώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλον ἄνθρωπον· ἰ καὶ ἐάν δὲν δυνηθῇς, εἶπεν ὁ πατὴρ του, ὅποιαν τιμωρίαν θέλεις νὰ λάβῃς ὕστερον ; ὁ δὲ Ἀλέξανδρος εἶπεν, μὰ τὸν Δία ! ἐγὼ πληρώνω τὴν τιμὴν τοῦ ἵππου. Ταῦτα λέγοντος τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅλοι ἐτράπησαν εἰς γέλωτα. Λαβὼν δὲ ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς χαλινούς τοῦ ἵππου καὶ ἐπιστρέψας τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν ἥλιον, ἐπειδὴ καὶ ἐτρόμαζεν ἀπὸ τὴν σκιάν τῶν ἀνθρώπων, ἐσκέπασε τὴν κεφαλὴν τοῦ ἵππου μὲ τὴν χλαμύδα του, καὶ ἀμέσως ἐπήδησεν ἐπάνω αὐτοῦ, καὶ κρατῶν τοὺς χαλινούς καλῶς, ἐσῆκωσε τὴν χλαμύδα του, καὶ οὕτως ὠδήγει τὸν Βουκέφαλον ἡσυχῶς καὶ ἱλαρῶς, ἕως οὗ ὁ Βουκέφαλος αὐτὸς ἔγεινεν οἰκειότατος καὶ ἱλαρώτατος ἵππος εἰς τὸν Ἀλέξανδρον. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος κατέβη ἀπὸ τὸν ἵππον ἐκεῖνον ἀμέσως ὁ πατὴρ του ὁ Φίλιππος ἐφίλησε τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου, λέγων· εὖ παῖδίον μου, ζήτει δι' ἐσὲ ἰσὴν βασιλείαν, διότι ἡ Μακεδονία δὲν σὲ χωρεῖ. ὁ Φίλιππος βλέπων τὸν Ἀλέξανδρον μὲ πνεῦμα ὀξύ, ἐπεμψε καὶ ἔφερεν ἀπὸ τὰς Ἀθῆνας τὸν ἐνδοξότατον καὶ λογιώτατον φιλόσοφον Ἀριστοτέλην τὸν Σταγειρίτην, μαθητεύσαντα μὲν παρὰ τῷ θεῷ Πλάτῳ, διδάσκαλον δὲ τότε ὄντα εἰς τὸ Λύκειόν του ἐν Ἀθήναις, (*), καθ' ὃν καιρὸν τότε αἱ Ἀθῆναι εἶχον κατοίκους 70,000 χιλιάδας, εἰς αὐτὸν τὸν μέγαν φιλόσοφον ἐνεχείρησε τὸν υἱόν του, λέγων,

(*) Ὁ Ἀριστοτέλης ὢν μαθητὴς τοῦ Πλάτωνος παρέδιδε τὴν φιλοσοφίαν εἰς τὸ Λύκειον αὐτοῦ, τὸ ὅποιον ἦτον πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Λυκείου Ἀπόλλωνος, ὅπου τανῦν εἶναι ὁ θολωτὸς ναὸς τοῦ Λυκοδήμου εἰς τὰς Ἀθῆνας. Ὁ δὲ Πλάτων ὢν μαθητὴς τοῦ σοφοῦ Σωκράτους εἶχε τὴν Ἀκαδημίαν του εἰς τὰ ὠραῖα περιθώλια, τὰ Σεπόλια καλούμενα.

ὅτι αὐτὸς μὲν ἔδωκε τὸ ζῆν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ὁ δὲ φιλόσοφος θέλει τῷ δώσει τὸ εὖ ζῆν. Πολλάκις ἔλεγεν ὁ Φίλιππος, δὲν χαίρω τόσον διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅσον διότι θέλει διδασθῇ ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλην. Ὁ σοφὸς Ἀριστοτέλης λαβὼν τὸν νέον Ἀλέξανδρον τοῦ παρέδωκεν ὅλα τὰ ἀκροαματικά λεγόμενα μαθήματα, τὰς ἐπιστήμας καὶ φιλοσοφίαν, πρὸς τούτοις δὲ τὴν φυσικὴν καὶ μεταφυσικὴν, καὶ ἠθικὴν, ὡς καὶ αὐτὴν τὴν μουσικὴν καὶ ἰατρικὴν, διότι εἰς τοὺς πολέμους τοῦ κατὰ τῆς Ἀσίας, πολλοὺς στρατιώτας τοῦ ἐπεσκέσθη καὶ ἐβοήθησε, κατὰ τὸν σοφὸν Πλούταρχον. Πρὸς τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος ἦτον φυσικὰ φιλομαθὴς, φιλολόγος καὶ φιλαναγνώστης, διὰ τοῦτο αὐτὸς πάντοτε μαζὶ μὲ τὴν ἀσπίδα τοῦ εἶχε τὴν Ἰλιάδα τοῦ Ὁμήρου εἰς τὸ προσκέφαλόν του, αὐτὸς ἡγάπα νὰ μανθάνῃ, τὰ ὅσα δὲν ἤξευρε πάντοτε εἶχε μαζὶ τοῦ ὕστερον πολλοὺς φιλοσόφους εἰς τὴν ἐκστρατείαν του: τὸν σοφὸν Ἀνάξαρχον, τὸν Ξενοκράτην, τὸν Δάνδαμιν, τὸν Κάλανον, Καλλιस्थένην καὶ ἄλλους πολλούς.

Ο σοφὸς Ἀριστοτέλης παρέδωκεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον ὅλα τὰ πολιτικὰ καὶ πολεμικὰ μαθήματα, τὰ ὅποια ἦσαν ἀναγκαῖα δι' ἓνα βασιλόπαιδα, καὶ οὐχὶ δι' ἄλλους, διὰ τοῦτο γενόμενος μέγας ὁ Ἀλέξανδρος, ἔγραψε παρακπονούμενος πρὸς τὸν Ἀριστοτέλην.

Ἐπιστολὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου.

α Ἀλέξανδρος Ἀριστοτέλει εὖ πράττειν·

α Δὲν ἔκαμες καλὰ νὰ παραδίδης κοινῶς εἰς ὅλους τὰ ἀκροαματικά μαθήματα, διότι ἑκάτῃ τι θέλωμεν διαφέρει ἡμεῖς ἀπὸ τούτων ἄλλους, εἰμὴ καθ' οὗς ἐπαιδεύθημεν λόγους; τώρα λοιπὸν αὐτοὶ γίνονται κοινοὶ εἰς ὅλους, ἐγὼ ἤθελον, ὅτι οἱ καταγινόμενοι εἰς μεγάλα πράγματα, νὰ διαφέρωσιν ἀπὸ τούτων ἄλλους. Ἠρόωσο. »

Αγκαλὰ μὲ ὅλους τούτους τοὺς διδασκάλους ὁ Φίλιππος ἐδίδασκε τὸν Ἀλέξανδρον ὅλας τὰς πολεμικὰς αὐτοῦ πράξεις καὶ πολιτικὰς, τὰς ὁποίας ἔμαθεν εἰς τὰς Ἀθήνας νέος ὢν καὶ φυγὰς, διότι ἡ Εὐρυδίκη ἡ γυνὴ τοῦ Ἀμύντα βασιλέως τῆς Μακεδονίας λαβοῦσα τοὺς δύο υἱούς της: τὸν Φίλιππον καὶ τὸν Περδίκκαν

μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμύντα ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ κατέφυγεν εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Ἰφικράτους τοῦ τότε ραζίου στρατηγοῦ τῶν Ἀθηναίων, παρ' οὗ εὗρεν ὑπεράσπισιν καὶ βοήθειαν. Λέγεται, ὅτι ὁ Φίλιππος ὕστερον γενόμενος ἐτῶν δεκαπέντε, ἦλθεν ὡς ὁμηρος εἰς τὰς Θήβας καὶ συνέζησε μετὰ τοῦ σοφοῦ στρατηγοῦ Ἐπαμινώνδα ἔτη πέντε σχεδόν, παρ' οὗ ἐδιδάχθη ὅλην τὴν πολιτικὴν καὶ παλεμικὴν τέχνην, ἐκτὸς τῶν ἀρετῶν του. (*).

Ὅσάκις ἤκουεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ὁ πατὴρ του ἐκυρίευσεν πόλεις καὶ χώρας καὶ ἐνέκα τοὺς ἐχθροὺς του, ἐλυπεῖτο, καὶ ἔλεγε πρὸς τοὺς συνήλικιώτας του, παραπονούμενος, α ὦ παῖδες, νὰ πάντα κυριεύει ὁ πατὴρ μου, καὶ δι' ἐμὲ δὲν ἀφίνει τι νὰ κυριεύσω καὶ νὰ πράξω κἀνὲν ἔργον μέγαν καὶ λαμπρὸν ὡς ἐσᾶς. Δείποντάς ποτε τοῦ Φιλίππου εἰς πόλεμον, ἦλθον πρέσβεις τινὲς ἀπὸ τὴν Περσίαν πρὸς τὸν Φίλιππον, ὁ Ἀλέξανδρος δὲ φιλοξενήσας αὐτοὺς καὶ φιλιωθείς ἡρώτα συνεχῶς αὐτοὺς ἰσχυροῦς εἶναι ὁ βασιλεὺς αὐτῶν; πῶς εἶναι; καὶ ὅποιαν δύναμιν ἔχει; καὶ ὅποιους πολέμους κάμνει; καὶ πόσον ἀπέχει ἡ Περσία ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν κλπ.; ὥστε οἱ Πέρσαι ἐκείνοι ἐθαύμαζον τὸν Ἀλέξανδρον, στοχαζόμενοι τὴν δεινότητά τοῦ Φιλίππου μηδὲν πρὸς τὴν περιέργειαν τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Χα ρ α κ τ η ρ ι σ τ ι κ ᾶ τοῦ Ἀ λ ε ξ ἄ ν δ ρ ο υ.

Ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος ἦτον εἰς ἡλικίαν δεκαῆξ ἐτῶν καὶ ἔλειπεν ὁ Φίλιππος εἰς τὸν κατὰ τῶν Βυζαντίου (Κωνσταντινούπολιν) πόλεμον, ἀφεθείς κύριος τῶν πραγμάτων τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς σφραγίδος τῆς Βασιλείας, ἐχάλασε τὴν πόλιν τῶν ἀποστατῶν αὐτοῦ Μαδάρων, καὶ τοὺς ἐκεῖσε βαρβάρους ἐδίωξε καὶ

(*) Τρεῖς εἶσοι εἶναι εἰς τὸν κόσμον, λέγει ὁ σοφὸς Ἰσοκράτης, δηλαδὴ ὁ ἀπαλαυστικὸς τῶν γῆινων καὶ χονδρῶν ἀνθρώπων, ὁ θεωρητικὸς τῶν πεπαιδευμένων καὶ σοφῶν ἀνδρῶν καὶ τρίτος ὁ πρακτικὸς τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων. Ὅταν οἱ δύο εἶσοι ἐνωθῶσιν: ὁ θεωρητικὸς καὶ ὁ πρακτικὸς, τότε ἀποτελεῖσι τὸν ἀνθρώπον ἀξίον νὰ κυβερνᾷ λαόν, ὡς ὁ Ἐπαμινώνδας, ὁ Περικλῆς, ὁ Ξενοφῶν καὶ ἄλλοι, ἀλλέως οἱ ἀμαθεῖς οὐδὲν κατορθώνουσι.

τοὺς ἐκατοῖναις συμμέκτους διὰ νὰ μὴν ἀποστατήσωσι πλέον ἄλλην φορὰν. Εἰς τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην (τὰν ὡν Κάπαιρναν τῆς Λεβαδίας μὲ κατοίκους 300), παρὼν ὁ Ἀλέξανδρος, λέγεται, ὅτι πρῶτος αὐτὸς ἐτάραξε τὸν ἱερὸν λόχον τῶν Θηβαίων στρατιωτῶν. Λέγει ὁ Πλούταρχος, ὅτι εἰς τὸν καιρὸν τοῦ, εἰς τὴν πατρίδα τοῦ ἐσώζετο καὶ ἐδείκνυτο ἡ παλαιὰ καλουμένη Δρυς τοῦ Ἀλεξάνδρου, πλησίον τοῦ Κηφισσοῦ ποταμοῦ, ὑπὸ τὴν ὑποίαν ὁ Ἀλέξανδρος ἔστησε τότε τὴν σκηνὴν τοῦ· αὐτοῦ πλησίον σώζεται εἰσέτι καὶ πολυάνδριόν τι τῶν Μακεδόνων, εἰς εἶδος σωροῦ χώματος ὑψηλοῦ. Ἐκ τούτων τῶν πράξεων ὁ Φίλιππος ὑπερηγάπα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὥστε καὶ οἱ Μακεδόνες χαίροντες ἔλεγον, τὸν μὲν Ἀλέξανδρον βασιλεῖα, τὸν δὲ Φίλιππον στρατηγόν. Ὁ πόλεμος αὐτὸς ἔγινεν ἐναντίον τῶν Θηβαίων καὶ Ἀθηναίων, ὅπου ὁ Σικράτης συνέλαβε τὸν μαθητὴν τοῦ Ξενοφῶντα πεσόντα ἐκ τοῦ ἵππου τοῦ, καὶ τὸν Δημοσθένην ῥίψαντα τὴν ἀσπίδα τοῦ. Λέγει ὁ Παισαβίας, ὅτι οἱ Μακεδόνες τότε ἀκόμη δὲν ἤξευρον νὰ ἐγείρωσι τρόπαια, ἀλλὰ μόνον σωροὺς ἐπάνω εἰς τὸν σωρὸν αὐτόν· ὁ Φίλιππος ἔστησεν ἕνα μεγαλώτατον λέοντα ὡραῖον, κατασκευάσας εἰς τιμὴν τῆς νίκης, τὸν ὁποῖον πρὸ τινων χρόνων σκάψαντες εὗρον ἐκεῖ, ὅπου καὶ σώζεται μέχρι τῆς σήμερον.

Μ᾽ ὅλον ὅτι ὁ Φίλιππος ἔχαιρε διὰ τὰς ἀρετὰς τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐμίσει ὅμως τὴν γυναῖκά τοῦ Ὀλυμπιάδα, ἐν μὲν, ὅτι ἐκείνη ὑπερυψωθείσα διὰ τὴν τύχην τῆς ἐφαντάσθη καὶ φαινομένη ὑπέροπτος, δὲν ἐσυμβιβάζετο μὲ τὸν Φίλιππον, ἄλλο δὲ, ὅτι εἰς τὸν δεῦτερον χρόνον τοῦ γάμου αὐτῶν, ὁ Φίλιππος εἶδε πολλὰ ὀνείρατα εἰς τὸν ὕπνον τοῦ, τὰ ὅποια αἱ κακοὶ μάντις καὶ ἀπαταιῶνες ἐξηγοῦσαν κακῶς εἰς τὸν Φίλιππον, καὶ τὸν ἐπαρακινοῦσαν τρόπον τινὰ νὰ τὴν ἀποβάλλῃ. Λέγει ὁ Πλούταρχος, ὅτι εἰς τὸ τέλος τοῦ γάμου ὁ Φίλιππος εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον τοῦ, ὅτι αὐτὸς ἔβαλεν εἰς τὴν κοιλίαν τῆς γυναικὸς τοῦ σφραγίδα, καὶ ἡ σφραγὶς εἶχεν εἰκόνα λέοντος, ὁ δὲ μάντις Ἀρίστανδρος ὁ Τελμησσεὺς ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, εἶπεν ὅτι ἡ γυνὴ θέλει γεννήσῃ υἱὸν Ὀμηροῖδῃ καὶ ἔχοντα ρύσιν λέοντος. Ἐνῶ

ὁ Φίλιππος ἐσύχναζε συνεχῶς πρὸς τοὺς ἑρωτάς του, ἔστειλεν εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον Χάρωνα τινὰ Μεγαλοπολίτην, νὰ ἐρωτήσῃ, καὶ αὐτὸ τοῦ ἀπεκρίθη νὰ θυσιάσῃ εἰς τὸν Θεὸν Ἄμμωνα, καὶ πρὸ πάντων αὐτὸν τὸν Θεὸν νὰ λατρεύῃ, καὶ ὅτι θέλει χάσῃ τὸν ἕνα τοῦ ὀφθαλμόν, τὸν ὁποῖον προσήρμωσεν εἰς τὴν χαραγμάδαν τῆς θύρας καὶ εἶδεν αὐτὸν τὸν Θεὸν εἰς μορφήν δράκοντος νὰ συνευνάξῃται μὲ τὴν γυναῖκά του, τὸν ὁποῖον ὀφθαλμόν του ὁ Φίλιππος ἔχασε πολεμῶν εἰς τὴν Μεθώνην. Λέγει ὁ Ἐρατοσθένης, ὅτι ἡ Ὀλυμπιάς πέμπουσα τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν ἐκστρατείαν εἶπεν εἰς αὐτὸν τὸ μυστικὸν τῆς γεννήσεώς του, καὶ τὸν ἐσυμβούλευσε νὰ φρονῇ ἄξια αὐτῆς, τοῦτο δὲ ἔδωκεν ὑπόνοιαν εἰς τινὰς συγγραφεῖς νὰ λέγωσιν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἦτον υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἄμμωνος. Αὕτη ἡ δυσαρέσκεια, ὅταν ἐμβαίη εἰς τὰς οἰκίας τῶν ἀνθρώπων, ἄνω κάτω φέρει τοὺς οἰκίους αὐτῶν, λέγει ὁ Ἀρρίανδς ὅτι ἐνῶ ἐγίνοντο αὐτὰ, ὁ Φίλιππος ἔλαβεν εἰς γυναῖκά του καὶ τὴν ὠραίαν Εὐρυδίκην τὴν ἀδελφήν του, ἣ καὶ τὴν Ἀρσινόην, τὴν ὑποίαν, ἔγκυον οὖσαν, ἔδωκεν διὰ γυναῖκα εἰς τὸν φίλον του Λάγον, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πτολεμαῖος ὠνομάσθη υἱὸς τοῦ Λάγου, μ' ὅλον ὅτι ἦτον υἱὸς νόθος τοῦ Φιλίππου, καθὼς καὶ ὁ Ἀρρέδατος ἦτον υἱὸς νόθος ἀπ' ἄλλην γυναῖκα τοῦ Φιλίππου Φιλίνην καλουμένην, ὀρχήστριαν. Ὁ Πτολεμαῖος οὗτος ἐστάθη ὑπασιπιστῆς, φίλος καὶ στρατηγὸς ἄξιος τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἰς ὅλας τὰς ἐκστρατείας αὐτοῦ. Μεταξὺ τῶν ἄλλων γυναικῶν ὁ Φίλιππος ἠγάπησε παρ' ἡλικίαν καὶ τὴν μικρὰν παρθένον καὶ ὠραίαν Κλεοπάτραν, τὴν ἀνεψιὰν τοῦ Ἀττάλου τοῦ Μακεδόνα, τὴν ὑποίαν ἔλαβεν εἰς γάμου κοινωνίαν. Ἐνῶ δὲ ἐγίνοντο οἱ γάμοι, εἰς τὴν τράπεζαν μεθυσμένος ὢν ὁ Ἀττάλος, παρεκάλει τοὺς Μακεδόνας νὰ ζητήσωσιν ἀπὸ τοὺς Θεοὺς νὰ γεννηθῇ διὰ τὸν Φίλιππον ἀπὸ τὴν Κλεοπάτραν(*) ἐν γνήσιον τέκνον, ὥστε νὰ ἦναι διάδοχος τῆς Βασιλείας του. Εἰς αὐτὸν τὸν λόγον, παρὼν καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ παροξυνθεὶς, εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡμεῖς δὲ

(*) Ἡ Κλεοπάτρα ἐγέννησε τὸν Καύρραν καὶ τὴν Εὐρώπην, τοὺς ὁποίους ὕστερον καὶ τοὺς τρεῖς ἐφόνευσεν ἡ Ὀλυμπιάς.

κακὴ κεφαλὴ, νόθοι σοὶ φαινόμεθα; καὶ ἀμέσως λαβὼν ποτήριον τι, τὸ ἔρριψε μὲ θυμὸν ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀττάλου, ὃ δὲ Φίλιππος σηκωθείς ἐπάνω εἰς τὸν Ἀλέξανδρον ἐτράβιξε τὴν σπάθην του, κατ' εὐτυχίαν ὁμως ὁ Φίλιππος διὰ τὸν θυμὸν καὶ διὰ τὸν οἶνον γλυστρήσας ἔπεσε κάτω, ὃ δὲ Ἀλέξανδρος χλευάσας εἶπεν· οὗτος, ὦ ἄνδρες, ἐτοιμάζεται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην νὰ ἀπεράσῃ εἰς τὴν Ἀσίαν, ὅστις ἀπὸ τὴν μίαν κλίνην ἕως εἰς τὴν ἄλλην διαβαίνων, ἀναποδογύρισε καὶ ἔπεσε κάτω, παῦτα εἰπὼν ἀνεχώρησε. Μετὰ ταύτην τὴν παροινίαν τοῦ οἶνου, ὁ Ἀλέξανδρος ἀναλαβὼν Ὀλυμπιάδα τὴν μητέρα του τὴν ἀπεικατέστησεν εἰς τὴν πατρίδα τῆς τὴν Ἑπείρου, αὐτὸς δὲ ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἰλλυρίαν πρὸς τοὺς φίλους του καὶ ἡσύχαζεν, ἴσως εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Περδίκκα, ἢ τοῦ Πτολεμαίου. Ἀφοῦ δὲ συνέθισαν ταῦτα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φιλίππου, Δημάρατός τις Κορίνθιος σοφὸς ἀνὴρ, φίλος ὢν τῆς οἰκίας τοῦ Φιλίππου, ἔχων δὲ καὶ παρρησίαν πρὸς αὐτὸν, ὑπῆγεν εἰς τὴν Μακεδονίαν πρὸς τὸν Φίλιππον, μετὰ τὰς πρώτας δεξιώσεις καὶ φιλοφροσύνας, ἠρώτησεν ὁ Φίλιππος αὐτὸν, εἰπὼν· ἵ πῶς ἔχουσι τὴν ὁμόνοιαν ἀνάμεσόν των οἱ Ἕλληνες; ὃ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, πολλὰ καλὰ φροντίζεις Φίλιππε διὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ σὺ ὁ ἴδιος ἐγέμισες τὸν οἶκόν σου ἀπὸ τόσας κακὰς ταραχάς, τοιοῦτοτρόπως ἔπειτα ὁ Φίλιππος ἐλθὼν εἰς αἴσθησιν, ἔστειλε τὸν Δημάρατον καὶ καταπείσας τὸν Ἀλέξανδρον, τὸν ἔφερεν ὀπίσω εἰς τὸ Βασιλεῖον.

Κατ' ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας, Πηξόδωρός τις Σατράπης τῆς ἐν Ἀσίᾳ Καρίας, προσποιούμενος συμμαχίαν πρὸς τὸν Φίλιππον ἐστοχάσθη νὰ δώσῃ εἰς γυναῖκα τὴν μεγαλητέραν αὐτοῦ θυγατέρα εἰς τὸν Ἀρρίδαϊον τὸν υἱὸν τοῦ Φιλίππου(α), καὶ ἐπὶ τούτῳ ἔστειλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν Ἀριστόκριτόν τινα, διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ συναικέσιον· αὕτη ἡ ὑπόθεσις ἠκούσθη, καὶ ἰδοὺ πάλιν γίνονται πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον λόγοι καὶ διαβολαί, τόσον ἀπὸ τοὺς φίλους του, ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν μητέρα του τὴν Ὀλυμπιάδα,

(α) Ἀρρίδαϊος νόθος υἱὸς τοῦ Φιλίππου καὶ τῆς Φιλίνης τῆς ὀρχηστρίδος τοῦ θεάτρου καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὃ ὁποῖος ὕστερον μετωνομάσθη Φίλιππος.

ὥς τάχα ὁ Φίλιππος οἰκειοποιεῖται τὴν βασιλείαν εἰς τὸν Ἀρρίδαϊον μὲ γάμους λαμπροὺς καὶ μὲ μεγάλα πράγματα, δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν ὁ Ἀλέξανδρος συγχισθεὶς πέμπει εἰς τὴν Ἀσίαν κάποιον Θεσσαλὸν τραγωδοποιὸν πρὸς τὸν Πηξόδωρον, διὰ νὰ εἰπῇ, ὅτι πρέπει νὰ ἀρῇσῃ τὸν νόθον Ἀρρίδαϊον καὶ ἀντ' αὐτοῦ νὰ δώσῃ τὴν κόρην του εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ὥστε καὶ τοῦτο ἤρесе περισσότερο εἰς τὸν Πηξόδωρον, παρὰ τὸν πρῶτον, ὁ δὲ Φίλιππος ἀκούσας ταῦτα ἐθύμωσε, γνωρίζων δὲ ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος εὕρισκετο εἰς τὸ δωματίον τῆς Ὀλυμπιάδος, ἐπῆρε μαζῇ τὸν φίλον του Φιλῶτα τὸν υἱὸν τοῦ Παρμενίωνος καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἐπέπληξεν αὐτὸν δυνατὰ δι' ὕβρεων, ὡς ἀγενῆ καὶ ἀνάξιον τῶν ἀγαθῶν τοῦ Φιλίππου, ἰ καὶ θέλεις νὰ γίνῃς, εἶπε, γαμβρὸς ἐνὸς βαρβάρου Καρὸς καὶ δοῦλος τῆς βασιλείας αὐτοῦ! κλπ. Καὶ ἀμέσως ἐστείλεν εἰς τὴν Κόρινθον νὰ δέσῃσι τὸν Θεσσαλὸν καὶ νὰ τὸν στείλῃσι δεδεμένον πρὸς αὐτόν· ὁμοίως ὁ Φίλιππος συλλαβὼν καὶ τοὺς ἄλλους φίλους τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐξώρισεν αὐτούς: τὸν Ἄρπαλον, τὸν Νέαρχον, τὸν Φρύγιον καὶ τὸν Πτολεμαῖον, τοὺς ὁποίους ὕστερον ὁ Ἀλέξανδρος ἐκάλεσεν εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τοὺς εἶχεν εἰς μεγάλην τιμὴν πλησίον του.

Τέλος πάντων Πausanías τις κακὸς τρόπος ὑβρίσθεις ἀπὸ τὸν Ἄρταλον καὶ Κλεοπάτραν, καὶ μὴν εὐρὼν τὸ δίκαιόν του, ἐφόνευσε τὸν Φίλιππον τὸν Βασιλέα τῆς Μακεδονίας, ἐνῶ ἐξήρχετο ἐκ τοῦ θεάτρου εἰς τὰς Αἰγὰς, τανῦν Βοδενᾶ, καθ' ὃν καιρὸν ὑπάνδρευσεν τὴν Κλεοπάτραν θυγατέρα αὐτοῦ καὶ τῆς Ὀλυμπιάδος, μὲ τὸν Ἀλέξανδρον βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, (Κορν. Νέπ.). Ἐθανατώθη ὁ Φίλιππος ὢν ἐτῶν 47, ὁ ὁποῖος ἔκαμε διαφοροὺς πολέμους, μὲ τοὺς Θεσσαλοὺς, Ἀθηναίους, Αἰτωλοὺς, Θράκας, καὶ ἄλλους ἐχθροὺς τῆς Μακεδονίας. Ὁ Φίλιππος ἔλεγεν, ὅπου δὲν ἐφθάνεν ἡ λεοντὴ, ἐπρόσθετε τὴν ἄλωπεκὴν μὲ τὰ χρήματα καὶ πανουργήματα. Λέγεται, ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς Ὀλυμπιάδος παρακινήθεις ἀπὸ αὐτὴν καὶ ἀπὸ ἄλλους ἔκαμε τὸ κακὸν ὁ Πausanías· μ' ὅλον τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος ἐθανάτωσεν ὅλους τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου τοῦ πατρὸς του.

Βασιλεία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Ἐλαβε τὴν βασιλείαν τῆς Μακεδονίας ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος πρὶν Χριστοῦ ἔτη 336, εἰς τὰς 6 τοῦ ἑκατομβαιῶνος· ἦτοι εἰς τὰς 19 τοῦ Ἰουνίου μηνός, ἐπὶ ἄρχοντος Πυθοδήμου (α). Γενόμενος τὴν ἡλικίαν ἑτῶν εἴκοσι, καθ' ὃν καιρὸν αἱ ἐνεργητικαὶ καὶ νοητικαὶ δυνάμεις τῶν ἀνθρώπων βάλλονται εἰς ἐνέργειαν· ἄφ' οὗ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἔγεινε βασιλεὺς, ἐπεμψε καὶ ἔφερεν ὀπίσω ἀπὸ τὴν ἐξορίαν ὅλους τοὺς φίλους του, τοὺς ὁποίους εἶχε διώξει πρότερον ἐκεῖθεν ὁ Φίλιππος, μετὰ ταῦτα ἀναλαβὼν αὐτοὺς καὶ ἄλλους ἦλθεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ συναθροίσας τοὺς ἐν αὐτῇ Ἕλληνας εἰς τὴν τότε μεγάλην πόλιν Κόρινθον, ἐζήτηε παρ' αὐτῶν νὰ χειροτονηθῇ στρατηγὸς κατὰ τῶν Περσῶν, ἀξίωμα, τὸ ὁποῖον εἶχον δώσει καὶ πρότερον εἰς τὸν πατέρα του τὸν Φίλιππον, λέγων, ὅτι εἶναι ἀνάρμοστον εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ συγχίζωνται καὶ νὰ πολεμῶσιν ἀναμεταξύ των, ἀλλὰ νὰ κινηθῶσι κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ τῶν Ἑλλήνων, ὅθεν οἱ ἐκεῖσε Ἕλληνες θαυμάσαντες, ἐδέχθησαν πάντες τὸ ζήτημα τοῦ Ἀλεξάνδρου, πλὴν τῶν Λακεδαιμονίων, οἵτινες ἀπεκρίθησαν, ὅτι δὲν ἔχουσι πατρόθεν συνήθειαν νὰ ὑποτάσσονται εἰς ἄλλους τινὰς στρατηγοὺς, ἀλλ' αὐτοὶ μάλιστα συνηθίζουσι νὰ γίνωνται ἡγεμόνες τῶν ἄλλων εἰς τὰς ἐκστρατείας· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐδείξαν τινὰ ἀποστροφὴν εἰς τὸ ζήτημα, καταπλαγέντες ὅμως εὐθὺς εἰς τὴν τασαύτην τοῦ Ἀλεξάνδρου ὁρμὴν καὶ τόλμην, καὶ συμβουλήν, ἐτίμησαν αὐτὸν πολὺ περισσότερον, παρὰ τὸν Φίλιππον πρότερον. Ἡ Κόρινθος τότε ἦτον μία τῶν μεγάλων καὶ πλουσιῶν πόλεων τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἦτον ὡς κλειδίον αὐτῆς μετὰ 300,000 κατοίκους, τώρα δὲ μόλις ἔχει κατοίκους

(α) Ἐννέα ἦσαν οἱ ἄρχοντες τότε εἰς τὰς Ἀθήνας, ὃν ὁ πρῶτος ἐλέγετο Ἄρχων, ὁ δευτέρος ὀνομάζετο Βασιλεὺς, ἡ Πρύτανις, καὶ ὁ τρίτος Πολέμαρχος, οἱ δὲ λοιποὶ ἔξ ὅσμων λέγονται: ἦτοι Νομοφύλακες· οὗτοι ἐσυστήθησαν μετὰ τὴν πτώσιν τῶν τριάκοντα τυράννων εἰς τὰς Ἀθήνας, παρὰ τοῦ Θρασυβούλου, οἵτινες ἐβάσταξαν διὰ πολλὸν καιρὸν.

800. Αὐτοῦ διατρίβων ὁ Ἀλέξανδρος ἤκουσε διὰ τὸν σοφὸν Διογένην τὸν κυνικὸν, διατρίβοντα τότε εἰς τὸ Κράνειον παρὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης, τοῦτον εὐρών ἐκεῖ καθήμενον ἀπέναντι τοῦ ἡλίου, ἐντός τινος πίθου, τῷ εἶπε, νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ ὅ,τι θέλει, ὁ δὲ Διογένης παρεκάλεισε τὸν Ἀλέξανδρον διὰ νὰ παραμερήσῃ ὀλίγον τι ἀπὸ τὸν ἥλιον. Τὸ στόμιον τοῦ πίθου ἐκείνου εὐρέθη πρό τινος καιροῦ ἐκεῖ ἔχον ἐπιγραφὴν, α Διογένης Ἀπόλλωνος υ (α). Ἐκείθεν σηκωθείς ὁ Ἀλέξανδρος διέβη ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, καὶ ἀπελθὼν ἄρῃσε φρουρὰν Μακεδονικὴν εἰς τὴν Καδμείαν τῶν Θηβῶν ἀκρόπολιν, ἐκείθεν πάλιν ἀπελθὼν διὰ τῶν Θερμοπυλῶν, ἔφθασεν εἰς τὴν Πέλλαν πρωτεύουσαν τῆς Μακεδονίας. Τότε, ἐπειδὴ ὁ Φίλιππος εἶχε κυριεύσει ὅλα τὰ περὶ αὐτοῦ βάρβαρα ἔθνη, τὰ ὅποια, μὴ προφθάσας νὰ θάλῃ εἰς τάξιν, τὰ ἐσύγχισε περισσύτερον, διὰ τοῦτο μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ σηκωθέντα ἐζήτουν τὴν αὐτονομίαν καὶ τὰς βασιλείας των. Βάρβαρα ἔθνη πλησιύχωρα εἰς τὴν Μακεδονίαν ἦσαν οἱ Θρᾷκες τῆς Ἀδριανουπόλεως, οἱ Τριβαλλοὶ τῆς Βουλγαρίας, οἱ Γέται καὶ οἱ Δάκες τῆς Μολδαβίας καὶ Βλαχίας, οἱ Παῖονες καὶ οἱ Ἀγριᾶνες τῆς ἄνω Μακεδονίας (τὰ Μπιτώλια) (β), οἱ Ἰλλυριοὶ καὶ οἱ Ταυλαντινοὶ τῆς Ἀλβανίας (Ραγούζης καὶ Δαλματίας). Ταῦτα μαθὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἐστοχάσθη, ὅτι πρέπει πρῶτον νὰ κατατροπώσῃ αὐτὰ καὶ νὰ μὴν τὰ ἀφήσῃ ὀπίσω αὐτοῦ ἐχθρικά, καὶ οὕτω νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἀσίας.

● Ἀλέξανδρος χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν εἰς τὴν Μακεδονίαν, λαβὼν τὸ στράτευμα τοῦ πατρὸς του καὶ τοὺς φίλους του, καὶ τὴν Μακεδονικὴν φάλαγγα, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνιήσεως τὸν μάρτιον μῆνα, ὤρμησε διὰ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν Ἀμφίπολιν, εἰς τὸ στόμιον τοῦ Στρώμονος ποταμοῦ τῶν Σερῶν (Καρὰ-σοῦ), τῆς ὁποίας τὰ ἐρείπια σώζονται (Τσαγ-Ἀζί),

(α) Εἶδον καὶ ἐγὼ αὐτὸ εἰς τὴν Κόρινθον ἐν ἔτει 1815, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κυρίου Θεοχαράκη.

(β) Οἱ Ἀγριᾶνες οὗτοι ἦσαν διηρημένοι εἰς δύο, οἱ μὲν κατοικοῦν εἰς τὴν ἄνω Μακεδονίαν, οἱ δ' ἄλλοι ἦσαν εἰς τὴν Θράκην περὶ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν πλησίον τῶν Φιλιππῶν.

κάτωθεν τῆς Κυρκινήτιδος λίμνης, πέραν τοῦ ποταμοῦ, ὅπου φαρεῦσαι κατ' ἔτος πλήθος ἐγγελλύων, τῆς χάνδακος καλουμένων. Ἐκεῖθεν σηκωθείς ἐμβῆκεν εἰς τὴν Γῆν τῶν αὐτονόμων καλουμένων Θρακῶν, διαδαινῶν δὲ ἀπὸ τὴν πόλιν Ὀρφάνην καὶ Καθ-βάλαν: ἦτοι Νεάπολιν, τὸ πάλαι δὲ καὶ Βουκεραλίαν, φρούριον δυνατὸν, ἄφησεν ἀριστερὰ τοὺς Φιλίππους τῶν ἀρχαίων καὶ τὸ ὄρος Ὀρέηλον καὶ Παγγαῖον, τὸ ὅποιον Ἐγριαζοῦ Καστανιὰ λέγεται, κλόνον ὄντα τοῦ μεγάλου Αἵμου, καὶ οὕτως ἔφθασεν εἰς τὸ χωρίον Σαρὶ-Σαμπάν καὶ Νέσονα ποταμὸν (Καρὰ-σοῦ)· διαδὰς δὲ ἐκεῖνον καὶ τὴν Νεάπολιν (Γενιτζέν) καὶ τὴν Φιλιππούπολιν με κατοίκους τανῦν 40,000, ἔφθασεν εἰς δέκα ἡμέρας εἰς τὸ ὄρος τὸν Αἶμον, τὸ ὅποιον Μέγα Βαλκάμι ὀνομάζεται, κατοικία τῶν κλεπτῶν, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν ἕως εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν, ἥ ὑψηλοτέρα κορυφὴ αὐτοῦ εἶναι 3,500 ποδῶν τὸ ὕψος. Πέντε διαβάσεις ἔχει τὸ ὄρος αὐτὸ, ἡ μία ἀπὸ τὴν Σοφίαν εἰς τὸ Τατάρ-Παζαρτζίκ καὶ εἰς Φιλιππούπολιν, ἡ ἄλλη δὲ ἀπὸ Φιλιππούπολιν εἰς Καζανλίκ, Γάμπρουβαν καὶ Μέγαν Τούρναβον με κατοίκους 20,000. Εἰς ὅλας τὰς κορυφὰς αὐτοῦ τοῦ Αἵμου καὶ στενὰς διαβάσεις ἦσαν πολλοὶ συναγμένοι καὶ ὠπλισμένοι αὐτόνομοι Θραῖκες, με σκοπὸν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν διάβασιν τοῦ Ἀλέξανδρου. Ὄθεν συναθροίσαντες πολλὰς μεγάλας ἀμάξας καὶ προτάξαντες αὐτάς ὡς προπύργιον ἀντι-παραττόμενοι ἐπερίμενον, ἐὰν βιασθῶσιν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων νὰ τὰς κυλίσωσι κατὰ τὸν κατήφορον ἐναντίον τῆς φάλαγγος τῶν ἐχθρῶν, ἐνῶ ἀναβαίνουνσιν. Ὁ Ἀλέξανδρος ὁμῶς σκέπτεται ἐν-ταῦθα πῶς νὰ ἀπεράσῃ τὸ ὄρος, ὅσον τὸ δυνατὸν, ἀσφαλέςτερον, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶλεπεν ἄλλην τινα διάβασιν, ἀπεράσισε νὰ δια-κινδυνεύσῃ ἐκεῖθεν, καὶ εὐθὺς παρήγγειλε τοὺς ὀπλίτας, ὅταν ἰδῶσι τὰς ἀμάξας ἀνωθεν κατερχομένας νὰ τραβηχθῶσι πρὸς τὸ ἐν καὶ ἄλλο μέρος εἰς τὰ πλάγια, ἕως οὗ νὰ ἀπεράσωσιν αἱ ἀμάξαι ἀβλαβῶς εἰς αὐτοὺς, ἐὰν ὁμῶς ὁ τόπος ἤθελεν εἶναι στενός, αὐτοὶ νὰ κύψωσιν εἰς τὴν Γῆν καὶ νὰ συγκλίνωσιν ἀνωθεν ἀκριβῶς τὰς ἀσπίδας, ἕως οὗ αἱ ἀμάξαι κατερχόμεναι νὰ ἀπερά-σωσιν ἐπάνω αὐτῶν, χωρὶς νὰ βλαφθῶσι τελείως, καθὼς καὶ

ἔγεινεν, καὶ χωρὶς νὰ ἀποθάνῃ οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας, ἐμψυχωθέντες δὲ καὶ βοήσαντες, ὤρμησαν ἐναντίον τῶν Θρακῶν εἰς τὸ ὄρος, ἀναλαβὼν δὲ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος τὸ Βασιλικὸν Τάγμα καὶ τοὺς ὑπασπιστάς καὶ τοὺς Ἀγριάνας, ὤρμησεν ἐξ ἀριστερῶν, ῥίπτοντες θέλη οἱ τοξόται ἐναντίων τῶν Θρακῶν ἐμπόδιζον τὴν ὁρμὴν αὐτῶν, φθάσασα δὲ καὶ ἡ φάλαγξ ἐδίωξεν αὐτοὺς ἐκείθεν, οἱ ὅποιοι ἰδόντες τὸν Ἀλέξανδρον ἐρχόμενον ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ ῥύπαντες τὰ ὄπλα ἔτρεχον καταφορικῶς ἀπὸ τοῦ ὄρους, καὶ ἐφονεύθησαν ἐξ αὐτῶν 1500, ζῶντες δὲ ὀλίγοι συνελήφθησαν διὰ τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν των, αἱ δὲ συνακλουθῆσαι γυναῖκες καὶ παῖδιά καὶ αἱ ἀποσκευαὶ ἔπεσον ἅπαντα εἰς χεῖρας τῶν Μακεδόνων εἰς λάφυρα, τὰ ὅποια ἔπεμψεν ὀπίσω εἰς τὰς παραθαλασσίους πόλεις πρὸς τὸν Φιλῶταν καὶ Κάσσανδρον διὰ νὰ τὰ πωλήσωσιν ἐκεῖ, ὡς πρέπει.

● Ἀλέξανδρος δὲ τότε ἀπέρασε μὲ τὸ στράτευμά του τὸ ὄρος τὸν Αἰῶνα, καὶ τὴν Γάπροδαν, καὶ τὸν μέγαν Τούρναβον, πάλιν τὸ πάλαι δυνατὴν τῶν Τριβαλλῶν, τανῦν δὲ μὲ κατόικους 20,000, καὶ οὕτως ἔφθασεν εἰς τὸν Αὐγινον ποταμὸν, ὅστις ἀπέχει ἀπὸ τὸν Ἰστρον ποταμὸν τρεῖς σταθμοὺς (κονάκια τουρκιστὶ) εἰς τὸ Δορόστολον καὶ Ἀξιούπολιν τῶν Τριβαλλῶν: δηλ. Σιλίστραν καὶ Ῥάσοβον· ὁ δὲ Σύρμος ὁ Βασιλεὺς τῶν Τριβαλλῶν (α) πρὸ πολλοῦ ἀκούων τὴν κατ' αὐτοῦ ἐκστρατείαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ παῖδας ἔστειλε πρότερον πάντας εἰς τὸν Ἰστρον μὲ προσταγὴν νὰ ἀπεράσωσιν ἄντικρυ εἰς νῆσον τινὰ τοῦ ποταμοῦ Πεύκην καλουμένην, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον καταφύγει πρὸ πολλοῦ καὶ οἱ Θράκες οἱ γείτονες τῶν Τριβαλλῶν· αὕτη ἡ Πεύκη νῆτος εἶναι ἡ μεγαλητέρα τῶν λοιπῶν τῶν γενομένων ἐκ τῶν πάντα στομάτων τοῦ Δουνάβεως ποταμοῦ, αὕτη κεῖται μεταξὺ τῶν στομάτων Σωλινᾶ καὶ τοῦ ἁγίου Γεωργίου,

(α) Οἱ Τριβαλλοὶ ἦσαν πρόγονοι τῶν νῦν Σέρβων καὶ Βουλγάρων τῶν ἐλθόντων ἀπὸ τὸν Βίλγαν ποταμὸν τῆς Κασπίας θαλάσσης, οὗτοι δὲ ἐκατῶκου ἀπὸ τὴν Σεμένδραν τῆς Βουλγαρίας ἕως τὸ δυτικὸν στόμα τοῦ Δουνάβεως ποταμοῦ καὶ ὅλην τὴν Βουλγαρίαν, οἵτινες ὕστερον πολὺ ἐτάραξαν τὴν Ἑλλάδα.

εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον κατέφυγεν ὕστερον καὶ αὐτὸς ὁ Σάρμοις, τὸ δὲ πλῆθος τῶν Τριβαλλῶν καὶ Τρωγλοδυτῶν ἀνεχώρησεν ἐπὶ τὰ ἄνω τοῦ ποταμοῦ, πρὸς ἄλλην μίαν νῆσον, ὅθεν εἶχε κινήσει ὁ Ἀλέξανδρος τὸ στράτευμά του πρότερον, τότε δὲ μαθὼν τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέστρεψε καὶ αὐτὸς καὶ τοὺς φθάνει, ἐνῷ ἐστρατοπέδευον εἰς τὸ δάσος καὶ ἐπαρτάττοντο, παρκατάξας δὲ καὶ αὐτὸς τὴν φάλαγγα, ἤρχετο πρὸς αὐτοὺς, καὶ οἱ Μακεδόνες σφενδονίσαντες καὶ τοξεύσαντες κατ' αὐτῶν ἐπροχώρουν, οἱ δὲ βάρβαροι ἐξελθόντες ὥρμησαν καὶ αὐτοὶ ἐνοπλοὶ νὰ ἀντιπαρκαταγῶσι. Τότε καὶ ὁ Ἀλέξανδρος καθὼς εἶδεν, ὅτι ἐξῆλθον ἀπὸ τοῦ δάσους, ἐπρόσταξε τὸν Φιλῶταν καὶ τὸν Ἡρακλείδην μὲ ὅλην τὴν φάλαγγα τῶν πεζῶν καὶ μὲ τὸ ἱππικόν, οἵτινες τοξεύοντες πανταχόθεν τοὺς ἔτρεψαν πάλιν πρὸς τὸν ποταμὸν διὰ μέσου τοῦ δάσους, καὶ φεύγοντες ἐφονεύθησαν ἕως τρεῖς χιλιάδες, ζῶντες δὲ ὀλίγοι ἐπιάσθησαν, ἐκ τῶν Μακεδόνων δὲ ἐφονεύθησαν μόνον ἑνδεκά ἱππεῖς καὶ τεσσαράκοντα πεζοὶ, κατὰ τὴν Ἡτολμαίον.

Μετὰ τὴν μάχην ταύτην εἰς τρεῖς ἡμέρας προχωρῶν ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς ἀνατολὰς ἔφθασεν εἰς τὸν Ἰστρον ποταμὸν (Δούναβιν) ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς Εὐρώπης, αὐτὸς ἀρχεται ἀπὸ τὰ Ἄλπεα ὄρη τῆς Αὐστρίας καὶ Ἑλβετίας καὶ χύνεται μὲ πάντα στόματα εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν. Ἰστρος λέγεται ὁ ποταμὸς οὗτος ἀπὸ τὴν Ἀξιούπολιν καὶ Σιλίστραν καὶ κάτω ἕως εἰς τὴν θάλασσαν. Φθάσας δὲ ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸν ποταμὸν εὗρε πλοῖα μακρὰ φθάνοντα ἐκεῖ ἀπὸ τοῦ Βυζάντιον διὰ τῆς Μαύρης θαλάσσης, εἰς τὰ ὁποῖα ἐμβιβάσας πολλοὺς τοξότας καὶ σφενδονιστάς ἐπλεσεν εἰς τὴν νῆσον, ἐν ἣ ἦσαν φυγάδες οἱ Τριβαλλοὶ καὶ οἱ Θράκες, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αἱ ὄχθαι ἦσαν ὑψηλαί, διὰ τοῦτο δὲν ἠδυνήθη νὰ κάμῃ ἀπόβασιν, ὅθεν ἀνεχώρησε νὰ διαπεράσῃ πέραν τοῦ Ἰστροῦ πρὸς τοὺς Γέτας (Μολδοβάνους), οἵτινες κατέκουν πέραν τοῦ Ἰστροῦ ἀπὸ τὴν Ἱμπραήλαν ἕως εἰς τὸ Γαλαζιον καὶ Βασαραβίαν, καὶ αὐτοὶ ἦσαν Σκύθαι καὶ Τάρταροι βάρβαροι. Βλέπων δὲ πολλοὺς συνηγμένους εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ μὲ τέσσαρας χιλιάδας ἱππικὸν καὶ δέκα χιλιάδας

πεζικόν, αὐτὸς μὲν ἐμβῆκεν εἰς πλοῖα μετὰ τοὺς στρατιώτας τοῦ γεμίσας καὶ τὰς σκηνὰς ἀπὸ ἐλαφρὰν ὕλην καὶ χόρτα ἔπλεεν, ἱππεῖς μὲν ἦσαν χίλιοι πεντακόσιοι, πεζοὶ δὲ τέσσαρες χιλιάδες, καὶ οὕτως ἀπέρασε διὰ νυκτὸς πέραν τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὴν Ἰμπραῖαν εἰς τὰ ἐσπαρμένα χωράφια. Τὸ πρῶτ' ὁ Ἀλέξανδρος ἐκίνησε διὰ τῶν σπαρτῶν γεννημάτων τὸ στράτευμά του, πλαγιάζοντες τὸν αἶτον μετὰ τὰς λόγχας αὐτῶν, ἐξελθὼν δὲ ἀπὸ τὰ σπαρτὰ ἐκίνησε τὴν φάλαγγα καὶ τὸ ἱππικὸν εἰς σχῆμα τετραγώνου, τοῦτο ἰδόντες οἱ Γέται ἐτρόμαξαν, καὶ οὕτως ἐκλείσθησαν εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν, πλησίον οὖσαν τοῦ ποταμοῦ (ἴσως εἰς τὴν νῦν Ἰμπραῖαν), ὁ Ἀλέξανδρος δὲ ὤρμησε καὶ ἐκεῖ κατ' ἐπάνω αὐτῶν, καὶ ἐκεῖνοι ἀμίσσως ἄφησαν τὴν πόλιν, καὶ λαβόντες τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν, ἀνεχώρησαν πρὸς τὴν ἔρημον καὶ πρὸς τὰ δάση, καὶ οὕτως ὁ Ἀλέξανδρος ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν, καὶ τὰ λάφυρα ἔδωκεν εἰς τὸν Μελέαγρον καὶ Φίλιππον γὰρ τὰ φέρωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Αφοῦ ὁ Ἀλέξανδρος κατετρόπωσε τοὺς Γέτας καὶ Τριβαλλοὺς, ἦλθον ἐκεῖ πρέσβεις ἀπὸ τὸν Σύρμον βασιλεῖα τῶν Τριβαλλῶν, καὶ ἀπὸ τοὺς Κελτοὺς (Δαλμάτας) τοὺς κατοικοῦντας πρὸς τὸ Ἰόνιον πέλαγος, τὰ μεγάλα σώματα τῶν ὁποίων ἰδὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἐθαύμασε, τότε ἠρώτησε μετὰ περιέργειαν ὁ Ἀλέξανδρος, λέγων : ποῖον φοβοῦνται περισσότερο ἀπὸ αὐτόν ; οἱ δὲ εἶπον, ὅτι φοβοῦνται μόνον μὴ πέσῃ ὁ οὐρανὸς καὶ τοὺς πλακώσῃ, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος δεξιόμενος τὴν φιλίαν αὐτῶν τοὺς ἐπεμψεν ὀπίσω, τοῦτο εἶπε μόνον, ὅτι οἱ Κελτοὶ εἶναι πολλὰ ἀλαζόνες (α).

Αφοῦ ὁ Ἀλέξανδρος ἐτελείωσε τὰς συνθήκας μετὰ τοὺς πρέσβεις αὐτοὺς ἐπέστρεψεν ὀπίσω ἀπὸ τοὺς Γέτας καὶ Τριβαλλοὺς, καὶ ἐπροχώρει πρὸς τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ Παίονας τῆς Πελαγονίας, οἱ ὅποιοι κατέκουν πρὸς ἄρκτον τῆς Μακεδονίας, πρὸς τανῶν Μπι-

(α) Οἱ Κελτοὶ ἦσαν ἔθνη βάρβαρα καταγόμενα ἀπὸ τὴν γενεάν τοῦ Μαγῶγ, τοῦ Ἰάφεθ, τινὲς μὲν ἐξ αὐτῶν κατέκουν πρὸς τὸ Σκορδίσκον τὸ ὅρος τῶν Σκοπίων καὶ Δαρδανίων, ἄλλοι δὲ πρὸς τὴν Γερμανίαν καὶ Γαλλίαν καὶ ἐλέγοντο Κελτογάλλοι, τρωμεροὶ εἰς τὴν παλαιὰν ἱστορίαν.

τώλια καὶ Περλεπέν. Ἐν τῷ μεταξύ ἔρχονται τινὲς καὶ λέγουσιν εἰς αὐτὸν, ὅτι Κλεῖτος ὁ υἱὸς τοῦ Δαρδρήλου ἀπεστάτησε καὶ ἠνώθη μὲ αὐτὸν καὶ Γλαυκίας ὁ βασιλεὺς τῶν Ταυλαντίων (α), ἄλλοι δὲ ἔλεγον, ὅτι οἱ Αὐταριάται, οἱ περὶ τὴν Ἀπολλωνίαν οἰκοῦντες ἔχουν σκοπὸν νὰ ὁρμήσωσι καθ' ὁδὸν ἐναντίον αὐτοῦ, διὰ τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος ἐβιάζετο νὰ κινήσῃ τὸ στράτευμά του ἐκεῖθεν ταχέως, καὶ ἐνταύτῳ ἔρχονται πρέσβεις καὶ ἀπὸ τὸν Λάγγαρον τὸν βασιλέα τῶν Ἀγριάνων, ζητοῦντες τὴν φιλίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐπειδὴ καὶ πρότερον ἠγάπα τὸν Ἀλέξανδρον, ἐνῷ ἔζη ἀκόμη ὁ Φίλιππος, ὑποσχέθεις εἰς αὐτὸν, ὅτι ὁ ἴδιος δύναται νὰ σωφρονήσῃ τοὺς γείτονας αὐτοῦ Αὐταριάτας (Κέρκας) καὶ οὕτως ἀμέσως ἐμβὰς ἐχθρικῶς ἠφάνισεν αὐτοὺς, διὰ τὸ ὅποιον αὐτὸ ὁ Λάγγαρος ἐτιμήθη πολὺ ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ δῶρα τίμια ἔλαβε πολλὰ, ὥστε ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ ἔταξε νὰ τοῦ δώσῃ εἰς γυναῖκα του τὴν ἀδελφὴν του τὴν Κύναν, ὅταν ἤθελε φθάσῃ εἰς τὴν Πέλλαν, πλὴν ὁ Λάγγαρος πρὶν φθάσαι εἰς τὴν πατρίδα του, ἀπέθανε ὑπὸ νόσου. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἔρχεται πρὸς Πήλλιον πόλιν τῆς Καρδορίας, αὐτὴν τὴν πόλιν δυνατὴν οὖσαν ἐβαστατοῦσεν ὁ Κλεῖτος. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐλθὼν ἐστρατοπέδευσεν ἐναντίον αὐτῆς, πλησίον τοῦ Ἑορδαϊκοῦ ποταμοῦ, τότε οἱ ἐχθροὶ ἰδόντες τὸν κίνδυνον ἐσφάξαν τρία παιδιὰ καὶ τρία κοράσια καὶ τρεῖς μελανοὺς κρινοὺς καὶ οὕτως ὥρμησαν ἐναντίον τῶν Μακεδόνων, ὁ Ἀλέξανδρος ὁμῶς ὁρμήσας τοὺς ἐκλείσεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐπρόσταξε νὰ τοὺς περιτειχίσωσι μὲ δεῦτερον τεῖχος ἐξωθεν, ἀλλὰ τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐφθασεν Γλαυκίας ὁ βασιλεὺς τῶν Ταυλαντίων (Σκοδριάνων καὶ Μαυροβουνισίων) ὁ γείτων αὐτῶν μὲ πολλὴν δύναμιν. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ, πρὶν φθάσουσιν οἱ δύο βασιλεῖς, κατέταξε τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοξότας, ὥστε νὰ κινῶνται ταχέως καὶ νὰ ἀλλαλάζωσι δυνατὰ φωνάζοντες καὶ κρούοντες τὰς λόγχας καὶ τὰς ἀσπίδας νὰ

(α) Οἱ Ταυλάντιοι ἦσαν ἔθνος Ἰλλυρικόν, κατ'ὅκουν δὲ πρὸς τὸ δυτικοαρκτικόν τῆς Μακεδονίας, εἰς τὴν Ἀλβανίαν, Σκόδραν, Αὐλῶνα, Κροῖαν, Περάτη, ἕως εἰς τὴν Σκόπιαν καὶ ἦτον ἔθνος πολεμικόν, ἀπόγονος τῶν ὑπαιῶν ἦτον ὁ Γεώργιος Σκευδέρμπεης.

ὁρμήσωσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν , οἱ δὲ ἐχθροὶ θαυμάσαντες τὴν τω-
 χύτητα τοῦ κινήματος τῶν Μακεδόνων καὶ τοὺς ἀλλαλαγμοὺς
 ἐτρόμαξαν καὶ οὕτως ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ὀπίσω πρὸς τὸν πο-
 ταμὸν τὸν Δρεῖνον τανῦν , ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τρέχει ὀπίσω αὐτῶν
 μὲ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ μὲ τοὺς τοξότας, καὶ πρῶτος αὐτὸς φθάσας
 ἐπέρασε τὸν ποταμὸν. Ἐνῷ δὲ οἱ Μακεδόνες διέβαινον τὸν πο-
 ταμὸν, οἱ ἐχθροὶ ἐπολέμουν ἀπὸ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ δυνατὰ,
 ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος πλησιάσας τὰς μηχανὰς ἐτόξευεν ἀπὸ μακρῶν
 τοὺς ἐχθροὺς, οἱ ὅποιοι δὲν ἐτόλμουν πλέον νὰ πλησιάσωσιν ἐκεῖ,
 καὶ οὕτως οἱ Μακεδόνες διεπέρασαν τὸν ποταμὸν ἀσφαλῶς, χωρὶς
 νὰ πάθῃ τις μὴδέν· μετὰ τρεῖς ἡμέρας πληροφορηθεὶς ὁ Ἀλέξαν-
 δρος , ὅτι οἱ ἐχθροὶ καίμῶνται χωρὶς προσοχὴν καὶ φυλακὰς,
 διέβη τὸν ποταμὸν κρυφίως τὴν νύκτα καὶ ἐπιπεσὼν ἐπάνω
 αὐτῶν μὲ ὄλον τὸ τάγμα, ἐφόνευσε τοὺς περισσοτέρους , ζῶντας
 δὲ αἰχμαλωτίσθησαν ὄχι ὀλίγοι , καὶ οὕτω κατεδίωξεν αὐτοὺς
 ἕως εἰς τὰ ὄρη τῶν Ταυλαπείων πλησίον τῆς νῦν Σκόνδρας τῆς
 Δαλματίας καὶ 'Ραγούζης· ὁ δὲ Κλειτος, τὸ μὲν πρῶτον κατέ-
 φυγεν εἰς τὴν πόλιν, ἔπειτα δὲ κατεδαφίσας αὐτήν , ἀνεχώρησε
 καὶ αὐτὸς εἰς τοὺς Ταυλαντίους πρὸς τὸν Γλαυκίαν τὸν βασιλέα
 αὐτῶν. Ἡ Ταυλαντία εἶχε πολλὰς πόλεις : τὴν νῦν Διφράχιον,
 τὴν Κρούαν, πατρίδα τοῦ Γεωργίου Σκενδέρμπεη , τὴν Κάταρον
 καὶ μάλιστα τὴν νῦν Περάτην, πρωτεύουσα δὲ αὐτῶν εἶναι τὸ
 Σκούταρι (Σκόνδρα) κειμένη πλησίον μιᾶς λίμνης , ὅπου ὁ ἡγε-
 μὼν τῶν Τούρκων ὁ πασᾶς ἔχει τὴν ἐδραν τοῦ. Τὸ Τρέβνικον,
 τὸ Μαυροβοῦνι, τὸ Δουλικίον , καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν Ἰλλυρίαν
 τανῦν κατοικοῦσιν Ἰλλυροαῖοι.

Εν τῷ μεταξὺ δὲ τῶν κατορθωμάτων τούτων τοῦ Ἀλεξάνδρου,
 Θηβαῖοι τινὲς ἀπὸ τοὺς φυγάδας προσκεκλημένοι ὑπὸ τῶν ἐνδο-
 θεν Θηβαίων διὰ νὰ μεταβάλλωσι τὴν κατάστασιν τῆς πολιτείας
 των, εἰσῆλθον διὰ νυκτὸς εἰς τὰς Θήβας , καὶ συλλαβόντες τοὺς
 ἀρχηγοὺς τῆς ἐν Καδμείᾳ φρουρᾶς τῶν Μακεδόνων ἐφόνευσαν
 αὐτοὺς ἔξω τῆς Καδμείας, χωρὶς αἰτίαν καὶ ἀφορμὴν, εἰσελθόντες
 δὲ εἰς τὴν πόλιν τῶν Θηβαίων παρεκλίνουν νὰ κινήθωσιν ἐναντίον
 τῶν Μακεδόνων καὶ νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀπὸ τῆς τυραννίας αὐτῶν,

ἔλεγον μάλιστα, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐφρονεῦθη εἰς τὴν ἐν Ἰλλυρικῇ μάχην. Οἱ Θηβαῖοι χωρὶς νὰ περιμένωσι τὴν ἀλήθειαν, ἐβεβαίωναν τὸν θάνατον αὐτοῦ, καὶ οὕτως ἐκλείσαν τοὺς Μακεδόνas εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ μαθὼν τὴν ἀποστασίαν τῶν Θηβαίων, καὶ φοβούμενος μήπως ἐνωθῶσιν οἱ Σπαρτιαῖται καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὴν ἐπανάστασιν καὶ τότε ἤθελεν ἔχει πολὺν κόπον εἰς τὴν καταπράυνσιν, διὰ τοῦτο κινήσας αὐτόθεν τὸ στράτευμά του διὰ τῆς Ἑορδαίας (Περάτι) Κλεισούρας, καὶ Ἐλιμιώτιδος διὰ τῶν κορυφῶν τῆς Περόραιβέας καὶ τῆς Τυμφαίας τῶν ὀρέων τῆς Ἀλβανίας, ἐφθάσεν εἰς ἑπτὰ ἡμέρας εἰς τὴν Πελλήνην τῆς Θεσσαλίας, καὶ ἐντεῦθεν σηκωθείς εἰς ἕξ ἡμέρας εἰσῆλθεν εἰς τὰς Θερμοπύλας τῆς Βοιωτίας, ὥστε οἱ Θηβαῖοι δὲν εἶχον μάθη τὸν ἐρχομὸν του εἰς τὰς Θερμοπύλας, πρὸ τοῦ νὰ ἔλθῃ μὲ ὅλον τὸ στράτευμά του εἰς τὴν Ὀγγηστόν τῆς Λεβαθείας (α). Τότε λοιπὸν οἱ κινήσαντες τὴν ἀποστασίαν εἰς τὰς Θήβας, ἔλεγον εἰς τοὺς Θηβαίους, ὅτι στράτευμα ἐρχεται ἐκ τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τὸν Ἀντίπατρον, περὶ δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐβεβαίωναν, ὅτι ἀπέθανεν, καὶ ὅτι ἄλλος Ἀλέξανδρος ἐρχεται ὁ υἱὸς τοῦ Ἀρεόπου. Ἔς τόσον ὁ Ἀλέξανδρος κινήσας τὸ στράτευμά του ἐκ τῆς Ὀγγηστοῦ, τὴν δευτέραν ἡμέραν ἦλθεν εἰς τὰς Θήβας (β). Λέγει ὁ Πλούταρχος, ὅτι ἐλθὼν ὁ Ἀλέξανδρος εἰσῆλθε παρὰ τῶν Θηβαίων νὰ τῷ διωθῶσιν οἱ πρωταίτιοι τῆς ἀποστασίας: ὁ Φοῖνιξ καὶ ὁ Προθύτης, οἱ δὲ Θηβαῖοι ἀντεζήτουν παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου νὰ τοὺς δώσῃ τὸν Φιλώταν καὶ τὸν Ἀντίπατρον καὶ οὕτως ἐπροσκάλουν τοὺς Ἕλληνας εἰς βοήθειαν αὐτῶν. Πρὸς τοῦτοίς λέγει ὁ ἴδιος, ὅτι ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος ἦτον εἰς τοὺς Τριβάλλους καὶ Ἰλλυριοὺς, Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ τῶν Ἀθηναίων ὠνόμαζεν αὐτὸν παιδάριον, ὅταν δὲ ἐφθάσεν εἰς τὴν Θεσσαλίαν τὸν ἔλεγεν μειράκιον (παλικαράκι), τότε καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἠθέλησε νὰ δείξῃ ὅταν φθάσῃ εἰς τὰ τεῖχη τῶν Θηβῶν καὶ Ἀθηνῶν, νὰ φανῇ ὅτι εἶναι ἀνὴρ δυνατὸς καὶ τρομερὸς καὶ οὐχὶ παιδάριον.

(α) Αὕτη ἡ πόλις εἶναι βυθισμένη κάτωθεν τῆς Πέτρας εἰς τὴν Κωπαΐδα λίμνην τῆς Λεβαθείας.

(β) Θῆβαι πατρίς τοῦ Ἰπαμινώνδα καὶ τοῦ Πινδάρου, πόλις τὸ πάλαι μεγάλη, τανῦν δὲ μὲ κατοίκους 4,000.

Πόλεμος κατὰ τῶν Θηβαίων.

Ελθὼν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀμέσως ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὸ ἱερὸν Δάσος τοῦ Ἰολάου, δίδων καιρὸν εἰς τοὺς Θηβαίους νὰ μετανοήσωσι καὶ ζητήσωσι συγχώρησιν, τινὲς Θηβαῖοι ἠθέλησαν νὰ προστρέξωσιν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ἀλλ' οἱ πρωταίτιοι τῆς ἀποστασίας κινήσαντες τὸ πλῆθος ὥρμησαν εἰς τὸν πόλεμον, τότε ὁ Περδίκκας ὢν πλησίον καὶ ἰδὼν τὴν ὁρμὴν τῶν Θηβαίων, ὥρμησε μὲ τὸ στράτευμά του, χωρὶς νὰ προσμένη παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸ σημεῖον τῆς μάχης, καὶ οὕτως κυριεύσας τὸ κύκλωθεν χαράκιμα ἔδραμεν ἐμπρὸς πρὸς τοὺς προφύλακας τῶν Θηβαίων, ἀκολουθήσας αὐτὸν καὶ ὁ Ἀμύντας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδρομένους, ὅστις ὥρμησε μὲ τὸ στράτευμά του εἰς τὸ χαράκιμα, ταῦτα ἰδὼν καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκίνησε μὲ ὅλον τὸ στράτευμά του, μ' ὅλον τοῦτο εἰς τὸ χαράκιμα πληγόνεται ὁ Περδίκκας καὶ πίπτει κάτω εὐθὺς, καὶ οὕτω φέρεται βασταζόμενος εἰς τὸ στρατόπεδον, ὅπου καὶ μὲ δυσκολίαν ἱατρεύθη, οἱ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὁμῶς ὥρμησαντες κατέκλεισαν τοὺς Θηβαίους εἰς τὴν Κοίλῃν ὁδὸν λεγομένην, καὶ ἐκεῖθεν ὁρμήσαντες πάλιν οἱ Θηβαῖοι ἐθανάτωσαν ἕως ἑβδομηκοντα Μακεδόνας καὶ τὸν Εὐρυβώταν τὸν Κρητικὸν, τὸν πρῶτον τῶν τοξοτῶν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὸ ἄρημα καὶ εἰς τοὺς ὑπασπιστάς.

Ο δὲ Ἀλέξανδρος ἰδὼν τοὺς Μακεδόνας φεύγοντας καὶ τοὺς Θηβαίους διώκοντας ἀτάκτως, ἐφώρμησε κατ' αὐτῶν μὲ τὴν φάλαγγα τεταγμένην καὶ οὕτως ἀπωθεῖ τοὺς Θηβαίους ὀπίσω καὶ τοὺς τρέπει εἰς φοβεράν φυγὴν, ὥστε ὠθούμενοι διὰ τῶν πυλῶν εἰς τὴν πόλιν, δὲν ἐπρόφθασαν οὔτε καὶ τὰς πύλας νὰ κλείσωσιν, ἀλλ' ὅσοι Μακεδόνες ἦσαν ἐγγὺς διώκοντες ὀπισθεν, εἰσῆλθον καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ τεῖχος, καὶ οὕτως ἄρχισεν ἡ σφαγὴ εἰς τοὺς Θηβαίους. Ἐντεῦθεν λοιπὸν ὀργισθέντες εἰς ἄκρον, ἔχι τόσον οἱ Μακεδόνες, ὅσον οἱ Φωκεῖς καὶ οἱ Πλαταιεῖς καὶ οἱ λοιποὶ Βοιωτοί, ἐφόνευσαν τοὺς Θηβαίους ἀκαταπαύστως, ἄλλους μὲν ἐντὸς τῶν οἰκιῶν, ἄλλους δὲ φεύγοντας εἰς τὰ ἱερὰ, χωρὶς νὰ διακρίνωσιν μήτε παῖδας, μήτε γυναῖκας, μήτε γέροντας.

Μετά τὴν μάχην ὁ Ἀλέξανδρος προσεκέλεσε τοὺς συμμάχους του, ἵνα ἀποφασίσωσι περὶ τῆς μελλούσης τύχης τῆς πόλεως τῶν Θηβαίων, ὥστε ἀπεφάσισαν, κοινῇ γνώμῃ, εἰς μὲν τὴν Καδμειάν νὰ διορίσωσι φύλακας, τὴν δὲ πόλιν νὰ καταδραφίσωσι κατὰ κράτος, τὸν δὲ τόπον νὰ τὸν διαμοιράσωσιν εἰς τοὺς πέραξ συμμάχους, ἐκτὸς ἐκείνου τοῦ τόπου, ὅστις εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τοὺς Θεοὺς· τοὺς δὲ παῖδας καὶ γυναῖκας, ἐξαιρουμένων τῶν φίλων τῶν Μακεδόνων, ὅλους νὰ τοὺς ἀνδραποδίσωσιν· πρὸς τούτοις ἀπεφασίσθη νὰ ἀναγκτίσωσι τὰς Πλαταιὰς (Κόκλα) καὶ τὸν Ὀρχομενὸν (Σκριποῦ). Λέγει ὁ Πλούταρχος, ὅτι εἰς τὴν ἐν Θήβαις μάχην ἐθανατώθησαν Θηβαῖοι ἕως ἐξ χιλιάδες, οἱ δὲ αἰχμαλῶται ἦσαν ἕως τριάκοντα χιλιάδες. Τοιοῦτον δυστύχημα ἔπαθον οἱ ἀτυχεῖς τότε Θηβαῖοι, χωρὶς νὰ στοχάζωνται ὅτι δὲν εἶχον πλέον ἓνα σοφὸν στρατηγὸν ὡς τὸν Ἐπαμεινῶνδα, μήτε ἓνα Πελοπίδαν, μάλιστα εἶχον νὰ κάμουν μὲ ἓνα Μέγαν Ἀλέξανδρον, ἐξολοθρευτὴν τῶν Θρακῶν καὶ Τριβαλλῶν καὶ αὐτῶν τῶν δυνατῶν Ἰλλυριῶν καὶ Ταυλαντίων. Αὐτὴν τὴν μεγάλην φθοράν τῶν δυστυχῶν Θηβαίων ἀκούσαντες οἱ Ἕλληνες ἐτρόμαξαν ἀπὸ τὴν σφοδρὰν καὶ ἀνδρείαν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἐπειδὴ καὶ ἡ σφοδρὰ ἠνωμένη μὲ τὴν ἀνδρείαν τὸν Κόσμον τρομάζει.

Αφ' οὗ ἠκούσθη εἰς τοὺς Ἕλληνας τῶν Θηβαίων ἡ δυστυχία, οἱ Ἀρκάδες (κάτοικοι τῆς κεντρικῆς Πελοποννήσου), ὅσοι ἦσαν ἀποφασισμένοι νὰ ὑπάγωσιν εἰς βοήθειαν τῶν Θηβαίων, ἀπεφάσισαν θάνατον εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τοὺς ἐπαρακίνησαν εἰς τὴν ἐκστρατείαν αὐτήν. Οἱ δὲ Ἥλαιοι (Γαστουναῖοι) ἀνεκάλεσαν τοὺς φυγάδας φίλους τοῦ Ἀλεξάνδρου· οἱ δὲ Αἰτωλοὶ ἐστείλαν καὶ αὐτοὶ πρέσβεις ζητοῦντες συγγνώμην παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐτυχον τότε νὰ ἐορτάζουν τὰ μεγάλα μυστήρια, μαθόντες δὲ τὴν δυστυχίαν τῶν Θηβαίων, ἐκόμιζον τὰ πράγματα τῶν ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς εἰς τὴν πόλιν, ὁ δὲ δῆμος κατὰ τὸ ψήφισμα τοῦ Δημάδου, ἐκλεξε δέκα πολίτας φίλους τοῦ Ἀλεξάνδρου ὡς πρέσβεις, νὰ συγχαροῦν τὸν Ἀλέξανδρον διὰ τὴν καλὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀπὸ τοὺς Ἰλλυριοὺς καὶ Τριβαλλοὺς, καὶ διὰ τὴν τιμωρίαν τῆς ἀποστασίας τῶν Θηβαίων. Ὁ δὲ Ἀλέξαν

δρος πρὸς μὲν τοὺς πρέσβεις ἐφάνη φιλόφρωνος, πρὸς δὲ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων γράψας ἐπιστολὴν, ἐζήτει τοὺς ῥήτορας αὐτῶν, δηλαδὴ τὸν Δημοσθένην, ὅστις ἐπεμψεν ὅπλα πολλὰ εἰς τὰς Θηβὰς, ἐπαραινοῦσε καὶ τοὺς Ἀθηναίους εἰς βοήθειαν τῶν Θηβαίων, καὶ τὸν Λυκούργον, τὸν Ὑπερίδην καὶ Πολύευτον καὶ τοὺς λοιποὺς ἕως δέκα τὸν ἀριθμὸν, ὡς αἰτίους τῶν ταραχῶν τῶν Ἀθηναίων ἐναντίων τῶν Μακεδόνων καὶ τῆς δυστυχίας τῶν Θηβαίων. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοὺς μὲν ζητοῦντας ῥήτορας δὲν ἔδωκαν, ἔστειλαν ὁμῶς ἄλλους, δεόμενοι νὰ δώσῃ συγγνώμην εἰς τοὺς συμπολίτας αὐτῶν, καὶ οὕτως ὁ Ἀλέξανδρος ἐνέδωκεν εἰς τὴν δέησιν αὐτῶν, διὰ τὸ πρὸς τὰς Ἀθήνας σέβας του· ἴσως διότι ἐδιόζετο νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ δὲν ᾔθελε νὰ ἀφήσῃ ὀπισθὲν τοῦ ὑπόπτους τοὺς Ἕλληνας. Μόνον ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἐχθροὺς του ἐπρόσταξε νὰ ἐξορίσῃ τὸν Χαρίδημον, ὅστις φυγὼν ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς τὸν Λαρεῖον τὸν Βασιλέα (α). Ἐγένετο ἡ ἀλωσις τῶν Θηβῶν, ἐνῶ ὁ Ἀλέξανδρος ἦτον 22 ἐτῶν εἰς τὸ δεύτερον ἔτος τῆς αὐτοῦ βασιλείας, πρὸ Χριστοῦ 335 ἔτη. Μ' ὅλον τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος λυπηθεὶς εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν Θηβῶν, πάντοτε, ὅπου ἔβλεπε Θηβαῖον ἔπρεπε νὰ τὸν συνδράμῃ καὶ νὰ τὸν βοηθήσῃ. Λέγει ὁ Πλούταρχος, ὅτι οἱ Ἕλληνες συναχθέντες εἰς τὸν Ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου ἐψήφισαν τὸν Ἀλέξανδρον ἡγεμόνα νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῶν Περσῶν, θέλων δὲ νὰ μάθῃ περὶ τὸ τέλος τῆς ἐκστρατείας του ἀπῆλθεν εἰς τοὺς Δελφοὺς (τανῦν Καστρί, χωρίον μικρὸν μὲ κατοίκους 600), εἰς τὸ Μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος, κατὰ τὴν τότε συνήθειαν τῶν Ἑλλήνων, πλὴν κατὰ τύχην τότε ἡ Πυθία μὴ οὔσα εἰς διάθεσιν δὲν ᾔθελε νὰ μαντεύσῃ, καὶ κατὰ πρότερον ὁ Ἀλέξανδρος τὴν ἐπα-

(α) Αἱ λαμπραὶ Ἀθῆναι ἐστία τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων φιλοσόφων καὶ ῥητόρων, ἔχει τανῦν κατοίκους 30,000, διοικουμένους συνταγματικῶς ὑπὸ τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν Βασιλέως Ὁθωνος καὶ τοῦ σοφοῦ πρωθυπουργοῦ Κ. Γω. Κωλέττη. Ὅτι ὁ Κύριος Ι. Κωλέττης εἶναι συνταγματικώτατος, πολιτικώτατος καὶ σοφὸς ἀνὴρ τοῦ θεωρητικοῦ καὶ πρακτικοῦ βίου, οἱ ἐν Παύλᾳ τῆς Ἰταλίας σοφοὶ διδάσκαλοι καὶ οἱ συμμαθηταὶ ἡμῶν κηρύττομεν τὴν ἀλήθειαν ταύτην.

ρακάλεσεν, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐκείνη δὲν ἤθελεν καὶ ἐναντιόνατο, τότε αὐτὸς ἀναβὰς μὲς εἴαν ἐτράβηξεν αὐτὴν πρὸς τὸν Ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἡ δὲ τρομάξασα εἶπε μὲ σπουδὴν· αὐτὴν ἀνίκητος εἶσαι, ὦ παῖ! » Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος, δὲν ἤθελε πλέον νὰ μαντευθῇ, ἀλλ' ἀπελθὼν εἰς τὴν Μακεδονίαν ἐτοιμάσθη διὰ τὴν Ἀσίαν.

Ἐτοιμασία τοῦ Ἀλεξάνδρου διὰ τὴν ἐκστатеῖαν κατὰ τῆς Ἀσίας.

❶ Ἀλέξανδρος ἐπιστρέψας τότε εἰς τὴν Πέλλαν τῆς Μακεδονίας, ἐδωρίσεν ἐπίτροπον τῆς βασιλείας του τὸν Ἀντίπατρον, πρότερον στρατηγὸν ὄντα καὶ φίλον ἀρχαῖον τοῦ Φιλίππου, ὁμοῦ δὲ μὲ αὐτὸν ἄφησε καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ τὴν Ὀλυμπιάδα, ἣτις ἕως τέλους ἐσυγχίσθη μὲ τὸν Ἀντίπατρον. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος ἀμέσως ἐκράξεν ὅλους τοὺς φίλους τῆς βασιλείας του καὶ τοὺς κατέταξεν ἀρχοντας καὶ ἡγεμόνας τῶν ὅπλων του, ἔλαβε δὲ μαζὴ τοῦ καὶ πολλοὺς φιλοσόφους ἀνδρας· τὸν Καλλισθένην, τὸν Ἀνάξαρχον κλπ., ἐσύναξε δὲ τοὺς στρατιώτας του ἀφ' ὅλην τὴν φιλίαν τοῦ Ἑλλάδα, Μακεδονίαν καὶ ἀπ' ἄλλα ξένα μέρη, ἐκτὸς τῶν Λακεδαιμονίων, οἵτινες δὲν ἠθέλησαν νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατιωτῶν του ἦτον ἕως 36,100, δηλ. πεζοὶ 30,000 καὶ ἵππεις 6,100. Ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι εἶχε καὶ περισσοτέρους, ἢ ὀλιγωτέρους. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι, ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος διέβη τὴν Ἀμφίπολιν τῆς Μακεδονίας (Χάνδακα) καὶ ἐμῆλκεν εἰς τὴν Θράκην, μετρήσας εὗρεν τριάκοντα ἑξ χιλιάδας ἑκατόν· ἐξ ὧν Μακεδόνες μὲν ἦσαν πεζοὶ 13 χιλιάδες, σύμμαχοι Ἕλληνες 7 χιλιάδες, ξένοι μισθωτοὶ 5 χιλιάδες· τούτων ἀρχηγὸς ἦτον ὁ σοφὸς Παρμενίων, ὁ πρῶτος στρατηγὸς τοῦ Φιλίππου, Ὀδρυσοὶ, Θράκες ἐκ τῆς δεξιᾶς ἔχθης τῆς Μαρίτζας ποταμοῦ, Τριβαλλοὶ δὲ ἐκ τῆς Βουλγαρίας καὶ Ἰλλυριοὶ ἐκ τῆς Ἀλβανίας ἦσαν 5 χιλιάδες, Ἀγριᾶνες τοξόται ἐκ τῆς ἀνω Μακεδονίας ἦσαν χίλιοι, ἡ ἀπὸ τὴν Θράκην.

Ἰ π π ι κ ὀ ν .

Μακεδόνες μὲν ἦσαν 1,800, τούτων ἀρχηγὸς ἦτον Φιλώτας ὁ υἱὸς τοῦ Παρμενίωνος. Θεσσαλοὶ δὲ χίλιοι ὀκτακόσιοι, τούτων

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βεροῖας

ἀρχηγὸς ἦτον Κάλας ὁ υἱὸς τοῦ Ἀρπάλου (α). Ἕλληνες συναγμένοι διάφοροι ἦσαν ἑξακόσιοι, τούτων ἀρχηγὸς ἦτον ὁ Ἐριγυῖνος. Θρᾶκες δὲ καὶ Παῖονες ἀπὸ τὰ Μπιτώλια ἦσαν ἕως ἑννεακόσιοι, μὲ ἐλαφρότερα ὕπλα, τούτων ἀρχηγὸς ἦτον ὁ Κάσσανδρος.

Ὅλον τὸ στρατευμα.

Πεζικόν.

Μακεδόνες	13,000
Σύμμαχοι	7,000
Ξένοι μισθωτοὶ	5,000
Ὀδρυσοί, Τριβαλλοὶ καὶ Ἰλλυριοὶ	5,000
Ἀγριᾶνες τοξόται	1,000

Ἱππικόν.

Μακεδόνες	1,800
Θεσσαλοὶ	1,800
Ἕλληνες	600
Θρᾶκες καὶ Παῖονες	900

Τὸ ὅλον 36,100

Πρὸς τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε καὶ ναυτικόν τι τῆς θαλάσσης, τριήρεις καὶ πεντήρεις, τὸ ὅποῖον δυαλίσας πρὸς ὥρας, τὸ ὑπερῆξεν ὕστερον.

Ὑπασπισταὶ καὶ Σωματοφύλακες.

Πρὸ τοῦ νὰ ἐκστρατεύσῃ ὁ Ἀλέξανδρος, ἐδιώρισεν ὀκτὼ ὑπασπιστάς αὐτοῦ, τοὺς πλέον πιστοὺς καὶ ἡγαπημένους του, αὐτοὶ ἦσαν καὶ σωματοφύλακες τοῦ Βασιλέως, Μακεδόνες μὲν ἀπὸ τὴν Πέλλαν ἦσαν ὁ σοφὸς Ἡφαιστίων, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀμύντορος Ἀεοννάτος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντέου Λυσίμαχος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαθοκλέους Ἀριστάνους, ὁ υἱὸς τοῦ Πεισαίου.

Ἀπὸ τὴν Ὀρεστιάδα τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ταυλαντίας (Πόρτο-Ραγούζης) ἦτον Περδίκκας, ὁ υἱὸς τοῦ Ὀρόντου Πτολεμαῖος

(α) Οἱ πλέον δυνατοὶ ἱππεῖς τῶν Θεσσαλῶν καὶ λοιπῶν, ἦσαν οἱ Φαρσάλιοι, ἀπὸ τὰ Φέρσαλα τῆς Ἑλλάδος πόλεως. Οἱ Θεσσαλοὶ πρῶτοι ἐκαθβαλίσκυσαν τὸ πάλαι τοὺς ἵππους, διὰ τοῦτο Ἱπποκένταυροι καὶ Μυρμηδῶνες λέγονται, διὰ τὸ εὐγεῖον, ἱππότροφον, καλλιγύναικον καὶ λασπῶδες τῆς Κοίτης Θεσσαλίας.

δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Λάγου καὶ τῆς Ἀρσηνῆς ὁ νόθος υἱὸς τοῦ Φιλίππου, ἦτον ἀπὸ τὴν Ἑορδὴν τῆς Ἀλβανίας (τανῦν Περᾶτι) καὶ συγγραφεὺς τοῦ βίου τοῦ Ἀλεξάνδρου· ὁμοίως καὶ ὁ Πύθων ὁ υἱὸς τοῦ Κρατεῦς (α). ὄγδοος προσετέθη ὕστερον καὶ ὁ Πευκίστης, ὁ υἱὸς τοῦ Μαρκάτου. Σωματοφύλακες τοῦ Βασιλέως καὶ ἀξιωματικοὶ ἦσαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ, δηλ. Παρμενίων ὁ μέγιστος στρατηγὸς τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ, ὁ ἀρχαῖος φίλος τοῦ Φιλίππου, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ Φιλώτας, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἱππικοῦ τῶν Μακεδόνων· Κρατερὸς Μακεδὼν ὁ ἡγαπημένος τοῦ Ἀλεξάνδρου· Ἀντίοχος μακεδὼν ὁ ἀρχηγὸς τῶν τοξευτῶν καὶ χιλιάρχος τῶν ὑπασπιστῶν· Ἀρέτας ὁ ἄρχων τῶν Παιόνων (τῆς Καστορίας καὶ Δέβρης)· Πτολεμαῖος ὁ Σελεύκου Μακεδὼν νεόγαμος τότε· Πολυσπέρχων ὁ υἱὸς τοῦ Σαμίου Αἰτωλῆς, ταξιάρχης τοῦ στρατοῦ· Σέλευκος Μακεδὼν στρατηγός, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντιόχου, ὁ ἐπικληθεὶς Νικάνωρ· Κάσσανδρος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντιπάτρου Μακεδὼν· Εὐμενὴς ὁ μυστικὸς γραμματεὺς τοῦ Φιλίππου καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου· Θράξ ἀπὸ τὴν Καρδίαν πόλιν τοῦ Ἰσθμοῦ· Ἀρπαλὸς υἱὸς τοῦ Μαχάτα στρατηγὸς καὶ θησαυροφύλαξ τῶν χρημάτων· Ἀπολλοδώρος στρατηγὸς εἰς τῶν ἐταίρων ἀπὸ τὴν Ἀμφίπολιν τῆς Μακεδονίας (Χάντακα), Κοίρανος, ὁ Βερέαιος· καὶ Νέαρχος Μακεδὼν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδρομίτου, ὁ Νάαρχος τοῦ ναυτικοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου· Ἀριστόβουλος στρατηγὸς καὶ συγγραφεὺς τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ἀλεξάνδρου· Ὀνησίκρατος Ἀστυπαλγεὺς ὁ κυβερνήτης εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ πλοίου τοῦ Ἀλεξάνδρου· Κλεῖτος εἰς τῶν ἐταίρων, ὁ υἱὸς τοῦ Δρωπίδου καὶ ἀδελφὸς τῆς Κίνης· Κοῖνης στρατηγὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, υἱὸς τοῦ Πολεμοκράτους Μακεδὼν νεόγαμος· καὶ Μελέαγρος ὁ υἱὸς τοῦ Νεοπτολέμου, στρατηγός.

Διωρίσας ὁ Ἀλεξάνδρος τοὺς ἀρχηγούς τοῦ στρατοῦ, διώρισε συγχρόνως καὶ Τάγματα, δηλ. τῶν ἑταίρων, τῶν Τοξευτῶν, τοῦ Ἡφαιστίωνος, τοῦ Πτολεμαίου, τοῦ Κοῖνου, τοῦ Περδίκκου, κ.τ.λ., μὲ τῆς σημαίας καὶ σημεία ἐκάστου αὐτῶν· τὸ πλεονεκτήριον τῶν ταγμάτων ἦτον ἡ Μακεδονικὴ λεγομένη Φάλαγξ,

(α) Ἀρριανὸς βιβλ. 6. Κεφ. 28. στίχ. 4.

συγκειμένη ἀπὸ ὅλων τὸ πεζικὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἢ ἀπὸ δέκα χιλιάδας στρατιώτας. Αὕτη ἐσχηματίζετο τετράγωνος καὶ μὲ τέσσαρας πλευράς, ἔχουσα τὸ κέντρον κενόν, ἐκάστη πλευρὰ εἶχε πέντε γραμμὰς συγκειμένας ἀπὸ 500 στρατιώτας, ἑαρέως ὠπλισμένους, μὲ μακρὰς λόγχας, ξίφη καὶ μεγάλας ἀσπίδας, τὰς ὁποίας ὁ Φίλιππος ὦν εἰς τὰς Ἀθήνας πρότερον, ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Ἰφικράτους. Οἱ στρατιῶται ἱστάμενοι ἐσχηματίζον ἓνα πύργον ζωντανὸν καὶ κινήτῳ· ἡ φάλαγξ ἐκινεῖτο ὅπου ἤθελε καὶ ἐκτεινομένη ἐσχηματίζεν ὡς δύο κέρατα τῶν βοῶν, ἢ ὡς δύο χεῖρας, μὲ τὰς ὁποίας περιεκύκλωναν τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς ἐθανάτιωναν. Εἰς τὸ κέντρον τῆς φάλαγγος τῶν Περσῶν ἐφυλάττετο ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἀσφαλῶς καὶ οἱ ὑπ᾿ ἀσπίσταί του. Ἡ μεγάλη φάλαγξ ἐδιαίρειτο πολλάκις εἰς πολλὰς, καὶ ἐσχηματίζετο κατὰ μήκος, ἢ κατὰ πλάτος.



Ετοιμάσας τὰ πάντα ὁ Ἀλέξανδρος διὰ τὴν ἐκστρατείαν, χρήματα μόνον δὲν εἶχεν, εἰμὴ μόνον 60 τάλαντα εἰς τὸ ταμεῖον του, καὶ πεντακόσια τάλαντα χρέος πατρικὸν του (α), καθὼς ὁ ἴδιος παραπονούμενος ὕστερον εἰς τὴν Ἰλπίν πόλιν, πρὸς τοὺς στρατιώτας του εἶπεν, ὅτι ἐδανείσθη ὀκτακόσια τάλαντα (β): ἦτοι δραχμὰς 4,800,000, τὰ ὁποῖα χρήματα ἐμοίρασεν ὁ Βασιλεὺς εἰς τὸν στρατὸν διὰ τριῶν μηνῶν μισθὸν καὶ σιτηρέσιον· ὥστε ἕκαστος στρατιώτης τῶν 30,000 ἔλαβεν ἀπὸ 107 δραχμὰς, τῶν δὲ 6,100 ἱππέων ἕκαστος στρατιώτης ἔλαβεν τὸ διπλοῦν ἦτοι 214 δραχμὰς, ἐξ ὧν ἠγόρασαν καὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν.

Πρὸς τοῦτοις ὁ Ἀλέξανδρος πρὸ τοῦ νὰ κινήσῃ εἰς τὴν ἐκστρατείαν, ἔκραξε τοὺς ἀρχηγοὺς καὶ τοὺς ἐμοίρασεν ὅλα τὰ

(α) Ὁ Φίλιππος πλεονέκτης ὦν ἤθελεν νὰ κυριεύσῃ πολλὰς πόλεις, καὶ ὅπου δὲν ἐδύνετο μὲ τὰ ὅπλα, τὰς ἐκυρίευσεν μὲ τὰ χρήματα. — (β) Πρὸς ἐξ χιλιάδας τὸ τάλαντον.

πράγματα καὶ γαίας τῆς Βασιλείας του, καὶ τῷ μὲν ἔδωκεν ἄγρον, τῷ δὲ κώμην, τῷ δὲ πρόσδορον καὶ λιμένα· τοῦτο ἰδὼν ὁ Περδίκκας εἶπε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον· ἵλοιπὸν διὰ τὸν ἑαυτὸν σου τί ἀφίνεις; ὁ δὲ εἶπε· « μόνον τὰς ἐλπίδας. » Λοιπὸν, εἶπεν ὁ Περδίκκας, καὶ ἡμεῖς ἅς κοινωνήσωμεν αὐτὰς τὰς ἐλπίδας· αὐτὸν ἰδόντες καὶ οἱ λοιποὶ ἄφησαν τὰ πάντα μὲ μίαν ἔφρουν καὶ ὁρμὴν, καὶ οὕτως ἐκινήθησαν ἅπαντες εἰς τὸ στράτευμα. Τινὲς ὅμως ζητήσαντες ἔλαβον καὶ περισσότερα ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον.

Ἐκστρατεία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Ο Ἀλέξανδρος ἅμα ἦλθεν ἡ ἀνοιξὶς ἐκίνησεν ἀπὸ τὴν Πέλλαν, καὶ διαβὰς τὸν Ἀξειὸν ποταμὸν (Βαρδάρη), Θέρμην πόλιν τανῦν Θεσσαλονίκην μὲ 40,000 κατοίκους καὶ διὰ μέσου τῆς Μυγδονίας καὶ Χαλκιδικῆς χώρας (Μαδεμοχώρια) καὶ λεοφόρου αὐτῆς, ἔφθασε πλησίον τῆς Κερκινίτιδος λίμνης τῶν Σερρών, εἰς τὴν Ἀμφίπολιν πόλιν, πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ ὅπου τανῦν φαίνονται τὰ εἰρεπία τῆς αὐτῆς πόλεως, ἀποικία τῶν Ἀθηναίων, αὕτη τανῦν Ἑμπολις λέγεται καὶ κοινῶς τῆς Κοντέσσας καὶ Τσαϊ-Ἀζή τουρκισί, ἀνωθεν εἰς τὸν ποταμὸν αὐτὸν (Χάνδακα) ὅπου εἶναι ἰχθυοτροφεία, ψαρεύουσι πλῆθος ἐγγελεύων νοστιμωτάτων. Ὁ Στρυμὼν ποταμὸς διαιρεῖται εἰς δύο καὶ κάμει ὡς δέλτα. Ἐκεῖ ὁ Ἀλέξανδρος ἐμέτρησε τὸ στράτευμά του καὶ διαβὰς τὸν ποταμὸν καὶ τὸ Ὄροσφι καὶ Πράβη ἐφθασεν εἰς τὴν Νεάπολιν (Καρθάλαν) τανῦν μὲ κατοίκους 2,800, ἥτις τὸ πάλαι καὶ Βουκεφαλία ἐλέγετο, ἔπειτα ἀφήσας ἀριστερὰ τοὺς Φιλίππους ἀρχαίαν πόλιν τοῦ Φιλίππου καὶ τὸ Παγγαῖον ὄρος, κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσιν εἰς τὰ Ἄβδηρα καὶ Μαρωνεῖαν παραθαλασσίαν πόλεις ἐλληνικάς, ἐφθασεν εἰς τὸν Νέστον ποταμὸν (Καρὰ-σοῦ) καὶ εἰς τὸν Ἑβρον (Μαρίτσαν) τῆς Αἰνου καὶ Ἀδριανουπόλεως. Ἐκεῖθεν πορευόμενος ἐφθασεν εἰς τὸν Μέλαντα ποταμὸν τῆς Θράκης καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Σηστόν, ἥτις καίτοι ἀπέναντι τῆς Ἀβύδου Μαγαρᾶ (κοινῶς Δαρδανέλια). Εἴκοσι ἡμέραι ἀπέρασαν, ἀφ' οὗ ἐφθασε τὸ στράτευμα μὲ τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, αὐτοῦ δὲ

σημῶσι Κεντρικὴ βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης

ἦσαν πλοῖα ἑτοιμα ἐκατὸν ἐξήκοντα τριήρεις (μὲ τρεῖς τάξεις κοπίων κατὰ τὸ ὕψος) καὶ ἄλλα διάφορα πολλά. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος θυσιάσας κατὰ τὴν συνήθειάν του εἰς τοὺς Ἡρώας, διεπέρασεν αὐτὸς πρῶτος μὲ τὸ πλοῖον του ἀντικρυς, εἰς τὸν λεγόμενον λιμένα τῶν Ἀγαιῶν, καὶ καθὼς ἔφθασεν εἰς τὰ μέσα τῆς θαλάσσης ἔσφαξεν ἕνα ταῦρον εἰς τὸν Ποσειδῶνα καὶ αὐτὸς πρῶτος ἐπήδησεν εἰς τὴν Γῆν τῆς Ἀσίας μὲ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας.

Κατὰ τὸν Ἀρρίανόν, διέβη τὸν Ἑλλησποντον ὁ Ἀλέξανδρος, ἐνῷ ἦτον 22 ἐτῶν, εἰς τὸ δεύτερον ἔτος τῆς αὐτοῦ βασιλείας, πρὸ Χριστοῦ 335 ἔτη, εἰς τὸν μῆνα Ἑλακρηβολιῶνα: ἦτοι εἰς τὰς 25 τοῦ Μαρτίου μηνός, ὁπότε εἶναι καιρὸς ἀρμόδιος διὰ τὰς πολεμικὰς ἐκστρατείας, καθ' ὃν καιρὸν καὶ οἱ νῦν Ἕλληνας ὕψωσαν τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας. Τόσον εἰς τὴν Σηστόν τῆς Θράκης, ὅσον καὶ τῆς Ἀδύδου τῆς Ἀσίας ὁ Ἀλέξανδρος ὕψωσε τρεῖς βωμοὺς: τοῦ Διὸς, τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἡρακλέους, ἐκεῖθεν ἀναβὰς εἰς τὴν Τρωάδα, ὅπου ἦτον τὸ ἀρχαῖον Ἴλιον, ἔκαμε θυσίαν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν τῆς Τρωάδος, εἰς τὸν ναὸν τῆς ὁποίας ἀφιέρωσε τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ (ὅλα τὰ ὅπλα του) καὶ ἀντ' αὐτῶν ἐλαβεν ἄλλα τινά, παρὰ τῶν ἐκεῖσε ἱερέων, ἅτινα ἦσαν ἐκεῖ ἀπὸ τὸν πόλεμον τῆς Τρωάδος· αὐτοῦ ἐπρῶσταξε τὸν Ἀντίγονον καὶ ἔκτισε τὴν Τρωάδα Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου τανῦν φαίνονται πολλάι ἀρχαιότητες καὶ μία πύλη ὑψηλὴ, αὐτὸ τὸ μέρος Ἑσκι-Σταμπὸλ λέγεται τώρα.

Ενῷ ὁ Ἀλέξανδρος ἀνέβαινεν εἰς τὴν Τρωάδα, Μενoitιος τις Κυβερνήτης ἐστεφάνωσεν αὐτὸν μὲ χρυσοὺν στέφανον, μετὰ τοῦτον δὲ καὶ Χάρης ὁ Ἀθηναῖος, ἐλθὼν τότε ἀπὸ τὴν Σίγειον πόλιν ἀρχαῖαν. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐστεφάνωσε τὸν τάφον τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ὁ Ἡφαιστίων ἐκείνον τοῦ Πατρόκλου ἀνεψιοῦ τοῦ Ἀχιλλέως, οἱ ὁποῖοι τάφοι φαίνονται πλησίον τῆς θαλάσσης μέχρι τὴν σήμερον, εἰς σχῆμα σώρου χώματος. Λέγει ὁ Πλούταρχος, ὅτι ἐνῷ ὁ Ἀλέξανδρος ἐθεώρει τὴν περὶ τὴν Τρωάδα, κάποιος τοῦ εἶπεν, ἂν ἀγαπᾷς νὰ ἰδῇς μίαν λύραν καλὴν, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος εἶπεν, ὅτι οὐλύγον φροντίζει περὶ τῆς λύρας. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐνθυμηθεὶς ἐμακάρισε τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν Πάτροκλον, οἱ ὁποῖοι ἐτυχον ἐπαινέτην τὸν θεῖον Ὀμηρον, ὁ ὁποῖος ὕψωσεν αὐτοὺς

ἕως εἰς τοὺς ἀστέρας τοῦ Οὐρανοῦ. Λέγει ὁ Ἀρρίανος, ὅτι ὁ ἴδιος ἀκούσας τὰς πράξεις καὶ τὰ κατορθώματα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καταγεγραμμένα ὑπὸ πολλῶν, ἐπαρακινήθη νὰ κατατάξῃ ὅλας αὐτάς εἰς ἓν καὶ νὰ τὰ καταγράψῃ λεπτομερῶς, ἐπειδὴ λέγει, δὲν ἐστάθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον, μήτε Ἕλληνα, μήτε βάρβαρος, εἰς ἄνθρωπος νὰ πράξῃ τοσαῦτα κατορθώματα. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐπολέμησαν πολλοὶ εἰς μίαν πόλιν, ἢ εἰς ἓν ἔθνος, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος εἰς καὶ μόνος μὲ ὀλίγους φίλους του στρατιῶτας καὶ φιλοσόφους ἔκαμε κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν περισσώτερα ἀπὸ ὅλους, καὶ αὐτὰ εἰς ὀλίγον καιρὸν· διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ παρακινήθεις καὶ μιμούμενος αὐτὸν τὸν σοφὸν Ἀρρίανόν καὶ χωρὶς νὰ δώσω ἀκρόασιν εἰς τινὰς θεοσίτας καὶ βωμολόχους, ἔλαβον τοῦτον τὸν κόπον, νὰ ἐκθέσω ἐν συντόμῳ αὐτάς τὰς πράξεις τοῦ Ἀλεξάνδρου, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται χωριστὰ εἰς τὸν Πλούταρχον, εἰς τὸν Ἀριστόβουλον καὶ Πτολεμαῖον τοῦ Λάγου καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Ἀρρίανόν τὸν Νικομήδειον τῆς Ἀσίας, τὸν ἀγκάσαντα κατὰ τὸ 162 ἔτος μετὰ Χριστόν, καὶ μοὶ φαίνεται ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι οἱ ἀναγινώσκοντες θέλουσιν ὠφεληθῇ πολὺ, ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος εἶναι τὸ καύχημα τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ αἰσχύνη τῶν βαρβάρων. Ἀνάξιοι ἐκεῖνοι οἱ Ἕλληνες οἱ μὴ θέλοντες νὰ ἐξεύρωσι τὰς πράξεις καὶ τὰ κατορθώματα τοῦ ἥρωος Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα, ὁ ὁποῖος ἐξάβη τὸ θαῦμα τοῦ κόσμου.

Απὸ τὴν Τρωάδα ἦλθεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Ἀρίσβην, ὅπου ἦτον τὸ στρατόπεδον πλησίον τοῦ τάφου τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῦ Πατρόκλου, τὰς στήλας τῶν ὁποίων ἤλειψε μὲ λίπος κατὰ τὴν συνήθειάν του, καὶ ἔδραμε πεζὸς μὲ τοὺς φίλους του καὶ οὕτως ἐστεφάνωσεν αὐτάς, μακαρίσας τὸν Ἀχιλλέα διότι ἔτυχε τοιοῦτον φίλον πιστὸν τὸν Πάτροκλον, καὶ μετὰ θάνατον ἔτυχε μέγαν κήρυκα τὸν Ὀμηρον.

Μετά ταῦτα ἦλθεν εἰς Περκώτην (Καράπουρνα) καὶ τὴν αἰλην ἡμέραν διαβὰς πλησίον τῆς Λαμψάκου, ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὸν Προσάκτιον ποταμὸν, καὶ ἐκεῖθεν στέλνει ἔμπροσθεν κατασκοπεύοντας τινὰς μὲ τὸν Ἀμόντα υἱὸν τοῦ Ἀρράβαίου μὲ ἓν τάγμα ἱππικὸν τῶν Ἑτέρων, ἐξ Ἀπολλωνίας, τοῦ ὁποῖου τάγ-

ματος ταξιάρχης ἦτον Σωκράτης ὁ υἱὸς τοῦ Σάθωνος, καὶ πρὸς τούτοις καὶ ἄλλα τέσσαρα τάγματα τῶν Προδρόμων. Ἐνῷ δὲ διήρχετο ὁ Ἀλέξανδρος τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἔστειλε ἓνα τῶν φίλων Πανήγορον τοῦνομα, τὸν υἱὸν τοῦ Λυκαγόρου μὲ δύναμιν νὰ παραλάβῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν του τὴν Πριάμον πόλιν (Ἀβδὸν τανῦν) ἥτις καὶ ἐπαρεδόθη ὑπὸ τῶν κατοίκων. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος προχωρῶν ἔφθασε τὸ ἑσπέρας εἰς τὸν Γρανικὸν ποταμὸν (τανῦν Σουσοῦ-Γερλί), ὁ ὁποῖος ἀρχεται ἀπὸ τῆς Ἰδῆς τὸ ὄρος τῆς Τρωάδος καὶ χύνεται μετὰξὺ Ααμφάκου καὶ Παρίου πόλεως (Καμάρες) ἀπέναντι τῆς Κυζίκου πόλεως. Αὐτὸς ὁ ποταμὸς εἶχεν ὄχθας ὑψηλὰς καὶ ἐνομιζέτο ὡς πύλαι τῆς Ἀσίας, αὐτὸς τανῦν καὶ Ὀσβαλὰς λέγεται παρὰ τῶν κατοίκων. Πέραν δὲ τοῦ ποταμοῦ ἦσαν παρατεταγμένα τὰ στρατεύματα τοῦ Δαρσίου βασιλέως τῶν Περσῶν, ἱππεῖς αὐτοῦ ἦσαν εἴκοσι χιλιάδες καὶ ἄλλοι τόσοι μισθοφόροι πεζοί, ἑταιμοὶ ὄντες νὰ ἐμποδίσωσι τοὺς Ἕλληνας. Οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσῶν ἦσαν οὗτοι, ὁ Ἀρσάμης καὶ Ρεομίθρης, Περίνης καὶ Νιφάτης, Σπιθριδάτης ὁ σατράπης τῆς Ἰωνίας, καὶ ὁ Ἀρσίτης τῆς Φρυγίας.

Μάχη τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν Γρανικῷ Ποταμῷ.

Αλέξανδρος ὁ Βασιλεὺς μόλις ἔφθασε τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ εἶδεν ἀντικρὺ τοὺς βαρβάρους, εὐθὺς ἠθέλησε νὰ διαβῇ πέραν καὶ νὰ τοὺς κυνηγήσῃ, ὁ δὲ Παρμενίων ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον τῷ λέγει, ὅτι συμφέρει, Βασιλεῦ, νὰ στρατοπεδεύσωμεν ἐδῶθεν τοῦ ποταμοῦ, ἐν μὲν, ὅτι εἶναι νύξ, ἄλλο δὲ αὖριον τὸ πρῶτ' θέλομεν περάσει εὐκολώτερα, ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος φιλόδοξος ὢν καὶ φιλότιμος, εἶπεν εἰς τὸν Παρμενίωνα, ἀγνωρίζω φίλε μου τὰ πάντα καλῶς, πλὴν αἰσχύνομαι νὰ ἐμποδισθῶ ἀπ' αὐτὸ τὸ ποταμίδιον διὰ νὰ μὴν ἀπεράσω, ἐνῷ ἀπεράσκαμεν τὸν μέγαν Ἑλλησπόντον, καὶ διὰ τοῦτο μήτε τῆς δόξης τῶν Μακεδόνων κρίνω ἄξιον, μήτε τῆς ἐμῆς ὀξύτητος εἰς τοὺς πολέμους, ἀλλ' ἄγωμεν ἐμπρὸς, καὶ ὅταν ἐγὼ εἰμι παρὼν, ἃς μὴ φοβοῦνται οἱ Μακεδόνες, οὐ ταῦτα εἰπὼν ἀμέσως ἔστειλε τὸν Παρμενίωνα νὰ διοικήσῃ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα, αὐτὸς δὲ ἦλθεν εἰς τὰ δεξιὰ, καὶ προέταξεν εἰς μὲν τὸ δεξιόν,

πρῶτον τὸν Φιλόταν τὸν υἱὸν τοῦ Παρμενίωνος, ἔχοντα τοὺς ἑταίρους ἵππεῖς, τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας ἀκαντιστάς (α), ἔπειτα τὸν Ἀμύνταν τὸν υἱὸν τοῦ Ἀρράβαίου ἔχοντα τοὺς δορυφόρους ἵππεῖς καὶ Παίονας ἀπὸ τὰ Βιτώλια, καὶ τοῦ Σωκράτους τὸ τάγμα, μετὰ τούτους ἐτάχθησαν οἱ ἑταῖροι Ἰπασπισταὶ ἔχοντες Ἡγεμόνα τὸν Νικάνορα τὸν υἱὸν τοῦ Παρμενίωνος, ἐπὶ τούτοις δὲ ἐτάχθη ἡ Φάλαγξ τοῦ Περδίκκου καὶ τοῦ Ὀρόντου καὶ μετὰ ταύτην ἡ φάλαγξ τοῦ Κοῖνου υἱοῦ τοῦ Πολεμοκράτους, ἔπειτα ἡ Φάλαγξ τοῦ Κρατεροῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐπομένως ἡ Φάλαγξ τοῦ Ἀμύντα υἱοῦ τοῦ Ἀνδρομέου, ἀκολουθῶς ὁ Φίλιππος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀμύντα μὲ τὸ τάγμα του. Εἰς τὸ ἀριστερὸν ἐτάχθησαν πρῶτοι οἱ Θεσσαλοὶ ἵππεῖς, ὡς ἀξιώτεροι, τῶν ὁποίων ἀρχηγὸς ἦτον ὁ Κάλας ὁ υἱὸς τοῦ Ἀρπάλου, μετὰ τούτους οἱ σύμμαχοι ἵππεῖς ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν ἦτον Φίλιππος ὁ υἱὸς τοῦ Μενελάου, μετὰ τούτους οἱ Θράκες, τοὺς ὁποίους ἤρχεν ὁ Ἀγάθων, μετὰ τούτους ἠκολούθουν οἱ πεζοὶ καὶ ἡ Φάλαγξ τοῦ Κρατεροῦ, τοῦ Φιλίππου καὶ τοῦ Μελεάγρου. Αὐτοῦ εὐρισκόμενος ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέναντι τῶν Περσῶν, ἔτρεχεν ὡς ὑψηπέτης ἀετὸς ἀπὸ τὴν μίαν ἄκραν ἕως εἰς τὴν ἄλλην, διατάττων τὰ στρατεύματά του κατὰ τὴν τέχνην τοῦ πολέμου. Οἱ δὲ ἔχθροὶ ἐβλεπον τὸν Ἀλέξανδρον, ὅστις ἐγνωρίζετο μακρόθεν ἀπὸ τὴν λάμψιν τῶν ὅπλων του, ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν θηραπόντων καὶ ἀπὸ τὴν λαμπρὰν περικεφαλαίαν του, ἥτις ἐστολιζέτο ἐκατέρωθεν μὲ δύο μεγάλα λαμπρὰ πτερὰ, αὐτοῦ ἴσταντο σιοπηλῶς τὰ στρατεύματα τῶν δύο μερῶν διὰ τινὰ καιρὸν, διὰ τὸν φόβον τοῦ μέλλοντος· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀναβὰς εἰς τὸν ἵππον του ἐπρόσταξε τοὺς περὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι, παρακινῶν αὐτοὺς νὰ δεῖξωσιν ἀνδραγαθίαν, ἐπρόσταξε καὶ τὸν Ἀμύνταν τὸν υἱὸν τοῦ Ἀρράβαίου νὰ ἔμβῃ εἰς τὸν ποταμὸν μὲ τοὺς προδρόμους ἵππεῖς καὶ μὲ τοὺς Παίονας, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἓν τάγμα τῶν πεζῶν, καὶ τὸν Πτολεμαῖον μὲ τὸ στράτευμα

(α) Οἱ τοξόται ἐρρίπτον τὰ μικρὰ κοντάρια μὲ τὰ τόξα, οἱ δὲ ἀκαντισταὶ τὰ ἐρρίπτον μὲ τὴν χεῖρα, μὲ μίαν μηχανὴν ἀπὸ λουρία, ὡς αἱ σφενδόνας τῶν παιδίων, οἱ δορυφόροι ἵππεῖς ἔφερον μακρὰς λόγχας τοῦ ἱππικοῦ (καὶ βαλάντιος).

τοῦ Σωκράτους, τοῦ ὁποίου ἔτυχε νὰ ἔχη τὴν ἡγεμονίαν ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἔχων τοὺς ἐν δεξιᾷ ἀλλοδαῶντας τὸν Εὐβάλιον (ἦχον πολεμικόν) καὶ σαλπίζοντας, ἐμβαίνει εἰς τὸν πόρον τοῦ ποταμοῦ, λοξῶς βαδίζων, καὶ οὐχὶ κατὰ μέτωπον τῶν Περσῶν, οἱ Πέρσαι ὤρμησαν καὶ αὐτοὶ κατὰ τὸ μέρος τῆς ὄχθης, ἐνῷ ἤρχισαν νὰ ἐκβαίνωσιν οἱ περὶ τὸν Ἀμύνταν, ῥίπτοντες ἀκόντια ἀμφοτέρω, καὶ αὐτοῦ γίνεται μάχη μεγάλη, διότι οἱ μὲν ἐδιόζοντο νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, οἱ δὲ Πέρσαι νὰ τοὺς ἐμποδίσωσι, καὶ οἱ μὲν Πέρσαι ἐρρίπτον πλῆθος πελτῶν (α) οἱ δὲ Μακεδόνες ἐμάχοντο διὰ τῶν χειρῶν μὲ τὰ δόρατα (λόγχαι κοντάρια), ὥς τὸσον οἱ Μακεδόνες ὀλιγώτεροι ὄντες, ἐπασχον πολὺ εἰς τὴν πρώτην ὁρμὴν τῶν Περσῶν, ἐπειδὴ καὶ οἱ Πέρσαι ὄντες εἰς ὑψηλότερον τόπον, εἶχον ἐνταύτῳ καὶ τὸ πλέον ἐκλεκτὸν αὐτῶν ἵππικὸν τεταγμένον, αὐτοῦ ἦτον ὁ Μένων καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ. Ὅσοι δὲ Ἕλληνες ἐξῆλθον εὐθύς κατεκόπησαν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, δείξαντες ὅμως μεγάλην ἀνδραγαθίαν, τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἀλέξανδρος, ὤρμησεν εἰς τοὺς Πέρσας, ὅπου ἦτον τὸ πλῆθος αὐτῶν τεταγμένον, καὶ οἱ στρατηγοὶ αὐτῶν μὲ αὐτοὺς, καὶ ἔγινε μάχη σφοδροτάτη. Τότε δὲ καὶ αἱ τάξεις τῶν Μακεδόνων ἐξήρχοντο εὐκολώτερα ἐκ τοῦ ποταμοῦ, ὁμοίως καὶ οἱ ἵπποι τῶν Μακεδόνων ἐρρίπτοντο εἰς τοὺς ἵππους τῶν ἐχθρῶν, καὶ οἱ ἄνδρες πρὸς ἄνδρας, καὶ ἠγωνίζοντο προθύμως νὰ ἐξώσωσι τοὺς Πέρσας ἀπὸ τὰς ὄχθας, καὶ νὰ τοὺς ἐκβάλωσιν ἔξω εἰς τὸ πεδῖον, οἱ Πέρσαι δὲ πάλιν νὰ τοὺς ὠθήσωσιν εἰς τὸν ποταμόν· εἰς ταύτην τὴν μάχην ὑπερτεροῦσαν οἱ Μακεδόνες κατὰ τε τὴν ἀνδρείαν καὶ τέχνην, μάλιστα δὲ, ὅτι ἐμάχοντο μὲ δόρατα ἐκ Κρανέας, ἐναντίον τῶν πελτῶν τῶν Περσῶν. Εἰς ταύτην τὴν συμπλοκὴν συντρίβει τὸ δόρυ τοῦ ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἀμέσως λαμβάνει ἄλλο ἀπὸ τὸν Ἀρέταν τὸν βασιλικὸν Ἀναβολέα, (ἵπποκόμον τὸν ἀνεβάζοντα τὸν βασιλέα) πλὴν ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἐμάχετο, εἶχε τὸ ἐδικόν του δόρυ συντριμμένον, καὶ μὲ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ἐμάχετο, τὸ ὁποῖον καὶ ἔδειξε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, αὐτὸς ἐζητοῦσεν ἀπὸ ἄλλον,

(α) Αἱ πέλται ἦσαν μικρά τινα ξύλινα ὅπλα, ὡς ῥόπαλα, οἱ πελτασταὶ εἶχον καὶ ἀσπίδας μικράς καὶ ἀπλᾶς.

καὶ Δημάρατος ὁ Κορίνθιος ἔδωκεν αὐτοῖς τὸ ἐδικόν του, εἰς ὧν
 οὗτος ἀπὸ τοὺς ἐταίρους φίλους τοῦ Ἀλέξανδρου, τὸ ὅποιον λαβὼν
 ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἰδὼν τὸν Μιθριδάτην, τὸν γαμβρὸν τοῦ Δαρείου
 σχηματίζοντα τὸ ἱππικόν, ὥσπερ ἔμβολον εἰς τοῦμπροσθεν καὶ
 προχωροῦντα πρὸ τῶν ἄλλων, τρέχει καὶ ὁ Ἀλέξανδρος πρὸ
 τῶν ἄλλων καὶ κτυπήσας αὐτὸν εἰς τὸ πρόσωπον, τὸν ἐφόνευσεν·
 αὐτοῦ δὲ ὥρμησεν ὁ Ῥοισάκης ἐναντίον τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ἐκτύ-
 πησεν αὐτὸν μὲ τὴν κοπίδα (πάλαν) μάχαιραν εἰς τὴν κεφαλὴν
 καὶ ἐκ τῆς περικεφαλαίας ἐκόπη μέρος τι, ἥτις ἐμπόδισεν ὁμῶς
 τὴν πληγὴν, ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος κτυπήσας αὐτὸν εὐθὺς εἰς τὸ
 στῆθος διὰ μέσου τοῦ θώρακος τὸν ἔρριψε κάτω· ὁ δὲ Σπιθριδάτης
 ἀνέτεινεν ὀπίσθεν τὴν κοπίδα πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἀλλ' ἐπρόφθα-
 σεν εὐθὺς ὁ Κλεῖτος ὁ υἱὸς τοῦ Δρωπίδου ὀπίσθεν καὶ κτυ-
 πήσας αὐτὸν εἰς τὸν ὄμω, ἀπέκοψεν αὐτὸν μετὰ τῆς κοπίδος
 του, καὶ ἐν τούτῳ διαβαίνοντες οἱ Μακεδόνες τὸν ποταμὸν, οἱ
 μὲν δυνάτοι ἐκατατάττοντο εἰς τὸ στράτευμα τοῦ Ἀλεξάνδρου,
 οἱ δὲ Πέρσαι οἱ ἱππεῖς αὐτῶν κτυπούμενοι τότε μὲ τὰ κοντάρια
 εἰς τὸ πρόσωπον, ἀφ' ὅλα τὰ μέρη καὶ ἐξωθούμενοι ἀπὸ τοὺς
 ἱππεῖς τῶν ἐναντίων καὶ βλαπτόμενοι ἀπὸ τοὺς πεζοὺς, οἵτινες
 ἦσαν μεμιγμένοι μὲ τοὺς ἱππεῖς, τρέπονται εἰς φυγὴν, καθ' ἃ
 μέρος μάλιστα ἐμάχετο ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἀφ' οὗ οὗτοι διηρέ-
 θησαν, ἐπράπησαν εἰς φυγὴν ἅπαντες, καὶ ἀπέθανον αὐτοῦ ἱππεῖς
 τῶν Περσῶν ἕως χίλιοι μόνον, πρὸς τούτοις ὥρμησεν ὁ Ἀλέξαν-
 δρος μὲ τὴν Φάλαγγα εἰς τὸ μέσον καὶ μὲ τὸ ἱππικὸν ἰσχυρῶς
 εἰς ὀλίγον κατέκοψεν ὅλους αὐτοὺς, ὥστε οὐδεὶς αὐτῶν διέφυγεν
 εἰμὴ μόνον, ἀν' ἐκρύβη τις μεταξὺ τῶν νεκρῶν. Αἰχμαλωτίσθησαν
 ἕως δύο χιλιάδες, ἐφονεύθησαν δὲ καὶ στρατηγοὶ Πέρσαι: ὁ
 Νιφάτης καὶ ὁ Πετήνης, ὁ Σπιθριδάτης καὶ ὁ Μητροβουζάνης, ὁ
 Μιθριδάτης ὁ γαμβρὸς τοῦ Δαρείου καὶ ὁ Ἀρβουπάλης ὁ υἱὸς
 τοῦ Ἀρταξέρξου, καὶ Φαρνάκης ὁ ἀδελφὸς τῆς γυναικὸς τοῦ
 Δαρείου, καὶ Ὠμάρης ὁ στρατηγὸς τῶν ξένων καὶ πολλοὶ
 ἄλλοι. Ἐκ δὲ τῶν Μακεδόνων ἐταίρων ἀπέθανον εἰς τὴν πρώτην
 προσβολὴν 25. Ὁ Πλούταρχος λέγει, ὅτι ἀφ' οὗ ἐφυγον οἱ Πέρσαι
 οἱ μισθωτοὶ Ἕλληνες ἐσυνάχθησαν εἰς τινα λόφον, ζητοῦντες

τὴν πίστιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ δὲ θυμῷ χρώμενος, ὥρμησεν ἐναντίον αὐτῶν, ἐξ ὧν ἐφρονέυθη ὁ ἵππος αὐτοῦ, κτυπηθεὶς εἰς τὴν πλευράν μετ' ὃ ξίφος (ἄλλος ἵππος ἦτον αὐτός, καὶ οὐχὶ ὁ Βουκέφαλος), καὶ ἐκεῖ οἱ περισσότεροι ἀπέθανον, ἕως 20 χιλιάδες πεζοί, οἱ δὲ ἵππεῖς χίλιοι πεντακόσιοι καὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας μόνον τριάκοντα τέσσαρες, ἐννέα τούτων ἦσαν πεζοί. Αὐτῶν τῶν φρονευθέντων Ἑλλήνων τὰς εἰκόνας ἔκαμεν ὁ Λύσιππος περίφημος ἀγαλματοποιὸς ἀπὸ χάλκωμα, κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τὰς ἔστησεν εἰς τὸ Ἱερόν τοῦ Διός. Κατεσκευάσθη δὲ ὁ Λύσιππος αὐτοπροαιρέτως καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἵππεῖς ἐφρονέυθησαν ἐπέκεινα τῶν ἐξηκόντα, καὶ ἀπὸ τοὺς πεζοὺς ἕως τριάκοντα, τοὺς ὁποίους ἅπαντας ἔθαψεν ὁμοῦ ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τὰ ὄπλα τῶν, τὴν δευτέραν ἡμέραν. Εἰς δὲ τοὺς γονεῖς αὐτῶν καὶ υἱοὺς ἐχάρισεν ὁ Ἀλέξανδρος τὸ δόσιμον τῶν προϊόντων, καὶ ὅ,τι ἄλλα ἀπόκτημα· ἐφρόντισε καὶ διὰ τοὺς πληγωμένους, ἰδὼν τὰς πληγὰς αὐτῶν. ἔθαψε δὲ ἐνταύτῃ καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Περσῶν, ὁμοίως καὶ τοὺς μισθωτοὺς Ἕλληνας, τοὺς ὄντας συμμάχους τῶν Περσῶν· ὅσους δὲ ἐξ αὐτῶν ἔλαβεν αἰχμαλώτους ζῶντας, τοὺς ἔβαλεν εἰς τὰ δεσμὰ καὶ τοὺς ἔστειλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν διὰ νὰ ἐργάζωνται τὴν γῆν, ἐπεὶ δὲ Ἕλληνες ὄντες, ἐπολέμησαν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος, ὑπὲρ τῶν βαρβάρων. ἔστειλε δὲ καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας τριακοσίας περσικὰς πανοπλίας, ἀφιερωμα εἰς τὴν ἐν αὐταῖς πολιούχον Ἀθηναίων καὶ ἐπρόσταξε νὰ ἐπιγράψωσι τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο: Ἀλέξανδρος Φιλίππου καὶ οἱ Ἕλληνες, πλὴν τῶν Λακεδαιμονίων, ἐκ τῶν βαρβάρων τῶν τῆς Ἀσίας κατοικούντων. »

❶ Ἀλέξανδρος τότε ἐδιώρισε τὸν Κάλαν τοῦ Ἀρπάλου πατράπην εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Ἀρσίτου, καὶ ἐπρόσταξε νὰ διδῶσιν ἅπαντες τοὺς φόρους εἰς αὐτόν, ὅσους ἐδίδον καὶ εἰς τὸν Δαρεῖον. Ὅσοι δὲ βάρβαροι παρέδιδον τὰς πόλεις αὐτῶν ἐκουσίως, τοὺς ἀπέστελλε πάλιν ὀπίσω εἰς τὰς οἰκίας τῶν· ὁμοίως καὶ τοὺς Ζελίτας (α) ἐσυγχώρησε, καὶ οὕτω παρέλαβε καὶ τὸ Δασκύλιον (Δισκόλιον) ὁ Παρμενίων, κείμενον πλησίον

(α) Ζέλια πόλις τῆς Ἀσίας κειμένη πρὸς νότον τῆς Κυζίκου.

τῶν Μουντανίων καὶ Κίου πόλεων. Ἀναχωρήσας ἐκείθεν ὁ Ἀλέξανδρος διέβη ἀπὸ τὴν Πέργαμον καὶ Θυάτειρα, καὶ ἐπορεύετο πρὸς τὰς Σάρδεϊς (α) [νῦν Σάρτη, πόλις μεγάλη ποτέ], ἐκεῖ ἀπαντᾷ τὸν Μιθρήνην τὸν ἀρχιφύλακα καὶ τοὺς πλέον πλουσίους, ἐρχομένους νὰ παραδώσωσι τὴν πόλιν αὐτῶν καὶ τὴν ἀκρόπολιν, ὃ δὲ Ἀλέξανδρος ἐστρατοπέδευσε ἐν αὐτοῦ πλησίον τοῦ Ἰρμου ποταμοῦ (Σαραβάτ τανῦν), τὸν δὲ Ἀμύνταν τὸν υἱὸν τοῦ Ἀνδρομέου ἐστειλεν εἰς Σάρδεϊς νὰ παραλάβῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ τὴν ἀκρόπολιν, καὶ τὸν Μιθρήνην εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ ἐν τιμῇ, τοὺς δὲ ἄλλους Λυδοὺς ἐσυγχώρησε νὰ ῥῆναι ἐλεύθεροι καὶ νὰ ἔχωσι τοὺς ἀρχαίους νόμους τῶν ἀρχαίων Λυδῶν. Ὁ Ἀλέξανδρος διεπέρασε τὸν ποταμὸν καὶ ἀνέβη καὶ αὐτὸς ἐπάνω εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῶν Σάρδεων, ἥτις ἦτον εἰς μέγα ὕψος καὶ ἀπόκρημνον μὲ τρίπλοῦν τεῖχος κτισμένη· αὐτοῦ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξε καὶ ἔκτισαν ἕνα ναὸν τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, καὶ ἕνα θωμὸν διὰ θυσίαν αὐτοῦ ποτὲ ἦτον ὁ βασιλικὸς οἶκος τῶν Λυδῶν βασιλέων τοῦ Κροίσου κ.λ.π. Αὐτοῦ ἄφησε φρουράν καὶ διοικητὴν τὸν Νικίαν, τὸν Πausανίαν, καὶ τὸν Ἀσανδρον, τὸν υἱὸν τοῦ Φιλώτου, τὸν δὲ Κάλλαν καὶ Ἀλέξανδρον τὸν υἱὸν τοῦ Ἀερόπου τοὺς ἐστειλεν ἀμφοτέρους εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Μέρμονος, ἔχοντας μεθ' ἑαυτῶν τοὺς Πελοποννησίους, πλὴν τῶν Ἀργείων, οἵτινες ἔμειναν εἰς τὰς Σάρδεϊς πρὸς φύλαξιν αὐτῶν.

Ἄμα ἠκούσθη, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐνίκησε τοὺς Πέρσας εἰς τὸν Γρανικὸν ποταμὸν (Σουσοῦ-Γερλί), ὅσοι μισθοφόροι στρατιῶται ἐφύλατταν τὴν πόλιν τῶν Ἑφεσίων, ἀνεχώρησαν πρὸς τὴν θάλασσαν, ὁμοίως καὶ Ἀμύντας ὁ Μακεδὼν, φυγὰς ὧν, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντιόχου. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ἀφῆσας πρὸς τὰ δεξιὰ τὴν Σμύρνην, διέβη τὸν Κάϊκον ποταμὸν (Καρα-Σοῦ) καὶ οὕτως ἐφθασεν εἰς τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐμβὰς ἐκάλεσεν ὀπίσω τοὺς ἐξορίστους αὐτῶν, τοὺς ὁποίους ἐξ αἰτίας τοῦ Ἀλεξάνδρου εἶχον ἐξορίσει, καὶ ἀκυρώσας τὴν ὀλιγαρχίαν, ἀπεκατέστησε τὴν δημοκρατίαν, καὶ οὕτως ἐπρόσταξε νὰ φέρωσιν ὅλους τοὺς φόρους, τοὺς ὁποίους ἐδίδον μέχρι τοῦδε εἰς τοὺς βαρβάρους· οἱ δὲ

(α) Αὕτη κατεστράφη ὑπὸ τοῦ κακοῦ Ταμερλάνου τοῦ Πέρσου.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βερόιας

Ἐφείσωι γενομένοι δημοκρατικοί, ἀπέβαλον πλέον τὸν φόβον, καὶ οὕτως ὤρμησαν νὰ φονεύσωσι τοὺς συμπολίτας των, οἵτινες εἶχον φέρει τὸν Μέμνονα καὶ ἐσύλησαν τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, ἐκρήμνισαν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Φιλίππου ἐν τῷ ἱερῷ, εἶχον δὲ κάμει καὶ ἄλλας καταχρήσεις, ἐφόνευσαν καὶ τινὰς ἀρχηγοὺς φίλους τῶν Περσῶν. Αὐτὸ ἰδὼν ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπρόσταξεν ἀμέσως νὰ παύσωσιν αὐτὴν τὴν ὀχλαγωγίαν, καὶ οὕτως ὁ Ἀλέξανδρος ἐφάνη κατὰ πάντα ἀξιεπαινος εἰς τὰ πράγματα τῶν Ἑφρεσίων (α).

Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ ἦλθον πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἀπὸ τὴν Μαγνησίαν (β) καὶ ἀπὸ τὰς Τράλλεις (γ) διὰ νὰ παραδώσωσι τὰς πόλεις αὐτῶν, καὶ αὐτὸς πέμπει ἐκεῖ τὸν Παρμενίωνα νὰ τὰς παραλάβῃ μὲ δύω χιλιάδας καὶ πεντακοσίους ἀπὸ τοὺς ξένους καὶ μὲ ἄλλους τόσους Μακεδόνας, καὶ διακοσίους ἵππους ἀπὸ τοὺς ἐταίρους. Μὲ ἴσπην δύναμιν ἐστειλὼν ἔτι καὶ τὸν Ἀντίμαχον τὸν υἱὸν τοῦ Ἀγαθοκλέους, εἰς τὰς πόλεις τῶν Αἰολέων καὶ Ἰώνων καὶ νὰ διαλύσῃ πανταχοῦ τὰς ὀλιγαρχίας καὶ νὰ συστήσῃ τὰς δημοκρατίας, νὰ ἀποδώσῃ ὅλους τοὺς νόμους των καὶ νὰ συγχώρήσῃ εἰς αὐτοὺς τοὺς φόρους, ὅσους ἔδιδον ἕως τότε εἰς τοὺς Πέρσας. Αὐτὸς δὲ διατρίβων εἰς τὴν Ἐφεσον, ἐθυσίασεν εἰς τὴν Ἀρτεμιν, ἐν πομπῇ, μὲ ὅλον τὸ στράτευμα ὣπλισμένον, ἐν παρατάξει. Τὴν δὲ δευτέραν ἡμέραν λαβὼν τοὺς ἐπιλοίπους πεζοὺς καὶ ταξότας, τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς ἱππεῖς τῶν Θρακῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐταίρων τὴν Βασιλικὴν Ἰλνν (τάγμα βασιλικὸν) καὶ ἄλλας τρεῖς τάξεις, διέβη τὸν Μαίανδρον ποταμὸν, καὶ οὕτως ἐφθάσεν εἰς τὴν Μίλητον πόλιν τῆς Ἰωνίας, τὴν κειμένην πλησίον τῆς θαλάσσης καὶ μακρὰν τοῦ Μαϊάνδρου ποταμοῦ μίλια ὀκτώ· αὕτη τανῦν λέγεται Μίλασσα, καὶ παρὰ

(α) Ἡ Ἀρχαία Ἐφεσος, τανῦν λέγεται Ἀγισσολούκ. Αὐτοῦ ἐγγινέ ποτε ἡ οἰκουμένη ἱερὰ Σύνοδος, αὐτοῦ ἦτον καὶ ὁ περίφημος ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος· κεῖται δὲ πλησίον τῆς νῦν Σκάλας (Κοῦσ-Ἀδασί). — (β) Ἡ Μαγνησία κεῖται πρὸς Ἑρμον τὸν ποταμὸν, ἔχει δὲ κατοίκους 40,000. — (γ) Αἱ Τράλλεις κεῖνται πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Μαϊάνδρου ποταμοῦ (Κιουζέλ-Ἰσάρ), μὲν. 30,000.

τῶν τούρκων, ἐσκι-Παλάτ, φρούριον δυνατὸν (πάλαι ποτὲ ἦσαν ἄλκιμοι οἱ Μιλήσιοι, λέγει ἡ παροιμία). Ἐνταῦθα ἐλθὼν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀμέσως ἐκυρίευσεν τὴν ἐξω πόλιν, διότι οἱ φυλάσσοντες αὐτὴν εἶχον φύγει πρότερον· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἡγησίστρατος ὁ φύλαξ τῆς Μιλήτου ἐναντιόνητο νὰ παραδώσῃ αὐτήν, διὰ τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος ἀπεφάσισε νὰ περιτειχίσῃ τὴν ἔσω πόλιν. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐφθάσε καὶ Νικάνωρ ὁ ναύαρχος τοῦ Ἀλεξάνδρου μὲ τὸν Ἑλληνικὸν στόλον, συγκείμενον ἀπὸ ἑκατὸν ἐξήκοντα πλοῖα, καὶ πλεύσας προφθάει τρεῖς ἡμέρας πρότερον καὶ κυριεύει μίαν νῆσον Λάδην καλουμένην (τανῦν Φανάρι καὶ Ἄδα). Ἡ νῆσος αὕτη καὶ ἄλλαι τινὲς κεῖνται ἀπέναντι τῆς Μιλήτου. Ἦλθον αὐτοῦ μετὰ ταῦτα καὶ οἱ Πέρσαι μὲ τὸν στόλον αὐτῶν, ἀλλὰ μαθόντες, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε προκαταλάβῃ τὴν Λάδην νῆσον, εἰς τὴν ὁποίαν διεβίβασεν ἕως τέσσαρας χιλιάδας Θράκας καὶ ἄλλους ξένους, δὲν ἐπλησίασαν, μολανότι τὰ πλοῖα τῶν βαρβάρων ἦσαν ἕως τετρακόσια. Εἰς ταύτην τὴν περίστασιν ὁ Παρμενίων ἐπαρακίνηι τὸν Ἀλέξανδρον νὰ ναυμαχήσωσιν εἰς τὴν θάλασσαν, ὁ Ἀλέξανδρος ὅμως, ὅστις ἐγνώριζε καλῆτερα, εἶπεν, ὅτι σφάλλει εἰς τοῦτο ὁ Παρμενίων, διότι, ἂν νικηθῶσιν οἱ Ἕλληνες ἐδῶ, οἱ λοιποὶ λαοὶ πλεόν θέλουσιν ἀποσκιρτήσῃ ἀπὸ αὐτοῦς, ἀλλ' ἄς ἀφήσωμεν εἰς αὐτοὺς τὴν θάλασσαν, καὶ ὅταν ἐλθῇ καιρὸς, θέλομεν κυριεύσῃ καὶ αὐτήν, ὡς καὶ ἐγένεεν.

Ἐνῶ ἐγίνοντο οἱ λόγοι οὗτοι, ἔρχεται πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Γλαύκιππος τις ἀνὴρ ἔγκριτος, πεμφθεὶς ἀπὸ τὸν δῆμον τῶν Μιλησίων καὶ ἀπὸ τοὺς μισθοφόρους ξένους, τοὺς φύλακας τῆς πόλεως, καὶ λέγει, ὅτι οἱ Μιλήσιοι θέλουν νὰ παραδώσωσι τὴν πόλιν αὐτῶν καὶ τὸν λιμένα εἰς τοὺς Μακεδόνας, μὲ συμφωνίαν ὅμως, νὰ διαλύσῃ ὁ Ἀλέξανδρος τὴν πολιορκίαν. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ ἀκούσας ταῦτα, ἀμέσως ἐπρόσταξε τὸν Γλαύκιππον αὐτὸν νὰ ἀναχωρήσῃ τάχιστα ἐκεῖθεν, καὶ νὰ εἰπῇ εἰς τοὺς Μιλησίους νὰ ἐτοιμασθῶσιν εἰς πόλεμον ἔσωθεν, καὶ εὐθὺς ὁ Ἀλέξανδρος ἔφερε τὰς μηχανὰς πλησίον τοῦ τείχους, μὲ τὰς ὁποίας ἀμέσως ἐκρήμνισε καὶ μέρος τοῦ τείχους, ἄλλο δὲ κατέσπασεν εἰς πολὺ διάστημα τόπου, τότε οἱ Μακεδόνες ὀρμήσαντες εἰς τὴν πόλιν

ἀπὸ τὴν χαλάστραν, ἐθανάτιωναν τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως, οἱ διασωθέντες δὲ ἐρρίπτοντο εἰς τὴν θάλασσαν ἐπάνω εἰς τὰς ἀσπίδας αὐτῶν, καὶ ὑπήγενον εἰς μίαν νῆσον ἐκεῖ μικράν, χωρὶς νὰ δυνηθῇ ὁ στόλος τῶν Περσῶν νὰ βοηθήσῃ αὐτοὺς. Μ' ὅλον τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος εὐσπλαγχνισθεὶς ἐκάλεσε τοὺς εἰς τὴν νῆσον φυγάδας τριακοσίους μισθωτοὺς Ἑλλήνας καὶ τοὺς ἔλαβεν εἰς τὸν πόλεμον, τοὺς δὲ Μιλησίους ἐσυγχώρησε καὶ τοὺς ἄφησεν ἐλευθέρους.

Οἱ Πέρσαι κρατοῦντες τὴν Μυκάλην (α) διὰ τὸν λιμένα αὐτῆς, ὡς ὀρμητήριον, τὴν μὲν νύκτα ἀνεπαύοντο ἐκεῖ, τὴν δὲ ἡμέραν ἐξεβάνον ἐξω εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ ἐλκύσωσι τὸν Ἑλληνικὸν στόλον εἰς ναυμαχίαν, ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος μὲ τὰ ναυτικὸν ἐρύλαττε τὸν λιμένα τῶν Μιλησίων, διὰ νὰ μὴ εἰσπλεύσωσιν αὐτοῦ οἱ ἑσθάρσοι, στείλας καὶ τὸν Φιλώταν εἰς τὴν Μυκάλην μὲ τὰ ἱππικὸν καὶ τρία τάγματα τῶν πεζῶν, νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἀπόβασιν τῶν Περσῶν, μόνον τοῦτο οἱ ἑσθάρσοι μαθόντες, ὅτι οἱ ἐν τοῖς πλοίοις Ἕλληνες ἦσαν ἐξω ἐσκορπισμένοι, διὰ νὰ συνάξωσι ζωοτροφίας, ἐπλευσαν μὲ πέντε πλοῖα πρὸς τὸν λιμένα τῶν Μιλησίων διὰ νὰ κυριεύσωσιν αὐτά· ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος γεμίσας δέκα πλοῖα ἐκ τῶν περὶ αὐτὸν Ἑλλήνων, τοὺς πέμπει μὲ ὀρμὴν νὰ κυνηγήσωσι τοὺς Πέρσας· οἱ δὲ Πέρσαι ἰδόντες παρ' ἐλπίδα τοὺς Μακεδόνας, ἔφυγον εὐθὺς πρὸς τὰ ἄλλα ναυτικὸν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ οὕτως ἀπελπισθέντες ἔφυγον ἀπὸ τὴν Μυκάλην.

Ενταῦθα ἐστοχάσθη ὁ Ἀλέξανδρος νὰ διαλύσῃ τὸ ναυτικὸν του ἐν μὲν, ὅτι δὲν εἶχε χρήματα, ἄλλο δὲ, νὰ μὴ ἐμβάλῃ εἰς κίνδυνον τὸ στράτευμά του, ἐπειδὴ καὶ οἱ Πέρσαι εἶχον μεγάλην δύναμιν εἰς τὴν θάλασσαν, μάλιστα δὲ ἔλεγεν, ὅταν κυριεύσῃ τὰς παραθαλασσίους πόλεις τῆς Ἀσίας, τότε εὐκόλως διαλύεται τὸ ναυτικὸν τῶν Περσῶν, διότι θέλουσι δυσκολευθῇ νὰ ἀναπληρώσωσι τὰ ἐλλείποντα τοῦ ναυτικοῦ των.

(α) Ἡ Μυκάλη λέγεται Γατόννησος, εἰς τὸν κάβον Σαρφῶν, καὶ κεῖται ἀπέναντι τῆς Σάμου νήσου, πλησίον τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ.

Ἄλωσις τῆς Μύνδου, Τράλλων, καὶ
Ἀλικαρνασσοῦ.

Αφοῦ δὲ ἐτελείωσεν ὅλα τὰ σχέδιά του ὁ Ἀλέξανδρος, διευθύνθη πρὸς τὴν Καρίαν (Ἄν-Δελλί), διὰ νὰ κυριεύσῃ τὴν Ἀλικαρνασσὸν πόλιν, ἣτις τανῦν Πουδρούμι λέγεται, μὲ 9,000 κατοίκους πατρὶς τοῦ Ἡροδότου ποτέ. Αὕτη ἡ πόλις κεῖται εἰς ἓνα κόλπον θαθὺν μὲ λιμένα καλὸν καὶ μὲ φρούριον δυνατὸν· αὐτοῦ εἶχε συναχθῇ μεγάλη δύναμις τῶν Περσῶν, βαρβάρων καὶ μισθοφόρων ξένων. Τὰς μεταξὺ Μιλήτου καὶ Ἀλικαρνασσοῦ πόλεις ὁ Ἀλέξανδρος τότε ἀμέσως ἐκυρίευσεν χωρὶς κόπον. Τὴν πόλιν Ἀλικαρνασσὸν κατὰ προσταγὴν τοῦ Δαρείου, Μένων ὁ διοικητὴς τῆς Ἀσίας, τὴν ὠχύρωσεν δυνατὰ, τόσον διὰ ξηρᾶς μὲ στρατεύματα, ὅσον καὶ διὰ θαλάσσης μὲ τὸ ναυτικόν, διὰ τὸν λιμένα αὐτῆς· εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὁ Ἀλέξανδρος, καθὼς ἐκίνησε τὸ στρατευμὰ του πρὸς τὸ τεῖχος, κατὰ τὰς πύλας, τὰς ἐλεπούσας πρὸς τὴν Μύλασσαν, ἀνατολικῶς, ἐξώρμησαν ἔσωθεν ἐκ τῆς πόλεως οἱ Πέρσαι καὶ ἠκροβολίσθησαν, οἱ δὲ Μακεδόνες ἐκδραμόντες καὶ αὐτοὶ ἐξ ἐναντίας γενναίως, κατέκλεισαν αὐτοὺς αὖθις εἰς τὴν πόλιν μὲ εὐκολίαν. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας δὲ ἀναλαβὼν ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς ὑπασπιστάς καὶ τὸ ἱππικὸν τῶν ἐταίρων, καὶ τὸ πεζικὸν τάγμα τοῦ Ἀμύντου, τοῦ Περδίκκου καὶ τοῦ Μελεάγρου, πρὸς τούτοις δὲ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, περιῆλθε τὸ μέρος τῆς πόλεως, τὸ πρὸς τὴν Μύνδον (τανῦν Μενδεσέ), μὲ σκοπὸν νὰ κατασκοπεύσῃ τὸ τεῖχος, καὶ ἐκείθεν, ἂν δυνηθῇ, νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν Μύνδον αἰφνιδίως τὴν νύκτα, πλησίον τῆς θαλάσσης οὖσαν, πλὴν οἱ Μύνδιοι ἀντεστάθησαν γενναίως, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος δὲν εἶχε τὰς μηχανὰς μαζῇ του τότε, ὅθεν ἐπρόσταξε τοὺς Μακεδόνας νὰ ὑποσκάψωσι κάτωθεν τὰ θεμέλια, καὶ σκάψαντες ἐκρῆμνισαν ἓνα πύργον, τὸ τεῖχος ὅμως δὲν ἔπεσεν ὅλον· τότε ἦλθε βοήθεια καὶ ἐκ τῆς Ἀλικαρνασσοῦ εἰς τοὺς Πέρσας καὶ ἀνθίσταντο γενναίως, καὶ οὕτως ἐματαιώθη ἡ ἄλωσις τῆς Μύνδου. Ὁ Ἀλέξανδρος ἰδὼν τὸ δύσκολον ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀλικαρνασσοῦ καὶ πρῶτον ἐγέμισε τὴν ἐξωθεν μεγάλην τάφρον τῆς πόλεως, διὰ νὰ πλησιάσῃ εὐκόλως εἰς τοὺς

πύργους μὲ τὰς μηχανάς, ὥθεν νὰ ῥίπτῃ βέλη εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ κτυπᾷ δυνατὰ τὸ τεῖχος μὲ τὴν μηχανὴν Κριόν (α) καὶ οὕτω τὴν μὲν τάφρον εὐκόλως ἐγέμισε καὶ τοὺς πύργους προσήγαγε πρὸς τὸ τεῖχος. Οἱ δὲ ἐχθροὶ διὰ νυκτὸς διαδραμώντες, νὰ καύσωσι τὰς μηχανάς καὶ τοὺς πύργους, πλησίον ὄντας, ἐμποδίσθησαν ἀμέσως ἀπὸ τὰς φυλακὰς τῶν Μακεδόνων, καὶ οὕτω κατεκλείσθησαν πάλιν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπέθανον ἐξ αὐτῶν ἕως ἐβδόμη-
Κριὸς



κοντα τὸν ἀριθμὸν, πρὸς τούτοις δὲ καὶ Νεοπτόλεμος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀρράβαίου καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀμύντου, εἰς ἓν ἐκ τῶν καταφυγόντων πρὸς τὸν Δαρεῖον. Ἐκ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου μόνον δεκαεὶς ἀπέθανον, ἐπληρώθησαν ὅμως ἕως τριακῶσις ἐπειδὴ καὶ τὴν νύκτα ἦσαν σχεδὸν ἀπροφύλακτοι, τότε ὁ Ἀλέξανδρος πλησιάσας τὰς μηχανάς, ἐρρίπτε βέλη καὶ ἐκτύπα τὰ τεῖχος δυνατώτερα, οἱ ἔσωθεν δὲ ἐξελλόντες ἐσυμπλέχθησαν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἐπειδὴ οἱ Μακεδόνες ἐνίκησαν τοὺς ἐχθροὺς

(α) Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶχον πολλὰς μηχανάς πρὸς ἄλλωσιν τῶν πόλεων, αἱ ὁποῖαι ἐλέγοντο ἑλσπύλεις, δηλ. ἦσαν κλίμακες γέφυραι, πύργοι καὶ κριοί. Ὁ κριὸς ἦτον εἰς πύργον ὑψηλὸς πεποιημένος ἀπὸ χονδρὰ καὶ δυνατὰ ξύλα, μὲ ἐπαλξεις ἄνωθεν καὶ μεταξὺ τροχοῦς κάτωθεν, διὰ νὰ κινῆται εὐκόλως, ὅπου ἤθελαν. Ἐσωθεν ἐξήρχετο ἓν μακρὸν ξύλον καὶ χονδρὸν, ὡς κατάρτιον τῶν πλοίων τὸ ὁποῖον φαίνεται εἰς τὸ παρὸν σχῆμα τοῦ Κριοῦ· εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ τοῦ μακροῦ ξύλου ἦτον προσήρμοσμένον ἓν χονδρὸν σίδηρον καὶ βαρύτατον, ὅλον εἰς σχῆμα κεφαλῆς κριοῦ, διὸ καὶ Κριὸς ἐλέγετο. Αὐτὸ τὸ ξύλον ἦτον ἱσταμένον εἰς ἰσορροπίαν εἰς τὸν ὑπομόχλιον, διὰ νὰ κινῆται εὐκόλως, ἔσωθεν τοῦ πύργου πολλοὶ ἄνθρωποι ἐκινουσαν αὐτὸ τὸ ξύλον, καὶ κτυπῶντες τὰ τεῖχη τῆς πόλεως ἐσάλεινον, τὰ ἐτρύπων καὶ τὰ ἐκρήμνιζον· ἔσωθεν ἀκόμη καὶ ἄνωθεν τοῦ πύργου ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόνιζον οἱ στρατιῶται τὰ τεῖχη τῶν ἐχθρῶν, καὶ οὕτω κρημνίζοντες αὐτὰ ἐκυρίευον τὰς πόλεις. Ὁ σοφὸς Ἰώσηπος πολλὰ καλὰ περιγράφει τὸν κριὸν αὐτόν.

των, τοὺς ἔτρεψαν εἰς φυγὴν πρὸς τὴν πόλιν, οἵτινες διαβαίνοντες ἀπὸ μίαν γέφυραν σεσαθρωμένην, ἔπεσον εἰς τὴν τάφρον οἱ περισσότεροι καὶ ἅπαντες ἐθανατώθησαν ἀπὸ τοὺς Μακεδόνες, οἱ δὲ λοιποὶ μόλις ἐσώθησαν εἰς τὴν πόλιν, τὴν ὁποίαν ὀλίγον ἔλειψε νὰ κυριεύσωσιν οἱ Μακεδόνες, ἐὰν ὁ Ἀλέξανδρος δὲν τοὺς ἀνακαλοῦσεν ὀπίσω, βουλόμενος νὰ διασώσῃ τὴν πόλιν, ἐὰν θελήσωσιν οἱ Ἀλικαρνασσεῖς νὰ ὑποταχθῶσιν. Ὡς τόσον ἐφονεύθησαν εἰς τὴν μάχην αὐτὴν ἕως χίλιοι Ἀλικαρνασσεῖς, Μακεδόνες δὲ μόνον τεσσαράκοντα, καὶ Πτολεμαῖος ὁ σωματοφύλαξ, καὶ Κλέαρχος ὁ τοξάρχης, καὶ Ἀδδαῖος ὁ χιλιάρχος καὶ ἄλλοι ἀπὸ τοὺς ἐγκρίτους τῶν Μακεδόνων.

Τοῦτο παθόντες οἱ Πέρσαι, συναθροίσθησαν οἱ ἀρχιστράτηγοι αὐτῶν: ὁ Ὀρόντης καὶ ὁ Μένων, καὶ αἰσθανόμενοι, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐναντιωθῶσιν εἰς τοὺς Μακεδόνες, διὰ πολὺν καιρὸν, ἐλέποντες καὶ τὸ τεῖχος, μέρος μὲν κρατημένον, μέρος δὲ σεσαλευμένον καὶ πολλοὺς στρατιώτας φονευμένους καὶ πληγωμένους, πρὸς τὸ μεσονύκτιον ἔβαλον πῦρ εἰς τὸν ξύλινον πύργον αὐτῶν, τὸν ὁποῖον εἶχον κείμενον ἀπέναντι τῶν μηχανῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ εἰς τὰς ἀποθήκας καὶ εἰς τὰς πλησίον τοῦ τεύχους οἰκίας καὶ τὰς ἔκαυσαν, καὶ οὕτως ἄλλοι μὲν κατέφυγον εἰς τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν Σαλμακίνδαν καλουμένην, καὶ ἄλλοι εἰς τινα πλησίον νῆσον. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ ἔμαθε ταῦτα, λαβὼν τοὺς Μακεδόνες, ὤρμησεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ οὕτω, τοὺς μὲν ἐναντίους ἐφόνευσεν, τοὺς δὲ εἰς τὰς οἰκίας ἡσυχάζοντας δὲν ἔβλαψεν. Τὸ πρῶτον, ὁ Ἀλέξανδρος, ἰδὼν τὰς ἀκρας κρατημένας ἀπὸ τοὺς Πέρσας, δὲν ᾔθελῃσε νὰ τοὺς πολιορκήσῃ, στοχαζόμενος ὅτι θέλει ἀργοπορήσῃ πολὺν καιρὸν, διὰ τὴν θέσιν τοῦ τόπου, κυριεύσας μάλιστα καὶ τὴν πόλιν, ἔθαψεν αὐτοῦ τοὺς φονευθέντας τὴν νύκτα ἐκείνην, ἐπρόσταξε τοὺς μηχανοφύλακας νὰ μετακομίσωσι τὰς μηχανὰς εἰς τὰς Τράλλεις, αὐτὸς δὲ κατεδάψας τὴν πόλιν ἄφησε φύλακας εἰς αὐτὴν καὶ εἰς τὴν ἄλλην Καρίαν (Ἄν-Δελί), πεζοὺς καὶ ξένους ἕως τρεῖς χιλιάδας καὶ διακοσίους ἱππεῖς, καὶ στρατηγὸν αὐτῶν τὸν Πτολεμαῖον καὶ οὕτως ἐκινήθη πρὸς τὴν Φρυγίαν. Εἰς δὲ τὴν Καρίαν ἐδιώρισε

σατράπην τὴν Ἄδαν, τὴν θυγατέρα τοῦ ἑκατόμου καὶ γυναῖκα τοῦ Ἰδριέως καὶ ἀδελφοῦ αὐτῆς, κατὰ τοὺς νόμους Σεμιράμιδος τῆς βασιλίσσης τῶν Ἀσσυρίων. Αὕτη ἡ Ἄδα ἐπρόσφερεν ἐκουσίως τὴν Ἄλινδα πόλιν αὐτῆς εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ἐνταύτῳ τὸ ἔκαμε καὶ θετὸν υἱόν. Ὅθεν ὁ Ἀλέξανδρος εὐχαριστηθεὶς ἐχάρισεν εἰς αὐτὴν τὴν Ἀλικαρνασσὸν πόλιν, καὶ ὅλην τὴν Καρίαν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς (α). Ἐγένετο ἡ ἄλωσις τῆς Ἀλικαρνασσοῦ πρὸ Χριστοῦ ἔτη 334, εἰς τὸ 3 ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐνῶ αὐτὸς ἦτον ἐτῶν 23.

Αλλ' ἐπειδὴ καὶ τότε ἐπλησίαζεν ὁ χειμὼν, καὶ μερικοὶ Μακεδόνες στρατιῶται, ὅταν ἐξεστράτευσαν ἦσαν ὑπανδρευμένοι ἐστοχάσθη ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τοὺς ἐπεμψεν εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν, νὰ ἀπεράσωσι τὸν χειμῶνα μὲ τὰς γυναῖκας αὐτῶν, διορίσας εἰς αὐτοὺς ἡγεμόνα Πτολεμαῖον τὸν υἱὸν τοῦ Σελεύκου ἕνα ἀπὸ τοὺς βασιλικούς σωματοφύλακας, πρὸς τοὺς δὲ καὶ τὸν Κοῖνον, τὸν υἱὸν τοῦ Πολεμοκράτους, καὶ Μελέαγρον τὸν υἱὸν τοῦ Νεοπτολέμου, νεονύμφους ὄντας καὶ αὐτοὺς, μὲ συμφωνίαν ὁμῶς, ἐπιστρέφοντες τὴν ἀνοιξιν νὰ φέρωσι καὶ ἄλλους στρατιώτας ἀπὸ τὰς πατρίδας αὐτῶν, διὰ τὸ ὅποιον αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος ἐπληρέθη περισσότερον ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τότε ἀμέσως ἐκινήθη πρὸς τὴν Λυκίαν καὶ Παμφυλίαν τῆς Ἀνατολῆς, μὲ σκοπὸν νὰ κυριεύσῃ ὅλην τὴν παραθαλασσίαν γῆν, καὶ ἐντεῦθεν νὰ ἀποκαταστήσῃ ἄχρηστον τὸ ναυτικὸν τῶν Περσῶν· καὶ πρῶτον ἐκυρίευσεν τὰ Ἰπάρνα, χωρίον ἰσχυρὸν ἔχον φύλακας μισθοφόρους, οἵτινες ἔφυγον ἐκεῖθεν μὲ συμφωνίαν. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν Λυκίαν ἐκυρίευσεν πρῶτον τὴν Κνίδον, καὶ ὕστερον μὲ συνθήκην τοὺς Τελμισσεῖς, καὶ τὴν Μάκρην ἀρχαίαν πόλιν, καὶ διαβὰς τὸν ποταμὸν Ξάνθον, ἔλαβε τὰ Πίναρα καὶ τὴν Ξάνθον πόλιν (Ξάντ-Σιερί τανῦν), τὰ Πάταρα, Ἀνδράκη (Κάκαβα ἢ Πόρτο Γέροντα), πλησίον τῶν Μυρέων, καὶ ἄλλας τινὰς πόλεις, ἕως τριάκοντα. Κατορθώσας δὲ ὅλα ταῦτα εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ χειμῶνος, καὶ διαβὰς ἀπὸ τὸ Καστελόρριζον εἰσῆλθεν

(α) Εἰς τὴν Ἀλικαρνασσὸν ἦτον ὁ τάφος Μαυσώλου τοῦ βασιλέως, Μαυσωλεῖον καλούμενον.

εἰς τὴν Μεγάλην Φρυγίαν. Ἐνταῦθα ἔρχονται πρέσβεις ἐκ τῆς Φασιλίδος πόλεως μεγάλης, τρεῖς λιμένας ἐχούσης καλοῦς· αὕτη φιοῦσα καὶ Πιτυοῦσα λέγεται. Οἱ πρέσβεις οὗτοι ζητοῦντες τὴν φιλίαν τοῦ Ἀλέξανδρου, ἐστεφάνωσαν αὐτὸν μὲ χρυσοῦν στέφανον· αὐτοῦ ἦλθον καὶ ἄλλοι πρέσβεις ἐκ τῆς κάτω Λυκίας. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξεν ὅλους αὐτοὺς νὰ παραδώσωσι τὰς πόλεις αὐτῶν εἰς τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ἀπεσταλμένους, αὐτὸς δὲ ἐλθὼν εἰς τὴν Φασιλίδα ἐκυρίευσεν μίαν δυνατὴν ἀκρόπολιν τῶν Πισιδῶν.

Ἐπιβουλή κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ἐνῷ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος διέτριβεν εἰς τὴν Φασιλίδα πλησίον τῆς νῦν Ἀτταλείας, μανθάνει, ὅτι Ἀλέξανδρος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀρόπου ἐπιβουλεύεται αὐτὸν, μολοντί καὶ αὐτὸς ἦτον εἰς ἐκ τοῦ τάγματος τῶν ἐταίρων, καὶ στρατηγὸς πῶν Θεσσαλῶν ἱππέων. Αὐτὸς ἦτον εἰς ἀπὸ τοὺς φονευτὰς τοῦ Φιλίππου βασιλέως, τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸν ὁποῖον ἐσυγχώρησε τότε ὁ ἴδιος Ἀλέξανδρος. Ὁ Δαρεῖος λαθὼν γράμματά τινα παρὰ τοῦ προδότου, ἔστειλεν ἓνα Πέρσην νὰ συνομιλήσῃ μὲ αὐτὸν, ὅστις συλληφθεὶς παρὰ τοῦ Παρμενίωνος, ἐμαρτύρησε τὴν προδοσίαν, τότε ὁ Ἀλέξανδρος συμβουλευθεὶς μὲ τοὺς φίλους του, ἄφαντον ἔκαμον αὐτὸν, κατὰ τὴν κρίσιν τῶν στρατηγῶν ἐκείνων.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος κινήσας ἀπὸ τὴν Φασιλίδα, παραθαλασσίως, διὰ δυσβάτων ὁρέων τοῦ Κλίμακος καὶ Ταύρου, ἐμβῆκεν εἰς τὴν Παμφυλίαν καὶ ἐπροχώρησε πολλὰ πλησίον τῆς Πέργης καὶ Ἀτταλείας (Περγί τανῦν) καὶ ἀπαντᾷ πρὸς τὸν Εὐρυμέδοντα ποταμὸν, πρέσβεις ἐρχομένους, ἐκ τῆς Ἀσπένδου (Σπάρτα τανῦν), οἵτινες δεόμενοι νὰ παραδώσωσι μὲν τὴν πόλιν αὐτῶν πλὴν φρουρὰν Μακεδονικὴν νὰ μὴ δέχονται, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος δεχθεὶς τὰς παρακλήσεις αὐτῶν, ἐζήτησε πεντήκοντα τάλαντα (δραχμὰς 300,000) εἰς μισθὸν τῶν στρατιωτῶν του, καὶ τοὺς συνθησιμένους ἵππους εἰς φόρον τῶν Περσῶν. Οἱ δὲ πρέσβεις ἀκούσαντες μετὰ χαρᾶς ἀνεχώρησαν. Τότε καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπορεύετο πρὸς τὴν Σίδην πόλιν, τῆς ὑποίας οἱ κάτοικοι Σιδηταὶ ἐλέγοντο. Ἀφήσας φρουρὰν εἰς τὴν Σίδην, ἐπροχώρησεν εἰς τὴν Σύλλαν δυνατὴν μικρὰν πόλιν, κειμένην μεταξὺ Ἀσπένδου καὶ

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βαφειᾶς

Σίδης, τὴν ὁποίαν δὲν ἐδυνήθη νὰ κυριεύσῃ εὐθὺς δι' ἐφόδου, ἐνταυτῷ δὲ μανθάνει, ὅτι οἱ Ἀσπένδιοι δὲν θέλουν νὰ δώσωσι μήτε τὰ χρήματα, μήτε τοὺς ἵππους, καὶ ἐτοιμάζοντο μάλιστα εἰς πολιορκίαν, διορθώσαντες τὰ τεῖχη αὐτῶν. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπέστρεψεν πρὸς τὴν Ἀσπενδον ὀπίσω.

Τὸ περισσότερον μέρος τῆς Ἀσπένδου ἦτον ὑψηλὸν καὶ κρημνώδες, καὶ πλησίον τοῦ Εὐρυμέδοντος ποταμοῦ. Οἱ Ἀσπένδιοι ὠχυρώθησαν εἰς τὰς οἰκίας των, ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἐλθὼν μετὰ ὅλην τὴν δύναμιν, ἐμβῆκεν ἐντὸς τοῦ τεύχους καὶ ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὰς οἰκίας, τὰς ὁποίας οἱ Ἀσπένδιοι ἀμέσως ἀφῆκαν ἐρήμους. Τὸ ἀνέλπιστον τοῦτο τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἰδόντες οἱ Ἀσπένδιοι καὶ τρομάξαντες, ἐστείλαν πρέσβεις, δεόμενοι νὰ δεχθῇ τὴν πρώτην συμφωνίαν· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, μόνον ὅτι ἔβλεπε τὸ χωρίον πολλὰ δυνατὸν, δὲν ἐδέχθη τὴν πρώτην συμφωνίαν ἐξεναντίας μάλιστα, διὰ τὴν ἀπειθείαν καὶ πρὸς τιμωρίαν των ἐζήτησεν ἀκόμη νὰ τῷ δοθῶσι καὶ ὄμηροι, ἢ ἐνέχυρον, οἱ πλεον ἐγκριτοὶ τῆς πόλεως των, καὶ οἱ ἵπποι, οἱ συμφωνημένοι πρότερον, καὶ τὰ τέλαιντα, ἀντὶ πεντήκοντα, ἑκατὸν, καὶ νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τὸν παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου σταλέντα σατράπην καὶ φόρους κατ' ἔτος νὰ φέρωσιν εἰς τοὺς Μακεδόνας.

Αφοῦ οἱ Ἀσπένδιοι ἐδέχθησαν τὰ πάντα, τότε καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἀνεχώρησεν πρὸς τὴν πλησίον Πέργην, καὶ ἐκεῖθεν ὠρμησεν εἰς τὴν Φρυγίαν, πρὸς τὰ ὄρη τῆς Καραμανίας· διαβαίνων πλησίον τῆς πόλεως Τελμισσοῦ· οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἦσαν βάρβαροι Πισιδαὶ κατὰ τὸ γένος, κατοικοῦντες εἰς δυσβάτους τόπους καὶ κρημνώδεις τοῦ Ταύρου ὄρους· ὥστε δυσκόλως ἀναβαίνουσιν ἐκεῖθεν οἱ ἄνθρωποι, τὰ ὑποῖα ὄρη συνελθόντες πανδημεὶ κατέλαβον πρότερον. Ὁ Ταῦρος αὐτὸς προχωρῶν δίδει τὸν Ἀντίταυρον πρὸς ἄρκτον, τὸν Καύκασον, τὸ Ἀραράτ τῆς Ἀρμενίας καὶ τὸν Πάμισον τῆς Βουχαρίας. Ὁ Ἀλέξανδρος ἰδὼν ταῦτα, ἐπρόσταξε τοὺς Μακεδόνας νὰ στρατοπεδεύσωσιν αὐτοῦ, καθὼς εὐρίσκονται, ὡς πληροφορημένος, ὅτι οἱ Τελμισσεῖς δὲν θέλουν μείνει ἐκεῖ ἕως τέλους, καὶ συνέβη, καθὼς ὁ Ἀλέξανδρος ἐστοχάσθη. Ἀφοῦ οἱ φύλακες μόνον ἔμεινον ἐκεῖ, ὠρμησεν ὁ Ἀλέξανδρος κατὰ

αὐτῶν μὲ τοὺς τοξότας καὶ ἀκοντιστάς, καὶ τοὺς ἐλαφροὺς τῶν ὀπλιτῶν, καὶ οὕτως ἐκεῖνοι κτυπούμενοι ἀνεχώρησαν ἅπαντες. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος διαβὰς τὰ στενά, ἐστρατοπέδευσε πλησίον τῆς πόλεως, καὶ αὐτοῦ ἐρχονται πρέσβεις ἀπὸ τῶν Σελγέων, οἱ ὅποιοι καὶ αὐτοὶ εἶναι Πισιδιοὶ βάρβαροι, πλὴν πολεμικοὶ καὶ ἀσελγεῖς, διὰ τοῦτο καὶ ἡ πόλις αὐτῶν Σέλγη καὶ Ἀσέλγια ἐλέγετο καὶ ὕστερον Φιλαδέλφεια· διαφορετικὴ τῆς πρώτης. Οἱ Σέλγιοι ἰδόντες τὸν Ἀλέξανδρον πλησίον τῆς πόλεως, ἐπεμψαν πρέσβεις ζητοῦντες τὴν φιλίαν αὐτοῦ, διότι ἐκπαλαί ἦσαν τῶν Τελμισσέων ἐχθροί, ὅθεν ἐριλιώθη μὲ αὐτοὺς ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τοὺς εἶχε πιστοὺς εἰς τὸ ἐξῆς. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐγνώριζεν, ὅτι τὴν Τελμισσὸν δὲν δύναται νὰ τὴν πάρῃ εἰς ὀλίγον καιρὸν, ἐκινήθη ἐναντίον τῆς Σαγαλασσοῦ πόλεως μεγάλης καὶ δυνατῆς, αὕτη κεῖται πρὸς βορειοδυτικὸν τῆς πρώτης, εἰς λόφον τινὰ κτισμένη, τανῦν ἐρείπιον, αἱ κάτοικοι αὐτῆς κυριεύσαντες τὸν λόφον, ἐτοιμάζοντο εἰς πόλεμον· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος φθάσας διέταξε τοὺς Μακεδόνας μὲ τὴν φάλαγγα καὶ ὅλον τὸ στράτευμα εἰς τάξιν ἡμέραν ἱκανήν, αὐτοῦ ἤλθον καὶ οἱ Τελμισσεῖς εἰς βοήθειαν, καὶ καθὼς οἱ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὤρμησαν εἰς τὸ ὄρος, τὸ ὅποῖον ἐκρατοῦσαν οἱ Πισίδαι καὶ ἐφθασαν εἰς τὸ πλεόν κρημνῶδες μέρος, ἐξώρμησαν καὶ οἱ βάρβαροι κατ' αὐτῶν, καὶ τοὺς μὲν τοξότας ἔτρεψαν εἰς φυγὴν, οἱ δὲ Ἀγριᾶνες ἐνέμεινον, καθότι καὶ ἡ φάλαγγς τῶν Μακεδόνων ἦτον ἤδη πλησίον, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐφαίνετο πλησίον καὶ ἐμπροσθεν αὐτῶν. Ἐλθόντες δὲ εἰς χεῖρας οἱ βάρβαροι γυμνοὶ ὄντες, ἐμάχοντο μὲ τοὺς ὀπλίτας καὶ κτυπούμενοι ἀπέθνησκον, καὶ οὕτω τρέπονται εἰς φυγὴν. Αὐτοῦ ἐφρονεῦθησαν, ἕως πεντακόσιοι μόνον, οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυγον, ἐλαφροὶ ὄντες. Μακεδόνες ἀπέθανον εἴκοσι, καὶ ὁ στρατηγὸς Κλέανδρος· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καταδιώκει τοὺς ἐχθροὺς κυριεύει τὴν πόλιν μὲ βίαν, καὶ οὕτω κινεῖται πρὸς τοὺς ἄλλους Πισίδας, ἐκεῖ δὲ ἐκυρίευσεν πολλὰ φρούρια, ἄλλα μὲ βίαν καὶ ἄλλα μὲ συνθήκας.

❶ Ἀλέξανδρος κατορθώσας καὶ αὐτὸ ἐπροχώρει πάλιν πρὸς τὴν Φρυγίαν, διαπερῶν ἀπὸ τὴν λίμνην τὴν Ἀσκανίαν (Βοκλ-γχοῦλ) τουρκιστί, εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται ἄλλας αὐτόματον, τὸ ὅποῖον ὁ

Ἀριστοτέλης νιτρῶδες ἄλλας λέγει, αὕτη ἡ λίμνη κατὰ τινὰς καί-
ται πλησίον τῆς Νικαίας πόλεως, ὅθεν ἐξέρχεται ὁ Ἀσκάνιος πο-
ταμός. Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς πέντε ἡμέρας φθάνει εἰς τὰς Κελαινὰς
(Ἀπάμια τῆς Κιθωτοῦ), αὐτοῦ ἦτον ἀκρόπολις τις δυνατὴ, τὴν
ὁποίαν ἐφύλαττον χίλιοι Κάρες καὶ ἑκατὸν Ἕλληνας μισθωτοὶ
διωρισμένοι ἀπὸ τὸν σατράπην τῆς Φρυγίας, οὗτοι πέμπουσι πρέσ-
βεις πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ὑποσχόμενοι νὰ παραδώσωσιν εἰς αὐτὸν
τὸ χωρίον, ἔαν δὲν ἔλθῃ βοήθεια ἕως τῆς δεῖνα ἡμέρας, τὸ ὁποῖον
ἐφάνη ἀρεστόν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ οὕτως ἀφήσας αὐτοῦ
πλησίον τῶν Κελαινῶν χιλίους πεντακοσίους στρατιώτας εἰς
φύλαξιν, καὶ μείνας αὐτοῦ ἕως δέκα ἡμέρας, ἐπορεύετο πρὸς τὴν
Γόρδιον πόλιν, ἥτις ὕστερον ὠνομάσθη Ἰουλιούπολις, αὕτη κεῖται
μεταξὺ τῶν δύο θαλασσῶν, ἐπάνω εἰς τὸν Σαγγάριον ποταμόν.

Ενῷ ὁ Ἀλέξανδρος κατῴρθησε ταῦτα, ὁ στόλας τῶν Περσῶν
εἶχεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του τὴν Κύπρον νῆσον, τὴν Μιτυλήνην,
καὶ τὴν Εὐβοίαν καὶ σχεδὸν ὅλην τὴν Μεσόγειον θάλασσαν,
μόλον τοῦτο οἱ ἀπεσταλμένοι νεόνυμφοι Ἕλληνες, συνάξαντες καὶ
ἄλλους, ἔφθασαν τὴν ἀνοιξὶν μὲ τὸν ἀρχηγόν των Πτολεμαῖον
ἕως χίλιοι πεντακόσιοι, ἐνώσας λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος ὅλον τὸ
στράτευμά του. ἔφθασεν εἰς τὴν Γόρδιον μικρὰν πόλιν μὲν, πλην
δυνατὴν, εἰς τῆς ὁποίας τὴν ἀκρόπολιν ἐπεθύμησε νὰ ἀναβῇ
ἐπάνω αὐτῆς, ὅπου ἦτον καὶ ὁ βασιλικὸς οἶκος τοῦ Γορδίου καὶ τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ Μίδου, διὰ νὰ ἰδῇ τὴν ἀμαξὴν τοῦ Γορδίου, καὶ τὸν
δεσμὸν τοῦ Ζυγοῦ τῆς ἀμάξης, περὶ τῆς ὁποίας ἦτον μεγάλη
φήμη εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Γόρδιος αὐτὸς ἦτον ἄνθρωπος πτωχὸς
ἐργαζόμενος τὴν γῆν αὐτοῦ, εἶχεν ὅμως δύο ζεύγη βοῶν, τὸ μὲν
εἰς γεωργίαν, τὸ δὲ εἰς τὴν ἀμαξάν. Ἐνῷ δὲ ποτὲ ἐγεώργει τὴν
γῆν, ἔρχεται ἀετὸς τις καὶ κάθηται ἐπάνω εἰς τὸν Ζυγὸν τῶν
βοῶν, ἐπιμείνας μέχρι τῆς ἐσπέρας. Ὁ Γόρδιος ἰδὼν τὸ
σημεῖον, καὶ ἐκπλαγείς, ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς τοὺς μάντις τῶν
Τελμισσέων, καὶ νὰ κοινολογήσῃ τὸ θαῦμα, καθότι οἱ Τελμισσεῖς
ἦσαν σοφοὶ εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν θείων σημείων, καὶ ὅτι ἔχουσι
τὸ χάρισμα τῆς μαντείας ἐκ διαδοχῆς αὐτῶν, αὐτοὶ καὶ αἱ

γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν (α). Πλησιάζας εἰς τινα κόμην τῶν Τελμισσέων, ἀπῆντησε μίαν παρθένον, λαμβάνουσαν ὕδωρ ἥδη ἐκ τῆς πηγῆς, καὶ λέγει εἰς αὐτὴν τὰ συμβάντα τοῦ ἀστοῦ, ἡ δὲ παρθένος ἐκ τοῦ μαντικοῦ γένους οὔσα, τῷ ἀπεκρίθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, καὶ νὰ προσφέρῃ θυσίαν εἰς τὸν Δία τὸν βασιλέα. Ὁ δὲ Γόρδιος τὴν ἐπαρακάλεσε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ καὶ νὰ τὸν διδάξῃ τῆς θυσίας τὸν τρόπον. Οὕτω λοιπὸν ὁ Γόρδιος ἀπελθὼν ἐθυσίασε καθὼς τὸν ἐδίδαξεν ἡ νέα, ἔπειτα τὴν ἔλαβεν ὁ Γόρδιος εἰς γυναῖκα του, ἐξ ἧς ἐγέννησεν υἱὸν τὸν Μίδαν ὀνομαζόμενον. Ἀφ' οὗ δὲ ἐφθασεν εἰς ἡλικίαν ὁ Μίδας ἐγεινεν ὠραῖος ἐνταυτῷ καὶ γενναῖος. Οἱ Φρύγες τότε ἐστασίαζον ἀναμεταξύ των, καὶ ὁ χρησμὸς ἐδόθη εἰς αὐτοὺς, ὅτι ἅμαξά τις θέλει φέρει βασιλέα εἰς αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς θέλει παύσει τὴν διχόνοιαν αὐτῶν. Ἐνῷ δὲ ἐτι ἐβουλευοντο περὶ τούτου, ἦλθε καὶ ὁ Μίδας ἐπάνω εἰς ἅμαξαν ὁμοῦ μετὰ τὸν πατέρα καὶ μητέρα αὐτοῦ, καὶ παρεστάθη εἰς τὴν συνάθροισιν αὐτῶν παρ' ἐλπίδα, οἱ δὲ Φρύγες ἐννοήσαντες τὸν χρησμὸν ἐχειροτότησαν τὸν Μίδαν βασιλέα τῆς Φρυγίας, καὶ ὁ Μίδας γενόμενος βασιλεὺς, κατέπαυσεν εὐθὺς τὴν διχόνοιαν αὐτῶν, ἀφιέρωσεν δὲ ἐνταυτῷ καὶ τὴν

(α) Αἱ βουλαι τοῦ Θεοῦ εἰσὶν ἐγκεχαραγμέναι εἰς τὴν ὕλην πρὶν γενέσθαι. Ἐξ ἀρχῆς τῶν αἰώνων ὑπῆρξαν ἄνθρωποι, οἱ προλέγοντες αὐτάς, καὶ ὅσοι μὲν ἐγνώριζον τὸν Θεόν, ἠρώτουν τοὺς προφῆτας αὐτῶν, οἱ δὲ ἔθνη οἱ ἐπρόστρεχον εἰς τοὺς μάντεις, διὰ νὰ μάθωσι τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ μὲν προφῆται, καὶ τινες τῶν μάντεων, ὡς ὁ Βαλαάμ, αἱ Σιβύλλαι καὶ οἱ τρεῖς μάγοι τῶν Χαλδαίων, κατὰ θεῖαν ἐμπνευσιν προεῖπον τὰ μέλλοντα, οἱ δὲ λοιποὶ μάντεις, ὡς ὁ κακὸς Κάλχας τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὁ Θεόκλος τοῦ Ἀριστομένους, Ἀρίστανδρος ὁ Τελμισσεὺς τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες ἐγνώριζον αὐτάς κατὰ παράδοσιν καὶ τέχνην. Εἰς τὸ πᾶν εὐρίσκεται μαγνήτης τιν, φυσικὸς, ἢ ὑπερφυσικὸς, καὶ ὁ μὲν ὑπερφυσικὸς ἐρχεται ἀνωθεν, ὁ δὲ φυσικὸς εὐρίσκεται εἰς τὴν γῆν. Τόσον τὸν ἕνα, ὅσον καὶ τὸν ἄλλον, μετὰ τὴν πίστιν καὶ πόθον δέχεται ὁ ἄνθρωπος ὡς θαῦμα. Τὰ θαύματα ἀκολουθοῦσι τὴν πίστιν τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τοὺς ἀπίστους θαύματα δὲν γίνονται, διὰ τοῦτο καὶ δὲν πιστεύονται.

ἄμαξαν αὐτοῦ εἰς τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν πρὸς εὐχαρίστησιν τοῦ Διός. ἔκτοτε ἐλέγετο, ὅτι ὁποῖος ᾔθελε λύσῃ τὸν δεσμὸν τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμάξης, αὐτὸς πρέπει νὰ γίνῃ βασιλεὺς τῆς Ἀσίας. Ὁ δὲ δεσμὸς αὐτὸς ἦτον ἀπὸ φλοιᾶν τῆς κρανέας δεδεμένος, δὲν ἐφαίνετο ὅμως εἰς αὐτὸν μήτε ἀρχή, μήτε τέλος, διὰ τοῦτο οὐδεὶς ἐδυνήθη νὰ λύσῃ αὐτὸν τὸν κόμβον, διὰ τοῦτο καὶ μέχρι τῆς σήμερον λέγεται αὐτὸν Γορδιακὸς κόμβος, διὰ τὰ δυσκόλα πράγματα. Ὁ Ἀλέξανδρος ὅμως καθὼς ἤκουσεν αὐτό, ὅτι οὐδεὶς ἔλυσεν αὐτὸν, ἀμέσως κόψας αὐτὸν μετὰ τὴν σπάθην του, τὸν διέλυσε, καὶ οὕτως ἔλαβε τέλος εἰς αὐτὸν, ὅτι αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος, θέλει γίνεαι βασιλεὺς τῆς Ἀσίας, καθὼς καὶ ἐγείνεν. Ὁ Πλούταρχος ὅμως λέγει διαφορετικῶς τὴν λύσιν τοῦ δεσμοῦ αὐτοῦ, κατὰ τὸν Ἀριστόβουλον, ὅτι ἀφ' οὗ ἐτράβιξε τὸν Ἔστορα ἦτοι τὴν ζεύγλην ἀπὸ τὸν ζυγόν, ἀμέσως διελύθη ὁ δεσμὸς.

Ὁ Ἀλέξανδρος θυσιάσας τὴν δευτέραν ἡμέραν εἰς τοὺς Θεοὺς, ἐκινήθη πρὸς τὴν Ἄγκυραν τῆς Γαλλατίας τὴν κειμένην πλησίον τοῦ Σαγγαρίου ποταμοῦ, αὕτη τώρα εἶναι πόλις μεγάλη με κατοίκους 40,000, ὅπου γίνονται τὰ ὠραῖα μάλινα ὑφάσματα, σαλία καλούμενα. Εἰς τὴν Ἄγκυραν ἔρχονται πρέσβεις τῶν Παφλαγόνων (Γαλλατίας), προσφέροντες ὑποταγὴν εἰς φιλίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, δεόμενοι μόνον νὰ μὴν εἰσέλθῃ στράτευμα εἰς τὴν χώραν αὐτῶν, ὅθεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξεν αὐτοὺς νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τὸν Κάλαν τὸν σατράπην τῆς Φρυγίας, καὶ ἐκεῖθεν ὁρμήσας πρὸς τὴν Καππαδοκίαν, ὑπέταξεν ὅλην τὴν γῆν τὴν μετὰ τὸν Ταύρου ὄρους, τῆς Μαύρης θαλάσσης καὶ τοῦ Ἄλως ποταμοῦ (Κιζίλ-Ἰρμάκ τανῦν), καὶ ἄλλην πόλιν πέραν τοῦ ποταμοῦ, καταστήσας εἰς αὐτοὺς σατράπην τὸν Σαδίκταν, ἐπροχώρει ἐκεῖθεν, πρὸς τὰς πύλας τῆς Κιλικίας τοῦ Ταύρου ὄρους, καὶ ρηθῆσας εἰς τοῦ Κύρου τὸ στρατόπεδον λεγόμενον, εἶδε τὰ στενὰ κατεχόμενα ἀπὸ φυλακὰς δυνατὰς, καὶ αὐτοῦ ἀφῆκεν τὸν Παρμενίωνα μετὰ τὸ στράτευμα τῶν πεζῶν, αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν ὅλον τὸ τάγμα του ἐτοιμασμένον, ἐπροχώρει εἰς τὴν πρώτην φυλακὴν τῆς νυκτός, πρὸς τὰ στενὰ τοῦ μεγάλου Ταύρου καὶ τοῦ Ἀργέου τοῦ ὄρους, διὰ νὰ πέσῃ ἀπροσδοκῆτως εἰς τὰς φυλα-

κας, πλὴν τὸν ἐκατάλαβαν αἱ φυλακαί, μ' ὅλον τοῦτο ἡ τόλμη τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔκαμε τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, καθότι οἱ φύλακες, αἰσθανόμενοι τὸν ἐρχομὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀφῆκαν τὸν τόπον καὶ ἔφυγον, καὶ οὕτως ὁ Ἀλέξανδρος τὸ πρῶτ' διέβη μὲ ὅλον τὸ στράτευμά του καὶ κατέβαιναν πρὸς τὴν Κιλικίαν (Καραμανίαν) τὴν κειμένην ἀπέναντι τῆς Κύπρου, καὶ ἐκεῖ μακθάνει, ὅτι ὁ Ἀρσάκης ἔχει σκοπὸν νὰ φυλάξῃ τὴν Ταρσὸν, ἀλλὰ καθὼς ἤκουσεν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος διεπέρασεν τὰς πύλας καὶ ἔρχεται εἰς τὴν Κιλικίαν ἐπαρχίαν (Ἰτσούλ τουρκιστὶ), ἀφῆκε τὴν Ταρσὸν καὶ κατέφυγε πρὸς τὸν Δαρεῖον. Ταῦτα ἀκούσας καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἔφθασεν εἰς τὴν Ταρσὸν πάλιν, κειμένην πλησίον τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ Κύδνου ποταμοῦ, νῦν δὲ μὲ κατοίκους 30,000, αὕτη εἶναι πατρὶς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (α).

Αὐτοῦ ἐλθὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἠρρώστησε, διότι κατερχόμενος κοπιασμένος καὶ ἰδρωμένος ἀπὸ τὰ ὄρη τοῦ Ταύρου, τὰ ὅποια τανῦν Διαβέλ-Κουρίν λέγονται, ἐμβῆκεν εἰς τὸν Κύδνον ποταμὸν διὰ νὰ λουσθῇ, κατὰ τὴν συνήθειαν του. Ὁ ποταμὸς οὗτος ἀρχεται ἀπὸ τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος, καὶ εἶναι μὲν καθαρὸς, πλὴν ψυχρὸς, καὶ τρέχει διὰ μέσου τῆς πόλεως. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος ἀμέσως κυριεύεται ἀπὸ θερμὴν σπασμωδικήν, καὶ ἀδιάκοπον ἀγρυπνίαν, ὥστε οἱ ἄλλοι ἰατροὶ τὸν ἀπέλπισαν, ὁ δὲ Φίλιππος ὁ Ἀκαρναῶν, ἰατρὸς ἀριστος, ὦν μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἠθέλησε νὰ τῷ δώσῃ καθαρτικόν, ὅθεν καὶ ὁ Ἀλέξανδρος τὸ ἔστερξεν. Ἐνῷ ὁμοῦς ὁ ἰατρὸς ἐτοίμαζε τὸ ἱατρικὸν εἰς τὸ ποτήριον, ὁ Ἀλέξανδρος ἔλαβε μίαν ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ Παρμενίωνος λέγοντος, ὅτι νὰ φυλάττηται ἀπὸ τὸν Φίλιππον ἰατρὸν, διότι ὁ Δαρεῖος τοῦ ἔταξε χρήματα νὰ φαρμακεύσῃ τὸν Ἀλέξανδρον. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἔχων ὅλην τὴν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν ἰατρὸν, ἐνεχείρισε τὴν ἐπιστολὴν εἰς αὐτὸν, λαμβάνων συγχρόνως τὸ ποτήριον, καὶ ἐνῷ ὁ ἰατρὸς ἀνεγίνωσκε τὴν ἐπιστολὴν, ὁ Ἀλέξανδρος ἔπιε τὸ ἱατρικόν, ὁ ἰατρὸς ὁμοῦς χωρὶς νὰ δειλιάσῃ ποσῶς, ἔδειξεν εὐθύς ἐκ τῆς

(α) Αὕτη τὸ πάλαι ἰατροὶς ἐλέγετο, καὶ αὐτοῦ ἐξέμασε τὸ κῆτος ἡ φάλαινα τὸν προφήτην Ἰωάννην, ἀπ' ἐκεῖ ἕως εἰς τὴν Νινευίην εἶναι πλησίον, ὅπου ἐκήρυξε μετάνοιαν εἰς αὐτοὺς.

ὕψεως, ὅτι δὲν ἔχει τι ὑποπτον, τοῦτο μόνον ἐπαρκαλέσας τὸν Ἀλέξανδρον, νὰ πείθεται καὶ εἰς τὰς ἄλλας παραγγελίας αὐτοῦ· καθαρισθεὶς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐγεινεν ὑγιής, διὰ τοῦτο εἶχε φίλον του πάντοτε τὸν ἰατρὸν.

Ο Ἀλέξανδρος ἐγνώριζεν, ὅτι τὸ ἰατρικὸν δὲν ἔχει τι φοροποιὸν, διότι καὶ αὐτὸς ἦτον εἰδήμων τῆς ἰατρικῆς τέχνης, καθὼς λέγει καὶ ὁ γέρων Πλούταρχος, διὰ τοῦτο πολλάκις ἐπεσκεπτετο μόνος τοὺς ἀσθενεῖς στρατιώτας του, ἐπειδὴ μαθητὴς ὦν τοῦ σοφοῦ Ἀριστοτέλους, ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ἰδέαν πάντων. Δὲν ἐστάθη φιλόσοφος ἄλλος νὰ συγγράψῃ δι' ὅλας τὰς ἐπιστήμας καὶ μαθήσεις, ὥς ὁ φιλόσοφος Ἀριστοτέλης· διὰ τοῦτο αὐτὸς μόνον λέγεται φιλόσοφος γενικῶς. Ἐάν τινες λέγουσιν ὅτι ἐγράψε διὰ τὰ πάντα, τὸ πιστεύομεν, ἀλλ' ὅχι ἐντελῶς εἰς ὅλα· πλὴν εἶναι καὶ τοῦτο, ὅτι οὐδεὶς τῶν συγγραφέων γράψας εἰς τὸ εἶδος του, δὲν ἐγράψεν ἐντελῶς, διότι τὸ τέλειον μόνον ὁ πάνσοφος Θεὸς ἐκτελεῖ τὰ πάντα ἐντελῶς.

Αναλαβὼν ὁ Ἀλέξανδρος τὴν ὑγίαν του, ἔστειλεν εὐθὺς τὸν Παρμενίωνα πρὸς ἀνατολὰς εἰς τὰς ἄλλας πύλας, αἱ ὁποῖαι χωρίζουσι τὴν Κιλικίαν ἀπὸ τὴν Συρίαν, διὰ νὰ τὰς προκαταλάβῃ, καὶ νὰ φυλάττῃ ἐκεῖ τὴν διάδασιν μὲ πολλοὺς στρατιώτας, αὐτὸς δὲ κινηθεὶς ἐκ τῆς Ταρσοῦ, τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ἔρχεται εἰς Ἀγχιάλον πόλιν, πλησίον τοῦ Ἀγχιάλου ποταμοῦ. Αὐτοῦ ἦτον ὁ τάφος τοῦ Σαρδαναπάλου βασιλέως αὐτῆς, ἀνωθεν αὐτῆς εἶναι τὰ Ἄδανα, πρωτεύουσα τανῦν μὲ κατοίκους 30,000 πρὸς τὸν Σάρωνα ποταμόν. Ἐκ τῆς Ἀγχιάλου ἦλθεν εἰς Σόλους καὶ εἰσέγαγε φυλακὰς εἰς αὐτοὺς, ζήτησας ἅμα καὶ διακρίσια τέλαντα ἀργυρίου ζημίαν, διότι ἐκλιναν μὲ τοὺς Πέρσας. Λέγεται παλαιόπολις, κτίσμα τοῦ Ἀθηναίου Σόλωνος, ἀρθεὶς αὐτοῦ παρὰ τοῦ Κροίσου, ἐξ' οὗ καὶ σολοικισμός. Αὕτη ὕστερον ὠνομάσθη καὶ Πομπιούπολις. Ἐντεῦθεν ἀναλαβὼν τρία τάγματα πεζικὰ τῶν Μακεδόνων καὶ ὅλους τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, ἐξώρμησεν ἐναντίον τῶν Κιλικίων, οἵτινες κατεῖχον τὰ ὄρη τοῦ Ταύρου καὶ εἰς διάστημα ἐπτὰ ἡμερῶν τοὺς πάντας ἐνίκησε καὶ πάλιν ἐπιστρέψεν εἰς τοὺς Σόλους. Αὐτοῦ δὲ ἐμαθὲν, ὅτι ὁ Πτολεμαῖος ἐκ-

κῆσε τὸν Ὀροβάτην τὸν Πέρσῃν, ὅστις ἐφύλαττε τὴν ἀκρόπολιν τῆς Ἀλικαρνασσοῦ (Παυδροῦμι), τῆς Μύνδου καὶ Καύνου, τῆς νῦν Θήρας καλουμένης πόλεως. Εἰς τὴν μάχην ταύτην τῶν Κιλικίων ἐφρονεῦθησαν ἕως ἐπτακόσιοι καὶ πεντήκοντα ἱππεῖς τῶν Περσῶν, αἰχμαλωτίσθησαν δὲ καὶ ἕως χίλιοι, ἐνταύτῃ ἀπέθανεν καὶ ὁ Μέμων ὁ Σατραπῆς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Θυσιάσας δὲ εἰς τοὺς Σύλλους, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ταρσὸν, καὶ ἐκεῖθεν ἀναλαβὼν τὸ στράτευμά του, ἦλθεν εἰς Μαγαρσὸν, καὶ θυσιάσας εἰς τὴν Ἀθηναῶν πλησίον τῆς θαλάσσης ἦλθεν εἰς τὴν Μαλλὸν ὅπου εἶναι λιμὴν καλὸς, Μαλλὸς καλούμενος. Οἱ κάτοικοι τῶν Μαλλῶν ἔλεγον, ὅτι ἦσαν ἄποικοι τῶν Ἀργείων.

Ενῷ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος διέτριβεν ἐκεῖ, μανθάνει, ὅτι ὁ Δαρεῖος ἐκστράτευσεν ἀπὸ τῆς Σούσα μὲ ἐξακοσίας χιλιάδας στρατιώτας καὶ ἦλθεν εἰς Σώχους πλησίον τῶν πυλῶν τῆς Ἀσσυρίας· λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος συναΐας τοὺς φίλους του, λέγει πρὸς αὐτοὺς, τὰ περὶ τοῦ Δαρείου· οἱ δὲ φίλοι του συνεβούλευον αὐτὸν νὰ κινηθῇ κατ' αὐτοῦ, οὕτω καθὼς εὐρίσκεται. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ δεξιόμενος τὴν προθυμίαν αὐτῶν μετ' εὐχαρίστησιν, ἀμέσως τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐκινήθη κατὰ τοῦ Δαρείου, καὶ διαβὰς τὰς πύλας εἰς δύο ἡμέρας ἐστρατοπέδευσε εἰς Μυρίανδρον πόλιν μακρὰν τῶν πυλῶν κειμένων 23 μίλια· καὶ ἂν δὲν ἔβρεχεν ἐκείνην τὴν νύκτα, ὁ Ἀλέξανδρος ἤθελε πέσῃ ἐπάνω εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Δαρείου· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ Δαρεῖος ἐβιάζετο νὰ ἀπεράσῃ τὰς πύλας διὰ νὰ προφθάσῃ νὰ πιάσῃ ζωντανὸν τὸν Ἀλέξανδρον, προτοῦ νὰ φύγῃ, Ἀμύντας τις Μακεδὼν, φυγὰς, λέγει τοῦ Δαρείου νὰ στρατοπεδεύσῃ εἰς εὐρύχωρον τόπον, διὰ νὰ σωθῇ, διότι ὁ Ἀλέξανδρος δὲν φούγει, ἀλλ' ἔρχεται αὐτὸς πρὸς ἡμᾶς. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Δαρεῖος, τοῦ ἐκακοφάνει. Ὅθεν κινήσας ἐκεῖθεν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ Ἄμανον, κατὰ τὰς πύλας, τὰς καλουμένας Ἀμανιακὰς, ἰταλιστὶ δὲ Στρέτον τῆς Σκενδερῶνας, τῆς νῦν Ἀλεξανδρέτας, καὶ ἐπρυχώρει πρὸς τὴν πόλιν Ἰσσὸν, οὕτω λαθὼν ἦλθεν ὀπίσω τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ κυριεύσας αὐτὴν, ἐθανάτωσεν ὅσους Μακεδόνες εὗρεν ἐκεῖ μένοντας δι' ἀσθένειαν. Ἡ Ἰσσὸς ἦτον παραθαλάσσιος πόλις, λέγεται τῶρα Ἄισοῦ, ἢ Βάϊαν, μι-

κρὸν χωρίον, πλησίον τῆς ὁποίας εἶναι τὸ Ἀνεμούρ φρούριον, ὅπου ἦτον ἡ Πομπιούπολις, μὲ 44 σωζομένους εἰσέτι στῆλας λιθίνους καὶ ὠραίους.

Μάχη ἡ ἐν Ἰσσοῦ τῆς Κιλικίας.

Τὴν δευτέραν ἡμέραν ὁ Δαρεῖος ἐπροχώρει πρὸς τὸν Πίναρον ποταμὸν, ὃ δὲ μέγας Ἀλέξανδρος, καθὼς ἤκουσεν, ὅτι ὁ Δαρεῖος ἀπέρασε κατόπιν αὐτοῦ, καὶ μὴ πιστεύσας εἰς αὐτὸ τόσον, ἐμβιβάζει τινὰς τῶν ἐταίρων του εἰς ἓν πλοῖον μὲ τριάκοντα κωπίων (ὡς τράταν) καὶ τοὺς στέλλει ὀπίσω εἰς τὴν Ἰσσοῦ, πρὸς περισσοτέραν πληροφορίαν τῶν λεγομένων, οἱ ὅποιοι πληροφορηθέντες τὴν ἀλήθειαν, ἐπειδὴ καὶ ἡ θάλασσα ἐκεῖ εἶναι κολπώδης, εἶπον εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτι ὁ Δαρεῖος εὐρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν. Ἐντεῦθεν ὁ Ἀλέξανδρος συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς ἡγεμόνας τοῦ ἱππικοῦ καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων, ὑψωσεν αὐτοὺς ἐκ τῶν προτέρων γενναίων ἔργων αὐτῶν, ἀποδεικνύων, ὅτι ἡ μάχη θέλει γίνεαι παρὰ νικητῶν, πρὸς νικημένους, καὶ ὅτι ὁ Θεὸς κινεῖ τὰ πράγματα εἰς ὠφέλειαν μᾶλλον αὐτῶν, καθότι ἔφερε τὸν Δαρεῖον ἐκ τῆς εὐρυχωρείας, καὶ τὸν ἐγκατέκλεισε μετὰ τῶν τεινῶν τῶν ὀρέων καὶ θαλάσσης, ὅπου αὐτὸς μὴ δυνάμενος, νὰ ἐκτείνῃ τὴν φάλαγγα σύμμετρον, θέλει μένει ἀνωφελὴς εἰς τὴν μάχην. Ἐν ᾧ δὲν ἔχουσι, μάλιστα παρόμοια, μῆτε δύναμιν τοῦ σώματος, μῆτε τὴν ἀνδρείαν τῆς ψυχῆς· καθότι θέλουσι ἔλθει εἰς μάχην αἱ Μακεδόνες πρὸς Πέρσας καὶ Μήδους, ἐκ πολλῶν χρόνων τρυφῶντας· αὐτοὶ δὲ γεγυμνασμένοι εἰς τοὺς κόπους τοῦ πολέμου μετὰ κινδύνων ἐκ πολλοῦ ἤδη χρόνου, μάλιστα Ἕλληνες Μακεδόνες, ἐλεύθεροι καὶ φιλελεύθεροι νὰ μάχωνται, πρὸς δούλους Πέρσας. Ἐπειτα ὅσοι μισθωτοὶ Ἕλληνες ἔλθουν πρὸς τοὺς Μακεδόνας, δὲν θέλουσι πολεμεῖν διὰ τὸν Δαρεῖον, εἰμὴ μόνον διὰ μισθόν, καὶ τοῦτον πολλὰ ὀλίγον. Οἱ δὲ μετὰ τῶν Μακεδόνων συμπολεμοῦντες, μάχονται αὐτοθελήτως ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, μάλιστα ἡμεῖς, ἔχομεν πολεμιστὰς, τοὺς πλέον ἀνδρείους τῆς Εὐρώπης, δηλ. τοὺς Θράκας, καὶ Παίονας, τοὺς Ἰλλυριοὺς καὶ Ἀγριᾶνας, καὶ αὐτοὶ θέλουσι παραταχθῆ ἑναντίον τῶν μαλθακῶν ἐθνῶν τῆς Ἀσίας.

καί, πρὸς τοῦτοις ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ Δαρείου ἀνταγωνιστοῦ.

Ταῦτα ἔλεγεν ὁ Ἀλέξανδρος χαίρων, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἀξιό-
τεροι εἰς τὴν μάχην. Ἐδείκνυε δὲ ἐπὶ τοῦτοις καὶ τὰ ἄλλα τῶν
κινδύνων, πόσον μεγάλα εἶναι, ἐπεὶ δὲν θέλουν νικήσῃ ἐνταῦ-
θα τοὺς σατράπας τοῦ Δαρείου, καθὼς ποτε εἰς τὸν Γρανικὸν
παταμὸν, ἀλλὰ πρὸς ὅλους τοὺς Πέρσας καὶ Μήδους, τὸ ἄνθος,
ἀπάντων τῶν ἐθνῶν τῆς Ἀσίας, αὐτὸν τὸν μ. ἔγαν Βασιλέα αὐ-
τῶν Δαρείον, ἥδη παρόντα, καὶ ὅτι δὲν θέλει μείνει ἄλλο τι εἰς
αὐτὸν τὸν ἀγῶνα, εἰμὴ μόνον νὰ ἐξουσιάζῃ σύμπασαν τὴν Ἀ-
σίαν, καὶ νὰ δώσῃ τέλος εἰς πολλοὺς αὐτῶν κόπους. Πρὸς τοῦτοις
δὲ ἔφερε κοινῶς εἰς τὴν μνήμην, ὅσα λαμπρὰ κατορθώματα καὶ
ἐνδοξα ἔργα κατάρθωσαν, καὶ ὅτι ἕκαστος ἐκατέρωθωσεν ἐνδοξον,
τὸ ἀνέφερε κατ' ἰδίαν περιστατικώτερον, πρὸς αὐτὸν διηγούμε-
νος, καὶ τὴν τόλμην αὐτοῦ πρὸς τὴν μάχην, ὅσον ἐδύνατο με-
τριοφρονῶν, πρὸς τοὺς ἄλλους· προσέχων ὅμως νὰ μὴν κινήσῃ
τὸν φθόνον. Αὐτὰ καὶ ἄλλα παραινητικὰ καὶ ἐνθουσιαστικὰ
εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος, εἰς ταύτην τὴν κινδυνώδη περίστασιν, τὰ
ὅποια ὁ καλὸς ἡγεμὼν ὀφείλει νὰ δημηγορήσῃ πρὸς τοὺς ἀν-
δρείους στρατιώτας του. Οἱ δὲ Μακεδόνες καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες,
δίδοντες τὴν δεξιὰν εἰς τὸν Βασιλέα, καὶ ὑψοῦντες αὐτὸν μὲν
ταῦς λόγους, τὸν ἐπαραινοῦσαν, νὰ κινηθῇ, ὅσον τάχος, ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος τότε ἐπρόσταξεν αὐτοὺς νὰ δαιπνήσωσιν, ἔπειθε δὲ
καὶ ἐμπρὸς πρὸς τὰς πύλας ὀλίγους τινὰς τῶν ἱππέων καὶ το-
ξευτῶν, διὰ νὰ προκαταλάβωσιν ὀπίσω τὴν ὁδὸν, κατὰ τὰ στε-
νὰ, λαβὼν δὲ καὶ αὐτὸς διὰ νυκτὸς τὸ στράτευμα, ἐκινήθη διὰ
νὰ προκαταλάβῃ πάλιν τὰς πύλας, τὸ ὅποιον καὶ ἐκατέρωθωσεν
περὶ τὸ μεσονύκτιον· αὐτοῦ ἀφῆκε τὸ στράτευμα εἰς ἀνάπαυσιν
ἐφεξῆς, ἀφοῦ ἐδιώρισε φυλακὰς ἀκριβεῖς ἐκεῖ εἰς τὰς πέτρας.
Τὸ προῖδ' δὲ καταβαίνων ἀπὸ τὰ στενὰ, ἔφερε τὸ στράτευμά
του κατὰ κέρας (εἰς εἶδος κέρατος βοῶν·) ἀφοῦ δὲ ἤρχισεν ὁ
τόπος νὰ εὐρύνηται, ἥπλωσε καὶ αὐτὸς τὸ κέρας περισσώτερον
εἰς φάλαγγα, καὶ οὕτω διέβαινε ποτὲ μὲν εἰς τὰ δεξιὰ πρὸς τὸ
ὕρος, ποτὲ δὲ ἀριστερὰ πρὸς τὴν θάλασσαν, ἡ ὁποία σχηματίζει
ἓνα κόλπον ἀρκετὸν, τῆς Ἀλεξανδρέτας καλούμενον. Οἱ ἱππεῖς

δὲ μέχρι τοῦδε ἠκολούθουν κατόπιν, ἀφοῦ ὁμῶς ἐπροχώρησεν εἰς τὴν εὐρυχωρίαν, τότε παρέτεινε τὸ στράτευμα εἰς μάχην. Πρῶτον μὲν εἰς τὸ δεξιὸν κέρας διώρισε πλησίον τοῦ ὄρους τὸ ἄγημα τῶν πεζῶν καὶ τοὺς ὑπασπιστάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡγεμῶν ἦτον Νικάνωρ ὁ υἱὸς τοῦ Παρμενίωνος, μετὰ τοῦτον ἐτάχθη τὸ ἄγημα τοῦ Κοίνου, πλησίον δὲ αὐτοῦ τὸ ἄγημα τοῦ Περδίκκου, οὗτοι μὲν ἐφθασαν μέχρι τοῦ μέσου τῶν ὀπλιτῶν δεξιόθεν ἐρχόμενοι· ἐν δὲ τῷ ἀριστερῷ ἐτάχθη πρῶτον τὸ ἄγημα τοῦ Ἀμύντου, μετὰ τοῦτον δὲ, τὸ τοῦ Πτολεμαίου, ἔπειτα τοῦ Μελεάγρου, ἡγεμῶν δὲ τοῦ ἀριστεροῦ διωρίσθη ὁ Κρατερός· τοῦ ὅλου ὁμῶς ἦτον ὁ Παρμενίων, ὅστις καὶ ἔλαβε προσταγὴν παρὰ τοῦ Βασιλέως, νὰ μὴν ἀφήσῃ τὴν θάλασσαν παντελῶς, διὰ νὰ μὴν περικυκλωθῶσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων, οἱ ὅποιοι ἔμελλον νὰ ἐκτείνωσι τὴν φάλαγγα αὐτῶν πολὺ πρὸς τὰ πλάγια, διὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν. Ὁ δὲ Δαρεῖος, μαθὼν ὅτι ἐρχεται ὁ Ἀλέξανδρος ἑτοιμος νὰ ἔμβῃ εἰς μάχην, διεπέρασε πέραν τοῦ ποταμοῦ Πινάρου, ἕως τριάκοντα χιλιάδας ἱππέων καὶ ἕως εἴκοσι χιλιάδας ψιλούς στρατιώτας, διὰ νὰ λάβῃ εὐκολίαν ἐντεῦθεν νὰ παρατάξῃ τὸ πλῆθος τοῦ ἐπιλοίπου στρατεύματός του. Καὶ πρῶτον μὲν τῶν ὀπλιτῶν, ἔταξε τοὺς μισθωτοὺς Ἕλληνας ἐναντίον τῆς φάλαγγος τῶν Μακεδόνων, ὄντας καὶ αὐτοὺς ἕως τριάκοντα χιλιάδας, μετὰ τούτους διέταξεν ἐκατέρωθεν ἐξήκοντα χιλιάδας Καρδάκους ὀπλίτας καὶ αὐτοὺς (Κιούρτιδες τῆς Ἀσίας πλησίον τῆς Ἀρμενίας), τὸ δὲ χωρίον, εἰς τὸ ὅποιον ἐτάττοντο, τοσοῦτον μόνον ἐχώρει διώρισε καὶ πλησίον τοῦ ὄρους εἰς τὸ ἀριστερόν μέρος τῆς παρατάξεως ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν ἕως εἴκοσι χιλιάδας, ἐξ ὧν τινὲς ἐφθασαν νὰ πλησιάσωσι τὴν ὀπισθεν δεξιὰν πτέρυγα τοῦ Ἀλεξάνδρου, διότι τὸ ὄρος αὐτὸ κολπῶδες ὄν, συνέχεται μὲ τὸν Ταῦρον, πρὸς ἀνατολὰς δὲ αὐτοῦ κεῖται τὸ Ἀμανιακὸν ὄρος, ἐνθα σχηματίζονται αἱ πύλαι τῆς Ἀλεξανδρέτας πόλεως, αἱ τινες καὶ Συριακαὶ λέγονται· ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τόπος εὐρύχωρος ἦτον ἕως τέσσαρα στάδια (μισὸν μίλιον) περικυκλούμενος ἀνατολικῶς μὲ τείχος, ἐνθα ἦσαν αἱ Συριακαὶ Πύλαι τῆς Νικίας πόλεως, ἧτοι τῆς Ἀλεξανδρέτας· ὁ Δαρεῖος λοιπὸν αὐτοῦ

σαν πολλαχοῦ καὶ τὰς ὄχθας κρημνῶδεις, καὶ δὲν ἡδύναντο νὰ φυλάξωσι τάξιν, κατὰ τοῦτο λοιπὸν τὸ σχίσμα ὥρμησαν οἱ Ἕλληνες τοῦ Δαρείου ἐναντίον τῶν Μακεδόνων, καὶ αὐτοῦ γίνεται μάχη ἰσχυριωτάτη, ἐπεὶ καὶ ἐφιλοτιμοῦντο οἱ μὲν Ἕλληνες νὰ ἐξώσωσι τοὺς Μακεδόνας, κατὰ τοῦ ποταμοῦ καὶ νὰ σπκώσωσι τὴν νίκην εἰς τοὺς Πέρσας φεύγοντας, οἱ δὲ Μακεδόνες ἐξ ἐναντίας νὰ μὴν προδώσωσιν ἤδη τὴν φαινομένην εὐτυχίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ νὰ μὴν σθέσωσι τὴν ὑπόληψιν τῆς Μακεδονικῆς φάλαγγος, ἡ ὁποία ἐρημιζέτο τότε ἀκαταμάχητος, αὐτοῦ ἔγεινε καὶ φιλοτιμία τις, μετὰξὺ Ἑλλήνων μισθοφόρων καὶ Μακεδόνων, καὶ αὐτοῦ φρονέεται Πτολεμαῖος ὁ υἱὸς τοῦ Σελεύκου, καὶ ἄλλοι τῶν λαμπρῶν Μακεδόνων, ἕως ἑκατὸν καὶ εἴκοσι.

Εν τούτῳ δὲ τὰ τάγματα τῶν Μακεδόνων, ἀπὸ τὴν δεξιὰν πτέρυγα, ἰδόντες τοὺς Πέρσας τραπέντας ἤδη εἰς φυγὴν, ἐπέστρεψαν εὐθὺς ἐναντίον τῶν ξένων μισθοφόρων τοῦ Δαρείου, καθὼς μέρος ἐνικοῦσαν τοὺς Μακεδόνας, καὶ κυκλώσαντες τοὺς Πέρσας, ἀπωθοῦσιν αὐτοὺς βαρέως. Οἱ δὲ ἱππεῖς τῶν Περσῶν, διαβάντες τὸν ποταμὸν, ὥρμησαν εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν, καὶ αὐτοῦ ἔγεινε μάχη ἰσχυριωτάτη ἱππομαχίας, καὶ μῆτε ἐτράπησαν εἰς φυγὴν οἱ Πέρσαι, πρὶν μάθωσιν, ὅτι ἔφυγεν ὁ Δαρεῖος, ὁ Βασιλεὺς αὐτῶν, καὶ πρὶν ξεχωρισθῶσιν οἱ μισθοφόροι διασκοπέντες ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας, καὶ τότε τρέπονται ἅπαντες φανερά εἰς φυγὴν, οἱ ἱππεῖς δὲ τῶν Περσῶν ἔχοντες τοὺς ἐπιβάτας αὐτῶν βαρέως ὠπλισμένους, καὶ ὄντες πολλοὶ συμπύκνοντες εἰς τοὺς δρόμους μὲ φόβον καὶ ἀταξίαν μεγάλην, κατεπατοῦντο ὑπὸ πολλῶν, καὶ ὑπὸ τῶν Μακεδόνων βλαπόμενοι, καὶ μάλιστα ὑπὸ τῶν Θετταλῶν ἱππέων, οἱ ὁποῖοι κατεδίωκον αὐτοὺς χωρὶς ἄνεσιν· ὁ δὲ Δαρεῖος, καθὼς εἶδε τὴν ἀριστεράν αὐτοῦ πτέρυγα πεφοδισμένην ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐσκορπισμένην ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας, εὐθὺς καθὼς εὐρίσκετο, ἔφυγε μὲ τὴν ἁμαξάν του, ὁμοῦ μὲ τοὺς πρώτους τῶν Περσῶν, ὅπου δὲ εὐρίσκετο τόπον ὁμαλὸν, ἔτρεχε μὲ τὴν ἁμαξάν του, ἀφοῦ δὲ ἔφθασεν εἰς φάραγγας τινάς, ἀφῆκε τὴν ἁμαξάν καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸν κἀνδυν (ἐπανωφόρεμά του) καὶ ἀνέστη εἰς τὸν ἵππον, καὶ προρπάσας ἔφυγεν ἐμ-

πρὸς, ἕως τρία στάδια, ἐλθούσης δὲ τῆς νυκτὸς, μόλις ἔφυγεν ἀπὸ τοῦ νᾶ πιασθὴ αἰχμάλωτος εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀλεξάνδρου. ἐπειδὴ καὶ ἐνῶ ἦτον ἀκόμη ἡμέρα, ὁ Ἀλέξανδρος ἔτρεχε δυνατὰ καθὼς ἐνύκτωσεν ὁμῶς καὶ δὲν ἔῴλεπον ἐγύρισεν ὀπίσω πρὸς τὸ στρατόπεδόν του· λέγεται, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐπληρώθη ὑπὸ τοῦ Δαρείου μὲ ξίφος εἰς τὸ μηρίον του.

Ως τόσον, ἀφοῦ ἔφυγεν ὁ Δαρείος γυμνός, ἡ ἄμαξά του, ἡ ἀσπίς αὐτοῦ, τὸ τόξον καὶ ὁ κἀνδύς (τὸ ἐπανωφόρεμά του), ἅπαντα αὐτὰ ἔπεσον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἐφρονεύθησαν εἰς αὐτὴν τὴν μάχην Πέρσαι, ὁ Ἀρσάμης καὶ ὁ Ῥεομίθρης, καὶ ὁ Ἀττιζύτης, οἵτινες ἦσαν ἡγεμόνες τοῦ ἱππικοῦ, ἐν τῷ Γρανικῷ Ποταμῷ, ἐφρονεύθη καὶ ὁ Σαβάκης ὁ σατράπης τῆς Αἰγύπτου, καὶ ὁ Βουθάκης ἐγκριτος Πέρσης· ἐκ δὲ τοῦ ὄλου πλήθους ἐφρονεύθησαν περίπου ἑκατὸν χιλιάδες, ἱππεῖς δέκα χιλιάδες. Ὁ δὲ Πλούταρχος λέγει, ὅτι ἐφρονεύθησαν ἑκατὸν δέκα χιλιάδες μόνον· ὥστε κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Πτολεμαίου, ὅστις ἠκολούθη εἰς τὸ στράτευμα τοῦ Ἀλεξάνδρου, οἱ διώκοντες τὸν Δαρεῖον Μακεδόνες, φθάσαντες εἰς μίαν φάραγγα, διέβαινον ἐπάνω εἰς τὰ σώματα τῶν νεκρῶν, ὁμοίως καὶ ὅλη ἡ φάλαγγ· αὐτῶ δὲ καὶ πᾶν τὸ στρατόπεδον τοῦ Δαρείου αἰχμάλωτίσθη, ὁμοίως ἡ μήτηρ τοῦ Δαρείου καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ, καὶ εἰς υἱὸς αὐτοῦ νήπιος, καὶ δύο θυγατέρες· πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἄλλαι γυναῖκες ὀλίγαι ἐκ τῶν ἐντίμων Περσῶν· καθότι τὰς ἄλλας γυναῖκας οἱ Πέρσαι τὰς εἶχον στείλει εἰς τὴν Δαμασκὸν πόλιν. Ὁ Δαρεῖος εἶχε στείλει ἀκόμη ἐκεῖ καὶ ὅλα τὰ χρήματα τοῦ στρατοπέδου, καὶ ἄλλα πολὺτα πράγματα· ὥστε ὁ Ἀλέξανδρος εὔρεν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Δαρείου μόνον τρεῖς χιλιάδας τάλαντα (δραχ. 18000000). Τότε ἐπεμψε καὶ τὸν Παρμενίωνα εἰς τὴν Δαμασκὸν, καὶ ἔλαβε καὶ τὰ ἐκεῖσε ἅπαντα. Τοῦτο λοιπὸν τὸ τέλος ἔλαβεν ἡ μάχη ἐκείνη κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀρχοντος Νικοστράτου. Συνέβη δὲ αὐτὸς ὁ πόλεμος εἰς τὴν Ἰσσοὺν πόλιν, πλησίον τῆς θαλάσσης, πρὶν Χριστοῦ ἔτη 333, εἰς τὸν μῆνα Μαιμακτηριῶνα· ἦτοι Ὀκτώβριον, εἰς τὸ τέταρτον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐνῶ αὐτὸς εἶχεν ἡλικίαν 24 ἐτῶν.

Τὰ μετὰ τὴν ἐν Ἰσσοῦ μάχην.

Ο μέγας Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ ἐνίκησε Δαρεῖον, τὸν μέγαν λεγόμενον Βασιλέα, τὴν δευτέραν ἡμέραν, μὲ ὅλον ὅτι ἦτον πληγωμένος εἰς τὸ μηρίον του, ἦλθεν ὁμοῦς εἰς τοὺς πληγωμένους, πρὸς παρηγορίαν αὐτῶν· συνάξας δὲ καὶ τοὺς νεκροὺς, τοὺς ἐθαψε με τιμὴν, καὶ μὲ παράταξιν, καὶ μὲ ὅλην τὴν λαμπρότητα τοῦ στρατεύματος, καθὼς καὶ εἰς τὸν πόλεμον, καὶ μὲ λόγους ἐγκωμιάσεν ἐκείνους, οἵτινες ἔλαμναν ἀνδραγαθήματα, ἐνταυτῷ ἐμύρρασε καὶ χρήματα εἰς ὅλους κατὰ τὴν τάξιν ἐκάστου· διώρισε δὲ καὶ σπαρτάπην εἰς τὴν Κιλικίαν τὸν Βάλακρον τὸν υἱὸν τοῦ Νικάνορος, ἓνα τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως· καὶ ἀντὶ τούτου ἐβάλε τὸν Μένητη, τὸν υἱὸν τοῦ Διονυσίου, καὶ ἀντὶ τοῦ Πτολεμαίου διώρισε τὸν Πολυπέρχοντα, τὸν υἱὸν τοῦ Σαμίου· νὰ ἔχη τὸ τάγμα ἐκείνου· ἐχώρισε δὲ καὶ εἰς τοὺς Σολεῖς τὰ ἀπλήρωτα ἔτι πεντήκοντα τάλαντα, τὰ ὅποια τοὺς ἐζήτει διὰ φόρον· ἐφρόντισε δὲ καὶ διὰ τὴν μητέρα τοῦ Δαρείου, καὶ διὰ τὴν γυναῖκά του καὶ παιδιὰ ὁμοῦς· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνοι ἔκλειον διὰ τὸν Δαρεῖον, ἔστειλε τὸν Λεονάτον, ἓνα ἐκ τῶν ἐταίρων, νὰ ταῖς εἴπῃ ὅτι ζῇ ὁ Δαρεῖος, τὰ δὲ ὅπλα καὶ τὸν κίνδυν τὸ φόρεμά του, τὰ ἀφῆκεν εἰς τὴν ἁμαξάν, ὅταν ἐφρευγεν, καὶ μόνον ταῦτα ἔλαβεν ὁ Ἀλέξανδρος. Ταῦτα εἶπεν ὁ Λεονάτας, ἐπρόσθεσεν ἔτι, ὅτι αὐταὶ δὲν πρέπει νὰ κλαίωσιν, ἀλλὰ νὰ στοχάζωνται πάλιν, ὅτι εἶναι βασίλισσαι· οὕτω γράφει ὁ Πτολεμαῖος καὶ ὁ Ἀριστόβουλος· λέγουσιν ἀκόμη, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος τὴν ἄλλην ἡμέραν λαβὼν τὸν Ἡφιστίωνα, εἰσῆλθεν πρὸς αὐτάς, καὶ ἐπειδὴ ἡ μήτηρ τοῦ Δαρείου μὴ γνωρίζουσα, ποῖος ἐξ αὐτῶν εἶναι ὁ βασιλεὺς, καθύτι ἦσαν ὁμοῦς ἐνδεδυμένοι, προσῆλθεν εἰς τὸν Ἡφιστίωνα, καὶ προσπεσοῦσα τὸν ἐπροσκίνησεν, ὅτι ἐκεῖνος ἐφαίνετο εἰς αὐτὴν, κατὰ τὸ ἀνάστημα τοῦ σώματος μεγαλύτερος. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἡφιστίων ἐτραχύχθη ὀλίγον τι ὀπίσω, ἄλλος τις εἶπεν εἰς αὐτὴν, ὅτι ἐκεῖνος εἶναι ὁ Ἀλέξανδρος, ἐντρέπη καὶ εὐθὺς ἀνεχώρησεν ἐκείθεν ὀλίγον τι, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος εἶπεν εἰς αὐτὴν, ὅτι δὲν ἐσφαλε τελείως, διότι καὶ ἐκεῖνος εἶναι ἀληθῶς Ἀλέξανδρος.

Τὴν αὐτὴν ἀρετὴν καὶ ἀγαθοσύνην ἔδειξεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὰς αὐτὰς περιστάσεις.

Ταῦτα μὲν γράφει ὁ Ἀρρίανός. Ὁ δὲ γέριον Πλούταρχος, λέγει, ὅτι μετὰ τὴν μάχην, κυριεύσας τὴν σκηνὴν τοῦ Δαρείου ἐνδύθη τὰ ὅπλα του καὶ ὑπήγαιεν πρὸς τὸν λουτρὸν εἰπὼν, ἃς ὑπάγωμεν νὰ πλύνωμεν τὸν ἀπὸ τὴν μάχην ἰδρωτά εἰς τὸν λουτρὸν τοῦ Δαρείου· εἰς δὲ τῶν φίλων του τῷ εἶπεν, μὰ Δία! εἰς τὸν λουτρὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἀφοῦ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος εἶδε τὴν μεγάλην σκηνὴν τοῦ Δαρείου, ὀλκία (λεκάνην, χαμαμ-λεγένην), κροσσούς, ὑφάσματα μὲ φούντας καὶ πιέλους (καδδίσκους) καὶ ἀλαβάστρους, ἀγγεῖα μὲ μῦρον, χωρὶς λαβὰς, ἅπαντα ταῦτα ἐκ χρυσοῦ πεποιημένα, εὐωδίαζε δὲ καὶ ἡ σκηνὴ ἅπασα ἐκ τῶν μύρων, εἶδε δὲ καὶ τὰ πολύτιμα τραπέζομάνδουλα καὶ τὸν δεῖπνον τοῦ Δαρείου λαμπρῶς ἐστολισμένον, καὶ θεωρήσας πρὸς τοὺς φίλους του, εἶπεν, πτοῦτο εἶναι, ὡς φαίνεται τὸ βασιλεύειν. Ἡ καλῆτέρα χάρις καὶ βασιλικωτέρα ἦτον εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, διότι μ' ὅλον ὅτι εἶχεν αἰχμάλωτον τὴν πλεον ὠραίαν γυναῖκα τοῦ Δαρείου εἰς τὰς χεῖράς του, δὲν ἠθέλησε μήτε νὰ τὴν ἰδῇ, μήτε καὶ νὰ τὴν στοχασθῇ αἰσχροῦς, ἀλλ' ἦτον ὥσάν εἰς τὸ τράτευμα, καὶ εἶχεν αὐτὰς ὅλας, ὥσάν εἰς παρθενῶνα. Λέγεται ὅτι τοῦ Δαρείου τοῦ βασιλέως ἡ γυνὴ ἦτον ἡ ὠραιότερα ἀφ' ὅλας τὰς τότε βασιλίσσας, καθὼς καὶ ὁ Δαρεῖος ἦτον ὁ ὠραιότερος καὶ ὑψηλότερος τῶν ἄλλων ἀνδρῶν. Λέγεται, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἐγνώρισε γυναῖκα, πρὶν νυμφευθῇ τὴν Βαρσίνην χήραν, τὴν γυναῖκα τοῦ Μένονος, τὴν ὑποίαν ἔλαβεν αἰχμάλωτον εἰς τὴν Σαμασκὸν, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μένονος, αὐτὴ ἦτον ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀρταβάζου, καὶ ἐγγόνη τοῦ βασιλέως, ἡ ὅποια ἦτον πεπαιδευμένη εἰς τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν, καὶ σώφρων ἐντελὴς.

Ο Ἀλέξανδρος πρὸς τούτοις, καθὼς διηγεῖται ὁ Πλούταρχος ἦτον ἐγκρατὴς καὶ ὅλα, καὶ εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν οἶνον, διότι ἐνῷ ἐπρωγεν, ἐπινεν ὀλίγον, καὶ ὠμίλει πολλὰ διὰ νὰ ἀπερνεῖ ὁ κακός. Ὅταν ἐσχόλαζε, πρῶτον ἐσηκώετο καὶ ἐθυσίαζεν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ εὖθυς ἐγευμάτιζε καθήμενος, ἔπειτα ὑπήγαινε εἰς τὴν κινήσιον, ἢ ἐσύναττε τι, ἢ ἐδίκαιε κανένα πολεμικόν,

ἡ ἀνεγίνωσκε, καὶ μάλιστα τὸν Ὀμηρον καὶ ἄλλους συγγραφεῖς· Πολλάκις ἔτρωγεν εἰς τὸ σκότος καὶ ἐκοιμᾶτο· μετὰ τὸ φαγητὸν λουσάμενος ἐπλαγιάζεν. Εἰς τὰ φαγητά του ἦτον πολλὰ ἐγκρατής. Ἡ τράπεζά του ὅμως ἦτον μεγαλοπρεπής, καὶ ἡ δαπάνη ᾗξανεν, ὅσον ᾗξανε καὶ ἡ ἀπολαβή. Ἡ μεγαλύτερα δαπάνη τῆς τραπέζης του ἐφθανεν ἕως μυριάς δραχμᾶς· ἦτο δέκα χιλιάδας δραχμᾶς, καὶ τοσοῦτον ἐδικωρίσθη νὰ ἐξωδευῆται εἰς τοὺς ὑποδεχομένους φίλους του.

Ο Ἀλέξανδρος, τελειώσας τὴν ἐν Ἰσσοῦ μάχην, ἡσύχασε, καὶ ἀμέσως ἐστείλεν εἰς Δαμασκόν, καὶ ἔλαβε τὰ χρήματα, καὶ τὰς ἀποσκευάς, καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας τῶν Περσῶν. Ἐκεῖ δὲ πολὺ ὠφελήθησαν οἱ Μακεδόνες, καὶ μάλιστα οἱ Θεσσαλοὶ ἱππεῖς. Τότε οἱ Ἕλληνες ἀφοῦ ἐγεύθησαν χρυσίον καὶ ἀργύριον καὶ γυναῖκας, καὶ δίαιταν βαρβαρικὴν, ὡς σκύλοι ἔτρεχον ἰχνολατοῦντες νὰ συναῶσι τὸν πλοῦτον τῶν Περσῶν. Ὁ Παρμενίων δὲ, ἀφοῦ ἔλαβεν εἰς χεῖράς του τοὺς θησαυροὺς τοῦ Δαρείου ἐφύλαττεν αὐτούς. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, μαθὼν ὅτι αἰχμαλωτίσθησαν τινὲς πρέσβεις τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Θηβῶν, ἐπρόσταξε νὰ τοὺς στείλουν εἰς αὐτόν. Τοὺς μὲν Θηβαίους ἐλευθέρωσεν, ὁμοίως καὶ τὸν Ἀθηναῖον Ἰφικράτην, τοὺς δὲ Σπαρτιατάς ἐφύλαξεν εἰς τὰ δεσμὰ διὰ τινὰ καιρὸν, ἔπειτα τοὺς ἐλευθέρωσεν.

Αφοῦ ὁ Δαρεῖος ἐνίκηθη ἐφυγε μὲ ὀλίγους, τὴν νύκτα ἐκείνην. Τὴν ἄλλην ἡμέραν συνάξας ἀπὸ τοὺς διασωθέντας Πέρσας καὶ μισθοφόρους Ἕλληνας, ἕως τέσσαρας χιλιάδας (α), ἔτρεχε πρὸς τὴν Θάψακον πάλιν τῆς Βαβυλωνίας, τὴν κειμένην εἰς τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, μακρὰν τῆς Ἰσσοῦ, ὅπου ἐγενεῖν ὁ πόλεμος στάδια 600, ἥτοι μίλια 75· καὶ ἐδιέζετο νὰ διαβῇ τὸν Εὐφράτην

(α) Ὁ Δαρεῖος εἶχε μισθοφόρους Ἕλληνας ἕως ὀκτὼ χιλιάδας, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἦσαν αὐτόματοι φυγάδες ἀπὸ τὸ στράτευμα τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς τὸν Δαρεῖον· οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ὁποίων ἦτον Ἀμόντας τις υἱὸς τοῦ Ἀντιόχου, καὶ Θυμῶνδης υἱὸς τοῦ Μέντορος, καὶ Ἀριστομίδης ὁ Ψεραῖος, καὶ Βιάνωρ ὁ Ἀχαρνᾶν, νομίσαντες νὰ λάβωσι μισθὸν περισσότερον, πλὴν ἐφυγον κακῶς κακοῦ, πρὸς τὴν θάλασσαν.

ποταμόν, φοβούμενος τὸν Ἀλέξανδρον. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος διωρίσας σατράπην εἰς τὴν κοίλην Συρίαν Μένωννα τὸν Κερδίμον, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ ἵπποις πολλοὺς πρὸς φύλαξιν τοῦ τόπου τῆς Συρίας.

Ἐκστρατεία κατὰ τῆς Φοινίκης.

Ο Ἀλέξανδρος διωρίσας καλῶς τὰ πάντα μετὰ τὴν νίκην, ἐκστράτευσε κατὰ τῆς Φοινίκης καὶ ἤρχετο πρὸς τὴν Φοινίκην. Φοινίκη λέγονται ὅλα τὰ παραθαλάσσια μέρη τῆς Συρίας, καὶ τοῦ Λιβάνου ὄρους. Ἐνῷ διέβαινε δὲ ἐκεῖθεν, Στράτων τις ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἀραδίων συναντήσας τὸν Ἀλέξανδρον, τὸν ἐστεφάνωσε μὲ χρυσοῦν στέφανον, προσφέρων ἐνταυτῷ καὶ τὴν δυνατὴν πόλιν αὐτοῦ Μάραθον, Τορτόσαν τὸ παλαι, καὶ τὴν νῆσον Ἀραδον, καὶ τὴν Μαριάμμην πόλιν καὶ ὅλην τὴν ἑπικράτειάν του. Ἐνῷ διέτριβεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Μάραθον, ἦλθον πρέσβεις παρὰ τοῦ Δαρείου φέροντες ἐπιστολὴν παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον.

Ἐπιστολὴ τοῦ Δαρείου.

Βασιλεῦ Ἀλέξανδρε παρακαλῶ νὰ μᾶς στείλῃς τὴν μητέρα μου, τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, διότι ἐσφαλές πολὺ, ἐπειδὴ καὶ δὲν ἔστειλες εἰς τὰ Σούσα νὰ ἀνανεώσωμεν τὰς μεταξὺ Φιλίππου καὶ ἐμοῦ ἀρχαίας συνθήκας, ἀλλ' ἐκινήθης εὐθὺς ἐχθρικῶς κατ' ἐμοῦ, διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ κατέβην νὰ φυλάξω τὸν τόπον καὶ τὴν πατρικὴν μου βασιλείαν. Ὡς τόσον ἡ μάχη ἔλαβεν τέλος τοιοῦτον, καθὼς ἦτον θέλημα τῶν Θεῶν, Δοιπὸν ὡς Βασιλεὺς, ζητῶ παρὰ Βασιλέως, τὴν μητέρα, τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, οἱ ὅποιοι ἔπεσον αἰχμάλωτοι εἰς τὰς χεῖρας σου, καὶ οὕτω νὰ κάμωμεν συνθήκας, νὰ εἴμεθα πάντοτε σύμμαχοι. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν τὸν Δαρεῖον.

Ἐπιστολὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι, ἐλθόντες εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα, μᾶς ἔβλαψαν πολὺ, χωρὶς νὰ πάθωσι τι κακὸν πρότερον ἀπὸ ἡμᾶς. Ἐγὼ δὲ ἐπειδὴ καὶ ἔλαβον τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ἑλλήνων, θέλω νὰ ἐκδικήσω τοὺς Πέρσας, καὶ οὕτω διέβην εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐπειδὴ καὶ ἐσὶς ἐκάμετε ἀρχὴν τῆς ἀδικίας, βοηθήσαντες τοὺς Περινηίους (ἱεράκλεια τῶν Περσῶν),

οἱ ὅποιοι ἀδικοῦσαν τὸν πατέρα μου τότε, καὶ ὁ ὄχλος ἐστειλε δύναμιν εἰς τὴν Θράκην, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς εἶχομεν εἰς τὴν ἐξουσίαν μας. Ἀφοῦ δὲ πάλιν ἐφρονεῖσθαι ὁ πατήρ μου ὑπὸ τῶν ἐπιβούλων, τοὺς ὁποίους ἐσεῖς ἐβάλατε, καθὼς καυχόμενοι ἐκηρύττετο πανταχοῦ, καὶ ἀφοῦ σὺ καὶ ὁ Βαγῶας ὁ Αἰγύπτιος σου εὐνοῦχος, ἐθανατώσατε τὸν Ἄρσην υἱὸν τοῦ Ἀρταξέρξου καὶ ἡρπασας ἀδίκως τὸ βασιλεῖόν του καὶ ἀδικεῖς τοὺς Πέρσας, καὶ ἐγγραφες γράμματα εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐναντίον ἐμοῦ, παρακινῶν αὐτοὺς κατ' ἐμοῦ, καὶ χρήματα ἐστειλες εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ εἰς ἄλλους τινὰς Ἕλληνας, ἐξ ὧν οὐδεὶς ἐδέχθη τὰ χρήματά σου, εἰμὴ μόνον οἱ Λακεδαιμόνες, ἀφοῦ λέγω ἐφθειρες τοὺς φίλους μου, καὶ τοὺς ἐπαρακίνηεις νὰ χαλάσωσι τὴν μεταξὺ αὐτῶν καὶ πατρός μου συνθήκας, ἀφοῦ ἔκαμες ὅλα αὐτὰ, καὶ ἐκίνησες πρῶτος κατ' ἐμοῦ ἀδικίαν, τότε καὶ ἐγὼ ἐκστράτευσα ἐναντίον σου· καὶ ἐπειδὴ δις ἤδη ἐνίκησα, πρότερον τοὺς σατράπας σου καὶ στρατηγοὺς, νῦν δὲ καὶ ὅλην σου τὴν δύναμιν, καὶ τώρα εἰμὶ κύριος τοῦ τόπου σου μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Ὅσοι μὲν παρετάχθησαν μετὰ σοῦ ἐναντίον μου, καὶ δὲν ἐφρονεύθησαν ἐν τῇ μάχῃ, ἀλλὰ κατέφυγον εἰς ἐμέ, τούτους ἐκποιποῦμαι, καὶ ἐκουσίως ἦλθον πρὸς με, αὐτοὶ ἀκολουθοῦσι τὴν ἐκστρατείαν μου. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐγὼ εἶμαι κύριος τῆς Ἀσίας τώρα, ἐλθὲ εἰς ἐμέ, ἂν ὅμως φοβῆσαι νὰ μὴν πάθῃς τι κακὸν ἀπὸ ἐμέ, στείλε πρῶτον τινὰ τῶν φίλων σου, νὰ λάβωσι μεθ' ὅρκου τὴν ὑπόσχεσιν τῆς ἀσφαλείας παρ' ἐμοῦ, ἐλθὼν δὲ εἰς ἐμέ ζήτηί καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα καὶ παιδιὰ, καὶ ὅ,τι ἄλλο θέλεις λάμβανε, καθότι θέλεις λάβει, ὅ,τι πρᾶγμα θέλεις παρ' ἐμοῦ· καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, ὅταν πέμψῃς τινὰ πρὸς με, πέμπε αὐτὸν ὡς πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Ἀσίας, καὶ ὅταν γράφῃς, μὴ γράφῃς ἴσα, ἴσα, ἀλλ' ὡς πρὸς κύριον πάντων τῶν σῶν, καὶ οὕτω λέγε ἔπειτα ὅ,τι θέλεις· εἰδὲ μὴ, θέλω κινήθῃ κατὰ σοῦ, ὡς ἀδίκου καὶ πολέμιου. Ἐάν ὅμως ἀντιλέγῃς εἰς τὸ περὶ τῆς βασιλείας κεφάλαιον, ἐλθὲ καὶ πολέμησον περὶ αὐτῆς, καὶ μὴ φεύγῃς μακράν, καθότι θέλω ἔλθῃ ἐγὼ κατὰ σοῦ εἰς ὅποιον μέρος σὲ εὕρω. » Καὶ ταῦτα μὲν ἐγραψεν ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τὸν Δαρεῖον. Ἀπὸ τὴν Μαράθῳ κινήθεις ὁ Ἀλέξανδρος, λαμ-

δάνει με συμφωνίαν τὴν Βότρυν (Βηρετόν, Βεροῦτι) τὴν Βύβλαν πόλιν (Γιβλέτ), τὴν Σιδῶνα (Σαΐδα) με λιμένα καλόν, πατριδα τῶν Χαναναίων καὶ ἄλλας πόλεις.

Πόλεμος τῆς Τύρου.

Κυριεύσας αὐτάς τὰς πόλεις με συνθήκας ἐκινήθη καὶ ἤρξατο πρὸς τὴν περίφημον Τύρον, πόλιν δυνατὴν, τῆς ὁποίας βασιλεὺς ποτὲ ἐστάθη ὁ Χιράμ, ὁ ὁποῖος ἐβουλόθησε τὸν Σολομῶντα εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Οἱ Τύριοι τὸ πάλαι ἐστάθησαν ἄξιοι εἰς τὴν ναυτικὴν καὶ ἐμπορικὴν αὐτοῦ ἐχρημάτισε βασιλεὺς καὶ ὁ Ἀγνήωρ, ὁ πατὴρ τῆς ὡραίας Εὐρώπης τοῦ Διός. Ἐρχόμενος ὁ Ἀλέξανδρος καθ' ὁδὸν ἀπαντᾷ πρέσβεις τινὰς σταλμένους παρὰ τῶν Τυρίων με γνώμην τοῦ κοινοῦ, ὅτι θέλουσιν ἅπαντες νὰ ἐξακολουθήσωσιν ὅ,τι ἂν προστάξῃ ὁ Ἀλέξανδρος. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπαινέσας τὴν πόλιν καὶ τοὺς πρέσβεις ὁμοίως (καθότι ἦσαν καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν ἐν Τύρῳ ἐπιφανῶν, ὡς καὶ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τύρου, ὅστις ἦτον εἰσέτι εἰς τὸ ναυτικὸν τῶν Περσῶν ὡς σύμμαχος) ὅλους αὐτοὺς ἐπρόσταξεν ὁ Ἀλέξανδρος νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πόλιν, καὶ νὰ εἰπωσιν εἰς τοὺς Τυρίους, ὅτι αὐτὸς θέλει νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν πόλιν, διὰ νὰ προσφέρῃ θυσίαν εἰς τὸν Ἡρακλέα τῶν Τυρίων.

Εἰς τὴν Τύρον πόλιν ἦτον ναὸς ἀρχαιότατος τοῦ Ἡρακλέους, ἀφ' ὅσους ἐνθυμοῦνται οἱ ἄνθρωποι· οὐχὶ ὅμως τοῦ Ἀργεῖου Ἡρακλέους, τοῦ υἱοῦ τῆς Ἀλκμήνης, διότι οὗτος ὁ Ἡρακλῆς ἐτιμᾶτο εἰς τὴν Τύρον πρὸ αἰώνων· σέβοντα καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἄλλον Ἡρακλέα Αἰγύπτιον, καθὼς καὶ οἱ Ἕλληνας τὸν Ἑλληνικὸν Ἡρακλέα, ὅστις ἐκτέλεσε τοὺς δώδεκα ἄθλους του. Εἰς αὐτὸν γοῦν τὸν Ἡρακλέα ἠθέλησεν ὁ Ἀλέξανδρος νὰ θυσιάσῃ. Οἱ Τύριοι, καθὼς ἤκουσαν ταῦτα παρὰ τῶν πρέσβεων, ἀπεράσισαν νὰ ἀκολουθήσωσι τὰς προσταγὰς τοῦ ὄλας, ὅμως εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν νὰ μὴν ἔμβῃ, μήτε αὐτὸς, μήτε οἱ Πέρσαι. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ἀλέξανδρος, τοὺς μὲν πρέσβεις ἐστειλεν ὀπίσω με ὀργὴν εὐθύς, αὐτὸς δὲ συναθροίσας τοὺς ἐταίρους καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς στρατιᾶς του, καὶ τοὺς λοιποὺς, εἶπε τοιοῦτους λόγους πρὸς αὐτοὺς.

Δημογορέα στρατιωτική τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ἄνδρες, φίλοι καὶ σύμμαχοι, ἐνῷ θαλασσοκρατοῦσιν οἱ Πέρσαι, δὲν βλέπω τὴν εἰς Αἴγυπτον ἐκστρατείαν μας ἀσφαλῆ, τὸ νὰ τρέχωμεν δὲ πάλιν, διώκοντες τὸν Δαρεῖον, καὶ ν' ἀφίνομεν τὴν πόλιν τῶν Τυρίων ἀμφίβολον, καὶ τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὴν Κύπρον, τὰς ὁποίας κατέχουσιν ἤδη οἱ Πέρσαι, οὐδὲ τοῦτο μοι φαίνεται ἀσφαλές, καὶ δι' ἄλλα πολλά, καὶ μάλιστα, διὰ τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ μὴν ἐξουσιάζωσιν πάλιν ὀπίσω οἱ Πέρσαι τὰς παραθαλασσίους πόλεις, ἀφοῦ προχωρήσωμεν ἡμεῖς πρὸς τὴν Βαβυλῶνα καὶ Δαρεῖον, καὶ αὐξήσαντες τὸ ναυτικὸν αὐτῶν, φέρουσι τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπειδὴ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι μᾶς πολέμουσιν ἤδη φανερώς (α), καὶ οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τινὰ φόβον πρὸς ἡμᾶς ἐν τῷ παρόντι κατέχονται, ἀφοῦ ὅμως πέσῃ ἡ Τύρος εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, τότε θέλομεν ἔχει καὶ ὅλην τὴν Φοινίκην αὐτὴν, καὶ τότε τὸ δυνατώτερον ναυτικὸν τῶν Περσῶν ἐξανάγκης θέλει ἔλθῃ εἰς ἡμᾶς. Καὶ ἀφοῦ λάβωμεν ὅλας τὰς θαλασσίους δυνάμεις τῶν Περσῶν, εὐκόλως θέλομεν ἐκστρατεύσει κατὰ τῆς Βαβυλῶνος. Ταῦτα λοιπὸν εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ εὐκόλως κατέπεισε τοὺς ἀκούοντας διὰ νὰ πολιορκήσωσι τὴν Τύρον. Ἡ πόλις Τύρος ἦτον εἰς νῆσον τινὰ κτισμένη, μὲ τείχη δυνατὰ καὶ πολλὰ

(α) Ἐνῷ ὁ Ἀλέξανδρος ἐνίκα τὸν Δαρεῖον εἰς τὴν Ἰσπὴν πόλιν ὁ Φαρνάβασος τοῦ Δαρείου καὶ αὐτοφραδάτης ὄριζον τὴν Χίον, τὴν Γένεδον καὶ τὴν Σίφνον καὶ Μιτυλήνην καὶ ἄλλας πολλὰς νήσους. Ἐνταύτῳ οἱ Λακεδαιμόνες ἐκίνησαν τὸν πόλεμον τῶν Μακεδόνων. Ἄγχι ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ὑπῆγεν εἰς τοὺς Πέρσας ζητῶν χρήματα διὰ τὸν πόλεμον, καὶ δύναμιν ναυτικὴν καὶ πεζικὴν. Λοιπὸν λαβὼν ὁ Ἄγχι παρὰ τοῦ αὐτοφραδάτου τριάκοντα τάλαντα καὶ δέκα τριήρεις, τὰς ἔφερεν εἰς τὸν ἀδελφόν του τὸν Ἀγησίλαον εἰς τὴν Ταίναρον πόλιν διὰ νὰ πληρώσῃ τοὺς μισθοὺς τῶν ναυτῶν εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον. Ἐὰν οἱ Σπαρτιῶται καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν σύμμαχοι μὲ τὸν Ἀλέξανδρον, βεβαίωτατα τὸ πᾶν ἠθέλων κυριεύσῃ καὶ νὰ ἀφανίσωσιν ὅλας τὰς τυραννίας τῶν Περσῶν, μ' ὅλον τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος ἔκαμε τὸ χρέος του, ὥς καλῶς Ἑλλῆν κατατροπώσας αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἑλλάδος.

ὕψηλā, καὶ ἡ θαλάσσιος δύναμις αὐτῶν ἦτον δυνατῇ, διὰ τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος ἐστοχάσθη νὰ ἐνώσῃ τὴν πόλιν μετὰ τὴν ξηρὰν, ἀφοῦ γεμίσῃ τὸν μεταξὺ αὐτῶν πορθμὸν, ὁ ὁποῖος μάλιστα δὲν ἦτον πολλὰ βαθὺς πρὸς τὴν πόλιν, εἰμὴ ἕως τρεῖς ὀργεῖας βάθος. Εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν, μ' ὅλον ὅτι ὁ μάντης Ἀρίστανδρος ὁ Τελμισσεὺς, ἐξηγοῦσε τὸ ὄνειρον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅτι ἡ πολιορκία τῆς Τύρου θέλει ἐκτανῆθαι, καὶ ἡ ἀλωσίς της θέλει γίνεσθαι μετὰ κόπον πολὺν. Μ' ὅλον τοῦτο, ὄντες πρόθυμοι οἱ Μακεδόνες, ἤρχισαν τὸ ἔργον μετὰ ζέσιν, μάλιστα ἦτον παρών καὶ ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸ ἔργον, καὶ πρῶτος αὐτὸς ἔβαλε χεῖρα εἰς τὸ ἔργον, καὶ ποτὲ μὲν ἐπαινοῦσε τοὺς ἐργάτας, ποτὲ δὲ τοὺς ἐφιλοτιμοῦσε, ποτὲ δὲ καὶ τοὺς ἐφιλοδώρει μετὰ χρήματα, καθὼς εἶναι χρέος ἐνὸς καλοῦ βασιλέως. Ἀλλ' ἕως οὗ ἐγέμιζον τὸ πρὸς τὴν ξηρὰν μέρος, δὲν εἶχον πολλὴν δυσκολίαν, διότι καὶ τὸ βάθος ἦτον ὀλίγον, καὶ ἄνωθεν οἱ ἐχθροὶ δὲν τοὺς ἐμπόδιζον πολὺ. Καθὼς ἐφθασαν ὅμως πλησίον τῆς πόλεως, τότε ἐκακοπαθοῦσαν, κτυπώμενοι ἄνωθεν ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ τεῖχη, μάλιστα ἐνῶ ἦσαν καὶ ἑλαφρῶς ἐνδεδυμένοι διὰ τὸ ἔργον, καὶ διὰ θαλάσσης πολλάκις ἐνωχλοῦντο. Ὦθεν ὁ Ἀλέξανδρος προχωρήσας ἔστησε δύο πύργους ἐπάνω εἰς τὸ πρόχωμα, καὶ ἐπὶ τῶν πύργων ἔβαλον μηχανάς, τὰς ὁποίας ἐσκέπασαν μετὰ δέρματα διὰ νὰ μὴν κτυπῶνται ἀπὸ τὰ τεῖχη μετὰ βέλη πεπυρωμένα, ἐν ταύτῃ νὰ κτυπῶσι καὶ αὐτοὶ ἐκ τῶν πύργων ἐκείθεν τοὺς Τυρίους. Ταῦτα μὲν οἱ Μακεδόνες ἐμνηχανεύοντο. Οἱ δὲ Τύριοι ἐφρευρίσκουσιν ἐκ τοῦ ἐναντίου τὰ αὐτά.

Πυρπολικὸν (πουρλότον) τῶν Τυρίων.

Οἱ Τύριοι ἐλέποντες τὰς μηχανάς τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τὸν αἰγιαλόν, ἠθέλησαν νὰ τὰς καύσωσιν, καὶ γεμίσαντες ἐν πλοῖον ἱππαγωγόν, ὡς μαγούναν, μετὰ κλήματα ξηρά, καὶ μετὰ ἄλλην ὕλην καυστικὴν, καὶ στήσαντες εἰς τὴν πρόραν ἐμπρὸς τοῦ πλοίου δύο ἰστούς, (κατάρτια ὑψηλὰ), τὸ ἔφραζαν κύκλωθεν πολλὰ καλὰ, διὰ νὰ χωρέσῃ πολὺ πλῆθος ξηρῶν ξύλων, καὶ δάδας, προσέτι ἑόρριψαν ἐπάνω πίσσαν καὶ θείον, καὶ ὅσα ἦτον ἐπιτήδεια πρὸς αὐξήσιν τῆς φλογός· ἤπλωσαν δὲ καὶ δύο κεραίαις (ἀντένας) εἰς τὰ κατάρτια, ἐξ ὧν ἐκρέμασαν λείοντας γεμάτους ἀπὸ ρεν-

στάς ὕλας, πίσσαν, ἔλαιον, καὶ πνεύματα, τὰ ὅποια χυνόμενα ἤβξανον τὴν φλόγα ἐπὶ μάλλον. Πρὸς τούτοις ἐνέβαλον καὶ βάρη ἐπάνω τῆς πρύμνης ὑπίσω, μὲ γνώμην νὰ θαθύνῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ νὰ ὑψωθῇ ἐξ ἐναντίας ἡ πλώρα. Τούτων γενομένων, παρατηρήσαντες ἄνεμον ἐπιτήδειον (ὡς ἐμβάτην ἀπὸ τὴν θάλασσαν) ἔδεσαν τὸ πυρπολικὸν αὐτὸ ἀπὸ ἄλλα πλοῖα, καὶ τὸ ἔφερον πρὸς τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου (α). Ἀποῦ δὲ ἐπλησίασαν πρὸς τὸ πρόχωμα καὶ πρὸς τοὺς πύργους, ἔβαλον πῦρ εἰς τὴν ὕλην τοῦ πυρπολικοῦ πλοίου, καὶ κινήσαντες αὐτὸ μὲ τὴν βίαν καὶ δύναμιν τῶν ἄλλων τριηρῶν πλοίων, τὸ ἐβίασαν νὰ ἐνωθῇ μὲ τὸ πρόχωμα καὶ μὲ τὰς μηχανάς· καὶ οὕτως αἱ μηχαναὶ ἐπυρπολήθησαν. Οἱ δὲ ἐν αὐτῷ ναῦται ριφθέντες εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ κολυμβῶντες ἐξῆλθον ὑγιεῖς· ἐντεῦθεν δὲ γενομένη μεγάλη φλόξ ἐφθασεν εἰς τοὺς πύργους, καὶ αἱ κεραῖαι (ἀντέναι) περιπλεχθεῖσαι, ἔχυνον εἰς τὸ πῦρ ὅ,τι πράγματα ἦσαν προετοιμασμένα ἐπιτήδεια νὰ

(α) Ἄς μὴν καυχῶνται οἱ Ἀγγλοὶ καὶ οἱ Ἀμερικανοί, ὅτι αὐτοί, ἐφεύρον τὰ πυρπολικά καὶ πουργότα, διότι αὐτὰ ἐκατασκευάζοντο ἐξ αἰώνων πολλῶν, μὲ τὰ ὅποια ἔκαον τὰ πλοῖα καὶ τὰς μηχανάς, μόνον οἱ ἄνθρωποι ἔλειπον νὰ ἐνεργήσωσιν εἰς αὐτά. Εἰς αὐτὸν τὸν αἰῶνα ὅμως ἐφάνησαν οἱ Ἕλληνες πυρπολισταὶ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων περίφημοι, οἱ ὑδριῶται καὶ οἱ πετσῶται, καὶ μάλιστα ὁ γενναῖος Κανάρης ὁ Ψαριανός, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα ἤκούσθη σχεδὸν εἰς ὅλον τὸν ἀρχαῖον καὶ νέον κόσμον· αὐτὸς ὁ γενναῖος Ψαριανὸς ἀπεφάσισε καὶ τὴν ζωὴν του καὶ τὴν ψυχὴν του, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἑλλάδος. Αὐτὸς πολλὰ πλοῖα τουρκικὰ ἔκαυσεν, ὁμοῦ μὲ τοὺς ἡγεμόνας αὐτῶν καὶ ναύτας. Οἱ φιλελεύθεροι Ἀμερικανοὶ τρόπαια ὑψηλὰ ὕψωσαν εἰς δοξὰν τοῦ γενναίου Κανάρη, μὲ ὅλον τοῦτο, οἱ συναγωνισταὶ αὐτοῦ, ἄλλοι σπασμένοι καὶ ἄλλοι κολοβωμένοι ἐκ τοῦ πυρὸς εἰσέτι δὲν ἀντημείφθησαν ἀπὸ τὸ ἔθνος των καθὼς ἔπρεπεν. Ἐκπαλαὶ οἱ Ἕλληνες ἐστάθησαν ἄξιοι εἰς τὴν θάλασσαν, οἱ σημερινοὶ ὅμως Ἕλληνες εἰς τὴν θάλασσαν ἐφάνησαν ἀξιώτεροι τῶν λοιπῶν θαλασσινῶν, καὶ ἂν αὐτοὶ εἶχον τὰ μέσα καὶ ἀρχηγὸν σοφὸν καὶ δυνατὸν, ἤθελον κατορθώσαι καὶ περισσότερα. Εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὁ περίφημος Λόρδ Κόχραν, νὰ χάσῃ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν θάλατταν, πλὴν οὐδὲν ἐποίησεν.

αυξήσῃσι τὴν φλόγα ἐπὶ πολὺ ἀπὸ τοὺς λέβητας, καὶ οὕτως ἐν ῥοπῇ ἐπυρπολήθησαν τὰ πάντα, μόνον ὅτι οἱ Μακεδόνες ἐπάσχισαν νὰ σθέσωσι τὸ πῦρ, πλὴν δὲν ἠδυνήθησαν, διότι καὶ οἱ Τύριοι ἄνωθεν ἐκ τῶν ἐπάλξεων τοῦ τείχους ἐρρίπτον βέλη, καὶ μάλιστα πεπυρωμένα, καὶ ἐμπόδιζον τοὺς Μακεδόνας. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἀλέξανδρος, ἤρχισε νὰ πλατύνῃ τὸ πρόχωμα ἀπὸ τῆς ξηρᾶς, διὰ νὰ δέχηται ἐπάνω περισσοτέρους πύργους, καὶ ἐπρόσταξεν τοὺς μηχανοποιούς νὰ κατασκευάσωσιν ἄλλας μηχανάς, καὶ ἐνῷ ἐγίνοντο ταῦτα, αὐτὸς

Κριδὸς



Ἐν τούτῳ δὲ Γηρόστρατος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀράδου νήσου μικρᾶς καὶ ἀπεχούσης τῆς ξηρᾶς μίλια 20 μὲ πόλιν τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος κτίσμα Ἀρόδου τοῦ υἱοῦ τοῦ Χαναᾶν, καὶ ὁ Ἐνυλος ὁ βασιλεὺς τῆς Βύβλου (Γιβέλιτ), καθὼς ἔμαθον, ὅτι αἱ πόλεις αὐτῶν ἐκυριεύθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀφίνουσι τὸν Ἀφραδάτην ναύαρχον τοῦ Δαρείου, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἔχοντες ἴδιον ναυτικόν. Μετ' αὐτῶν δὲ ἦλθον καὶ οἱ Σιδωνιοὶ μὲ τὸ ναυτικόν αὐτῶν, ὥστε ἦλθον πλοῖα τῶν Φοινίκων, περίπου ὀγδοήκοντα, ἦλθον δὲ καὶ οἱ Ῥόδιοι, καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Κύπρου μὲ ἑκατὸν εἴκοσι ναῦς, ἐπειδὴ ἔμαθον τὴν δυστυχίαν τοῦ Δαρείου εἰς τὴν Ἰσσον. Ἐνταῦτῳ δὲ ἐφοβούντο καὶ τὸν Ἀλέξανδρον, ὁ ὁποῖος εἶχε κυριεύσει ὅλην σχεδὸν τὴν Φοινίκην. Ὡς τόσον, ὁ Ἀλέξανδρος, ἐσυγχώρησεν ὅλους αὐτοὺς, διὰ τὰ πρότερον πεπραγμένα κατ' αὐτοῦ μὲ τοὺς Πέρσας.

Ἐνῷ δὲ ἐτοιμάζοντο αἱ μηχαναὶ καὶ τὸ ναυτικόν ὁμοίως προεுτραπίζετο νὰ ὁρμήσῃ πρὸς τοὺς ἐχθρούς, καὶ νὰ δοκιμάσῃ μίαν ναυμαχίαν, ἐν τούτῳ αὐτὸς ἀναλαβὼν τινὰ τάγματα τῶν ἱππέων, καὶ τοὺς ὑπασπιστάς, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τοὺς το-

χαντζι κατεσκευάσθησαν εἰς τὴν Σιδῶνα, καὶ ἐφέρθησαν εἰς τὴν Τύρον, τινὰς τῶν ὁποίων ἔβαλον εἰς τὸ πρῶχωμα, καὶ ἄλλας εἰς τὰ πλοῖα, καὶ οὕτως ἐδοκίμαζον νὰ προσβάλλωσιν εἰς τὸ τεῖχος. Οἱ Τύριοι πάλιν ἐκ τοῦ ἐναντίου ἔστησαν πύργους ξυλίνους, καὶ αὐτοὶ ἐπάνω εἰς τὰς ἐπαλλξεις τοῦ τεύχους πρὸς τὸ πρῶχωμα, διὰ νὰ ἀντιπολεμῶσιν ἐκεῖθεν, καὶ ὅπου ἐφέροντο αἱ μηχαναί, ἔρριπτον ἐπάνω εἰς αὐτάς καὶ εἰς τὰ πλοῖα βέλη πετυρωμένα, τὰ ὅποια ἐπροξένουν εἰς τοὺς Μακεδόνας φόβον καὶ τρόμον, ὥστε δὲν ἐπλησίαζον εἰς τὸ τεῖχος· ἦσαν δὲ καὶ τὰ τεῖχη αὐτῶν πρὸς τὸ ἔξω ὑψηλὰ ἕως ἑκατὸν πεντήκοντα πόδας: ὅ ἐστιν ὀργειὰς 25· τὸ δὲ πλάτος ἀνάλογον πρὸς τὸ ὕψος, συντηρησμένον μὲ λίθους μεγάλους καὶ ἀκρογωνιαίους, καὶ συνδεδεμένα μὲ γύψον (α). Οἱ Τύριοι εἶχον βάλει εἰς τὴν θάλασσαν, περὶ τὰ τεῖχη αὐτῶν καὶ λίθους μεγάλους καὶ μικροὺς διὰ νὰ ἐμποδίζωνται τὰ ἐχθρικά πλοῖα νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὸν λιμένα αὐτῶν καὶ νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὰ τεῖχη. Τοὺς λίθους αὐτοὺς ὁ Ἀλέξανδρος ἀπεφάσισεν καὶ τοὺς ἔρριψαν ἐκεῖθεν εἰς τὴν θάλασσαν, τὸ ὅποion ὁμως μὴ δυσκολίαν ἑκατόρβησε, διότι τοὺς μετεκδομίζον μὲ τὰ πλοῖα πλὴν οἱ Τύριοι κολυμβῶντες ἔκοπτον τὰς ἀγκύρας τῶν ἑλλήνων καὶ τῶν πλοίων, οἱ Μακεδόνες ὁμως, ἀντὶ σχοινίων εἰς τὰς ἀγκύρας ἔβαλλον ἀλύσεις, αἱ ὅποια ἀλύσεις εἶναι ἀρχαῖαι, καὶ οὐχὶ τῶν νεωτέρων Ἀγγλῶν καὶ Γάλλων· καὶ οὕτω λοιπὸν οἱ Μακεδόνες δένοντες τοὺς λίθους μὲ βρόχους ἐξέβαλλον αὐτοὺς ἔξω τῆς θαλάσσης, ἔπειτα ὑψόναντες αὐτοὺς μὲ τὰς μηχανὰς τοὺς ἔρριπτον περαιτέρω εἰς περισσότερον βάθος, διὰ νὰ μὴν τοὺς ἐμποδίζωσι πλέον ἐκπολάζοντες.

Οἱ Τύριοι στενοχωρούμενοι πανταχόθεν, ἀπεφάσισαν ἤδη νὰ κάμωσιν ἐκδρομὴν μὲ τὰ πλοῖα ἐναντίον εἰς τὸ ναυτικὸν τῶν Κυπρίων, εὐρισκομένων τότε πρὸς τὸν λιμένα τὸν πρὸς τὴν Σιδῶνα, καὶ φράζαντες τὸ στόμα τοῦ λιμένος καλὰ διὰ νὰ μὴν

(α) Καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους καιροὺς ἤξευρον πολλὰ καλὰ καὶ ἐκτιζον μὲ ἄσβεστον καὶ γύψον, καὶ οὐχὶ καθὼς τινὲς λέγουσιν, ὅτι ὅσα τεῖχη εἶναι μὲ ἄσβεστον δὲν εἶναι ἀρχαῖα.

φαίνονται ἐξωθεν, ἐμβαίνουσιν εἰς τρεῖς τριήρεις καὶ εἰς ἄλλας πεντήρεις πολλὰς, καὶ ὤρμησαν τὸ μεσημέριον πρὸς τὸν στόλον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐνῷ οἱ ναῦται τοῦ Ἀλεξάνδρου ἦσαν ἐσκορπισμένοι πρὸς τὰ ἀναγκαῖα αὐτῶν. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν καὶ ὁ Ἀλέξανδρος εἶχεν ἀναχωρῆσαι ἐκείθεν καὶ ὑπῆγεν πρὸς τὰ ἄλλα μέρος εἰς τὴν σκηνὴν του. Ἀφοῦ οἱ Τύριοι ἐμβασαν εἰς τὰ πλοῖα αὐτῶν τοὺς πλέον ἀξιούς καὶ τολμηροὺς ναύτας αὐτῶν, διὰ νὰ πολεμήσωσι καὶ ἀπὸ τὰ καταστρώματα τῶν πλοίων, ἂν κάμῃ χρεῖα, ἤρχισαν κατ' ἀρχὰς μὲν νὰ πλέωσιν ἡσυχῶς διὰ νὰ μὴν ἀκούηται ὁ κτύπος τῶν κωπίων, καθὼς ὅμως ἐφθασαν πλησίον εἰς τοὺς Κυπρίους, καὶ ἐμελλον νὰ φανοῦν εἰς ἐκείνους, τότε ἀμέσως ὤρμησαν πρὸς αὐτοὺς φωνάζοντες δυνατὰ, καὶ παρακινούμενοι νὰ τρέξωσιν εἰς τοὺς ἐχθρούς των.

Συνέβη ὅμως ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ἀφοῦ ἦλθεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν σκηνὴν του κατὰ τὴν συνήθειάν του, δὲν ἄργησεν πολὺ αὐτοῦ, καθὼς καὶ ἄλλο τε, ἀλλ' εἶχεν ἐπανεῖλθῃ εὐθὺς εἰς τὸ ναυτικόν του. Οἱ δὲ Τύριοι προσπεσόντες παρ' ἐλπίδα εἰς τὰ πλοῖα τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ἤδη ἡσυχάζόντων, ἄλλα μὲν ἐπνίξαν εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς τὴν πεντήρη τοῦ Πνυκταγόρου βασιλέως καὶ τοῦ Ἀνδροκλέους τοῦ Ἀμαθουσίου τῆς Κύπρου, ὁμοίως καὶ τοῦ Πασικράτους τοῦ Θουριέως, ἄλλα δὲ κατέκοψαν καὶ ἐσύντριψαν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καθὼς ἔμαθεν τὴν ἐκδρομὴν τῶν Τυρίων, ἐπρόσταξεν εὐθὺς νὰ ἐμβωσιν εἰς τὰ πλοῖα του καὶ νὰ εὐρεθῶσιν ἅπαντες εἰς τὸ στόμα τοῦ λιμένος, καὶ νὰ ἐμποδίσωσιν τὸ ἐκβάλημα τῶν λοιπῶν ἐκείθεν· αὐτὸς δὲ λαβὼν μερικάς τριήρεις καὶ πεντήρεις, ἐγέμισεν αὐτάς εὐθὺς, καὶ περιέπλεε τὴν πόλιν ἐρχόμενος ἐναντίον τῶν ἐκπλευσάντων Τυρίων. Οἱ δὲ Τύριοι ἄνωθεν ἐκ τῆς πόλεως, ἰδόντες τὴν ὁρμὴν τῶν Μακεδόνων, μάλιστα δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Ἀλέξανδρον εἰς αὐτάς, ἐφώναζον εἰς τοὺς ἐδικούς των νὰ ἐπιστρέψωσιν ὀπίσω τάχιστα· Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνοι δὲν ἤκουον ἀπὸ τὸν θόρυβον τῶν κωπίων καὶ τῆς θαλάσσης, τοὺς ἀνακαλοῦσαν μὲ σημεῖα νὰ φύγωσιν ἐκείθεν, διότι ἐργεταὶ ὁ Ἀλέξανδρος· οἱ δὲ ναῦται μόλις ἤκουσαν τὰς φωνὰς αὐτῶν καὶ ἀμέσως ἐπέστρεψαν καὶ ὀλίγοι ἐφυγον εἰς τὸν λιμένα

αὐτῶν, τοὺς δὲ λοιποὺς φθάσας ὁ Ἀλέξανδρος ἐβλαψεν, ἐπῆρεν ἐνταυτῷ καὶ τινα πλοῖα αὐτῶν. Ἀποῦ οἱ Τύριοι δὲν ἐκατέρωθωσαν τι μὲ τὸ ναυτικόν, τότε καὶ οἱ Μακεδόνες ἐκίνησαν τὰς μηχανὰς πρὸς τὸ τεῖχος, ἄλλας δὲ πρὸς τὸ μέρος τῆς πόλεως, τὴν πρὸς τὴν Σιδῶνα· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖ δὲν ἐκατέρωθωναν τι, ἐτρέπτησαν εἰς τὸ πρὸς τὴν Αἴγυπτον, δοκιμάζοντες νὰ κατορθώσωσι τὴν πανταχοῦ· καὶ αὐτοῦ ἐσείσθη τὸ τεῖχος εἰς πολὺ διάστημα, καὶ μέρος τι ἐκρημνίσθη, καὶ τότε μάλιστα ἐβάλον γέφυραν, καθ' ἃ μέρος εἶχε πέσῃ ὀλίγον, ὅσον ἡδύναντο, καὶ ἐδαλίμαζον νὰ ἐκπηδήσωσιν ἐπάνω, ἀλλ' οἱ Τύριοι ἐξέκρουσαν μὲ εὐκολίαν τοὺς Μακεδόνες.

Τὴν δὲ τρίτην πάλιν ἡμέραν παρατήρησας ὁ Ἀλέξανδρος γαλήνην εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ παρακινήσας τοὺς ἡγεμόνας τῶν τάξεων εἰς τὸ ἔργον, ἐκίνησε τὰς μηχανὰς ἀπὸ τὴν θάλασσαν ἐναντίον τῆς πόλεως, καὶ πρῶτον ἐσάλεψε μέγα μέρος τοῦ τεύχους, καὶ καθὼς εἶδεν, ὅτι ἐπλάτυνεν ἱκανῶς τὸ διάρρηγμα ἐκεῖνο τοῦ τεύχους, ἐπρόσταξε νὰ παραμερίσωσι τὰς μηχανοφόρους ναῦς καὶ νὰ ἀντιτάξωσι δύο ἑτέρας, αἱ ὁποῖαι ἔφερον τὰς γεφύρας, τὰς ὁποίας ἐμελετοῦσε νὰ ρίψῃ ἐπάνω τοῦ τεύχους· εἰς μίαν γέφυραν ἦτον ὁ Ἄδμητος καὶ οἱ ὑπασπισταί, τὴν ἄλλην τὴν εἶχεν ἡ τάξις τοῦ Κοίνου, δηλ. οἱ πεζέταιροί του καλούμενοι. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ μὲ τοὺς ὑπασπιστάς του ἐμελλε νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ τεῖχος (ἂν τὸ καλέσῃ ἡ χρεία), τὸ δὲ ναυτικὸν ἐπρόσταξε νὰ πλεύσῃ ἔμπροσθεν καὶ τῶν δύο λαμένων, μήπως δυνηθῶσι νὰ εἰσελθῶσι μὲ βίαν, ἐὰν οἱ Τύριοι συντρέξωσιν εἰς βοήθειαν τῶν τειχῶν. Ὅσα δὲ πλοῖα εἶχαν τοξευτικὰς μηχανὰς, ἢ τοξότας αὐτὰ ὅλα τὰ ἐπρόσταξε νὰ περιέρχωνται τὸ τεῖχος, καὶ νὰ ἐκβαίνωσι καὶ ἐξῆ, ὅπου τὰ συγχωρήσῃ ὁ τόπος, εἰδὲ καὶ δὲ δυνηθῶσιν, ἅς διατρίβωσιν ἐκεῖ πλησίον τοῦ τεύχους, διὰ νὰ κτυπῶνται οἱ Τύριοι πανταχόθεν, καὶ νὰ ἀμφιδάλλωσι πρὸς ποῖον μέρος νὰ τρέξωσι πρῶτον. Αὐτοῦ λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος καθὼς ἔφερε τὰ πλοῖα τοῦ πλησίον τῆς πόλεως, καὶ ἔρριψε τὰς γεφύρας ἐπάνω εἰς τὰ τεῖχη, εὐθὺς πρῶτοι οἱ ὑπασπισταὶ τὰ ἀνάβαινον μὲ προθυμίαν εἰς τὸ τεῖχος, τότε καὶ ὁ Ἄδμητος ἐδειξέ μεγάλην γενναϊότητα, τὸν ὅποιον ἠκολούθησε καὶ ὁ Ἀλ-

Ξανδρος, και εις αὐτὸ τὸ ἔργον ἐμβαίνει ἀνδρείως ὁ ἴδιος, καὶ θεατὴς τῶν ἀνδραγαθημάτων τῶν ἄλλων γενόμενος, ἔβλεπε ποῖοι ἐκπτόρθωναν ἔργον καλὸν, καὶ ποῖοι ἐμβαίνουν εἰς κίνδυνον, καὶ οὕτω κατὰ τὸ μέρος τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκυριεύθη τὸ τεῖχος εὐθὺς τὸ πρῶτον, ἀποδιωχθέντων ἐκεῖθεν τῶν Τυρίων, χωρὶς δυσκολίαν, καθότι οἱ Μακεδόνες εὗρον τὴν ἀπόβασιν ταύτην στερεάν, καὶ οὐχὶ τόσον ἀπόκρημνον· καὶ ὁ μὲν Ἀμύντας πρῶτος ἀναβὰς εἰς τὸ τεῖχος, καὶ παρακινῶν τοὺς οἰκείους τοῦ στρατιώτας νὰ ἀναβαίνωσιν, ἐκτυπήθη ἐνταῦθα μὲ μίαν λόγχην ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν καὶ ἀπέθανεν. Μετὰ τοῦτον δὲ ἀνέβη ὁ Ἀλέξανδρος ὁμοῦ με τοὺς ἑταίρους του· καὶ ἀφοῦ ἐκυρίευσεν πύργους τινὰς καὶ μεσοπύργια μεταξὺ, διέβαινε διὰ μέσου τῶν ἐπάλξεων πρὸς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καθότι ἐκεῖθεν ἐφαίνετο εὐκολωτέρα ἢ κατὰβασις ἀπὸ τὰ τεῖχη εἰς τὴν πόλιν.

Οἱ δὲ Φοίνικες καὶ οἱ ἄλλοι ναυτικοί, οἱ ὅποιοι ἐπολιορκούσαν τὸν πρὸς τὴν Αἴγυπτον λιμένα βλέποντα, ὁρμήσαντες εἰς τὸ στόμα τοῦ λιμένος ἀνδρείως, καὶ διασπάσαντες τὰς κλειδονίας αὐτοῦ, εἰσῆλθον μέσα καὶ ἔκοπτον τὰ πλοῖα τῶν Τυρίων ἄλλα μὲν κατὰ τὸ μέσον τοῦ λιμένος εἰς τὴν θάλασσαν, ἄλλα δὲ ἐξώσαντες εἰς τὴν γῆν, ὁμοῦ μὲ τοὺς Κυπρίους, ἐμδῆκαν ἅπαντες εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ τὸν ἄλλον λιμένα, τὸν πρὸς τὴν Σιδῶνα κείμενον. Τὸ πλῆθος δὲ τῶν Τυρίων καθὼς εἶδον τὸ τεῖχος κυριευμένον, ἀφῆκαν αὐτὸ, καὶ συναθροισθέντες ἅπαντες εἰς τὸν Ἀγηνόριον καλούμενον τόπον, ὥρμησαν ἐκεῖθεν ὀπίσω ἐναντίον τῶν Μακεδόνων· καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκ τοῦ ἐναντίου ὁρμήσας κατ' αὐτῶν μὲ τοὺς ὑπασπιστάς του, ἄλλους μὲν ἐθανάτωσεν αὐτοῦ μαχομένους, ἄλλους δὲ ἐδίωκε φεύγοντας, καὶ ἐντεῦθεν πολὺν φόνον ἔκαμε, μάλιστα δὲ ἀφοῦ ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν, καὶ τὸ τάγμα τοῦ Κοίνου ἔκαμε μεγάλα ἀνδραγαθήματα, ἐπειδὴ καὶ οἱ Μακεδόνες ὥρμούσαν πανταχόθεν μὲ μεγάλην ὕργην, ὄντες βεβαρυμένοι διὰ τὴν πολυχρόνιον πολιορκίαν παροξυνθέντες μάλιστα, διότι οἱ Τύριοι συλλαβόντες τινὰς Μακεδόνας εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Σιδῶνος, τοὺς ἀνέβασαν εἰς τὰ τεῖχη, καὶ σφάζαντες αὐτοὺς ἀνηλεῶς τοὺς ἔρριψαν εἰς τὴν

θάλασσαν, διὰ νὰ τοὺς ἰδῶσιν οἱ Μακεδόνες ἀπὸ τὸ στρατόπεδον.

Ἐφρονεύθησαν αὐτοῦ Τύριοι περίπου ὀκτὼ χιλιάδες· ἐκ δὲ τῶν Μακεδόνων εἰς μὲν τὴν ὁρμὴν πρὸς τὸ τεῖχος ἐφρονεύθη ὁ Ἀδμήτος, πρῶτος αὐτὸς κυριεύσας τὸ τεῖχος, γενόμενος ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ μετ' αὐτοῦ ἀκόμῃ εἴκοσι ἐκ τῶν ὑπασπιστῶν : ἦτοι σωματοφυλάκων. Εἰς ὅλον δὲ τὸ διάστημα τῶν 7 μηνῶν τῆς πολιορκίας, ἀπέθανον ἕως τετρακόσιοι. Ὅσοι δὲ ἐκ τῶν Τυρίων κατέφυγον εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἡρακλέους, τούτους ἐσυγχώρησεν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ αὐτοὶ ἦσαν οἱ πρῶτοι τῶν Τυρίων, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Ἀζέλμακος, καὶ τινες προσκυνηταὶ Καρχηδόνιοι, ἐλθόντες εἰς τὴν Μητρόπολιν αὐτῶν εἰς τὴν τιμὴν τοῦ Ἡρακλέους, τοὺς λοιποὺς δὲ ἅπαντας ἡνδραπόδισεν, καὶ αἰχμαλωτισθέντες ἕως τριάκοντα χιλιάδες ἐπωλήθησαν εἰς ξένους τόπους (α). Τούτων γενομένων, ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρόσφερε θυσίαν εἰς τὸν Ἡρακλέα, ἔκαμε καὶ πομπὴν μὲ ὅλον τὸ στράτευμα ἐπλισμένον· ἐπόμπευσαν δὲ καὶ οἱ ναυτικοὶ ἐν τῇ θαλάσῃ εἰς τιμὴν τοῦ Ἡρακλέους, καὶ ἀγῶνα ἔκαμεν εἰς τὸ ἱερὸν γυμνικόν, καὶ ἀγῶνα λαμπάδος, καὶ τὴν μηχανήν, δι' ἧς κατεσείσθη τὸ τεῖχος, εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ ἀφιέρωσε, καὶ τὸ πλοῖον τῶν Τυρίων, τὸ πρότερον ἀφιερωμένον εἰς τὸν Ἡρακλέα, τὸ ὅποιον εἶχε λάβῃ εἰς τὴν ναυμαχίαν, τὸ ἀφιέρωσε καὶ αὐτὸ εἰς τὸν Ἡρακλέα· καὶ τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ἐκυριεύθη ἡ Τύρος ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀνικίτου ἐν Ἀθήναις ἐν ἔτει 332 πρὶν Χριστοῦ, κατὰ μῆνα ἑκατομβαιῶνα (Ἰούλιον) εἰς τὸ πέμπτον ἔτος τῆς αὐτοῦ βασιλείας, ἐνῶ αὐτὸς ἦτον 25 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν μετὰ ἑπτὰ μηνῶν πολιορκίαν.

Ἐνῷ ἐπολιόρκει τὴν Τύρον διὰ πολλὸν καιρὸν ὁ Ἀλέξανδρος (λέγει ὁ Πλούταρχος) ᾗθελήσε νὰ ἀναστῇ εἰς τὸ Ἀντιλίβανον ὄρος

(α) Οἱ δυστυχεῖς Τύριοι διὰ νὰ ἀκούσωσι τινὰς διεστραμμένους δημαγωγοὺς καὶ τυχοδιώκτας τοῦ τότε καιροῦ ἐμπερδύθησαν εἰς τὸν πόλεμον τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ ἐχάθησαν κατακράτος, ἡλευθερώθησαν δὲ οἱ πρόκριτοι αὐτῶν καταφυγόντες εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἡρακλέους, μ' ὅλον ὅτι ὁ κοινὸς λαὸς δέπταίει, καὶ πάλιν αὐτὸς πεδούεται, ἐξ αἰτίας τῶν ἀπαταιῶνων δημαγωγῶν, καὶ τυχοδιωκτῶν,

καὶ νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῶν Ἀράβων τῆς Λαμιασκοῦ, τῶν οἰκούντων περὶ τὸ Ἀντιλίβανον ὄρος, ἕως δύο μυριάδια, καὶ ἐκεῖθεν λαβὼν τὸ στράτευμά του ἐκινήθη πρὸς αὐτούς. Τὸ ὄρος αὐτὸ τὸ Λίβανον καὶ Ἀντιλίβανον τῆς Συρίας, ἐκτείνεται ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν εἰς διάστημα πολὺ· καὶ αὐτὰ τὰ ὄρη τώρα κατοικοῦνται ἀπὸ Ἀράβας, Δρούσους καὶ Μαρωνίτας, ἔθνη πολεμικὰ μὲν, πλὴν δειλά. Εἰς αὐτὰ τὰ μέρη ὁ Ἀλέξανδρος ἐκινδύνευσεν, ἐξ αἰτίας τινὸς παιδαγωγοῦ αὐτοῦ Λυσίμαχου, ὅστις ἠκολούθει κατόπιν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Αὐτὸς ἔλεγεν, ὅτι δὲν εἶναι μῆτε κατώτερος, μῆτε γεροντώτερος ἀπὸ τὸν φοῖνικα τοῦ Ἀχιλλέως. Πλησιάζας λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὰ ὄρεινὰ μέρη ἄφησε τὸν ἵππον του καὶ ἐβάδιζε πεζός· οἱ μὲν ἄλλοι προεχώρησαν πολὺ ἐμπρός· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ἐπειδὴ ἦλθεν ἡ νύξ, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἦσαν πλησίον, μὴ θέλων δὲ νὰ ἀφήσῃ καὶ τὸν Λυσίμαχον, κουρασμένον καὶ βαρυνόμενον, τὸν ἔφερε μαζὴ τοῦ καὶ τὸν παρακινούσε νὰ βαδίζῃ. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν λαθὼν ἐξεχωρίσθη ἀνεπαισθῆτως ἀπὸ τοῦ στρατεύματος με' ὀλίγους· ἦτον δὲ καὶ σκότος βαθύ καὶ ψύχρα νυκτερινή, εἰς τόπους μάλιστα κινδυνώδεις. Μακρόθεν λοιπὸν εἶδε πυρὰ πολλὰ καίόμενα· ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τοὺς τόπους τῶν ἐχθρῶν, θαρρόν δὲ εἰς τὴν ἐλαφρότητα τοῦ σώματός του, καὶ προθυμοποιούμενος νὰ καπιᾶζῃ πάντοτε, νὰ παρηγορήσῃ δὲ καὶ τὴν ἀπορίαν τῶν Μακεδόνων, ἔτρεξεν ἐμπρὸς εἰς τὰ ἐκεῖ πλησίον πυρὰ, καὶ παρακαθήμενος εἰς τὴν φωτιάν ἀγνώριστος, ἐκτύπησε δύο βαρβάρους με' τὸ ξίφος του, καὶ ἀρπάξας ἓνα δαυλὸν ἀναμμένον ἀπὸ τὴν πυρὰν, τὸν ἔφερεν εἰς τοὺς ἰδικούς του, οἵτινες ἦσαν ἐκεῖ πλησίον, καὶ ἀνάψαντες πολλὰ πυρὰ, ἐτρέμαζαν τοὺς ἐχθροὺς τόσον, ὥστε ἔφυγον πολλοί, τοὺς δὲ ἐρχομένους πρὸς τοὺς Μακεδόνας τοὺς ἔτρεψεν ὀπίσω, καὶ οὕτως ἦλθεν εἰς τὸ στρατόπεδόν του, ταῦτα γράφει ὁ ἱστορικὸς Χάρης, κατὰ τὸν Πλούταρχον (α).

(α) Πολλάκις οἱ βασιλεῖς ὡς ἄνθρωποι ἀποπλανῶνται κατὰ τύχην εἰς τὰς ἐρήμους τὴν νύκταν, καὶ οἱ μὲν καλοὶ καὶ ἐνάρετοι δὲν φοβοῦνται, οἱ δὲ κακοὶ τρομάξουσιν. Ὁ δέκατος τέταρτος

Ἐπιστολὴ δευτέρα τοῦ Δαρείου πρὸς τὸν
Ἀλέξανδρον.

Ενῷ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος κατεγίνετο εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τύρου, ἦλθον πρὸς αὐτὸν πρέσβεις παρὰ τοῦ Δαρείου, ὑποσχόμενοι εἰς αὐτὸν δέκα χιλιάδας τάλαντα (60,000,000 δραχμῶν) ἐκ μέρους τοῦ Δαρείου, δι' ἀγορὰν τῆς μητρὸς του, τῆς γυναικὸς του, καὶ τῶν παιδῶν, καὶ ὅλον τὸ μέρος ἀπὸ τὸν Εὐφράτην μέχρι τῆς θαλάσσης τῆς Ἑλλάδος νὰ ᾖναι τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος νὰ λάβῃ εἰς γυναῖκα του τὴν κόρην τοῦ Δαρείου καὶ νὰ ᾖναι φί-

Λαυδοῦντος ὁ βασιλεὺς τῶν Γάλλων, ἀποπλανηθεὶς εἰς τὸ κυνήγιον εὗρεθῇ τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν καλύβην ἐνὸς καλοῦ χωρικοῦ εἰς τὰ ὄρη· ἀφοῦ ἐφιλοξενήθη ὁ βασιλεὺς ἀγνώριστος, ἠρώτησε τὸν χωρικόν, πῶς ἀπερνᾷ μὲ τὸν βασιλέα αὐτῶν, ὁ δὲ χωρικός εἶπεν, ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶναι μὲν καλὸς καὶ δίκαιος ἄνθρωπος, ἀλλ' οἱ ὑπουργοὶ του καὶ οἱ ὑπάλληλοί του εἶναι κάκιστοι, καὶ ἀφαιρῶσιν τὴν ἀνθρωπότητα, ἐξ οὗ ὁ βασιλεὺς ἐγνώρισε τὴν κακίαν τῶν ὑπαλλήλων του. Ἐπειτα ἠρώτησεν ὁ χωρικός τὸν φίλον του, ἂν ἀπὸ ποῖον χωρίον εἶναι; ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦ εἶπεν, ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ Παρίσιον. Ἦθελον, λέγει ὁ χωρικός νὰ ἰδῶ αὐτὸ τὸ χωρίον καὶ τὸν καλὸν βασιλέα, μετὰ χαρᾶς τοῦ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, αὖριον τὸ πρωὶ ὑπάγωμεν μαζῇ. Τὸ πρωὶ οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ βασιλέως ἔφερον τὸν ἵππον, καὶ ὁ βασιλεὺς φιλοδωρήσας τὴν γυναῖκα τοῦ χωρικοῦ, λαμβάνει ὀπισθεν τοῦ ἵππου του τὸν χωρικόν, ἀφοῦ ἐπλησίασαν εἰς τὴν πόλιν, ἠρώτησε τὸν βασιλέα, θέλουν νὰ μάθῃ ποῖος εἶναι ὁ βασιλεὺς, ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ εἶπεν, ὅποιον ἰδῇ μὲ καπέλλον εἰς τὴν κεφαλὴν, ἐκεῖνος εἶναι ὁ βασιλεὺς. Ἐνῷ διεδαινόν εἰς τὴν πόλιν ὅλοι ᾗσαν χωρὶς καπέλλον, χαιρετοῦντες τὸν βασιλέα, ἐρωτᾷ ὁ βασιλεὺς τὸν χωρικόν του, ποῖος εἶναι ὁ βασιλεὺς; ὁ δὲ χωρικός, στοχασθεὶς ὅλους, εἶπεν, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἢ σὺ εἶσαι ὁ βασιλεὺς, ἢ ἐγώ. Ἀπελθὼν ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ Ἀνακτόρια εἶδεν τὴν βασιλικὴν στολὴν, καὶ σταθεὶς εἶπεν τοῦ χωρικοῦ, ὅτι ἐκεῖνος εἶναι ὁ βασιλεὺς. Πολὺ ἐπάσχι-σεν ὁ βασιλεὺς νὰ κρατήσῃ τὸν χωρικόν εἰς τὰ Ἀνάκτορα, πλὴν δὲν ἐστάθη τρόπος· προτιμῶν ὁ χωρικός τὴν πτωχὴν καλύβην του, ἀπὸ τὰ λαμπρὰ παλάτια τοῦ βασιλέως· εἶπεν ὁμοίως εἰς ὅλους, ὅτι ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἔμαθεν τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τὸν χωρικόν ἐκεῖνον. (Ἀνέκδοτον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἀρσενίου)

λος καὶ σύμμαχος τοῦ Δαρείου. Ἀφοῦ εἰπώθησαν αὐτὰ εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν φίλων, λέγουσιν ὅτι εἶπεν ὁ Παρμενίων πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτι ἂν ἦτον αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἤθελεν εὐχαριστηθῆ εἰς αὐτὰ, διὰ τὰ λύσει πλέον τὸν πόλεμον καὶ τὰ μὴν κινδυνεύσει πλέον καὶ περαντέρω, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπεκρίθη πρὸς τὸν Παρμενίωνα, ὅτι καὶ αὐτὸς ἂν ἦτον Παρμενίων, τὸ αὐτὸ ἤθελε κάμει, ἐπειδὴ ὁμοῦ καὶ ἦτον Ἀλέξανδρος δὲν στέργει. Ἀπεκρίθη ταῦτα πρὸς τὸν Δαρεῖον, οὔτε χρήματα τοῦ χρειάζονται ἀπὸ τὸν Δαρεῖον, μήτε διὰ ὅλης τῆς βασιλείας τὰ λάβει ἐν μέρος, ἐνῷ ἔχει τὸ πᾶν εἰς τὰς χεῖρας του· ἀλλ' ἂν ὁ Δαρεῖος θέλῃ τὰ εὖρη φιλανθρωπίαν παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἅς ἔλθῃ αὐτὸς πρὸς αὐτόν. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Δαρεῖος ἀπελπίσθη πλέον ἀπὸ τὴν εἰρήνην, καὶ εὐθὺς ἤρχισε τὰ ἐτοιμαζέσθαι πρὸς πόλεμον πάλιν, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπεφάσισε τότε τὰ κινηθῆ πρὸς τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὰ ἄλλα μέρη τῆς Παλαιστίνης, καὶ διαβὰς ἀπὸ τὴν Πτολεμαίδα καὶ Ἄκρην δυνατὴν πόλιν καὶ Καισάρειαν τοῦ Στράτωνος, ἀνέβαινεν πρὸς τὰ ἱεροσόλυμα.

Ἄνοδος τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς τὰ ἱεροσόλυμα.

Λιγεῖται ὁ σοφὸς ἀρχαιολόγος Ἰώσηπος ὁ Ἰουδαῖος, ὅτι ἐνῷ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπολιόρει τὴν δυνατὴν Τύρον, ὅλαι αἱ ἐπαρχίαι καὶ πόλεις ἐδίδον τροφὰς καὶ βοηθήματα εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, οἱ Ἰουδαῖοι ὁμοῦ πιστοὶ εἰς τοὺς πρὸς τὸν Δαρεῖον ὄρκους αὐτῶν δὲν ἠθέλησαν τὰ προσφέρωσι μήτε ὑποταγὴν, μήτε βοηθήματα ἢ τροφὰς, ἀλλ' ἤθελον τὰ μένωσιν οὐδέτεροι· ἐν μὲν, ὅτι ὀλίγον καιρὸν εἶχον ἡσυχάσει, κτίσαντες γεωστὶ τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος, ἄλλο δὲ, ὅτι ἔχοντες τὰς ἐλπίδας τῶν εἰς τὸν Θεὸν τὸν Σαβαώθ, παρέδωκαν τὴν ὑποταγὴν ταύτην, καὶ ἄλλο ὅτι εἶχον τρομάζει ἀπὸ τοὺς βαρβάρους Πέρσας, αἰχμαλωτίζοντας, θανατώνοντας καὶ καταπιέζοντας αὐτούς. Τοὺς δὲ Ἕλληνας ἤκουον τότε μὲ καλλὴν φήμην, μάλιστα εἶχον καὶ κάποιαν συμμαχίαν με τοὺς Σπαρτιάτας, καὶ ἐπιστολὰς συνεχῶς ἀλλάζον πρὸς ἀνανέωσιν τῆς φιλίας αὐτῶν, καθὼς περὶ τούτων ἡ παλαιὰ γραφὴ διηγείται εἰς τὸ βιβλίον τῶν Μακκαβαίων.

Η πόλις Ἱερουσαλήμ εἶναι κτισμένη ἐπάνω εἰς τὸ Μωριάδον ὄρος, εἰς τόπον ἀνάντη, ὄρειον, πετρώδη, τραχὺν καὶ ἀνυδρον· εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως ταύτης ἦτον ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος, ὁ ὡραιότερος πάντων· ἐπὶ Δαβὶδ καὶ Σολομῶντος, ἡ πόλις τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, εἶχε πλῆθος κατοίκων, ἔπειτα ἀποῦ διηρέθησαν αἱ δώδεκα φυλαὶ, διὰ τὰ πολλὰ καὶ βαρεὰ δοσίμματα τοῦ Ἱεροβοάμ τοῦ υἱοῦ τοῦ Σολομῶντος· ἔμειναν μόνον δύο φυλαὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ αὗται ἀδύνατοι. Ἡ Ἱερουσαλήμ ἀπέχει μακρὰν τῆς θαλάσσης τῆς Ἰόππης μίλλια 35, εἰς τὴν μέσσην τῆς πόλεως τανῦν εἶναι ὁ Ναὸς καὶ ὁ Πανάγιος Τάφος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· αὕτη τὴν σήμερον ἔχει κατοίκους ἕως 30,000.

Τὴν φήμην τῆς πόλεως ταύτης ἀκούων ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπιθυμοῦσε νὰ τὴν ἰδῇ, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν ἀνάγκην του δὲν τῷ ἔδωκαν βοήθειαν, διὰ τοῦτο ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ καὶ νὰ καταστρέψῃ αὐτήν. Συμπεριλαβὼν λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος μέρος ἐκ τοῦ ἐν Τύρῳ στρατεύματός του, ἐπροχώρει διὰ ξηρᾶς πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἡ δὲ ναυτικὴ του δύναμις ἐδιωρίσθη νὰ περιφέρηται πρὸς τὴν Γάζαν καὶ Πηλούσιον, τὰς παραθαλασσίους πόλεις. Πλησιάσας λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ, εὗρε καθ' ὁδὸν τοὺς Ἱεροσολυμίτας λευκὰ ἐνδεδυμένους, καὶ ἐρχομένους εἰς προὔπαντησιν, ἰδε καὶ τὸν Ἰαδδοῦν, τὸν ἀρχιερεῶν τῶν Ἰουδαίων, προπορευόμενον καὶ φοροῦντα εἰς τὴν κεφαλὴν τὴν κίθαριν (μίτραν), καὶ τὴν χρυσὴν ἐπ' αὐτῆς πλάκα, ἐπὶ τῇ ὁποίᾳ ἦτον γεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦ ΘΕΟΥ, τότε κατεπράυνε τὴν ὀργὴν καὶ προσελθὼν πρὸς αὐτὸν εἰλαδίως, κύψας προσεκύνησεν ἐκεῖνο τὸ σεβάσμιον ὄνομα ἐπὶ τοῦ μετώπου, καὶ ἠσπάσατο εἰλαδίως τὸν μέγαν ἀρχιερεᾶ· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κυκλώσαντες τὸν Ἀλέξανδρον, ἔκραζον συγχαίροντες καὶ εὐφημοῦντες· ὅλοι οἱ θεαταὶ ἐθαύμαζον μέγας καὶ μόλις ἐπίστευον τὰ ὁρώμενα, οὔτε ἐγίνωσκον τίνι τρόπῳ νὰ ἐξηγήσουν αὐτὴν τὴν πόσον ἀνέλπιστον καὶ ἀπίθανον θεωρίαν.

Ο Παρμενίων, ὁ ὁποῖος ἔστατο ἀπορῶν καὶ ἀπληκτόμενος, ἠρώτησε τὸν βασιλέα, ὡς αὐτός, ὁ προσκυνοῦμενος ὑπὸ πάντων,

ἐπροσκύνει τὸν μέγαν ἀρχιερέα τῶν Ἰουδαίων· Ἐγὼ δὲν προσκυνῶ, εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸν ἀρχιερέα, ἀλλὰ τὸν Θεόν, μὲ τοῦ ὁποίου τὴν ἀρχιερωσύνην αὐτὸς ἐτιμῆθη· ἐπειδὴ ἡ, ὅτε ἐγὼ ἤμην εἰς τὸ Δῖον τῆς Μακεδονίας (α), καὶ προσηλωμένος ὅλος εἰς τὸν μέγαν σκοπὸν τοῦ Περσικοῦ πολέμου, ἐσυλλογιζόμεν πῶς νὰ κυριεύσω τὴν Ἀσίαν, ἐφάνη μοι κατ' ὄναρ οὗτος ὁ ἰδῖος ἄνθρωπος ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι, καὶ μὲ ἐνουθέτει νὰ μὴ φοβηθῶ, ἀλλὰ νὰ διαβῶ τὸν Ἑλλήσποντον, λέγων, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει γίνεαι ὁδηγὸς τοῦ στρατεύματός μου, καὶ θέλει μοι παραδώσει τὴν βασιλείαν τῶν Περσῶν. Οὗτοι οἱ λόγοι, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἀπὸ καρδίας εὐκρινεῖς, ἐπέβρωσαν ἀναμφιβόλως τὴν προθυμίαν τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἐδεβαίωσαν τὴν ὑπόληψιν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέμψθη ἐξ οὐρανοῦ. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τὸν Παρμενίωνα, καὶ δεξιωσάμενος τὸν ἀρχιερέα, ἦλθεν εἰς τὸ ἱερὸν, ὅπου ἔμαθε παρὰ τοῦ ἀρχιερέως πολλὰ ῥητὰ τῆς ἀγίας Γραφῆς, προφητεύοντα τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀσίας (β), καὶ ἐδιδάχθη νὰ προσφέρῃ θυσίαν τῷ Θεῷ κατὰ τὸν Ἰουδαϊκὸν τρόπον.

Ἀ λ ω σ ι ς τ ῆ ς Γ ᾶ ζ η ς.

Η Γᾶζα τὸ πάλαι ἦτον πόλις μεγάλη καὶ ὀνομαστὴ τῶν Ἰδουμαίων κακῶν ἐθνῶν, πατρίς τοῦ Ἡσαῦ καὶ τοῦ Ἡρώδου, αὕτη ἀπέχει ἀπὸ τὴν θάλασσαν ἕως 20 στάδια, τρία μίλια, αὕτη τανῦν Ῥᾶζα λέγεται, μὲ κατοίκους 5,000, εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν ἦτον τότε εὐνοῦχος τις τοῦ Δαρείου Βᾶτις καλούμενος, ἔχων εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ τὴν πόλιν Γᾶζαν (γ), αὐτὸς δὲν ἤθελε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ἀλλὰ συνάξας Ἄραβας μισθωτοὺς ἕως δέκα χιλιάδας, προετοιμάζετο εἰς πολιορκίαν νὰ

(α) Τὸ Δῖον ἦτον εἰς ταῖς Καρυαῖς τοῦ ἀγίου ὄρους τοῦ Ἀθῶνος.

(β) Τοῦ Προφήτου Δανιὴλ καὶ Ἱερεμίου.

(γ) Τῆς Γᾶζας τὰς πύλας σὺν τοῖς παραστάταις αὐτῶν, σηκώσας ὁ Σαμφὼν τὰς ἔρριψεν ἀπὸ τὸ ὄρος εἰς τὴν πόλιν. Ἰδουμαῖος καὶ Φίλιστιαῖος, ἦτον καὶ ὁ Γολιάθ καὶ οἱ Μακαβαῖοι, ἄνδρες δυνατοὶ καὶ πολεμικοί.

μὴ δεχθῇ τὸν Ἀλέξανδρον· αὐτοῦ ἡ θάλασσα εἶναι τεναγώδης (ρύχά) καὶ ἡ ἀνοδος ἀμμώδης, αὕτη ἔκειτο εἰς λόφον τινὰ ὑψηλόν, εἶχε δὲ τείχη πολλὰ ὑψηλὰ 250 ποδῶν. Ὁ Ἀλέξανδρος καθὼς ἐπλησίασεν εἰς τὴν πόλιν, τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ἐστρατοπέδευσε πρὸς τὸ ἀδυνατώτερον μέρος τοῦ τείχους, καὶ ἐπρόσταξε νὰ ἐτοιμάσῃσι τὰς μηχανάς, οἱ δὲ μηχανικοὶ ἐδίδον γνώμην, ὅτι μὲ βίαν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κυριευθῇ τὸ τεῖχος διὰ τὸ ὕψος τοῦ τόπου, ἀλλ' ὅσον ἦτον δυσάλωτον, τοσοῦτον ὁ Ἀλέξανδρος ἤθελε νὰ τὸ κυριεύσῃ, διότι ἐστοχάζετο ὅτι κυριεύσας αὐτὴν θέλει φέρει μεγαλητέραν ἐκπληξιν εἰς τοὺς πολεμίους του, ἀλλέως δὲ ἂν τὸ παραμελήσῃ θέλει προξενήσῃ εἰς αὐτὸν μεγάλην ἀτιμίαν, καὶ εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας. Ἐστοχάσθη λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος νὰ ὑψώσῃ τόσον πρόχωμα κύκλωθεν τῆς πόλεως, ὥστε νὰ κινήσῃ αὐτόθεν τὰς μηχανάς του πρὸς τὸ τεῖχος ἐκ τοῦ ευθέος. Ἐντεῦθεν λοιπὸν ἤρχισαν νὰ ὑψώσῃσι τὸ χῶμα κατὰ τὸ νότιον μέρος τῆς πόλεως· ἀφοῦ δὲ ἐστοχάσθη, ὅτι ὑψώθη ἄρκετὰ, ἐκίνησαν τὰς μηχανάς οἱ Μακεδόνες ἐναντίον τῆς Γάζης, κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν ἔτυχε θυσιάζων ὁ Ἀλέξανδρος ἐστεφανωμένος κατὰ τὴν συνθήειάν του, ὄρνεν δὲ τι τῶν σαρκοφάγων πετώμενον, ἄνωθεν τοῦ βωμοῦ, ῥίπτει ἓνα λίθον εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸν ὁποῖον ἐκράτει εἰς τοὺς ὄνυχάς του, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἠρώτησε τὸν μάντην Ἀρίστανδρον, τί σημαίνει ὁ οἰωνός; καὶ ἐκείνος ἀπεκρίθη, ὅτι θέλεις κυριεύσει τὴν πόλιν, ὦ βασιλεῦ, σὺ ὅμως πρέπει νὰ φυλαχθῇς αὐτὴν τὴν ἡμέραν. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος τότε, διέτριβεν ἔξω ἀπὸ τὰς μηχανάς μακρὰν ἀπὸ τὰς μηχανάς τῶν ἐχθρῶν.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐξέδραμον ἐκ τῆς πόλεως οἱ ἐχθροὶ ὁρμητικῶς καὶ οἱ Ἄραβες ἔφερον πῦρ εἰς τὰς μηχανάς τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἄνωθεν ἀπὸ ἐπιτήδειον τόπον ἐκτυπαῦσαν τοὺς Μακεδόνας κάτωθεν εὐρισκομένους, καὶ τοὺς ἐξωθοῦσαν κάτω κατὰ τὸ πρόχωμα, ὁ Ἀλέξανδρος ἡ ἐκουσίως παρήκουσε τὴν παραγγελίαν τοῦ μάντεως, ἡ ἐκπλαγεῖς εἰς τὸ συμβεβηκὸς τῆς ἐκδρομῆς τῶν ἐχθρῶν, δὲν ἐνθυμήθη τὴν μαντείαν, ἀλλὰ ἀναλαβὼν τοὺς ὑπαπιστάς του ἔδραμεν εἰς Βαβυλίαν, καθ' ἃ μέρος ἐδυσκολεύοντο

οὐ Μακεδόνες, καὶ τοὺς μὲν Μακεδόνας ἐμπόδισεν ἀπὸ τοῦ νὰ φύγωσιν ὠθούμενοι ἀπὸ τοὺς βαρβάρους, αὐτὸς ὁμῶς δέχεται μίαν πληγὴν καταπέλτου (σαύτας) διὰ μέσου τῆς ἀσπίδος καὶ τοῦ θώρακος εἰς τὸν ὦμον· καθὼς ὁμῶς ἐγνώρισεν ὅτι ἡλῆθευσεν ἡ προφητεία τοῦ μάντεως Ἀριστάνδρου, ἔλαβεν ἡδονὴν, καθότι ἡλπιζεν ἐντεῦθεν τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως, καὶ οὕτως αὐτὸς μετὰ πολλοὺς πόνους ἰάτρευσε τὴν πληγὴν του. Τότε ἔφερε διὰ θαλάσσης καὶ τὰς μηχανὰς ἀπὸ τὴν Τύρον καὶ ἐπρόσταξε νὰ ὑψώσῃσι τὸ πρόχωμα κύκλωθεν τῆς πόλεως, τὸ μὲν πλάτος δύο στάδια ἦτοι ὀργειάς 240, τὸ δὲ ὕψος διακοσίους καὶ πεντήκοντα πόδας· Ἀροῦ δὲ κατεσκευάσαν τὰς μηχανὰς καὶ ἐκίνησαν αὐτὰς πρὸς τὸ τεῖχος, κατέσεισαν αὐτὸ εἰς πολὺ διάστημα, ὑποσκάπταντες ἐν αὐτῷ ἐκ τῶν θεμελίων εἰς διάφορα μέρη, καὶ τὸ χῶμα τὸ ἔρριπτον ἔξω χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται οἱ ἐντὸς τοῦ τείχους, τούτου γενομένου, τὸ τεῖχος κατεκράθισε, καὶ ἤρχισεν εἰς πολλὰ μέρη νὰ πίπτῃ, οἱ δὲ Μακεδόνες ἀνθιστάμενοι γενναίως ἐμπόδιζον μὲ τὰ βέλη των τοὺς ἐχθροὺς τοὺς πολεμοῦντας ἀπὸ τοῦς πύργους, καὶ οἱ Γαζαῖοι εἰς τρεῖς προσβολὰς τῶν Μακεδόνων ἀντεστάθησαν γενναίως, εἰς τὴν τετάρτην ὁμῶς κινήσας τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων πανταχόθεν ὁ Ἀλέξανδρος, ἄλλου κρημνίζει τὸ τεῖχος μὲ τοὺς ὑπονόμους, ἄλλου δὲ κατασεύει αὐτὸ μὲ τὰς μηχανὰς εἰς πολὺ διάστημα, καὶ φέροντες τὰς κλίμακας οἱ Μακεδόνες, συνερίζοντο ποῖος νὰ ἀναβῇ πρότερον εἰς τὰ τεῖχη καὶ νὰ κυριεύσῃ αὐτὰ, καὶ οὕτως ἀνέβη πρῶτος ὁ Νεοπτόλεμος εἰς ἐκ τῶν ἐταίρων, καταγόμενος ἀπὸ τὸ γένος τῶν Αἰακιδῶν τῆς Ἠπείρου, μετὰ ταῦτα ἀνέβησαν πολλὰ τάγματα μετὰ τῶν ἡγεμόνων αὐτῶν, καὶ ἐμβάντες τινὲς Μακεδόνες ἐντὸς τοῦ τείχους κατέκοψαν τὰς πύλας, καὶ οὕτως ἐμβῆκε μέσα ὅλον τὸ στράτευμα· οἱ δὲ Γαζαῖοι μὲ ὅλον ὅτι ἔβλεπον τὴν πόλιν αὐτῶν κυριευμένην, συναθροισθέντες ὅλοι ὁμοῦ ἐμάχοντο μὲ τοὺς Μακεδόνας, καὶ οὕτως ἐφρονεύθησαν ἅπαντες, τοὺς δὲ παῖδας αὐτῶν καὶ τὰς γυναῖκας ἡνδραπόδισεν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ αὐτῶ συνάξας ἄλλους κατοίκους ἐκ τῶν γειτόνων τοὺς εἶλεν αὐτοῦ καὶ τοὺς εἶχεν ὡς φρούριον πρὸς τοὺς ἐχθροὺς του εἰς τὴν ἐκεῖ πλησίον

νέαν Γάζαν, τὴν νῦν καλουμένην Ράξαν, μὲ κατοίκους 5,000 Ἀράβας (α).

Ἀφοῦ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκυρίευσεν τὴν Γάζαν, ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν ὅλης τῆς Ἀραβίας, τῆς Πετραίας καὶ Εὐδαίμονος, ὅθεν ἐρχονταί ἅπασαι αἱ εὐώδεις ὕλαι· λέγει ὁ Πλούταρχος, ὅτι ἀπὸ τῆς Γάζαν ἐπεμψεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Μακεδονίαν πρὸς τὸν Λεονίδα τὸν διδάσκαλόν του λιβανωτὸν πεντακοσίων ταλάντων, εὐώδη σμύρναν ἑκατόν· λέγων, α ἀπεστάλκαμέν σοι λιβανωτὸν ἀφθονόν καὶ σμύρναν, ὅπως παύσης πρὸς τοὺς θεοὺς μικρολογούμενος ο. ἐστὶν καὶ εἰς τὴν μητέρα του τὴν Ὀλυμπιάδα καὶ ἀδελφὴν του Κλεοπάτρην καὶ εἰς τοὺς φίλους τοῦ πολλά δῶρα ἐκ τῶν λαφύρων. Τινὲς ἔφερον τότε ἐκεῖ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον ἑραῖον τι κιβώτιον καὶ πολυτελέστατον ἐκ τῶν λαφύρων τοῦ Δαρείου, ἐν ᾧ αὐτὸς εἶχε τὰ μῦρα καὶ τὰς εὐώδεις ὕλας, πρὸς τέρψιν αὐτοῦ· αὐτὸ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον ἐράνη τὸ πολυτιμώτερον ἐκ τῶν χρημάτων τοῦ Δαρείου, καὶ ἠρώτησε τοὺς φίλους του, τί ἀξιώτερον τῶν λοιπῶν πραγμάτων νὰ εἶλη εἰς αὐτὰ; πολλοὶ εἶπον πολλὰ, ὁ δὲ Ἀλέ-

(α) Ὁ ἱστορικός Γολδσμιθ ὁ Ἀγγλος, καὶ Σαγύρος ὁ Γάλλος λέγουσι, ὅτι, ἀφοῦ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκυρίευσεν τὴν δυνατὴν Γάζαν, ἐπρόσταξε καὶ ἐτρύπησαν τοὺς ἀστραγάλους τῶν ποδῶν τοῦ εὐνούχου Βάτου, τὸν ὁποῖον αὐτοὶ Βάτην λέγουσι, καὶ δέσας αὐτὸν μὲ σχοινία τὸν ἔσυρεν ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τῆς ἀμάξης τοῦ ὀπισθεν εἰς τὰ χωράφια παρομοίως, καθὼς ποτὲ ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν Τρῳαδίτην Ἑκτορα. Ὁμοίως, λέγουσιν, ὅτι εἰς τὴν Τύρον ἐσταύρωσε δέκα χιλιάδας Τυρίους ἀπανθρώπους· τὰ ὅποια οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς μὴτὲ ὁ Πλούταρχος, μὴτὲ ὁ Ἀρίμανδς, οὐτ' αὐτοὶ οἱ αὐτόπται Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος δὲν ἔγραψαν τοιοῦτον τι. Τινὲς εὐρωπαϊοὶ συγγραφεῖς μὴ γνωρίζοντες καλῶς τὴν ἑννοίαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων, ἔγραψαν ἄλλα ἀντ' ἄλλων, καὶ τὰ ἐπώλησαν εἰς τὸν κόσμον ὡς νεοφανῆ αὐτῶν καὶ δυσθωμένα. Μερικοὶ νέοι Ἕλληνες μὴ τελειοποιημένοι εἰς τὰς μαθήσεις, ἀπελθόντες εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀγοράζουσιν αὐτὰ ἀστοχάστως καὶ ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ πωλοῦσιν εἰς τοὺς Ἕλληνας ὡς ἀληθινὰ καὶ θεότατα. Οἱ τοιοῦτοι δὲν ἡξεύρασιν, ὅτι αὐτοὶ ἐνόθευσαν καὶ τὸν Ὀμηρὸν καὶ τὸν Πίνδαρον, καὶ ἀκόμη πασχίζουσι νὰ νοθεύωσι καὶ τὴν πίστιν καὶ τοὺς νόμους τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ξανδρος εἶπε, τὴν Ἰλιάδα τοῦ Ὅμηρου πρέπει νὰ καταθέσωμεν, ἢ ὅποια μᾶς ἐδίδαξε τὴν ἀρετὴν καὶ μᾶς ἔφερεν εἰς αὐτὴν τὴν δόξαν, χωρὶς Ἰλιάδα καὶ σοφὰς μαθήσεις. Οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι καθ' ἑκάστην ἀπὸ τὸν ἀνώτατον βαθμὸν πίπτουσιν εἰς τὴν λήσπην καὶ χάνονται.

Ἐκστράτεια κατὰ τῆς Αἰγύπτου.

Αφοῦ ὁ Ἀλέξανδρος κατετρόπωσε τοὺς σκληροὺς Γαζαίους, εἰκίνησε διὰ τὴν Αἴγυπτον, καὶ διαδὰς ἀπὸ τὴν Ἀσκάλωνα εἰς ἑπτὰ ἡμέρας ἔφθασεν εἰς τὸ Πηλούσιον τῆς Αἰγύπτου, τανῦν λέγεται Τενύχ, μικρὸν φρούριον, κείμενον εἰς τὸ ἀνατολικὸν στόμα τοῦ Νείλου ποταμοῦ· ἐλθὼν ἐνταῦθα ὁ Ἀλέξανδρος εὕρισκε τὸν στόλον αὐτοῦ ἀραγμένον. ὁ δὲ Μαζάκης ὁ σατράπης τῆς Αἰγύπτου διωρισμένος ὦν ἀπὸ τὸν Δαρεῖον, μαθὼν ὅτι ὁ Δαρεῖος νικηθεὶς ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Ἰσσοῦν, καὶ ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε κυριεύσει τὰ περισσώτερα μέρη τῆς Ἀραβίας, ἐδέχθη φιλικῶς τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν πόλιν του, μάλιστα μήτε εἶχε δύναμιν νὰ ἐναντιωθῇ εἰς αὐτόν, τότε ὁ Ἀλέξανδρος ἐδιώρισε φύλακας εἰς τὸ Πηλούσιον, καὶ οὕτως ἐπρόσταξε τὸ ναυτικόν του νὰ πλεύσῃ διὰ τοῦ ποταμοῦ ἕως εἰς τὴν Μέμφιν τὴν πρωτεύουσαν τότε τῆς Αἰγύπτου, αὐτὸς δὲ ἀνέβαινε διὰ ξηρᾶς πρὸς τὴν Ἡλιούπολιν, ἔχων τὸν Νεῖλον πρὸς τὰ δεξιὰ του, καθ' ὃδὸν δὲ τὰ εὕρισκόμενα χωρία ἐπαραδίδαντο ἐκουσίως πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. Ἡ Ἡλιούπολις αὕτη ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ ἐλέγετο Ὄν, καὶ ὑπὸ τῶν Ἀράβων Βαχαλθάθ, ὅπου ἦτον ὁ ναὸς τοῦ Ἡλίου καὶ κατοικία τῶν ἱερέων τῆς Αἰγύπτου, αὐτοῦ τανῦν κεῖται τὸ Μιταράχ χωρίον ὀλίγον πρὸς ἄρκτον μὲ τινας Ὀδελίσκους. Ἀπὸ τὴν Ἡλιούπολιν διαπεράσας τὸν πόρον τοῦ Νείλου ἦλθεν εἰς τὴν Μέμφιν πόλιν ἀρχαίαν, νῦν δὲ Βεδερσέν καὶ Μιτραχινέχ, καθέδραν τῶν Φαραίωνων Βασιλέων, πρὸς ἄρκτον αὐτῆς σώζονται εἰσέτι αἱ μεγάλαι Πυραμίδες· εἰς μίαν αὐτῶν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρόσφερε θυσίας εἰς τὸν Ἄπιν καὶ εἰς ἄλλους θεοὺς, ἔκαμεν αὐτοῦ καὶ ἀγῶνα μουσικὸν καὶ γυμνικὸν ἀπέναντι τῆς Μέμφιδος τανῦν κεῖται τὸ μέγα Κάϊρον, Μισίρ παρὰ τῶν Τούρκων, 500 ὀργυᾶς πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Νείλου, μὲ κατοίκους 300,000. Ἐμῶς εἰς πλοῖα τότε

ὁ Ἀλέξανδρος με ὅλον τὸ στράτευμα ἀπὸ τὴν Μέμφιν διὰ τοῦ ποταμοῦ, ἦλθεν εἰς Κάνωβον πόλιν, νῦν δὲ Ἀβου-Βεκίρ, καὶ περιπλεύσας ἐκεῖθεν πρὸς τὴν Θαλαττολίμνην Μαριώτιν, κάμνει ἀπόβασιν, ὅπου ἐκτίσσε τὴν νῦν Ἀλεξάνδρειαν, πέραν τοῦ τόπου αὐτοῦ καίτοι γλῶσσα τις περὶ τὴν λίμνην, καὶ ἐκεῖ ἐκτίσσε τὴν πόλιν Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου ἦτον Φάρος τις (φανάρι), ἐκτίσθη ἡ Ἀλεξάνδρεια πρὶν Χριστοῦ ἔτη 332. Τὸ αὐτὸ ἔτος μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τύρου, ἐσχεδιάσθη ὑπὸ τοῦ μαθηματικοῦ Δημαράτου, μετὰ μεγάλην ἐπιτηδειότητα καὶ τέχνην, ὥστε αὕτη διὰ πολλὸν καιρὸν ἔμεινε Μητρόπολις τῆς Αἰγύπτου, καθὼς καὶ νῦν εἶναι ἐμπορικὴ πόλις με 40,000 κατοίκους.

Διορίσας λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος τὰ πάντα ἐκεῖ, ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ἄμμωνος ἐν τῇ Λιβύᾳ, διὰ νὰ λάβῃ καὶ ἐκεῖθεν κήνενά αἴσιον χρησμὸν διὰ τὰ μέλλοντα αὐτοῦ, διότι ἔλεγον, ὅτι τὸ μαντεῖον αὐτὸ ἦτον πολλὰ ἀληθές, τὸ ὅποιον μετεχειρίσθη ποτὲ καὶ ὁ Περσεὺς καὶ ὁ Ἡρακλῆς, ἐκεῖθεν ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν κινήσας παραβαλασσίως ἀπέρασε πολλοὺς τόπους μετὰ νερόν ἕως 1600 στάδια, ἢ 180 μίλια, καθὼς λέγει ὁ Ἀριστόβουλος εἰς τὸ χωρίον Παραϊτόνιον, τὸ ὅποιον τανῦν Ἀλβερτὸν λέγεται, καὶ εἶναι τῆς Βαρκικῆς ἐπαρχίας. Ἐντεῦθεν ἐτράπη ἄνω πρὸς τὴν μεσόγειον, ὅπου ἦτον τὸ μαντεῖον τοῦ Ἄμμωνος, ἡ ὁδὸς ἦτον ὁμῶς παντάπασιν ὄνυδος καὶ ξηρὰ καὶ ἐρημος, καὶ τὸ περισσότερον μέρος αὐτῆς ἄμμῳδες, μ' ὅλον τοῦτο ὁ οὐρανὸς τότε ἔβρεξεν ἄρκετὰ, καὶ ὁ δρόμος ἐστρωσεν ὀλίγον, διότι εἰς τὴν πολλὴν ἄμμον, ὁδὸς δὲν ἐφαίνετο, διότι οὔτε θάλασσα ἐκεῖ φαίνεται, οὔτε ὄρος, οὔτε δένδρον, οὔτε λόφος τις, ἐξ οὗ τὸ στράτευμα ἐπλανᾶτο ἔνθεν κακεῖθεν, καὶ οἱ ὁδηγοὶ αὐτῶν ἦσαν ἀμφίβολοι. Ὁ Πτολεμαῖος λέγει, ὅτι δύο δράκοντες φέροντες τὸν στρατὸν ἐγένοντο ὁδηγοὶ αὐτῶν καὶ μάλιστα κόρακες πολλοὶ πετόμενοι πρὸς τὸν Ναὸν τοῦ Ἄμμωνος, ἐγένοντο ὁδηγοὶ τοῦ στρατοῦ.

Τέλος πάντων μετὰ πολὺν κόπον ἐφθασεν ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τὸ στράτευμα εἰς τὸν περίφημον Ναὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ἄμμωνος, ὁ Ναὸς οὗτος καίτοι εἰς ὠραῖον τόπον, ὅστις μεγάλη ὠδασίς λέγεται,

εἰσὶ πολλὰ Οὐάσεις ἐντὸς τῆς ἐρήμου ταύτης, ἡ Οὐάσις δὲ εἶναι τόπος τις δεινρώδης μὲ νερά καλὰ καὶ μὲ δένδρα κάρπιμα φοινίκων καὶ ελαιῶν, καὶ μὲ ἀμπέλους, ἐξ ὧν γίνεται οἶνος κάλιστα καὶ ἄλλας πολὺ καὶ καθαρὸν (α), κύκλωθεν δὲ τῶν Οὐάσεων εἶναι ἄμμος πολλὴ ὡς βουνά. Ἐντὸς λοιπὸν τῆς αὐτῆς Οὐάσεως ἔκειτο ὁ περίφημος Ναὸς τοῦ Διὸς τοῦ Ἄμμωνος, καὶ ἡ Ἄμμων πόλις, ἔλεγον ὅτι τὸν Ναὸν τοῦτον ἔκτισαν αἱ Ἀμαζόνες καὶ ὁ Βάκχος ὁ θεὸς τοῦ οἴνου, εἰς αὐτὴν τὴν ἄμμον ἐγάθησαν 50 χιλιάδες στράτευμα τοῦ Καμβύσου. Ὁ Ἀλέξανδρος ἰδὼν τὸν τόπον αὐτὸν ἐθαύμασε, καὶ ἀκούσας παρὰ τοῦ μαντείου τοῦ Διὸς ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἐπεθύμει ὁ Ἀλέξανδρος, ἐλέπων δὲ ὅτι κατορθώνει ὅλα κατὰ τὴν θέλησίν του, ἐστοχάσθη ὅτι ἦσαν ὅλα ἐκ Θεοῦ, νὰ γείνη τοιοῦτος, ὅθεν ἠρώτησε τὸ μαντεῖον αὐτὸ, καὶ ὁ προφῆτης, αὐτὸς ὁ μάντης, ἀποκριθεὶς, ἀντὶ νὰ εἴπῃ ὦ παιδίον, εἶπεν ὦ παιδίος, ἀρσενικῶς, δηλ. ὦ παῖ τοῦ Διὸς, ἦτοι ὦ υἱὲ τοῦ Διὸς, ἐπεὶ δὲ καὶ τότε οἱ Ἕλληνας τὸν Δία ὠνόμαζον Θεόν, ὁ μάντης αὐτὸς δὲν ἦτον ἄλλο τι, εἰμὴ ἓνας μαγνητιστὴς μὲ πολλὴν ζωτικὴν μαγνητισμὸν, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος προθύμως ἐμαγνητιζέτο. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἐγκαρδιωθείς ἐπέστρεψε πρὸς τὴν πόλιν τῆς Αἰγύπτου καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Μέμφιν πόλιν.

Αὐτοῦ ἦλθον πρέσβεις ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, τοὺς ὅποιους ἐστειλεν ὀπίσω μὲ εὐχαρίστησιν, εἰς ὅ,τι τοῦ ἐζήτησαν. Αὐτοῦ ἦλθον καὶ μισθοφόροι Ἕλληνας ἕως 400, καὶ 500 ἵππεις· ἔπειτα συστήσας δύο Μονάρχας εἰς τὴν Αἰγύπτου, Αἰγυπτίους, τὸν Δολιχάσπην μὲ ὅλην τὴν ἐξουσίαν τῆς Αἰγύπτου, Φρούραρχον δὲ τῆς Μέμφεως πόλεως τὸν Παντολέοντα τὸν Πιδναῖον, εἰς δὲ τὸ Πηλούσιον τὸν Πολέμωνα τὸν Πελλαῖον υἱὸν τοῦ Μεγακλέους, ἄρχοντας καὶ γραμματεῖς ἔκαμεν ἄλλους Ἕλληνας· εἰς δὲ τὴν Ἀραβίαν τὴν Πετραίαν καὶ εὐδαίμονα πρὸς τὴν πόλιν τῶν Ἡρώων, τὸν Κλεομένην νὰ διατηρῇ τοὺς Νομάρχας, καὶ νὰ συνάζῃ τοὺς φόρους τοὺς διωρισμένους, ὁ Ἀλέξανδρος δὲ ἐστοχάσθη συμφέρον νὰ

(α) Περί τὸν αὐτὸν Ναὸν οἱ Ἀραβες κατὰσκευάζουσι τὸ ἄμμωνιακὸν ἄλλας ἀπὸ τὴν κόπρον τῶν καμήλων.

διορίσῃ ἓνα μόνον Μονάρχην διοικητὴν ὅλης τῆς Αἰγύπτου, Ἀραβίας καὶ Ἀφρικῆς, καθὼς καὶ οἱ Ῥωμαῖοι μετέπειτα.

Ο δὲ Ἀλέξανδρος εὐθὺς εἰς τὴν πρώτην ἀνοιξὴν ἐκίνησε μετὰ τὸ στράτευμα ἀπὸ τῆν Μέμφιν πόλιν ὀπίσω πρὸς τὴν Φοινίκην καὶ Λαμασκὸν τῆς Συρίας, Φοινίκη δὲ λέγεται ὅλον τὸ παραθαλάσσιον ἀπὸ τῆν Γάζαν ἕως εἰς τὴν Ἀλεξανδρέταν τῆς Ἀντιοχείας· αὐτοῦ ἐρρίψε γεφύρας εἰς τὸν Νεῖλον κατὰ τὴν Μέμφιν, καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἀκόμη διώρυγας, ἀφοῦ δὲ ἐφθασεν εἰς τὴν Τύρον, εὔρεν αὐτοῦ τὸ ναυτικὸν ἀρραγμένον, καὶ προσφέρων αὐτοῦ θυσίας εἰς τὸν Ἡρακλέα, ἔκαμε καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν καὶ μουσικόν· αὐτοῦ ἐρχονται πρέσβεις ἀπὸ τοῦς Ἀθηναίους, καὶ ἀφοῦ τοὺς ἔκαμε τὸ θέλημά των, ἐσυγχώρησε τοὺς αἰχμαλώτους, ὅσοι ἰχμαλωτίσθησαν εἰς τὸν Γρανικὸν ποταμὸν, ἀκούσας ὅμως ταρραχὰς εἰς τὴν Πελοπόννησον, πολὺ ἐλυπήθη διὰ τὴν διαίρεσιν, καὶ εὐθὺς πέμπει τὸν Ἀμφοτερὸν ἑορβὴν εἰς ἐκείνους τοὺς Πελοποννησίους, οἱ ὅποιοι ἦσαν πιστοὶ εἰς τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Περσίας, καὶ δὲν ἀκολουθοῦσαν τῶν Λακεδαιμονίων τὴν συμμαχίαν, ἔδωκε καὶ προσταγὴν εἰς τοὺς Κυπρίους καὶ Φοίνικας νὰ στείλωσιν ἑπὶ 100 πλοῖα τοῦ πολέμου εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὁμοῦ μετὰ τὸν Ἀμφοτερὸν, αὐτὸς δὲ ἐτοιμάζετο ἤδη κατὰ τὰ ἄνω πρὸς τὴν Θάψακον πόλιν καὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καταστήσας πρῶτον φορολόγον εἰς τὴν Φοινίκην Κοίρακον τὸν Βεβραῖον, εἰς δὲ τὴν Ἀσίαν τὸν Φιλόξενον· φύλακα δὲ τῶν χρημάτων ἐδιώρισε τὸν Ἄρπαλον τὸν Μαχάταν, ὅστις εἶχεν ἔλθαι τότε ἐκ τῆς φυγῆς νεωστί· καθότι ὁ Ἄρπαλος οὗτος, ὁ Πτολεμαῖος τοῦ Λάγου, ὁ Νέαρχος ὁ Ἐριγύϊνος καὶ Λαομέδων, εἶχον φύγει ζῶντος καὶ βασιλεύοντος τοῦ Φιλίππου, ὡς πιστοὶ φίλοι τοῦ Ἀλεξάνδρου, διότι ὁ Φίλιππος ὑπώπτευσεν τὸν Ἀλέξανδρον διὰ τὴν ἀτιμίαν, τὴν ὅποιαν ἔκαμεν ὁ ἴδιος, εἰς τὴν μητέρα τοῦ Ἀλεξάνδρου τὴν Ὀλυμπιάδα, λαβὼν εἰς δευτέραν γυναῖκα τοῦ ἀντ' αὐτῆς, τὴν Κλεοπάτραν ἢ Εὐρυδίκην. Ἀφοῦ ἦλθον ἀπὸ τῆν ἑξορίαν ὀπίσω, τὸν μὲν Πτολεμαῖον ὁ Ἀλέξανδρος τὸν ἔκαμε σωματοφύλακα, τὸν δὲ Ἄρπαλον θησαυροφύλακα, καθότι δὲν εἶχε σῶμα ἱκανὸν νὰ ἀνθέξῃ εἰς τοὺς πολέμους καὶ κόπους, τὸν δὲ Λαομέδοντα ἔκαμεν ἐπιστάτην

εἰς τοὺς αἰχμαλώτους βαρβάρους, διότι αὐτὸς ἔξευρε δύο γλώσσας, δηλαδὴ τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Βαρβαρικὴν, τὸν δὲ Νεάρχον στρατὴν τῆς Λυκίας. Ὁ Ἄρπαλος οὗτος ὅμως καταπεισθεὶς πρὸ τῆς ἐν Ἰσπῷ μάχης, ὑπὸ τινος ἀχρείου ἀνθρώπου, Ταυρίσκου ὀνομαζομένου, ἀνεχώρησε μετ' αὐτοῦ καὶ κατέφυγεν εἰς τὴν Μεγαρίδα, ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος καταπείσας αὐτὸν τὸν ἔφερεν ὀπίσω, καὶ εὐσπλαγχνισθεὶς τὸν ἔκαμε πάλιν θησαυροφύλακα χωρὶς νὰ πάθῃ τι κακὸν ἀπ' αὐτόν.

Ενῷ ὁ Ἀλέξανδρος διέτριβεν εἰς τὴν Τύρον, διατάττων τὰ πράγματα τῆς Βασιλείας του, ἀπέθανε καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Δαρείου ἡ Στατίρα ἀπὸ γένναν, τὴν ὁποίαν ἔθαψεν αὐτοῦ ὁ Βασίλευς μὲ ὅλην τὴν βασιλικὴν παράταξιν, ὡς καὶ μυρολόγους γυναικας ἐδικώρισε καὶ τὴν ἔκλαυσαν εἰς τὴν κηδείαν αὐτῆς (α), Ὁ Δαρείος δὲ μαθὼν τὸ θλιβερόν τοῦτο συμβῆν ἀπὸ τὸν Τίρειον, ἓνα τῶν εὐνούχων τῆς Στατίρας, ὅτις εἶχε φύγει ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τῶν Μακεδόνων πρὸς αὐτόν, καὶ ἐνθυμούμενος τὰς ὤφειλας χάριτας, τὸ εὐγενικὸν ἦθος καὶ τὰς ἀρετὰς τῆς ταλαιπώρου Βασιλίσσης, πρὸ πάντων δὲ στοχαζόμενος, ὅτι ἀπέθανεν ἐν δουλείᾳ χωρὶς νὰ ἔγῃ καὶ ἄνθρωπον διὰ νὰ ἐλαφρώσῃ τοὺς πόνους τῆς, ἢ νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἀπαυθησκοῦσης, καὶ ὅτι δὲν ἐτάφη βασιλικῶς καὶ ὡς ἔπρεπεν ὡς σύζυγος τοῦ Περσικοῦ μονάρχου, ἐλυπεῖτο καὶ ἐθρήνει ἀπαρηγόρητα. Τότε ὑπολαβὼν ὁ εὐνοῦχος εἶπε πρὸς τὸν Δαρείον. « Μὴ θρῆναι βασιλεῦ, ἐπὶ τούτοις διότι οὔτε ζῶσα ἡ Στατίρα, καὶ ἡ μήτηρ σου καὶ τὰ τέκνα ἠσθάνθησαν κάμμιαν ἐλάττωσιν καὶ ὕψισιν τῶν πρόσθεν ἀγαθῶν καὶ καλῶν, ἢ ἄλλο τι δεινόν, ἐκτὸς, ὅτι ἡ ὥψις σου δὲν ἐλαμπεν ἐπ' αὐτῆς, τὴν ὁποίαν ὁ μέγας Ὀρομάσθης θέλει καταστήσῃ πάλιν λαμπρὰν, οὔτε ἀποθανοῦσα ὑστερήθῃ τῆς πρεπούσης θεραπείας, ἀλλ' ἐτάφη μεγαλοπρεπῶς, καὶ ἐτιμήθῃ μὲ τὰ δάκρυα τῶν ἐχθρῶν διότι ὅσον τρομερὸς εἶναι ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸν

(α) Εἰς τιμὴν τῆς Στατίρας ὁ Δαρείος εἶχε κόψῃ νόμισμα χρυσοῦν 20 δραχμῶν, Στατῆρ καλούμενον. Ἐνα στατῆρα εὐρῶν ὁ Πέτρος, κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἓνα ἰχθύν, ἔδωκεν εἰς δύοσιμον τῶν διδράχμων (φόρον) τοῦ Καίσαρος.

πόλεμον, τόσον εἶναι ἐπιεικὴς καὶ φιλόανθρωπος πρὸς τοὺς νικηθέντας. » Ταῦτα ἀκούσας ὁ Δαρεῖος, ἔπεσεν εἰς ἀτόπους ὑποψίας, καὶ λαβὼν κατ' ἰδίαν τὸν εὐνοῦχον, ἠρώτησεν οἰκείως καὶ φιλικῶς, ἐξορκίζων αὐτὸν εἰς τὸ μέγα φῶς τοῦ Μίθρου (α) καὶ εἰς τὴν δεξιὰν τοῦ Βασιλέως, ἄρα μήπως κλαίων τὸν θάνατον τῆς Στατεΐρας, ἢ ἐκλαίει τὴν παραμικροτάτην ἀπὸ τὰς δυστυχίας; ἐπειδὴ τί ἄλλο, ἔλεγεν, ἢ μπόρει νὰ παρακινήσῃ νέον ἄνδρα νὰ δείξῃ τόσῃν τιμῇν καὶ συμπάθειαν πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ μεγίστου ἐχθροῦ του, ὅσον ἡ συμπαθεστάτη ἀπὸ ὅλας τὰς ἐνώσεις; ἔτι λέγοντος αὐτοῦ, ὁ Τίρεως πεσὼν κατὰ γῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν, ἰκέτευε τὸν βασιλέα νὰ εὐφημῇ καὶ νὰ μὴ ὀμιλῇ ἀναξίως ἑαυτοῦ, μήτε ν' ἀδικῇ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ νὰ κατασχύνῃ τὴν Στατεΐραν καὶ κινῶν ὄρκους φοικῶδεις ἔλεγεν, ὅτι ἡ σωφροσύνη τῆς Στατεΐρας ἦτον εἰς αὐτὴν ὡς πύργος ἀκαταμάχητος, καὶ ὅτι ὁ Δαρεῖος εἶχεν ἄλλην πηγὴν παρηγορίας, τὴν μεγαλοψυχίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἢ ὅποια, ἔλεγεν, ἐφάνη λαμπροτέρα εἰς τὴν νίκην τῶν παθῶν, παρὰ εἰς τὴν νίκην τῶν ἐχθρῶν. Τότε ὁ Δαρεῖος παρακινούμενος ὑπὸ εὐγνωμοσύνης καὶ χαρᾶς, ἀναθιέψας καὶ ἀνατείνας τὰς χεῖρας του εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπηύχετο, ὡς λέγουσιν, οὕτως « Θεοὶ γενέθλιοι καὶ βασιλῆες! δότε μοι ν' ἀφήσω τὴν τύχην τῆς Περσίας, ὡς εὖρον πλουσίαν καὶ ἀκυιάζουσαν, διὰ νὰ δυνηθῶ ν' ἀνταμείψω ἀξίως τὰς πρὸς τὰ φίλτατά μου χάριτας τοῦ Ἀλεξάνδρου· εἰδὲ καὶ ἐφθασε τὸ προωρισμένον τέλος τῆς Βασιλείας καὶ τοῦ μεγέθους τῆς Περσίας, ἄμποτε νὰ μὴ καθίσῃ ἄλλος εἰς τὸν θρόνον τοῦ Κύρου, πλὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου. » Τὰ τοιαῦτα φρονήματα ἐνὸς δεσπότη ἀποδεικνύουσι τὴν ἐλευθεροπρεπῆ αὐτοῦ διάθεσιν.

Η Ἄλλωσις τῆς Τύρου ἔγεινε μὲ κρότον πολὺν εἰς τὸν κόσμον· αὐτοῦ ἔφεραν καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Δαρείου ἀπὸ τὴν Δαμασκόν. Ἡ Δαμασκός, ἐν ἣ ἐφυλάττοντο οἱ θησαυροὶ τοῦ Δαρείου, παρεδόθη εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, μὲ τοῦτον τὸν τρόπον. Ὁ φρούραρχος

(α) Οἱ Πέρσαι ἐλάτρευον τὸν ἥλιον ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Μίθρου, τὴν δὲ σελήνην ὑπὸ τὸ τῆς Μίθρας.

ταύτης τῆς πώλεως λησμονήσας τὸ πρὸς τὸν δεσπότην καθήκον του, ἔγραψε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον δηλοποιῶν, ὅτι εἰς τὴν δεῖνα ἡμέραν ἐμελέτα νὰ ἐκφέρῃ τῆς πώλεως τοὺς στρατιώτας του ἐπιφορτισμένους μὲ τοὺς βασιλικούς θησαυρούς, ἐπὶ προφάσει νὰ τοὺς φυλάξῃ εἰς ἄλλο τι μέρος, καὶ τότε ἐκεῖνος ἡμπόρει νὰ στείλῃ ἀρκετοὺς στρατιώτας, καὶ ν' ἀρπάσῃ τοὺς θησαυρούς. Τοῦτου γενομένου, ὁ Ἀλέξανδρος ἐκυρίευσεν πολὺ πλῆθος θησαυρῶν, καὶ ἐκτὸς τῶν χρημάτων καὶ ἀργεῖων, τὰ ὅποια ἡργυροκόπησαν μετὰ ταῦτα καὶ ἦσαν ἀναρίθμητα, ἐλήφθησαν καὶ 30,000 ἄνθρωποι καὶ 7000 φορτηγὰ ζῶα, φέροντα ἀποσκευὴν διάφορον. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Παρμενίωνος πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον γίνεται δῆλον, ὅτι εὗρέθησαν ἐν Δαμασκῷ 329 παλλακίδες τοῦ Δαρείου, ὅλαι μουσικώταται, καὶ πάνπολλοι ὑπηρετοὶ τῆς τροφῆς καὶ ἡδονῆς τοῦ Βασιλέως ἕως 450.

Αφοῦ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐδιώρισε σατράπας καὶ διοικητὰς εἰς ὅλην τὴν Συρίαν καὶ Μικρὰν Ἀσίαν, ἐλαβε τὸ στράτευμά του καὶ ἐπροχώρει πρὸς τὴν Θάψακον πόλιν, καὶ ρηθῶν αὐτοῦ κατὰ μῆνα ἑκαταμβαιῶνα (Ιούλιον), εὔρεν αὐτοῦ τὸν πόρον τοῦ ποταμοῦ γεφυρωμένον εἰς δύο μέρη, πλὴν ἀτελείωτον. Ἀπέναντι τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ ἦτον διωρισμένος παρὰ τοῦ Δαρείου ὁ Μαζαῖος νὰ φυλάττῃ τὸν πόρον τοῦ ποταμοῦ, ἔχων τρεῖς χιλιάδας ἱππεῖς καὶ δύο χιλιάδας Ἕλληνας, διὰ τοῦτο οἱ Μακεδόνες δὲν εἶχον τελειώσει τὴν γέφυραν μέχρι τῆς ἄλλης ὄχτης, φοβούμενοι μήπως ὁρμήσωσιν ἐκεῖθεν οἱ Πέρσαι, ἀλλ' ὁ Μαζαῖος καθὼς ἤκουσεν, ὅτι ἔρχεται ὁ Ἀλέξανδρος, ἐφυγεν ἐκεῖθεν εὐθὺς μὲ ὅλον τὸ στράτευμά του, καὶ οὕτως οἱ Μακεδόνες ἀποπεράτωσαν τὸ ἔργον τῆς γεφύρας μέχρι τῆς ἄλλης ὄχτης, καὶ οὕτως ἐλθὼν ὁ Ἀλέξανδρος μὲ ὅλον τὸ στράτευμά του διεπέρασεν ἀμέσως καὶ ἐπροχώρει πρὸς τὰ ἄνω, ἔχων τὸν Εὐφράτην ποταμὸν πρὸς τὰ δεξιὰ, ὡσαύτως δὲ καὶ τῆς Ἀρμενίας τὰ ὄρη διὰ μέσου τῆς Μεσοποταμίας. Κινηθεῖς δὲ ἀπὸ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐπροχώρει κατ' αὐθεῖαν πρὸς τὴν Βαβυλῶνα, διότι ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρος ἦσαν πλουσιώτερα τὰ ἀναγκαῖα τῆς στρατιᾶς, καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τοὺς ἵππους, καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἡλίου καυσις

ὀλιγωτέρα. Πικσθέντες δὲ τινὲς φυγάδες ἐκ τοῦ Δαρείου εἶπον, ὅτι ὁ Δαρεῖος κάθηται εἰς τὸν Τίγρητα ποταμὸν, μὲ σκοπὸν νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Ἀλέξανδρον, ἐὰν θαυμάσῃ νὰ ἀπεράσῃ πέραν, καὶ ὅτι εἶχε περισσότερον στράτευμα, ἀφ' ὅ,τι εἶχεν εἰς τὴν Κιλικίαν. Κατὰ τὸν Πλούταρχον εἶχεν ἑκατὸν μυριάδας ἤτοι ἑνὶ μιλιοῦνιον στρατόν. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέστρεψε καὶ ἔτρεχε βιαίως πρὸς τὸν Τίγρητα ποταμὸν. Φθάσας δὲ ἐκεῖ οὔτε τὸν Δαρεῖον εὔρεν, οὔτε τοὺς φύλακας, τοὺς ὁποίους ὁ Δαρεῖος εἶχεν ἀρήσαι ἐκεῖ, καὶ οὕτως ἀπέρασε τὸν ποταμὸν μὲ δυσκολίαν μὲν διὰ τὴν ταχύτητα τοῦ τρεξίματος, χωρὶς ὁμῶς νὰ ἐμποδισθῇ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς· αὐτοῦ ἀναπαύει τὸ στράτευμά του ὀλίγον, καὶ εὐθὺς κινεῖται πρὸς τὰ Ἀρβήλα θρομαίως.

Ενῷ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπορεύετο πρὸς τὸν Δαρεῖον, καθ' ὃδὸν οἱ στρατιῶται, χάριν παιγνηδίου, διηρσθήσαν εἰς δύο, καὶ οἱ μὲν ὀνομαζόντο Μακεδόνες, οἱ δὲ Πέρσαι, καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἤρχισαν μὲ λόγους, ὕστερον δὲ ἠκροβολίζοντο καὶ μὲ βώλους, καὶ ἀφοῦ ἀναψαν εἰς τὸν θυμὸν, ἐμάχοντο μὲ ξύλα καὶ μὲ πέτρας. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξε νὰ μονομαχήσωσιν οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν, καὶ τὸν μὲν ἕνα ἐφώπλισεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς ὄνομά του, τὸν δὲ ἄλλον ὁ Φιλώτας εἰς ὄνομα τοῦ Δαρείου. Οἱ βασιλεῖς καὶ ὁ στρατὸς ἴστατο θεωρῶν τὸ ἀποδυσόμενον αὐτῷ Μάχης δὲ σφοδρᾶς γενομένης μεταξὺ αὐτῶν, ἐνίκησεν ὁ καλούμενος Ἀλέξανδρος, καὶ οὕτως ἔλαβε δωρεὰν δώδεκα κόμην (χωρία) καὶ ἐδιωρίσθη νὰ μεταχειρισθῇ στολὴν περσικὴν. Ταῦτα μὲν ὁ ἱστορικὸς Ἑρατοσθένης ἱστούρηκεν.

Κατὰ τύχην δὲ τότε συνέβη καὶ ἐγείνεν ἐκλειψίς τῆς Σελήνης καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἔκαμε θυσίαν εἰς τὴν Σελήνην, εἰς τὸν Ἥλιον καὶ εἰς τὴν Γῆν, ἐκ τῶν κινήσεων τῶν ὁποίων γίνονται αὐταὶ αἱ ἐμφάσεις αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἀρίστανδρος ὁ μάντης ἐσυμπέρανεν, ὅτι τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι πρὸς ὠφέλειαν τῶν Μακεδόνων καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ὅτι ἡ μάχη εἰς αὐτὸν τὸν μῆνα θέλει συγκροτηθῇ, καὶ τὰ ἱερὰ σημαίνουνσι νίκην εἰς τὸν Ἀλέξανδρον. Κινήσας δὲ τὸ στράτευμα ἐκ τοῦ Τίγρητος τοῦ ποταμοῦ, διήρχετο διὰ μέσου τῆς Ἀσσυρίας χώρας (Κορδία τανῦν), πρὸς τὰ δεξιὰ

ἔχων τὰ ὄρη τῶν Σογδιανῶν, καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὸν Τίγρητα ποταμόν. Τὴν τετάρτην ἡμέραν, ἀφ' οὗ διέβη τὸν ποταμόν, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ προπορευόμενοι ἵππεις, λέγοντες, ἰδοὺ τινὲς ἵππεις φαίνονται ἔμπροσθεν ἐκ τῶν Περσῶν εἰς τὸ πεδῖον, πόσοι δὲ ἦσαν, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συμπεράνωσιν. Ἐντεῦθεν λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος παρατάξας εὐθὺς τὸ στράτευμά του κινεῖται ἔμπρὸς ὡς πρὸς τὴν μάχην, αὐτοῦ ἔρχονται καὶ ἄλλοι ἵππεις τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς καὶ λέγουσιν, ὅτι οἱ φαινόμενοι ἵππεις τῶν Περσῶν δὲν εἶναι περισσότεροι τῶν χιλίων.

Αναλαβὼν δὲ ὁ Ἀλέξανδρος τὸ βασιλικὸν τάγμα, καὶ ἔτερον ἐκ τῶν ἐταίρων καὶ ἐκ τῶν προδρόμων τοὺς Παίονας, ἔτρεχε μὲ βίαν, προστάξας νὰ ἀκολουθήσῃ μὲ ἡσυχίαν καὶ τὸ ἐπὶ λοιπὸν στράτευμα μὲ τάξιν, οἱ Πέρσαι ἰδόντες τὸν Ἀλέξανδρον εἰαίως ἐρχόμενον, ἔφυγον κατὰ κράτος, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ὀπισθεν ἐκτυποῦσε διώκων, καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἀπέφυγον φεύγοντες, τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν, ὧσων οἱ ἵπποι ἀπέκαμον φεύγοντες, ἐφονεύθησαν· ἄλλοι δὲ ἔπασσον αἰχμάλωτοι μετὰ τῶν ἵππων εἰς τὰς χεῖρας τῶν Μακεδόνων, καὶ παρὰ τούτων ἔμαθον μάλιστα, ὅτι ὁ Δαρεῖος εἶναι πλησίον μὲ μεγάλην δύναμιν, καθότι εἶχον ἔλθει πρὸς Εὐαθείαν τοῦ Δαρείου οἱ Ἰνδοί, ὅσοι εἶναι γείτονες τῶν Βάκτρων ἀπὸ τὰ βασιλεῖα τοῦ Πώραν, ὁμοίως ἦλθον εἰς Εὐαθείαν τοῦ οἱ Βάκτραι καὶ οἱ Σογδιανοὶ ἀπὸ τὰ ὄρη. Καὶ τούτων ἀπάντων, ἡγεμὼν ἦτον ὁ Βῆσσος ὁ σκτράτης τῆς χώρας τῶν Βακτρίων, τοὺς ὁποίους ἀκολουθοῦσαν εἰς τὸν πόλεμον καὶ οἱ Σάκαι, οἵτινες ἦσαν Σκύθαι κατοικοῦντες εἰς τὴν Ἀσίαν, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ ἡγεμόνα τὸν Μαδάκην, καὶ ἦσαν ἱπποτοξόται. Εἰς αὐτὸ τὸ στράτευμα τοῦ Δαρείου ἦσαν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἀσίας, δηλ. ἦσαν Ἀραχωῖται, Ὀρεινοὶ Ἰνδοί, Ἀρεῖοι, Πάρθοι, Ὑρακοὶ, Ταπουροί, Καδούσιοι, Ἀλβανοί, Ἀραβες τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, Σουσιανοί, Βαβυλώνιοι, Κᾶρες, Ἀρμένιοι, Καππαδόκαι, Σύριοι καὶ ἄλλοι πολλοί. Τότε λοιπὸν ὁ Δαρεῖος εἶχεν ἱππικὸν τεσσαράκοντα χιλιάδας, καὶ πεζικὸν ἑν μυριάδιον, καὶ δρεπανοφόρα ἄρματα (ἀμάξας) διακόσια, ἐλέφαντες ἦσαν ὀλίγοι, μόνον δεκαπέντε, τοὺς ὁποίους ἔφερον οἱ Ἰνδοί, οἱ κατοικοῦντες ἐδῶθεν τοῦ Ἰνδοῦ ποτα-

μοῦ. Μὲ αὐτὸ τὸ στράτευμα λοιπὸν ὁ Δαρεῖος εἶχε στρατοπεδεύσει εἰς τὰ Γαυγάμηλα (α) πλησίον τοῦ ποταμοῦ Βουμῶδου, μακρὰν τῆς πόλεως τῶν Ἀρβήλων ἕως ἑξακόσια στάδια (μίλια 120) εἰς ἓνα τόπον ὀμαλόν, ὅπου δὲ ἦταν τόπος ἀνώμαλος, οἱ Πέρσαι τὸν εἶχον διορθώσει, διὰ νὰ μὴν ἐμποδιζόνται εἰ ἱππεῖς αὐτῶν καὶ τὰ ἄρματα, διότι ἦσαν τινὲς καταπειθόντες τὸν Δαρεῖον, ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς στενότητος τοῦ τόπου εἰς τὴν ἰσὺν, ἐνίκηθησαν οἱ Πέρσαι, καὶ αὐτὸς τὸ ἐπίστευσε χωρὶς δυσκολίαν.

Μάχη τρίτη τοῦ Ἀλέξανδρου ἐν Γαυγάμηλοις
τῶν Ἀρβήλων κατὰ τοῦ Δαρείου.

Αὐτὰ ἀφοῦ ἔμαθεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐκ τῶν κατασκόπων τῶν Περσῶν, τοὺς ὁποίους συνέλαβε πρότερον, ἔμεινεν αὐτοῦ εἰς τὸν τόπον ὅπου τὰ ἔμαθεν, τέσσαρας ἡμέρας, καὶ ἀνέπαυε τὸ στράτευμά του ἀπὸ τὴν ὁδόν, περιτειχίσας αὐτὸ μὲ τάφρον καὶ μὲ χαράκιωμα κύκλωθεν, ἐπειδὴ ἀπεφάσισε νὰ ἀφήσῃ καὶ τὰ σιτοφόρα καὶ τοὺς ἀπομάχους στρατιώτας, καὶ αὐτὸς μὲ τοὺς πολεμικοὺς χωρὶς νὰ ἔχη ἄλλο τι ἑαρος, εἰμὴ μόνον τὰ ὅπλα νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν ἀγῶνα. Ἀπὸ αὐτοῦ ἀναλαβὼν ὅλον τὸ στράτευμά του, ἐκινήθη περὶ τὸ μεσονύκτιον διὰ νὰ φθάσῃ τὸ πρῶτ' εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν βαρβάρων· ὁ δὲ Δαρεῖος μαθὼν ἤδη, ὅτι ἔρχεται ὁ Ἀλέξανδρος, παρατάττει τὸ στράτευμά του ὡς εἰς μάχην, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἤρχετο τεταγμένος ἐκ τοῦ ἐναντίου, καὶ ἦσαν μακρὰν τὰ δύο στρατεύματα ἀπ' ἀλλήλων ἕως ὀκτὼ μίλια χωρὶς νὰ ἐλπέωνται ὁμῶς ἀκόμη, καθότι ἦσαν λόφοι τινὲς μεταξὺ ἐμποδιζόντες ἀμοιβαίως τὴν θεωρίαν, ὁμῶς καθὼς ὁ Ἀλέξανδρος ἐπλησίασεν ἕως τέσσαρα μίλια, ἐρχόμενος μὲ τὸ στράτευμά του πρὸς τοὺς λόφους, καὶ ἐνταῦθα ἰδὼν τοὺς βαρ-

(α) Γαυγάμηλα ὠνομάσθη ὁ πεδινὸς αὐτὸς τόπος, κατὰ τὸν Πλούταρχον, διότι βασιλεὺς τις τῶν Περσῶν ἀποφυγὼν τοὺς ἔχθρους του ποτὲ, ἐκρύβη ἐκεῖ, ὅπου ἦτον τόπος τῶν καμήλων, διότι Γαυγάμηλα λέγεται περσιστὶ τόπος καμήλων. Αὐτοῦ ἔπειτα ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ἔκτισε κώμην, ἐν ᾗ συνοίκισε πολλοὺς κατοίκους.

βάρους, ἐβόσταξεν αὐτοῦ τὴν Φάλαγγα, καὶ συγκαλέσας τοὺς ἑταίρους του, καὶ τοὺς στρατηγούς, καὶ τοὺς ταξιάρχας, καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῶν συμμάχων καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, ἐβουλεύετο μὲ αὐτούς, ἂν πρέπη νὰ κινήσωσι τὴν Φάλαγγα ἐκείθεν οὕτως καθὼς εἶχε, καὶ καθὼς οἱ περισσότεροι τὸ ἐπρόβαλον, ἢ καθὼς ὁ Παρμενίων ἐστοχάζετο καλλιώτερον, τότε μὲν νὰ στρατοπεδεύσωσιν αὐτοῦ καὶ νὰ περιεργασθῶσιν τὸν τόπον ὅλον κύκλῳ, μήπως εἶναι τι μέρος ὑποπτον, ἢ τάφος, ἢ πάλοι ἐμπεπηγμένοι εἰς τὴν γῆν ἀφανεῖς, καὶ προσέτι νὰ περιεργασθῶσι τὰς τάξεις τῶν ἐχθρῶν ἀσφαλέστερα, καὶ αὐτοῦ νικᾷ ἡ γνώμη τοῦ Παρμενίωνος, ὅθεν ἐστρατοπέδευσαν αὐτοῦ ὥσάν νὰ ἤρχοντο εἰς τὴν μάχην. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀναλαβὼν τοὺς εὐζώνους φίλους, καὶ τοὺς ἑταίρους (φίλους του) τῶν ἱππέων, περιήρχετο κύκλῳ, περιεργαζόμενος τὸ μέρος, ὅπου ἤθελε νὰ γίνῃ ἡ μάχη. Ἐπιστρέψας δὲ ἀπὸ αὐτοῦ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ συγκαλέσας πάλιν τοὺς αὐτοὺς ἡγεμόνας, εἶπε ταῦτα.

Δημηγορία τοῦ Ἀλεξάνδρου.

"Ἄνδρες Μακεδῶνες φίλοι καὶ σύμμαχοι, σεῖς δὲν ἔχετε χρεῖαν ἀπὸ παρακίνησιν ἐδικήν μου εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον τῆς μάχης, διότι πρὸ πολλοῦ χρόνου ἐπαρακινήθητε ἀπὸ τὴν ἀρετὴν σας καὶ ἀπὸ τὰς πολλὰς γενομένας πράξεις σας καὶ ἄξια κατορθώματα, ἀλλ' ὁ καθείς ὀφείλει μάλιστα νὰ ἐμψυχώσῃ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ στρατιώτας του, οἱ μὲν λοχαγοὶ τοὺς λόγους τῶν, ὁ δὲ χιλιάρχος τὴν ἑλπὴν του, ὁ δὲ ταξιάρχης τὴν τάξιν του, οἱ τῶν πεζῶν ἡγεμόνων τὴν φάλαγγα, ὅσον ἕκαστον μέρος ἐπέχει, καθότι εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν θέλετε ἀγωνισθῆ, οὐχὶ ὑπὲρ τῆς κοίτης Συρίας, ἢ τῆς Φοινίκης ἢ τῆς Λιγύπτου, ἀλλὰ νῦν πρόκειται ὁ ἀγὼν καὶ ἡ κρίσις ὑπὲρ πάσης τῆς Ἀσίας, ὅποιοι θέλουσι λάβει τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς, λοιπὸν διόλου δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς παρακινήσω, διότι σεῖς οἴκοθεν ἔχετε τὴν παρακίνησιν πρὸς τὸ καλὸν, τοῦτο δὲ μόνον πρέπει νὰ φυλάξητε εἰς τὸν κίνδυνον, δηλ. εὐταξίαν εἰς τὸ μέρος σας ἀκριβῶς, ὅταν ἀμὴν χρεῖα νὰ κινήσῃτε μὲ σιωπὴν, καὶ πάλιν μὲ μεγάλας φωνάς, ὅταν συμφέρῃ νὰ βοήσῃτε μὲ ἀλλαλαγμὸν πολλὰ φοβερόν, ὅταν ἔλθῃ καιρὸς νὰ ἐπαλλαλάξῃτε, πρὸς

τούτοις δὲ νὰ δέχσθε τὰς παραγγελίας ὁξέως καὶ νὰ τὰς πέμπητε εἰς τὰς τάξεις σας ὁμοίως εὐθύς, καὶ νὰ ἔχη ἕκαστος εἰς τὴν μνήμην του τοῦτο, ὅτι ἐὰν παραμελήσῃ τις τὸ μέρος του, θέλει συγκινδυνεύσει μὲ αὐτὸν καὶ ὅλον τὸ στράτευμα, καὶ πάλιν ἐὰν κοπιάσῃ μὲ ἐπιμέλειαν εἰς τὸ μέρος αὐτοῦ, διορθώνεται καὶ τὸ ὅλον τοῦ στρατοῦ.

Ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὁμιλήσεν ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς παρακίνησιν τῶν ἡγεμόνων, καὶ ἀντιπαρακινήθεις καὶ αὐτὸς παρ' ἐκείνων, καὶ θαρρήσας εἰς τὴν ἀρετὴν αὐτῶν καὶ γενναϊότητα, ἐπρόσταξε νὰ δειπνήσωσι καὶ νὰ ἀναπαυθῇ ὁ στρατὸς, ὁ δὲ Παρμενίων ἦλθεν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τὸν ἐσυμβούλευε νὰ πέσῃ ἐπάνω εἰς τοὺς Πέρσας τὴν νύκτα, διότι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον θέλει προξενήσῃ περισσότερον φόβον καὶ τρόμον εἰς τοὺς ἐχθροὺς, ἐνῶ εἶναι οὕτω τεταραγμένοι καὶ ἀπροσδόκητοι, καὶ μάλιστα τὴν νύκτα. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπεκρίθη πρὸς ταῦτα, εἶναι αἰσχρὸν εἰς ἐμὲ νὰ κλέψω τὴν νίκην, ἀλλ' ἐν τῷ φανερῷ καὶ χωρὶς δόλου πρέπει ὁ Ἀλέξανδρος νὰ νικήσῃ, καὶ αὐτὴ ἡ μεγαλορρημοσύνη δὲν ἦτον ἀλαζονεία τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀλλὰ μάλιστα εὐτολμία εἰς τοὺς κινδύνους, καὶ εἰς αὐτὸ ὁ Ἀλέξανδρος ἐφέρθη πολλὰ καλὰ, διότι τῆς νυκτὸς αἱ πράξεις, ἐνῶ εἶναι ἀνάξιοι γενναίου ἀνδρός, εἶναι καὶ ἐπισφαλεῖς.

Ὁ δὲ Δαρεῖος καθὼς διατάξε τὸ στράτευμά του ἐξ ἀρχῆς, οὕτω διέμενε καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην συντεταγμένον, ἐπειδὴ μήτε τὸ στρατόπεδον εἶχεν ἀκριβῶς περιχαρᾶνόμενον, ἐνταυτῷ καὶ ἐφοβείτο μήπως ὁρμήσωσι διὰ νυκτὸς οἱ Μακεδόνες καθὼς καὶ ἄλλοτε, καὶ βλαφθῶσιν οἱ στρατιῶται του, ἔπειτα ἦσαν ὅλοι πεφοβισμένοι ἐκ τῶν προτέρων καὶ διὰ τὸ μέλλον. Ὁ Δαρεῖος λοιπὸν διατάξας τὸ στράτευμά του τοιαυτοτρόπως, δηλ. τὸ ἀριστερὸν πτερὸν αὐτοῦ, τὸ εἶχαν οἱ ἵππεῖς τῶν Βάκτρων, καὶ μετὰ τούτων οἱ Δάραι καὶ οἱ Ἀραχωταὶ μετὰ τούτους ἦσαν τεταγμένοι οἱ Πέρσαι, ἵππεῖς καὶ πεζοὶ ὁμοῦ ἀνακατωμένοι, καὶ μετὰ τοὺς Πέρσας οἱ Σούσιοι, καὶ κατόπιν αὐτῶν οἱ Καδούσιοι· εἰς δὲ τὸ δεξιὸν πτερὸν πάλιν ἦσαν συντεταγμένοι οἱ ἐκ τῆς κοίτης Συρίας καὶ τῆς Μεσοποταμίας στρατεύσαν-

τες, πρὸς τούτοις αὐτοῦ ἐτάχθησαν καὶ οἱ Μῆδοι, καὶ οἱ Πάρθοι, καὶ οἱ Σάκαι, ἔπειτα οἱ Ταπούροι καὶ οἱ Ἰρκανοί· μετὰ τούτους οἱ Ἀλβανοὶ καὶ οἱ Σακασίνοι, εἰς τὸ μέσον αὐτῶν ἦτον ὁ βασιλεὺς Δαρεῖος καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ βασιλέως καὶ οἱ Πέρσαι· οἱ μνηλοφόροι καὶ οἱ Ἰνδοί, καὶ οἱ ἀνάστατοι καλούμενοι Κᾶρες (α), καὶ οἱ Μάρδοι τοξόται, οἱ Οὐξιοὶ πάλιν καὶ Βαβυλώνιοι καὶ οἱ Ἐρυθροθαλασσοῖται καὶ οἱ Σιτακινοὶ ἐτάχθησαν ὀπισθεν κατὰ βάθος, ἔμπροσθεν δὲ τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος πρὸς τὸ δεξιὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἦσαν προτεταγμένοι οἱ Σκύθαι ἵππεις, καὶ ἕως χίλιοι βακτριανοὶ, καὶ ἑκατὸν ἀμάξια ὄρεπανοφόρα, οἱ δὲ ἐλέφαντες ἐτάχθησαν πλησίον τῆς βασιλικῆς τάξεως τοῦ Δαρείου, ἔτι καὶ πεντήκοντα ἀμάξαι, εἰς τὸ δεξιὸν ἀκόμη ἐτάχθησαν ἔμπροσθεν οἱ ἵππεις τῶν Καππαδόκων καὶ τῶν Ἀρμενίων, καὶ πεντήκοντα ἄρματα ὄρεπανοφόρα, οἱ μισθοφόροι δὲ Ἕλληνες ἐτάχθησαν ἑκατέρωθεν τοῦ Δαρείου, ἀπέναντι τῆς φάλαγγος τῶν Μακεδόνων· καὶ οὕτως ἦτον τεταγμένον τὸ σφάτευμα τῶν Περσῶν, καθὼς λέγει ὁ Ἀριστόβουλος, τὸ ὁποῖον τότε εἶρον οὕτω τεταγμένον οἱ Μακεδόνες.

Τοῦ Ἀλεξάνδρου δὲ τὰ τάγματα ἦσαν τεταγμένα τοιοῦτοτρόπως, εἰς μὲν τὸ δεξιὸν ἦσαν οἱ ἐταῖροι ἵππεις, τῶν ὁποίων προτεταγμένον ἦτον τὸ βασιλικὸν τάγμα, ὁ ἄρχων τοῦ ὁποίου ἦτον ὁ Κλεῖτος ὁ υἱὸς τοῦ Δρωπίδου, μετὰ τοῦτον δὲ ἦτον τὸ τάγμα τοῦ Γλαυκίου, πλησίον τοῦ ἦτον τὸ τάγμα τοῦ Ἀρίστωνος, μετὰ τοῦτον δὲ τὸ τοῦ Σωπόλιδος, ἔπειτα δὲ τὸ τοῦ Δημητρίου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλθαμένους, καὶ ὕστερον τοῦ Μαλεάγρου καὶ τελευταῖον πάντων τῶν βασιλικῶν ταγμάτων ἦτον τὸ τοῦ Ἠγελόχου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἱπποστράτου. Εἰς ὅλα δὲ τὰ ἱππικὰ ταῦτα τάγματα τῶν ἐταίρων ἦτον ἄρχων ὁ Φιλώτας ὁ υἱὸς τοῦ Παρμενίωνος· ἀκολουθοῦσε δὲ ἐντεῦθεν ἡ φάλαγξ τῶν Μακεδόνων (β).

(α) Τούτους μετοίκησαν ποτὲ οἱ Πέρσαι ἀπὸ τὴν Καρίαν τῆς Ἀσίας καὶ τοὺς κατήκκησαν εἰς τὴν Περσίαν ὡς Ἰουδαίους.

(β) Ἡ φάλαγξ τῶν Μακεδόνων συγκεκλιμένη ἀπὸ δέκα ἢ δεκαεὶς χιλιάδας στρατιώτας, διηρεῖτο εἰς πολλὰ τάγματα.

τῆς ὑποίας πρῶτον ἐτάχθη τὸ τάγμα τῶν ὑπασπιστῶν, καὶ ἐξῆς τούτων οἱ ἄλλοι ὑπασπισται, τῶν ὑποίων ἡγεμῶν ἦτον ὁ Νικάνωρ ὁ υἱὸς τοῦ Παρμενίωνος, ἐξῆς δὲ τούτου ἦτο τὸ τάγμα τοῦ Κοίνου υἱοῦ τοῦ Πολεμοκράτους, μετὰ τοῦτο δὲ τὸ τοῦ Περδίκκου, ἔπειτα δὲ τὸ τοῦ Μελεάγρου υἱοῦ τοῦ Νεοπτολέμου, μετὰ ταῦτα δὲ τὸ τοῦ Πολυσπέρχοντος υἱοῦ τοῦ Σιμμίου, καὶ μετὰ τοῦτο τὸ τοῦ Ἀμύντου υἱοῦ τοῦ Φιλίππου, ἡγεμῶν ὅμως τούτου ἦτον κατὰ τὸ παρὸν ὁ Σιμμίας, καθότι ὁ Ἀμύντας εἶχε σταλῆ εἰς τὴν Μακεδονίαν νὰ στρατολογήσῃ, τὸ δὲ ἀριστερόν τῆς φάλαγγος τῶν Μακεδόνων τὸ εἶχε τὸ τάγμα τοῦ Κρατεροῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἦτον ἄρχων αὐτοῦ, καὶ παντὸς τοῦ πεζικοῦ, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἦτον οἱ ἱππεῖς τῶν συμμαχῶν, τῶν ὑποίων ἄρχων ἦτον ὁ Ἐριγύνης ὁ υἱὸς τοῦ Λαρίχου· ἐξῆς δὲ τούτων ἦσαν τεταγμένοι κατὰ τὸ ἀριστερόν οἱ ἱππεῖς τῶν Θεσσαλῶν, τῶν ὑποίων ἡγεμῶν ἦτον ὁ Φίλιππος ὁ υἱὸς τοῦ Μενελάου, ὅλου δὲ τοῦ ἀριστεροῦ τάγματος ἐδιωρίσθη ὁ Παρμενίων ὁ πατήρ τοῦ Φιλώτα, ἱππεῖς δὲ οἱ πλέον δυνατοὶ καὶ καλοὶ ἦσαν ἐκ τῶν ἱππέων τῶν Θεσσαλῶν οἱ Φαρσάλιοι.

Καὶ ἡ μὲν τάξις τοῦ Ἀλεξάνδρου κατὰ τὸ μέτωπον οὕτως ἐτάχθη· ἔταξεν ὅμως καὶ ὀπισθεν ἄλλην τάξιν, διὰ νὰ ᾖται ἡ φάλαγξ ἀμφίστομος, καὶ ἔδωκε προσταγὴν εἰς τοὺς ἡγεμόνας τῶν ὀπισθεν τεταγμένων, ἐὰν ἴδωσι τοὺς Πέρσας, νὰ κυκλώσωσιν αὐτοὺς ἐκ πλαγίου νὰ ἐπιστρέψουν εὐθὺς πρὸς αὐτοὺς καὶ νὰ ἐναντιωθῶσιν, ἐπειδὴ ὅμως ἐμελλε νὰ ἀναγκασθῇ καὶ νὰ ἀναπτύξῃ παρὰ τὴν φάλαγγα, ἥ νὰ τὴν συγκλείσῃ κατὰ τὴν χρεῖαν, διὰ τοῦτο ἔταξεν ὡς πρὸς κύκλωσιν ἐκ πλαγίου, κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν πλησίον τοῦ βασιλικοῦ τάγματος, τοὺς ἡμίσεις τῶν Ἀγριαίων, τῶν ὑποίων ἡγεμῶν ἦτον ὁ Ἄτταλος, καὶ μετὰ τούτους τοὺς τοξότας τῶν Μακεδόνων, τῶν ὑποίων ἄρχων ἦτον ὁ Βρίσων, μετὰ τούτους τοὺς ξένους τῶν τοξοτῶν, τοὺς καλουμένους ἀρχαίους (α), τῶν ὑποίων ἄρχων ἦτον ὁ Κλέανδρος, πρὸ δὲ τῶν

(α) Δύο τάγματα τῶν ξένων ἦσαν, ξένων ἀρχαίων καὶ ξένων νέων, ἥτοι νεωστὶ ἐρχομένων.

Ἀγριάνων καὶ τοξοτῶν ἐτάχθησαν ἔμπροσθεν οἱ πρόδρομοι ἵππεις καὶ οἱ Παίονες, τῶν ὁποίων ἡγεμὼν ἦτον ὁ Ἀρέτας καὶ ὁ Ἀρίστων, ἔμπροσθεν ὅλων αὐτῶν ἦσαν οἱ μισθοφόροι ἵππεις, τῶν ὁποίων ἡγεμὼν ἦτον ὁ Μενίδας, πρὸ δὲ τοῦ βασιλικοῦ τάγματος καὶ τῶν ἄλλων ἐταίρων ἦσαν προτεταγμένοι οἱ ἡμίσεις τῶν Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν, πρὸς τούτοις δὲ καὶ οἱ ἀκοντισταὶ τοῦ Βαλάκρου, καὶ αὐτοὶ ἐτάχθησαν ἀπ' ἐναντίας τῶν δρεπανοφόρων ἀρμάτων· εἰς δὲ τὸν Μενίδα καὶ εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν ἐδόθη προσταγὴ παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἔκν ἰδῶσι τοὺς ἐχθροὺς νὰ περιέλθῃσι τὸ πτερόν αὐτῶν εἰς κύκλωσιν, εὐθὺς νὰ ἐπιστρέψουν ἐκ τοῦ ἐναντίου, καὶ νὰ ὁρμήσωσιν ἐκ τοῦ πλάγιου ἐναντίον αὐτῶν, καὶ οὕτω μὲν εἶχεν ἡ τάξις αὕτη κατὰ τὸ δεξιόν, εἰς δὲ τὸ ἀριστερόν αὐθις ἐδιωρίσθησαν ὥς εἰς κύκλωσιν οἱ Θραῖκες, τῶν ὁποίων ἡγεμὼν ἦτον ὁ Σιτάλκης, ἔπειτα δὲ οἱ ἵππεις τῶν συμμάχων, τοὺς ὁποίους διοικοῦσεν ὁ Κοίρανος, μετὰ τούτους δὲ ἦσαν οἱ Ὀδρύσαι ἵππεις, ὧν ἀρχηγὸς ἦτον ὁ Ἀγάθων, πρὸ πάντων δὲ τούτων ἐτάχθησαν οἱ ξένοι ἵππεις οἱ μισθοφόροι, τῶν ὁποίων ἡγεμὼν ἦτον Ἀνδρόμαχος ὁ υἱὸς τοῦ Ἰέρωνος, εἰς δὲ τὰ σκευοφόρα ἐτάχθησαν πρὸς φύλαξιν αὐτῶν οἱ ἐκ τῆς Θράκης πεζοί, τὸ δὲ πλῆθος τῆς στρατιᾶς τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐσυμποσοῦτο ἱππικὸν μὲν εἰς ἑπτὰ χιλιάδας, πεζικὸν δὲ περίπου τεσσαράκοντα χιλιάδας.

Καθὼς δὲ ἦλθον ἀπ' ἐναντίας ἐκάτερα τὰ στρατεύματα, ἐφάνη ὁ Δαρεῖος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν μηλοφόροι Πέρσαι καὶ οἱ Ἰνδοί, καὶ οἱ Ἀλβανοί, καὶ οἱ Κᾶρες, καὶ οἱ Μάρδοι σύμπαντες τοξόται, τεταγμένοι ἀπέναντι τοῦ βασιλικοῦ τάγματος, πρὸς αὐτὸν τὸν Ἀλέξανδρον. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπλησίασεν ὀλίγον τι προχωρῶν πρὸς τὸ δεξιὸν πτερόν, καὶ οἱ Πέρσαι αὐθις ἐξ ἐναντίας ἐξαιτίνοντο καὶ αὐτοὶ πρὸς τὸ ἀριστερόν αὐτῶν, ἐξέχοντες ἀρκετὰ ἀπὸ τὸ δεξιὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ αὐτοῦ οἱ ἵππεις τῶν Σκυθῶν κινηθέντες ὀλίγον, ἔφθανον τοὺς προτεταγμένους εἰς τοῦ Ἀλεξάνδρου τὴν τάξιν. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπροχώρει πρὸς τὰ πλάγια ἔτι, ἔχων τὸν ἀριστερόν ὤμον του πρὸς τοὺς ἐναντίους, καὶ σχεδὸν εἶχε φθάσει νὰ ἀπεράσῃ ὅλον τὸν τόπον ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ὁ Δαρεῖος εἶχεν ἐξομαλίσαι. Αὐτοῦ φοβηθεὶς ὁ Δαρεῖος



μήπως προχωρήσωσι οἱ Μακεδόνες εἰς τὰ ἀνώμαλα μέρη, καὶ αὐτοῦ γίνωσιν αἱ ἀμάξαι ἄχρηστοι (τὰ δρεπανοφόρα) ἔδωκεν εὐθὺς προσταγὴν εἰς τοὺς προτεταγμένους κατὰ τὸ ἀριστερόν, νὰ κυκλώσωσιν τὸ δεξιὸν τῶν ἐναντίων, καθὼ μέρος ἐπροχώρει ὁ Ἀλέξανδρος, διὰ νὰ μὴν ἐκτανθῇ περαιτέρω. Τούτου γενομένου, προστάζει καὶ ὁ Ἀλέξανδρος εὐθὺς τοὺς μισθοφόρους ἱππεῖς, τῶν ὁποίων ἡγεμῶν ἦτον ὁ Μενίδας, νὰ ὁρμήσωσι κατ' αὐτῶν, ἀντεξορμήσαντες ὁμῶς καὶ οἱ Σκύθαι ἐκ τοῦ ἐναντίου, καὶ μετὰ τούτους οἱ συντεταγμένοι Βάκτροι, ὄντες πολὺ περισσύτεροι, ἔξωσαν αὐτοὺς ὄντας ὀλιγωτέρους. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπρόσβαλε τὸν Ἀρέταν νὰ ὁρμήσῃ κατὰ τῶν Σκυθῶν μετὰ τοὺς Παίονας καὶ μετὰ τοὺς ξένους, καὶ ἐνταῦθα τρέπονται οἱ βάρβαροι εἰς φυγὴν, ἀλλ' οἱ ἄλλοι Βάκτροι εὐθὺς ἐφορμήσαντες πρὸς τοὺς Παίονας καὶ τοὺς ξένους, καὶ ἀναλαβόντες τοὺς οἰκείους ἤδη φεύγοντας ἐπέστρεψαν πάλιν πρὸς τὴν μάχην ὀπίσω, καὶ αὐτοῦ συνεκροτήθη ἱππομαχία σφοδρά, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφονεύθησαν περισσύτεροι ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Ἀλεξάνδρου, καθότι καὶ οἱ Σκύθαι καὶ οἱ ἱππεῖς αὐτῶν ἦσαν πεφοργμένοι μετὰ σκυθικοὺς θώρακας εἰς φύλαξιν μετὰ περισσοτέραν ἀκρίβειαν, ἀλλὰ καὶ οὕτως ἐδεικνύοντο πάλιν οἱ Μακεδόνες γενναῖοι, καὶ προσπίπτοντες πρὸς αὐτοὺς κάθε τάγμα μετὰ βίαν, τοὺς ἐξωθοῦσαν ἀπὸ τὴν τάξιν, καὶ οὕτως ἀφίνουσιν οἱ βάρβαροι τὰ ἄρματα τὰ δρεπανοφόρα πρὸς αὐτὸν τὸν Ἀλέξανδρον διὰ νὰ καταταράξουν τὴν φάλαγγα, ἀλλ' ἐψεύσθησαν τῆς ἐλπίδος, ἐπεὶδὴ τινὰ μὲν ἐξ αὐτῶν φερόμενα ἤδη, τὰ κατηκόντιζον οἱ Ἀγριᾶνες καὶ οἱ ἀκοντισταὶ τοῦ Βαλᾶκρου, οἵτινες ἦσαν προτεταγμένοι εἰς τὸ ἱππικὸν τῶν ἐταίρων, τινὰ δὲ συλλαβόντες ἐκ τῶν χαλινῶν ἐκρήμνιζον κάτω τοὺς ἀναβάτας, ἐθανάτωναν δὲ καὶ τοὺς ἱππεῖς, καὶ τινὰ αὐτῶν διασωθέντα ἐκυρίευσαν οἱ Μακεδόνες καὶ οἱ ὑπασπισταί.

Ἀφοῦ δὲ ὁ Δαρεῖος ἐκίνησεν ὅλην τὴν φάλαγγα, προστάζει ὁ Ἀλέξανδρος τὸν Ἀρέταν εὐθὺς, νὰ ἔμβῃ ἐναντίον τῶν κυκλοῦντων ἤδη τὸ δεξιὸν αὐτῶν, αὐτὸς δὲ μέχρι τούτου ἐκινεῖσε τοὺς οἰκείους του, ἔτι κατὰ κέρας· ἀφοῦ δὲ ὁ Ἀρέτας καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ὥρμησαν εἰς τοὺς κυκλοῦντας τὸ δεξιὸν καὶ διέσπρηναν ἐν

μέρος τῆς πρώτης φάλαγγος τῶν βαρβάρων, αὐτοῦ κατὰ τὸ διάρηγμα τῶν ἐχθρῶν ἤδη ὧν ὁ Ἀλέξανδρος, στρέφει τὴν τάξιν πρὸς τοὺς πολεμίους, καὶ σχηματίσας τὸ ἱππικὸν τῶν ἐταίρων ὁμοίως πυκνὸν εἰς τὸ ἐμπροσθεν μέρος τῆς φάλαγγος, ἐμβῆκεν ἀμέσως ἰσχυρῶς μετ' ἀλαλαγμοὺς πρὸς αὐτὸν τὸν Δαρεῖον, καὶ ὀλίγον μὲν καιρὸν διήρκησεν ἡ μάχη στήθος πρὸς στήθος, ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἐκτυποῦσαν ἀνδρείως ἐξωθοῦντες τοὺς ἐχθροὺς καὶ κατακόπτοντες τὰ πρόσωπα αὐτῶν μετὰ δόρατα, καὶ ἡ περίφημος φάλαγξ τῶν Μακεδόνων ἐμβῆκε καὶ αὕτη εἰς τὰ πεδῖον πολλὰ πεπυκνωμένη, προξενούσα φόβον καὶ τρόμον μετὰ τὰς βαρεῖας καὶ μακρὰς λόγχας τῶν (δέκα πηχῶν), ἐπειδὴ τότε ὅλα πανταχόθεν ἐφαίνοντο δεινὰ εἰς τὸν Δαρεῖον, ὅστις ἦταν καὶ πρότερον φοβισμένος, πρῶτος αὐτὸς στρέψας τὰ νῶτα ἐτράπη εἰς φυγὴν, ἐφοβήθησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἄλλοι Πέρσαι οἱ περικυκλοῦντες τὸ δεξιὸν μέρος τῶν Μακεδόνων, ἀφ' οὗ ὥρμησαν εἰς αὐτοὺς δυνατὰ καὶ ἀνδρείως οἱ περὶ τὸν Ἀρέταν, καὶ τέλος τρέπονται εἰς φυγὴν κατακράτος οἱ Πέρσαι· οἱ δὲ Μακεδόνες καταδιώκοντες ὀπισθεν τοὺς φεύγοντας Πέρσας ἀδιακόπως, ἐφόνευσαν αὐτοὺς ἀνηλεῶς. Ὁ δὲ Σιμπίας μετὰ τὴν τάξιν του δὲν ἐδυνήθη νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν καταδίωξιν, ἀλλὰ μείνας ἐκεῖ μετὰ τὴν φάλαγγα ἐμάχετο, καθότι ἤκούετο, ὅτι τὸ ἀριστερὸν μέρος τῶν Μακεδόνων ἐκκαπαθεῖ· ὅθεν ἀφοῦ διηρέθη ἡ φάλαγξ αὐτοῦ, διεπέρασαν τινὲς τῶν Ἰνδῶν καὶ τῶν Περσῶν ἱππέων, προσπίπτοντες ἀντιπροσώπως εἰς τοὺς Μακεδόνας, καὶ δὲν ἐμεταχειρίζοντο πλέον μῆτε ἀκοντισμὸν, μῆτε ἀναστροφάς, κατὰ τὸν νόμον τῆς ἵππομαχίας, ἀλλ' ἕκαστος ὥρμησε νὰ διασχίσῃ τὴν τάξιν του κατὰ τὸ μέρος του καὶ νὰ φύγῃ ἔξω· τὸσον οἱ Μακεδόνες, ὅσον καὶ οἱ Πέρσαι ἐμάχοντο διὰ τὴν ζωὴν των. Ὅθεν αὐτοῦ ἐφονεύθησαν περίπου τῶν ἐξήκοντα ἀπὸ τοὺς ἐταίρους τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐπληρώθη καὶ ὁ Ἡφαιστίων, καὶ ὁ Κοῖνος, καὶ ὁ Μενίδας, ἀλλ' ἐνίκησε τέλος πάντων καὶ τούτους ὁ Ἀλέξανδρος. Καθὼς ἐπλησίασε τότε ὁ Ἀλέξανδρος νὰ προσδῇ τὸ δεξιὸν κέρας τῶν βαρβάρων, εὗρεν αὐτοὺς τρεπομένους εἰς φυγὴν, ἐπειδὴ οἱ Θετταλοὶ ἱππεῖς ἀγωνισθέντες

ἀνδρείως ἐνίκησαν τοὺς ἐχθροὺς, ὥστε δὲν ἀφῆκαν νὰ λάβῃ μέρος τῆς νίκης καὶ ὁ Ἀλέξανδρος. Ὅθεν ἐπιστρέψας πάλιν ἐκείθεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὥρμησεν εἰς τὴν διώξιν τοῦ Δαρείου, τὸν ὁποῖον ἐξακολούθησεν ἕως τὸ ἐσπέραι, τὸ αὐτὸ δ' ἔκαμον καὶ οἱ μετὰ τοῦ Παρμενίωνος, διώκοντες ἀκαταπαύστως τοὺς ἐναντίους αὐτῶν. Ἐντεῦθεν ὁ Ἀλέξανδρος διαπεράσας τὸν Λύκον ποταμὸν, ἐστρατοπέδευσεν αὐτοῦ διὰ νὰ ἀναπαύσῃ ὀλίγον τὸ στράτευμα καὶ τοὺς ἱππεῖς· ὁ δὲ Παρμενίων ἐκυρίευσεν τὸ στρατόπεδον τῶν βαρβάρων, καὶ τὰ σκευοφόρα ζῶα, καὶ τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὰς καμηλοῦς. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀναπαύσας τὸ στράτευμά του ἕως τὸ μεσονύκτιον, ἐσηκώθη καὶ ἔδραμε ταχέως πρὸς τὴν πόλιν Ἄρβηλα διὰ νὰ προφθάσῃ τὸν Δαρεῖον ἐκεῖ. Καὶ τὰ μὲν χρήματα καὶ τὰ βασιλικά σκεύη ἐπρόφθασεν αὐτοῦ τὴν ἄλλην ἡμέραν, τρέγων μίαν ὁδὸν 600 σταδίων, τὸν δὲ Δαρεῖον δὲν εὗρεν ἐκεῖ, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἔφευγεν ἀκαταπαύστως, χωρὶς νὰ δώσῃ καὶ τὴν παραμικρὰν ἀνάπαυσιν εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Παρέλαθε δὲ τὰ χρήματα καὶ ὅλα τὰ βασιλικά σκεύη, ὁμοίως καὶ τὴν λαμπρὰν ἀμαζάν τοῦ Δαρείου, καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὰ τόξα ἔλαβεν αὐτὰ ἐκ δευτέρου. Εἰς τὴν τρομερὰν καὶ τελευταίαν ταύτην μάχην ἐφανεύθησαν ἐκ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἄνδρες μὲν ἕως 100, ἱπποὶ δὲ ἐκ τῶν πληγῶν καὶ κκαπαθειῶν εἰς τὴν καταδίωξιν ἕως χίλιοι, ἐκ τούτων δὲ οἱ ἡμίσεις ἦσαν ἐκ τοῦ ἱππικοῦ τῶν ἐταίρων, ἐκ δὲ τῶν βαρβάρων νεκροὶ μὲν ἐλέγοντο ἕως τριακόσαι χιλιάδες, ζῶντες δὲ ἔπесον εἰς τὰς χεῖρας τῶν Μακεδόνων πολλοὶ περισσότεροι τῶν ἀποθανόντων, ἐπάρθησαν καὶ οἱ ἐλέφαντες καὶ ὅσαι ἀρμαζαὶ ἐκόπησαν εἰς τὴν μάχην, τοιοῦτον λοιπὸν τέλος ἔλαβεν αὕτη ἡ μάχη πρὸ Χριστοῦ ἔτη 331 ἐν μὲν Πυανεψίῳ, Ἰουλίῳ, εἰς τὸ 6 ἔτος τῆς βασιλείας του, ἐνῷ ὁ Ἀλέξανδρος ἦτον ἐτῶν 26, καθ' ὃν καιρὸν ἐγενεῖν ἡ ἐκλειψις τῆς Σελήνης, καὶ ὁ μάντης εἶπεν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τὴν μάχην θέλει κἀμει, καὶ τὴν νίκην θέλει κερδίσει.

Ⓛ δὲ Δαρεῖος μετὰ τὴν μάχην εὐθὺς ἔτρεχε κατὰ τὰ ὄρη τῶν Ἀρμενίων πρὸς τὴν Μηδείαν, ἀκολουθοῦσαν δὲ αὐτὸν καὶ οἱ Βάκτροι οἱ ἐκ τῆς μάχης ἐπανελθόντες, καὶ οἱ ἐκ τῶν Περσῶν οἱ

συγγενεῖς τοῦ βασιλέως, καὶ τινὲς ἐκ τῶν καλουμένων Μηλοφόρων (α), προσετέθησαν δὲ εἰς αὐτὸν μετὰ τὴν φυγὴν καὶ δύο χιλιάδες ἐκ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, τοὺς ὁποίους ἐδιοικῶσε Πάριον ὁ Φωκεὺς καὶ Γλαῦκος ὁ Αἰτωλός· ἠκολούθησε δὲ ὁ Δαρεῖος αὐτὴν τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν Μηδεῖαν (Ἀρδηδεστάν τανῦν), στοχαζόμενος, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν μάχην θέλει προχωρήσει πρὸς τὰ Σοῦσα (Σουσιστάν τανῦν) καὶ Βαβυλῶνα, (ἱράκ-άτζεμί) ἐπειδὴ ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς γῆς ἦτον ὅλον κατοικημένον, καὶ ὁ δρόμος διὰ τὰ σκευοφόρα ἦτον καλὸς, καὶ μάλιστα ἐνῶ τὸ ἄθλον τοῦ πολέμου ἐφαίνετο νὰ ᾖναι τὰ Σοῦσα καὶ ἡ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ δὲ πρὸς τὴν Μηδεῖαν ὁδὸς ἦτον δύσκολος εἰς πολυ-ἀριθμον στράτευμα, τὸ ὅποιον καὶ ἐπέτυχεν ὁ Δαρεῖος, διότι ὁ Ἀλέξανδρος ἐκ τῶν Ἀρβήλων, ἥτις εἶναι πόλις τῆς Κουρδίας Ἀσυρίας (τανῦν Ἑρβήλ λέγεται μὲ κατοίκους 4000), ἐκεῖθεν ὑπῆγεν πρὸς τὴν Βαβυλῶνα, τὰ μεγάλα τεῖχη τῆς ὁποίας τανῦν Βιρσ-νεμράθ λέγονται τῶν ἀρχαίων Χαλδαίων (τανῦν ἱράκ-Ἀραβί) κτισμένα εἰς τὰς δύο ὄχθας τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ, πλησίον τῆς ὁποίας εὐρίσκεται ἡ Χίλα καὶ τὸ Παγδάτι μὲ 100,000 κατοίκους. Ὁ Ἀλέξανδρος καθὼς ἐπλησίασεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ἐπροχώρει μὲ τὸ στράτευμα τεταγμένον ὡς εἰς μάχην (β), οἱ δὲ Βαβυλώνιοι μετὰ τῶν ἱερέων καὶ ἀρχόντων, ἐξεληθότες ἐξω τῆς πόλεως τὸν ἐπρόσμενον, προσφέροντες εἰς αὐτὸν δῶρα καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς πόλεως καὶ τὴν ἀκρόπολιν αὐτῆς καὶ τὰ χρήματα. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐμβὰς εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἐπάνω εἰς μίαν θριαμβευτικὴν ἀμαξάν, ὡς μέγας Μονάρχης τοῦ Κόσμου, καὶ κύριος κατακτητῆς τοῦ πλουσίου βασιλείου τῶν Περσῶν, ἐπρόσαξε τοὺς

(α) Μηλοφόροι ἐλέγοντο τινὲς στρατιῶται τοῦ Δαρείου, φέροντες εἰς τὰς λόγχας αὐτῶν κεχυτομένον μῆλον.

(β) Εὐμβαίνιον ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν μεγάλην Βαβυλῶνα, ἐπάνω εἰς ἀμαξάν θριαμβευτικὴν, ἐλεγεν ἐν ἑαυτῷ, ὡς ποτὲ ὁ Θεμιστοκλῆς τῶν Ἀθηναίων δοξαζόμενος εἰς τὴν Σπάρτην, (δράζε Ἀλέξανδρε τὴν τιμὴν τῆς δόξης καὶ τῶν θριάμβων σου, διὰ τοὺς κόπους τῶν ἀρετῶν σου, τὰς ὁποίας σὲ ἐδίδασκεν ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Φιλόσοφος Ἀριστοτέλης ὁ Σταγειρίτης).

Βαβυλωνίους νὰ οἰκοδομήσωσι τὰ Ἱερὰ, τὰ ὅποια ἐκρήμνισεν ὁ Ξέρξης ποτὲ καὶ τὸν ναὸν τοῦ Βήλου, σατράπην δὲ τῆς Βαβυλώνας ἐδιώρισε τὸν Μαζαῖον καὶ στρατηγὸν τὸν Ἀπολλόδορον τὸν Ἀμφοπολίτην τὸν υἱὸν τοῦ Φίλωνος, ἔστειλε δὲ καὶ εἰς τὴν Ἀρμενίαν σατράπην τὸν Μιθρίνην, ὅστις παρέδωκεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον τὴν ἀκρόπολιν τῶν Σάρδεων· αὐτοῦ ἀροῦ ὠμίλησε μὲ τοὺς σοφοὺς Χαλδαίους, ἐθύσiasεν εἰς τὸν Βῆλον, καὶ οὕτως ἐκίνησε τὸν στρατὸν πρὸς τὰ Σούσα (Σουσιανὴ τανῦν) καὶ αὐτοῦ ἀπαντᾷ τὸν υἱὸν τοῦ σατράπου τῶν Σουσιῶν, λέγοντα, ὅτι παρέδωκε τὴν πόλιν καὶ τὰ χρήματα εἰς τὸν Γραμματικὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐφθασεν ἀπὸ τὴν Βαβυλώνα εἰς τὴν Σούσαν (πατρίδα τοῦ Ξέρξου) εἰς εἴκοσι ἡμέρας πρὸς ἀνατολὰς, Σχιουγέρ ἢ Τουσέρ τανῦν, τῆς Σουσιστᾶν ἐπαρχίας αὐτῆς, ἥτις τανῦν μόλις ἔχει κατοίκους 20,000, τὰ ἔχνη τῶν τειχῶν τῆς Σούσας φαίνονται αὐτοῦ ἕως τὴν σήμερον. Εἰσελθὼν τότε ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Σούσαν πόλιν παρέλαβε τὰ χρήματα ἕως πεντήκοντα χιλιάδας τάλαντα ἀργυρίου (ἤτοι δραχμὰς τριακόσια μιλιούνια) καὶ ὅλα τὰ ἄλλα βασιλικά σκεύη, εὔρε δὲ αὐτοῦ καὶ ἄλλα πολλὰ, τὰ ὅποια ἔλαβεν ὁ Ξέρξης ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, πρὸς τοῦτοις δὲ εὔρεν αἰγῶν καὶ τοὺς χαλκοὺς καὶ ὠραίους ἀνδριάντας τοῦ ἥρωος Ἀρμοδίου καὶ τοῦ Ἀριστογείτονος, τῶν φονευτῶν τῶν τυράννων, Ἰππάρχου καὶ Ἰππίου (α), τοὺς ὁποίους ἀνδριάντας καὶ εἰκόνας

(α) Οὗτοι οἱ δύο νέοι Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων, φίλοι καὶ συγγενεῖς ἐθανάτωσαν εἰς τὰς Ἀθήνας τὸν τύραννον Ἰππάρχον υἱὸν τοῦ Παισιστράτου, θυσιαροῦμενοι εἰς τὰς τυραννίας αὐτοῦ, πλὴν καὶ αὐτοὶ ἐθανατώθησαν εὐθὺς ὑπὸ τοῦ Ἰππίου. Οἱ Ἀθηναῖοι δὲ τότε θυμωθέντες ἐξώρισαν τὸν Ἰππίαν μακρὰν, ὅστις ἀπελθὼν εἰς τὸν Δαρεῖον ἔφερεν εἰς τὸν Μαραθῶνα τῆς Ἀπτικῆς ἑκατὸν χιλιάδας Πέρσας, πρὸς καταστροφὴν τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ Ἀθηναῖοι τότε νικήσαντες αὐτοὺς, ὑψωσαν δύο ἀνδριάντας χαλκοὺς καὶ εἰκόνας εἰς τιμὴν τοῦ Ἀρμοδίου καὶ τοῦ Ἀριστογείτονος, καὶ εὐθὺς στήσαντες αὐτοὺς εἰς τὸν Ναὸν ἐπρόσβαζαν ὅσοι διέβαινον ἐκεῖθεν νὰ κλίνωσι τὰς κεφαλὰς τῶν πρὸς τιμὴν τῶν ἡρώων. Αὐτοὺς τοὺς ἀνδριάντας εὐρίαν ὁ Ξέρξης εἰς τὰς Ἀθήνας ἐκόμισεν εἰς τὰ Σούσα τὴν πατρίδα του.

λαβὼν τοὺς ἔστειλεν ὀπίσω εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τοὺς ἕστησαν εἰς τὸ Κεραμικὸν τῶν Ἀθηναίων, καθὼ μέρος ἀναβαίνομεν εἰς τὴν πόλιν, ἀντικρυ τοῦ μητρίου καὶ τοῦ βωμοῦ Εὐδανέμων. Εἰς τὰ Σοῦσα ὁ Ἀλέξανδρος ἔκαμεν ἀγῶνα γυμνικόν, καὶ θυσιάσας ἐδιώρισε σατράπην αὐτῶν τὸν Ἀβουλίτην, ἄνδρα Πέρσην, καὶ φρούραρχον τὸν Μάζαρον ἓνα τῶν ἐταίρων του, πρὸς τὴν θάλασσαν. ἑκείτω ἔστειλεν Ὑπαρχον τῆς Συρίας καὶ Φοινίκης καὶ τῆς Κιλικίας τὸν Μένητα, εἰς τὸν ὅποιον ἔδωκε καὶ τρεῖς χιλιάδας τάλαντα ἀργυρίου νὰ τὰ φέρῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκείθεν νὰ τὰ στείλῃ πρὸς τὸν Ἀντίπατρον (α) εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὅσα ἐκεῖνος ἐχρηιάζετο εἰς τὸν κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων πόλεμον, διότι ἐνῷ ὁ Ἀλέξανδρος ἐνῖκα τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἀσίαν, οἱ Λακεδαιμόνες ἀντενεργοῦσαν, ζητοῦντες πόλεμον κατὰ τῆς Μακεδονίας, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Ἀλέξανδρος ὀπίσω. Αὐτοῦ εἰς τὰ Σοῦσα ἦλθεν ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν καὶ ὁ Ἀμύντας ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδρομένου, φέρων στρατεύμα μακεδονικόν, καὶ τούτων τοὺς ἵπποις κατέταξεν εἰς τὸ ἱππικὸν τῶν ἐταίρων, τοὺς δὲ πεζοὺς ἥνωσεν εἰς πολλὰς τάξεις.

Διορίσας ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος, ἐκίνησεν ἀπὸ τὰ Σοῦσα, καὶ διαβάς τὸν Πασίτιγρην ποταμὸν μικρὸν, ἐμβαίνει εἰς τὴν γῆν τῶν Οὐξίων (τανῦν Οὐσπέκων), οἱ περισσότεροι αὐτῶν κατοικοῦντες εἰς τὰ ὄρη, ἐφύλαττον διὰ νὰ μὴν ἀπεράσῃ ἐκείθεν ὁ Ἀλέξανδρος, μάλιστα ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ καὶ δόσιμον, τὸ ὅποιον ἐλάμβανον καὶ παρὰ τοῦ Λαρείου. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος ἀμέσως ὤρμησε πρὸς τὰ ὄρη αὐτῶν, ἔχων ἕως ἑκτὼ χιλιάδας στρατιώτας καὶ ἐπορεύετο διὰ νακτὸς κατ' ἄλλην ὁδὸν ἔχων ἐπίσης ὀδηγοὺς Σουσιανούς· διαπεράσας δὲ μιᾶς ἡμέρας δρόμον σκληρὸν καὶ σχεδὸν ἀδιάβατον, ἔπεσεν εἰς τὰς χώρας τῶν Οὐξίων, ἐκ τῶν ὑποίων ἔλαβε πάμπολλα λάφυρα καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἐφόνευ-

(α) Ὁ Ἀντίπατρος ἦτον Μακεδὼν καὶ στρατηγὸς τοῦ Φιλίππου, τοῦτον ἄρῃσιν ἐπίτροπον ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Μακεδονίαν, αὐτὸς ἐπολέμησεν εἰς τὴν Λαμίαν μὲ τοὺς Σπαρτιάτας, αὐτὸς ἔμεινεν ἐπίτροπος καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου.

σεν εἰς τὰς οἰκίας των κοιμωμένους, οἱ ἄλλοι ἔσπευγον εἰς τὰ ὄρη· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἔτρεχεν εἰς τὰ στενὰ, ὅπου ἤκουεν ὅτι ἀναμένουσιν αὐτὸν πανδημί, διὰ νὰ λάβωσι τὰ τεταγμένα διὰ τὴν διάβασιν, μὴ γνωρίζοντες τὰ συμβάντα τῶν χωρίων αὐτῶν. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ ἔστειλε τὸν Κρατερόν διὰ νὰ προκαταλάβῃ τὰ ἄκρα τῶν ὀρέων, εἰς τὰ ὅποια ἐσυμπέραναν, ὅτι οἱ Οὐξιοὶ βιαζόμενοι θέλουσι καταφύγει· αὐτὸς δὲ κατὰ τάχος τρέχων νὰ προκαταλάβῃ τὰς στενάς ὁδοὺς, καὶ συνάξας τοὺς οἰκείους, ἐφώρμησε κατὰ τῶν Οὐξίων ἐκ τόπων ἐπιτηδείων, οἱ δὲ βάρβαροι ἐκπλαγέντες διὰ τὴν ταχύτητά του ἐτράπησαν εἰς φυγὴν πρὸς τὰ ὄρη, πλὴν ἐπειδὴ καὶ αὐτὰ ἦσαν κυριευμένα, ἐθανατύνοντο ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας, οἱ λοιποὶ δὲ μέιναντες ἐπαρκαλίου τὸν Ἀλέξανδρον νὰ τοὺς ἀφήσῃ εἰς τοὺς τόπους των, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τοὺς ἐπρόσταξε νὰ καθήσωσι μὲν, πλὴν ἐπειδὴ καὶ δὲν εἶχον χρήματα, νὰ δίδωσι μόνον ἑκατὸν ἵππους κατ' ἔτος, καὶ πεντακλῆσια ὑποζύγια, ζῶα φορτηγὰ, καὶ τριάκοντα χιλιάδας πρόβατα.

Μετά ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος στέλλει μὲ τὸν Παρμενίωνα τὰ σκευοφόρα ζῶα καὶ τοὺς θωπταλοὺς ἵππεας καὶ τοὺς συμμάχους καὶ τοὺς μισθοφόρους τοὺς ξένους, ὅσοι ἦσαν βαρέως ὀπλισμένοι νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Περσίαν διὰ τῆς πλατείας ὁδοῦ, αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς πεζοὺς Μακεδόνας καὶ τοὺς ἐταίρους ἵππεας, καὶ τοὺς προδρόμους, καὶ τοὺς ἀγριᾶνας, καὶ τοὺς τοξότας, ἐπροχώρει κατὰ τάχος διὰ τῶν ὀρέων, καθὼς ἐφθασεν ὅμως εἰς τὰ στενὰ τῆς Περσίας, εὐρίσκει ἐκεῖ τὸν Ἀριοβαρζάνην, τὸν σατράπην τῶν Περσῶν, ἔχοντα πεζοὺς μὲν τεσσαράκοντα χιλιάδας, ἵππεας δὲ ἕως ἑπτακοσίους, αὐτὸς ἐτείχισε τὰ ἐκεῖσε στενὰ καὶ ἐφύλαττεν αὐτὰ μὲ σκοπὸν νὰ ἐμπαδίσῃ τὸν Ἀλέξανδρον νὰ μὴν ἀπεράσῃ. Τότε λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος ἔστησεν αὐτοῦ τὸ στρατόπεδόν του, τὴν δὲ δευτέραν ἡμέραν διατάξας τὸ στρατεῦμά του ἐφώρμησεν εἰς τὸ τεῖχος, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ εἶδεν αὐτὸ δυσάλωτον διὰ τὴν στενοχωρίαν, καὶ ἐνταυτῷ, ὅτι ἐπληγύνοντο πολλοὶ ἐκ τῆς στρατιᾶς του, κτυπώμενοι ἀνωθεν ἐκ τόπων ἐπιτηδείων, διὰ τοῦτο ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, μαθὼν παρὰ τῶν αἰχμαλώτων, ὅτι εἶναι μὲν καὶ ἄλλος δρόμος τριγύρω,

τραχὺς ὁμῶς καὶ δύσβατος, ἀφήσας δὲ αὐτοῦ τὸν Κρατερὸν μὲ τὸ τάγμα του καὶ μὲ ἄλλα τάγματα ἐπρόσταξεν αὐτὸν, ὅτι καθὼς ἀκούσῃ τὰς σάλπιγγας καὶ καταλάβῃ κρότον, τότε ἀμέσως νὰ ὁρμήσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Περσῶν καὶ πρὸς τὸ τεῖχος.

Τούτου γενομένου, ὁ Ἀλέξανδρος ἐπροχώρησε διὰ νυκτὸς ἕως ἑκατὸν στάδια ὁδόν, καὶ ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασπιστάς του καὶ τοῦ Περδίκκου τὸ τάγμα, καὶ τοὺς πλέον ἑλαφροὺς τῶν τοξοτῶν καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὸ βασιλικὸν τάγμα τῶν ἑταίρων, καὶ ἐπιστραφεῖς ὀλίγον πρὸς τὰ στενὰ, ἐπροχώρει ἐκεῖθεν ὁδηγούμενος παρὰ τῶν αἰχμαλώτων, καὶ τὸν μὲν Ἀμύνταν καὶ Φιλώταν καὶ Κοῖνον ἐπρόσταξε νὰ προχωρήσωσι μὲ τὸ ἐπίλοιπον στράτευμα πρὸς τὸ πεδῖον καὶ πρὸς τὸν ποταμὸν καὶ ἐκεῖ νὰ στήσωσι γέφυραν· αὐτὸς δὲ ἐπροχώρει ταχέως κατ' ἄλλον ὁδόν, τραχὺν καὶ δύσβατον, καὶ δραμῶν ἐπρόσπεσεν εἰς τὴν πρώτην φυλακὴν τῶν ἐχθρῶν, πρὶν τῆς αὐγῆς, τοὺς ὁποίους ἐφόνευσεν ἅπαντας, ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῆς δευτέρας καὶ τρίτης ἐμπροσθοφυλακῆς ἐφόνευσεν τοὺς περισσώτερους, οὐχὶ ὁμῶς εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ἀριοβαρζάνου, ἀλλ' εἰς τὰ ὄρη, ἐνθα ἔφευγον ἀπὸ τὸν φόβον των· φθάσας δὲ ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπέπεσεν ἀπροσδοκῆτως κατὰ τοῦ στρατοπέδου τῶν ἐχθρῶν, εἰς τὴν πρώτην αὐγὴν τῆς ἡμέρας, καὶ εὐθὺς πλησιάσας ἐφώρμησε πανταχόθεν πρὸς τὸ τεῖχος, ὥστε κτυπιόμενοι πανταχόθεν οἱ ἐχθροί, δὲν ἐτόλμουν νὰ ἔλθωσιν εἰς χεῖρας, ἀλλὰ φεύγοντες ἐμποδίζοντο πανταχόθεν, ὥστε οἱ περισσώτεροι ἐπέστρεψαν εἰς τὰ τεῖχη, τὰ ὅποια ἤδη εἶχον κυριεύσει οἱ Μακεδόνες, διότι αὐτοῦ ἦτον ὁ Πτολεμαῖος μὲ τρεῖς χιλιάδας πεζοὺς, καὶ οἱ περισσώτεροι τῶν βαρβάρων αὐτοῦ κατεκόπησαν ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας, οἱ δὲ ἄλλοι, φεύγοντες ἐντρομοί, ἐρρίπτοντο κάτω εἰς τοὺς κρημνοὺς καὶ ἀπέθνησκον. Ὁ δὲ ἀρχηγὸς αὐτῶν Ἀριοβαρζάνης μόλις ἐσώθη μὲ ὀλίγους ἵππους καταφυγὼν εἰς τὰ ὄρη. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ἔτρεχε πάλιν πρὸς τὸν ποταμὸν, ὅπου εὐρὺν ἐτοίμην τὴν γέφυραν, διαπέρασεν εὐκόλως τὸ στράτευμά του, ἐκεῖθεν δὲ προχωρήσας ταχέως πρὸς τοὺς Πέρ-

σας, ἔφθασαν ἐκεῖ πρὶν διαπεράσωσι τὰ χρήματα οἱ φύλακες, τὰ ὅποια ἔλαβεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὁμοῦ δὲ καὶ ὅσα εὗρισκοντο εἰς τοὺς θησαυροὺς τοῦ Κύρου βασιλέως εἰς τὰς Πασαργάδας, πόλιν βασιλεύουσαν τοῦ Κύρου, τὴν πρὸς ἀνατολὰς κειμένην τῆς Περσепόλεως (Ταιχίλ-Μινάρ τανῦν.) Εἰς τὰς Πασαργάδας ἦτον ὁ τάφος τοῦ Κύρου καὶ οἱ θησαυροὶ αὐτοῦ.

Λαβὼν δὲ ὁ Ἀλέξανδρος τὰ χρήματα, ἀπεκατέστησεν αὐτοῦ σατράπην τῶν Περσῶν τὸν Φρασσάρτην τὸν υἱὸν τοῦ Ρεομίθρου, τὸν βασιλικὸν οἶκον ὁμοῦ τὸν κατέκλυσε, μ' ὅλον ὅτι ὁ Παρμενίων τὸν ἐμπόδισε, λέγων πρὸς αὐτόν, ὅτι θέλει νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς Πέρσας, διότι ἔκαυσαν καὶ αὐτοὶ τὰς λαμπρὰς Ἀθήνας καὶ τὰ ἱερὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἀφοῦ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκατέρωθωσε ταῦτα, ἐπροχώρησε πάλιν πρὸς τὴν Μηδείαν, ἣτις τανῦν Σχιρβάν λέγεται· ἤκουε δὲ ὅτι ὁ Δαρεῖος διέτριβεν ἐκεῖ μὲ τοιαύτην ἀπόφασιν: ἐὰν μείνῃ ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὰ Σοῦσα καὶ Βαβυλῶνα, νὰ διατρίβῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Μηδείαν, ἐπ' ἐλπίδι ἴσως γείνη καμμία μεταβολὴ εἰς αὐτόν· ἂν δὲ τούναντίον κινηθῇ ὁ Ἀλέξανδρος κατ' αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς νὰ προχωρήσῃ ἐμπρὸς πρὸς τοὺς Παρθυαίους (Κορασάν τανῦν) καὶ Ἑρκανίους (Γιλάν τανῦν). Αὗται κεῖνται πλησίον τῆς Κασπίας θαλάσσης, ἕως εἰς τὴν Βάκτραν (Χανάτο τανῦν τῆς Βάκτρας πρὸς νότον τῆς Βουχαρίας). Ἡ πρωτεύουσα τῶν Βάκτρων ὀνομάζεται Βάλλη μὲ κατοίκους 10,000. Σκοπὸν εἶχεν ὡς φαίνεται νὰ ἀπεράσῃ εἰς τοὺς πλησιωχώρους Ἰνδοὺς. Διατρίβων ὁ Δαρεῖος εἰς τὰ ἑκβάτανα, βασιλεύουσαν ποτὲ, νῦν δὲ ἐρείπιον, πλησίον τῆς Χαμάδας πόλεως μὲ κατοίκους 25,000, καὶ τῆς Κασβίν μὲ κατοίκους 60,000· ἔστειλε τὰς γυναῖκας καὶ ἄλλα οἰκιακὰ σκεύη, ὅσα τοῦ εἶχον μείνει εἰσέτι, ὁμοῦ δὲ καὶ τὴν ἀρμιάμαξάν του, εἰς τὰ στενὰ τῆς Κασπίας θαλάσσης. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ μαθὼν ταῦτα ἐπροχώρει πάλιν πρὸς τὴν Μηδείαν καὶ εἰσελθὼν εἰς τοὺς τόπους τῶν Παραιτάκων ἐκυρίευσεν αὐτοὺς, ὅπου ἐδιώρισε σατράπην τὸν Ὁξάθρην τὸν υἱὸν τοῦ Ἀβολίτου, τὸν πρότερον σατράπην τῶν Σοῦσων. Αὐτὸς δὲ μαθὼν, ὅτι ὁ Δαρεῖος ἐτοιμάζετο νὰ τὸν ἀπαντήσῃ μὲ μάχην καὶ νὰ ἔλθῃ ἔτι εἰς ἀγῶνα κινδύνου,

καὶ ὅτι ἐπερίμενε βοηθοὺς Σκύθας καὶ Καδουσίους· τότε καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξε τὰ μὲν ὑποζύγια καὶ αἱ ἀποσκευαὶ νὰ ἀκολουθήσωσι κατόπιν, αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὸ ἄλλο στράτευμα ἔτρεχεν ἔμπρῳς, ἔχων τεταγμένον αἶψι, ὡς εἰς μάχην αὐτὸ ἑτοιμον, καὶ εἰς δώδεκα ἡμέρας ἔφθασεν εἰς τὴν Μηδεῖαν (Ἰράκ-Ἀτζεμί), αὐτοῦ δὲ πληροφορηθεὶς, ὅτι ὁ Δαρεῖος δὲν εἶχε μεγάλην δύναμιν, ἐπειδὴ καὶ δὲν τῷ ἦλθον οἱ Σκύθαι καὶ οἱ Καδούσιοι, καὶ ὅτι ἀπεφάσισε νὰ φύγῃ ἐκεῖθεν, καὶ κινηθεὶς ταχέως ὁ Ἀλέξανδρος, ἔφθασεν εἰς τρεῖς ἡμέρας μακρὰν ἀπὸ τὰ Ἐκβάτανα, καὶ ἐκεῖ εὗρίσκει ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν τὸν Βισθάνην τὸν υἱὸν τοῦ Ἰλχοῦ, ὅστις ἐστάθη πρὸ τοῦ Δαρείου βασιλεὺς τῶν Περσῶν, καὶ πληροφορεῖται παρ' αὐτοῦ, ὅτι ὁ Δαρεῖος πρὸ πέντε ἡμερῶν ἔφυγεν ἐκεῖθεν, λαβὼν τὰ χρήματα ἐκ τῶν Μηδῶν ἕως ἑπτὰ χιλιάδας τάλαντα δαρεικά· ἦτοι δραχμὰς 49,000,000, καὶ στράτευμα, ἵππεῖς μὲν ἕως τρεῖς χιλιάδας, πεζοὺς δὲ ἕως ἑξ χιλιάδας. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐλθὼν τότε εἰς τὰ Ἐκβάτανα ἔστειλεν ὀπίσω πρὸς τὴν θάλασσαν τοὺς Θετταλοὺς ἱππείας καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους, ἀποδοὺς εἰς αὐτοὺς τέλειον τὸν μισθὸν τῶν καὶ περιπλέον δύο χιλιάδας τάλαντα θωρεάν, καὶ τοὺς εἶπεν, ὅποιος θέλει ἄς καθήσῃ μὲ μισθὸν εἰς τὸν πόλεμον· ἐδιώρισε δὲ καὶ τὸν Ἐπίκιλλον μὲ τὰ ἱππικὸν τοῦ νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ ἕως εἰς τὴν θάλασσαν, ἐπειδὴ καὶ οἱ Θεσσαλοὶ εἶχον πωλήσει τοὺς ἵππους τῶν, ἐπρόσταξε καὶ τὸν Παρμενίωνα νὰ ἀποθέσῃ πάντα τὰ χρήματα τὰ φερμένα ἐκ τῶν Περσῶν εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἐκβατάνων, καὶ νὰ τὰ παραδώσῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀρπάλου, ὅστις ἦτον θησαυροφυλάξ μὲ ἑξ χιλιάδας Μακεδόνες φύλακας, αὐτὸς δὲ ὁ Παρμενίων νὰ λάβῃ ἀρκετὴν στράτευμα, καὶ νὰ ὁρμήσῃ εἰς τὴν Ὑρκανίαν διὰ μέσου τῆς Καδουσίας· ὁμοίως ἔγραψε νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ Κλεῖτος καὶ νὰ προχωρήσῃ πρὸς τοὺς Παρθυαίους, ὅπου καὶ αὐτὸς ἐμελλε νὰ ἔλθῃ.

Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ ἀναλαβὼν τὸ ἱππικὸν τῶν ἑταίρων, τὴν φάλαγγα, καὶ ἄλλα πολλὰ τάγματα τῶν τοξοτῶν καὶ ἀγριάνων ἐκινήθη κατὰ τοῦ Δαρείου, καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν ταχύτητα πολλοὶ στρατιῶται ἀπέκαμον εἰς τὸν δρόμον καὶ ἀπελπίσθησαν· ἀλλ' ὁ

Ἀλέξανδρος τελείως δὲν ἐδίδεν ἀνάπαυσιν ἕως οὗ νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον του, καὶ μετὰ δέκα ἡμέρας ἔφθασεν εἰς Ῥάγας, ἀπέχει δὲ ὁ τόπος αὐτὸς ἀπὸ τὰ στενὰ τῆς Κασπίας μίαν ἡμέραν* εἰς τὴν Ῥάγαν πλησίον, ταῦν καίτοι ἡ Κασσιὰν πόλιν τῆς Περσίας μὲ κατοίκους 30,000. Ὁ δὲ Δαρεῖος ἐπρόφθασε καὶ ἐμῆκεν ἐντὸς τῶν Κασπίων πυλῶν (α), πολλοὶ δὲ τοῦ Δαρείου ἀρήσαντες αὐτὸν καθ' ὁδὸν ἀνεχώρουν εἰς τὰ ἴδια* πολλοὶ δὲ ἐλθόντες παρεδίδοντο αὐτοθελήτως εἰς τὸν Ἀλέξανδρον* ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπελπισθεὶς ἀπὸ τοῦ νὰ κυνηγᾷ τὸν Δαρεῖον, ἔμεινε αὐτοῦ πέντε ἡμέρας καὶ ἀναπαύσας τὸν στρατὸν του, ἐδιώρισε σατράπην τῆς Μηδείας τὸν Ὄξοδάτην ἄνδρα Πέρσην, τὸν ὅποιον ὁ Δαρεῖος εἶχε φυλακωμένον* ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπροχώρει πρὸς τοὺς Παρθυαίους, καὶ τὴν πρώτην ἡμέραν ἀπέρασεν ἐντὸς τῶν πυλῶν, τὰς ὁποίας ὕστερον ὁ Ἀλέξανδρος σιδηρᾶς ἐποίησεν. Ἐνῷ ὁ Ἀλέξανδρος διέτριβεν αὐτοῦ, ἔρχονται ἐκ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Δαρείου καὶ λέγουσιν, ὅτι οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ Δαρείου, δηλ. ὁ Ἀντίβηλος, ὁ Ναβαρζάνης, ὁ Βῆσσος καὶ ὁ Βράζας συνέλαβον τὸν Δαρεῖον καὶ τὸν φέρουσι. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος ἔτρεχε μὲ περισσοτέραν σπουδὴν, λαβὼν μετ' ἑαυτοῦ μόνον τοὺς ἐταίρους καὶ τοὺς ἱπποδρόμους ἱππέας, καὶ ἐπρόσταξε νὰ ἔλθωσιν οἱ λοιποὶ κατόπιν. Προχωρήσας δὲ ὅλην τὴν νύκτα καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν, ὀλίγον ἀνέπαυσε τὸ στρατεύμα του, καὶ πάλιν τρέγων ὅλην τὴν νύκτα, ἔφθασε τὸ πρωὶ εἰς τὸ στρατόπεδον, ὅπου ἦσαν οἱ ἐχθροί, καὶ αὐτοῦ ἔμαθεν, ὅτι ὁ Δαρεῖος φέρεται δεδεμένος εἰς ἀμάξαν, τὴν δὲ ἐξουσίαν τὴν ἔχει ὁ Βῆσσος, ἀντὶ τοῦ Δαρείου, ὠνομάσθη δὲ ἡγεμὼν παρὰ τῶν Βάκτρων ἱππέων καὶ τῶν ἄλλων βαρβάρων, πλὴν τοῦ Ἀρταβάζου καὶ τῶν μισθοφόρων Ἑλλήνων, ὧντων πικρῶς εἰς τὸν Δαρεῖον, δὲν ἠδυνήθησαν ὅμως νὰ ἐμποδίσωσι τὴν γνώμην αὐτῶν* ἀλλὰ χωρισθέντες ἀπὸ αὐτοὺς ἔφυγον εἰς τὰ ὕψη* οἱ δὲ συλλαβόντες καὶ δέσαντες τὸν Δαρεῖον εἶχον τοιαύ-

(α) Αἱ πόλιν αὗται ἔγειναν μὲ τέχνην ὁκτὼ μιλίων μῆκος ἔχουν, πέντε ὀργειῶν πλάτος, καὶ χωρίζουν τὴν Μηδείαν ἀπὸ τὴν Παρθίαν καὶ εἶναι σιδηραὶ πόλιν.

την γνώμην, ἔὰν μάθωσιν, ὅτι καταδιώκει αὐτοὺς ὁ Ἀλέξανδρος, νὰ παραδώσωσιν εἰς αὐτὸν τὸν Δαρεῖον, καὶ ἐντεῦθεν νὰ λάβωσι τὴν καλὴν παρ' αὐτοῦ· ἔὰν ὁμως μάθωσιν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιστρέφει ὀπίσω, νὰ συνάξωσιν αὐτοὶ στράτευμα πολὺ καὶ νὰ διατηρήσωσι τὴν βασιλείαν εἰς τὸ κοινὸν τῶν Περσῶν, ὃ δὲ Βῆσσης νὰ ᾔηται κατὰ τὸ παρὸν ἡγεμὼν, ὡς συγγενῆς τοῦ Δαρείου, καὶ ὅτι τὸ ἔργον τῆς συνωμοσίας συνέβη εἰς τὴν σατραπίαν αὐτοῦ. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος ἔτρεχε πολλὰ ταχέως, διὰ τὸ ὅποιον πολλοὶ ἄνθρωποι τοῦ καὶ ἵπποι ἀπέκαμον εἰς τὸν δρόμον, ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος καὶ οὕτως ἔτρεχεν πάλιν διὰ νὰ ἀπεράσῃ πολὺν δρόμον ὅλην τὴν νύκτα, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἕως τὸ μεσημέριον ἔφθασεν εἰς ἓν χωρίον, εἰς τὸ ὅποιον πρὸ μιᾶς ἡμέρας εἶχε στρατοπεδεύσει ὁ Δαρεῖος, καὶ αὐτοῦ ἔμαθεν, ὅτι οἱ βάρβαροι εἶχον ἀποφασίσει νὰ προχωρήσωσι διὰ νυκτὸς, ἡρώτησε τότε τοὺς ἐκεῖ κατοίκους ὁ Ἀλέξανδρος, ἔὰν ἐξεύρωσιν ἄλλον δρόμον συντομώτερον νὰ φθάσωσι τὸν Δαρεῖον, καὶ ἐκεῖνοι ἀπεκρίθησαν, ὅτι εἶναι μὲν, πλὴν εἶναι ἔρημος καὶ χωρὶς νερόν· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξεν ἀμέσως νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι, γνωρίζων ὁμως ὅτι δὲν θέλωσιν ἀκολουθήσει αὐτὸν τρέχοντα οὕτω, καὶ ἐκλέξας τοὺς ἀρίστους τῶν στρατιωτῶν, τοὺς ἐπεβίβασεν εἰς τοὺς ἵππους, καὶ προτρέχων αὐτὸς πλεόν τῶν ἄλλων ὅλην τὴν νύκτα, τὸ πρῶτον φθάνει τοὺς βαρβάρους φεύγοντας ἀτάκτως καὶ χωρὶς ὅπλα, καὶ ἐφόνευσε μερικοὺς, οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυγον. Ὁ Βῆσσης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἔφερον τὸν Δαρεῖον εἰς μίαν ἄμαξαν, καθὼς εἶδον ὁμως τὸν Ἀλέξανδρον πλησιάζοντα πρὸς αὐτοὺς κατεπλήγωσαν τὸν Δαρεῖον ὁ Σατιβαρζάνης καὶ ὁ Βαρσαέντης, καὶ οὕτω τὸν ἀπῆκον ἐκεῖ, καὶ αὐτοὶ τότε ἔφυγον μετ' ἐπτακροσίους ἵππους, καὶ οὕτως ὁ Δαρεῖος μετ' ὀλίγον ἀπέθανε, προτοῦ νὰ τὸν ἰδῇ ζῶντα ὁ Ἀλέξανδρος.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος εὐρών τὸ σῶμα τοῦ Δαρείου, ἐλυπήθη τότε καὶ τὸ ἐσκέπασε μετ' ἡ χλαμύδα τοῦ, καὶ οὕτω τὸ ἐστείλεν εἰς τοὺς Πέρσας νὰ τὸ ἐνταφιάσωσι εἰς τὰ βασιλικὰ μνήματα, καθὼς ἐσυνεθίζετο καὶ εἰς τοὺς ἄλλους βασιλεῖς πρὶν τοῦ Δαρείου. Αὐτοῦ ἀπεκατέστησε σατράπην τῶν Παρθυαίων καὶ Ὑρ-

κανίων τὸν Ἀμυνάτην. Ὁ δὲ Δαρεῖος τοιοῦτον τέλος ἔλαβε, καὶ ἀπέθανε πρὶν Χριστοῦ 330 ἔτη, ἐν μηνὶ ἑκατομβαιῶνι (Ἰαννῳ), εἰς τὸ ἑξάδομον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐνῶ ἦτον 27 ἐτῶν.

Δαρεῖος ὁ τρίτος καὶ τελευταῖος βασιλεὺς τῶν Περσῶν ὁ ἐπιβληθεὶς Κομοθανός, ἦτον υἱὸς Ἀρσάμου καὶ ἀπόγονος Δαρείου τοῦ νόθου, οὗτος θανατώσας τὸν Ἰγχὸν ἐξασίλευσεν εἰς τὰ Σοῦσα, καὶ ἦτον ἀνθρῑπος ὠραῖος καὶ μεγαλόσωμος, ἔλαβε δὲ εἰς γυναῖκα τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἑτόσαν ἢ (Στάτειραν) καὶ αὕτη ἦτον ὠραία πλεον τῶν ἄλλων γυναικῶν. Αὐτὸς ἀποῦ ἔγεινε βασιλεὺς δὲν εἶδε ποτὲ ἡσυχίαν, ἐπειδὴ καὶ ἀμέσως ἐκινήθη ὁ πόλεμος τῶν Μακεδόνων πρὸς αὐτὸν, πρῶτον ἐνίκηθη εἰς τὸν Γρανικὸν ποταμὸν, δεῦτερον εἰς τὴν Ἰσπὸν τῆς Κιλικίας, καὶ τρίτον εἰς τὰ Ἀρβήλα. Αὐτὸς εἶχε πλῆθος πολὺ χρημάτων καὶ στρατεύματα ἄπειρα, πλὴν ἦτον ἀνάνδρος εἰς τὰ πολεμικὰ καὶ ἀνόητος, ὡς οὐδεὶς ἄλλος βασιλεὺς, καὶ ἀπὸ τὴν ἀνανδρείαν καὶ ἀνοησίαν τοῦ ἐρέβθη δέσμιος ὑπὸ τῶν δούλων τοῦ, καὶ πληγωθεὶς ἀπέθανε καθ' ὁδὸν χωρὶς νὰ ἔχη κανένα νὰ τὸν περιποιηθῇ, ὧν τότε ἐτῶν πεντήκοντα, χωρὶς νὰ ἰδῇ εἰς τρεῖς χρόνους, μήτε τὴν γράϊαν μητέρα τοῦ, μήτε τὴν γυναῖκα καὶ παιδίαν τοῦ, τὰ ὄντα πρότερον αἰχμάλωτα, μήτε τὸν γαμβρὸν τοῦ τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον. Τὸ κακὸν ἔγεινεν εἰς αὐτοὺς, ὅτι ὁμοῦ μὲ αὐτὸν ἔλειψε καὶ ἡ βασιλεία ἀπὸ τοὺς Πέρσας, καὶ ἔγεινεν ὑπήκοος τῶν Μακεδόνων (α).

(α) Ὁργὴ Θεοῦ : ἦται κακοποιαὶ δυνάμεις ἠφάνισαν τὴν Περσίαν, διότι ἠγαντιώθησαν εἰς τὰς βουλάς τοῦ ὑψίστου Θεοῦ, διότι ὁ Ναβουχοδονόσωρ, καὶ ὁ Ἀρταξέρξης καὶ ἄλλοι χαλάσαντες τὸν Νάον τοῦ Θεοῦ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἠχμαλώτευσαν τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν, καὶ μεταχειριζόμενοι τὰ ἱερά σκεύη τοῦ Θεοῦ Ναοῦ εἰς ξεφάντωσιν αὐτῶν, ἔστησαν τὰς ἐαυτῶν ὑψηλὰς εἰκόνας ἐν πεδίῳ Δειρά, διὰ νὰ προσκυνῶνται ὡς Θεοὶ τῆς γῆς, καὶ δὲν ἔφθασεν αὐτὸ, ἀλλ' ἐνῶ ἐξουσίαζον ὅλην τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν, ἠθέλησαν νὰ ὑποδουλώσωσι καὶ τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, καίαντες τὰς πόλεις καὶ τοὺς Ναοὺς τῶν πραγόνων μας.

Αφοῦ ἐνίκησεν ὁ Ἀλέξανδρος τὸν Δαρεῖον, καὶ τὸ σῶμα τοῦ
 τοῦ ἐστειλεν εἰς τὰ Σοῦσα νὰ τὸ θάψωσιν, ἔμεινεν αὐτοῦ ὀλίγας
 ἡμέρας, ἕως οὗ νὰ ἔλθωσι καὶ οἱ λοιποὶ ἀπὸ τὸν κόπον, καὶ
 οὕτως ἐκίνησε πρὸς τὴν Ἰρκανίαν, ἣτις καίται κατὰ τὰ ἀριστερὰ
 τοῦ δρόμου, ἣτις φέρει πρὸς τὰ Βάκτρα, καὶ αὐτοῦ εἶναι ὄρη
 δασέα καὶ ὑψηλὰ τοῦ Καυκάσου, ἐκείθεν εἶναι πεδῖον πρὸς τὴν
 Κασπίαν θάλασσαν, ἐπροχώρει κατὰ τοῦτο τὸ μέρος. Ἐπειδὴ
 ἔμαθεν, ὅτι οἱ ξένοι οἱ περὶ τὸν Δαρεῖον κατέφυγον εἰς τὰ ὄρη
 τῶν Ταπούρων, διὰ νὰ ὑποτάξῃ καὶ αὐτοὺς, διαπεράσας δὲ τὰ
 ὄρη τὰ ὑψηλὰ ἐπροχώρει διὰ τινος δυσβάτου δρόμου, καὶ οὕτως
 ἐστρατοπέδευσε περὶ τὸν ποταμὸν, καὶ αὐτοῦ ἐρχονται ὁ Να-
 ξαρζάνης ὁ χιλιάρχος τοῦ Δαρείου, καὶ ὁ Φρασαφέρνης ὁ σατρά-
 πης τῶν Ἰρκανῶν καὶ Παρθυαίων, καὶ οἱ λαμπρότεροι τῶν
 Περσῶν, ὅσοι ἦσαν μετὰ τὸν Δαρεῖον καὶ παρεδόθησαν εἰς αὐτόν.
 Διατρίψας δὲ αὐτοῦ 4 ἡμέρας, συνήθροισεν ὅλους τοὺς μείναν-
 τας ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπου οἱ Ἀγριᾶνες ἐδοκίμασαν κακὰ ἀπὸ τοὺς
 βαρβάρους ἀνωθεν ἐκ τῶν ὀρέων, μετὰ ταῦτα ἐρχεται ὁ Ἀρτάβαζος
 καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ὁ Κωφὴν καὶ ὁ Ἀρσάκης καὶ ἄλλοι πρέσβεις ἀπὸ
 τοὺς ξένους τοῦ Δαρείου καὶ ὁ Λύτοφραδάτης, τοὺς ὁποίους
 ἀπαντας αὐτοὺς ἐδιώρισεν εἰς θέσεις· πρὸς τοὺς πρέσβεις δὲ τῶν
 μισθοφόρων Ἑλλήνων εἶπεν, νὰ ἔλθουν ὅλοι νὰ προσκυνήσωσιν
 αὐτόν, καὶ ὅ,τι θέλει αὐτὸς τοὺς κάμνει, εἰδεμὴ, ἅς εὔρουν τόπον
 νὰ διασωθῶσιν, ὅπου δυνηθῶσιν, ἐκείνοι δὲ ἀπεκρίθησαν, ὅτι πα-
 ραδίδονται αὐτοὶ καὶ οἱ ἄλλοι εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ νὰ
 στείλῃ ἄνθρωπον νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ ἀσφαλῶς πρὸς αὐτόν, καὶ
 αὐτοὶ ἦσαν ἕως 1500, καὶ οὕτως ἐλθόντες ἐπροσκύνησαν αὐτόν.
 Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασιπιστάς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς
 Ἀγριᾶνας καὶ ἄλλα τάγματα, ἐπροχώρει πρὸς τοὺς Μάρδους εἰς
 τὰ ὄρη, καὶ προχωρήσας πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἐθανάτωσεν, καὶ
 ἄλλους ἠχμαλώτισεν, καθότι πρὶν τοῦ Ἀλεξάνδρου οὐδεὶς ἐμ-

ἔνικηθῆσαν εἰς τὸν Μαραθῶνα, εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ εἰς τὰς Θερ-
 μοπύλας, καὶ τέλος ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ἐξεδικήθη τὴν καται-
 σχύνην αὐτῶν· τοιαῦτα παθαίνουσιν οἱ ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς
 ἀνθρωπότητος.

ἔθηκεν εἰς τὴν γῆν αὐτῶν ἐχθρικῶς, διὰ τὴν δεινὴν θέσιν τοῦ τόπου, ἄλλοι κατέφυγον εἰς τὰ ὑψηλὰ αὐτῶν ὄρη, διὰ νὰ μὴν τοὺς εὕρῃ ὁ Ἀλέξανδρος, πλὴν καὶ ἐκεῖ τοὺς ἤρην· ὅθεν βιασθέντες ἔστειλαν πρέσβεις καὶ παρέδωκαν τὸν τόπον αὐτῶν, καὶ οὕτως ὁ Ἀλέξανδρος ἐσυγχώρησεν αὐτοὺς, καὶ ἐδιώρισε σατράπην αὐτῶν τὸν Αὐτοφραδάτην τῶν Ταπούρων· ἐπιστρέψας δὲ εἰς τὸ στρατόπεδόν του εὗρε τοὺς μισθοφόρους Ἕλληνας ἐρχομένους καὶ τοὺς πρέσβεις τῶν Λακεδαιμονίων, οἵτινες ἦσαν ἀπεσταλμένοι πρὸς τὸν Δαρεῖον, καὶ ἐκ τῶν Ἀθηναίων τὸν Δροπιδην. Τούτους συλλαβὼν τοὺς εἶχεν εἰς τὴν φυλακὴν, τοὺς πρέσβεις δὲ τῶν Σινωπαίων τοὺς ἐσυγχώρησεν, ἐσυγχώρησε δὲ καὶ τοὺς ἐξ ἀρχῆς μὲ τὸν Δαρεῖον συμμαχήσαντας Ἕλληνας, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐδιώρισε νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν ὡς μισθοφόροι.

Αφοῦ δὲ ἔκαμε ταῦτα, ἐκινήθη πρὸς τὰ Ζευδράκαρτα, τὴν μεγίστην πόλιν τῆς Ἰρκανίας, ὅπου ἦτον ὁ βασιλικὸς οἶκος τῶν Ἰρκανῶν βασιλέων, αὕτη ἐλέγετο καὶ Ζαδράκαρτα τανῦν Ἀβασκοῦν, καὶ αὐτοῦ διατρίψας ἡμέρας δεκαπέντε, καὶ θυσιάσας κατὰ τὸν νόμον, ἐκινήθη πρὸς τοὺς Πάρθους, καὶ ἐκείθεν πρὸς τὰ σύνορα τῆς Ἀρείας, εἰς τὴν Σουσίαν τὴν Ἀρείων πόλιν, ὅπου ἦλθε πρὸς αὐτὸν καὶ ὁ Σατιβαρζάνης, ὁ σατράπης τῶν Ἀρείων, εἰς τὸν ὁποῖον ἔδωκε τὴν Σατραπείαν. Ἐνῷ δὲ ἔκαμνε ταῦτα ἦλθον αὐτοῦ τινὲς Πέρσαι λέγοντες, ὅτι ὁ Βῆσσης φορεῖ ἤδη τὴν τιάραν τῆς κεφαλῆς ὀρθήν, ὡς οἱ βασιλεῖς τῆς Περσίας καὶ τὴν βασιλικὴν στολὴν τῶν Περσῶν, καὶ ὠνομάσθη Ἀρταξέρξης ἀντὶ Βῆσσης, καὶ βασιλεὺς τῆς Ἀσίας, καὶ ἔχει Πέρσας μεθ' ἑαυτοῦ πολλοὺς, καὶ ἐλπίζει νὰ τοῦ ἔλθωσι καὶ ἄλλοι πολλοὶ Σκύθαι σύμμαχοι, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἔχων ἐτοίμην ὅλην του τὴν δύναμιν, ἐπροχώρει πρὸς τὴν Βάκτραν, ἥτις τανῦν Βάλλη λέγεται, ὅπου ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἄλλοι στρατιῶται, προχωρῶν δὲ ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τὴν Βάκτραν, μανθάνει ὅτι ὁ Σατιβαρζάνης ὁ σατράπης φονεύσας τοὺς ἐκεῖ Ἕλληνας καθοπλίζει τοὺς Ἀρείους, ἢ Ἀρεία (τανῦν Ἑράτ λέγεται τοῦ ἀνατολικοῦ Κορασανίου), αὕτη ἔχει κατοίκους 100,000, ὁ Σατιβαρζάνης συνήθροζε τοὺς Ἀρείους εἰς τὰ Ἀρτόακνα πόλιν τῆς Παρθίας, ὅπου ἦτον ὁ θρόνος

τῶν Ἀρείων βασιλείων, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ὀρμήσῃ ἐκείθεν, ἐὰν μάθῃ, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἔρχεται μὲ δύναμιν πρὸς τὸν Βῆσπον διὰ νὰ ἐνωθῇ μὲ αὐτὸν κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἄρῃσε τὸν πρῶτον δρόμον, καὶ ἐπέστρεψεν ἐναντίον τοῦ Σατιβαρζάνου καὶ Ἀρείων, καὶ διαπεράσας εἰς δύο ἡμέρας 600 στάδια, ἔφθασεν εἰς τὰ Ἀρτόκανα. Ὁ Σατιβαρζάνης ὁμοῦς μαθὼν εὐθὺς ἀνεχώρησεν ἐκείθεν μὲ ὀλίγους φίλους του διὰ τὴν Ἀρείαν (Ἑράτ), καθότι οἱ περισσότεροι στρατιῶται του ἔφυγον ἀπὸ αὐτὸν, ὁ Ἀλέξανδρος δὲ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Σατιβαρζάνου τὰς χώρας κατέκαυσεν, ἔπειτα ἀναλαβὼν τὸ στράτευμά του ἐπροχώρει πρὸς τὰς Ζαράγγας, καὶ ἔφθασεν, ὅπου ἦτον ἡ πόλις αὐτῶν πρὸς μεσημβρίαν τῆς Ἀρείας. Ὁ δὲ Βαρσέντης ὁ συνομῶτης τοῦ Δαρείου, μαθὼν ὅτι πλησιάζει ὁ Ἀλέξανδρος, ἔφυγε δρομαίως πρὸς τοὺς Ἰνδοὺς, οἱ Ἰνδοὶ ὁμοῦς συλλαβόντες αὐτὸν τὸν ἔστειλαν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ αὐτὸς ἔλαβε τὸν μισθὸν τῆς ἀποστασίας πρὸς τὸν Δαρεῖον, φρονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ἐπιστολὴ τοῦ Φιλώτα, υἱοῦ τοῦ στρατηγοῦ

Παρμενίωνος, κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Φιλώτας οὗτος ἦτον σωματοφύλαξ τοῦ Ἀλεξάνδρου, αὐτὸς ἤξευρε μίαν ἀποστασίαν κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ δὲν τὴν ἐμαρτύρησεν, ὁ νέος Φιλώτας μεθύων ἐκαυχᾶτο εἰς τὴν ἐρωμένην του Ἀντιγόην συνεχῶς, ὅτι θέλει νὰ θανατώσῃ τὸν Ἀλέξανδρον, ἡ δὲ Δαλιδὰ ἐκείνη τὴν ἐφάνέρωσεν εἰς τὸν Πτολεμαῖον, καὶ αὐτὸς εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ ἀφοῦ ἐβεβαιώθη κελῶς, τὸν ἔκρινεν, καὶ οὕτω κατακριθεὶς ἔμπροσθεν τοῦ πολεμικοῦ συνεδρίου τῶν Μακεδόνων, ἐθανατώθη ὁμοῦ μὲ τοὺς συνομῶτας του. Ὁ Ἀλέξανδρος φοβηθεὶς μήπως ὁ Παρμενίων θυμωθῇ καὶ κινηθῇ κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, διότι εἶχε μεγάλην δύναμιν καὶ ὑπόληψιν εἰς τοὺς Μακεδόνας, διὰ τοῦτο ἔστειλε καὶ ἐφόνευσε καὶ αὐτὸν τὸν Παρμενίωνα ἀρχαῖον φίλον τοῦ πατρὸς του (α). Μετὰ

(α) Ἐξ αἰτίας τοῦ κακοῦ υἱοῦ ἐθανατώθη ἀδίκως καὶ ὁ γέρον Παρμενίων, τοσούτων χρόνων στρατηγὸς ἀξίος· ταυῦτα παθαίνουσιν οἱ μὴ παιδεύοντες ἐξ ἀρχῆς τὰ τέκνα των· μ' ὅλον τοῦτο αἱ διαβολαί, ὅταν εὐκόλως πιστεύονται ἀπὸ τοὺς μεγάλους, τὸ πᾶν ἀφαιρίζουσιν, ὥς καὶ τοὺς ἀθώους ἀνθρώπους.

ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸ ἱππικὸν τῶν ἐταίρων κατέστησε τὸν Ἡφαιστίωνα, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀμύντου καὶ τὸν Κλεῖτον, τὸν υἱὸν τοῦ Δρωπίδου, διαιρέσας τὸ τάγμα τῶν ἐταίρων εἰς δύο, φοβηθεὶς πλέον ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν ἑνὸς ἀρχηγοῦ. Ἐκείθεν σηκωθείς ἦλθεν εἰς τοὺς Ἀριάσπας (Γόδιαν) πρὸς νότον κειμένην, αὐτοῦ συνέλαβεν ἓνα Δημήτριον σωματοφύλακα ὑποπτον τῆς συνωμοσίας τοῦ Φιλώτα καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐσύστησε σωματοφύλακα τὸν Πτολεμαῖον τὸν υἱὸν τοῦ Λάχου· οὗτος ἦτον νόθος υἱὸς τοῦ Φιλίππου, πλὴν φίλος τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἦτον μόνον ὑπασπιστὴς τὸ πρῶτον.

Ἀφοῦ δὲ κατώρθωσε ταῦτα, ἐπροχώρει πρὸς τὴν Βάκτραν ἐναντίον τοῦ Βήσσου (αὕτη ἡ πόλις Βάκτρα τανῦν λέγεται Βάλλκη, μὲ 10,000 κατοίκους καὶ κεῖται πρὸς τὸν Ὠξὸν ποταμόν)· καὶ ὁδὸν δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὑπέταξε πολλὰ ἔθνη, τοὺς Δράγγας, τοὺς Γαδρωσούς, καὶ τοὺς Ἀραχωτάς, ἐνταυτῷ κατεδάμασε καὶ τοὺς Ἰνδοὺς τοὺς γείτονας τῶν Ἀραχωτῶν (Κανδαχάρ), αὐτοῦ μαθὼν ὅτι οἱ Ἀρεῖοι ἀπεστάτησαν πάλιν, ἐπειδὴ καὶ ἐμβῆκεν εἰς αὐτοὺς ὁ Σατιβαρζάνης μὲ δύο χιλιάδας ἱππέας, τοὺς ὁποίους ἔλαβεν παρὰ τοῦ Βήσσου, αὐτοῦ ἔστειλεν ἀμέσως ὁ Ἀλέξανδρος τὸν Ἀρτάβαζον, ἄνδρα Πέρσην, καὶ τὸν Ἐριγυῖνον, καὶ τὸν Κοίρανον, ἀπὸ τοὺς ἐταίρους, πρὸς τούτοις καὶ τὸν Φραταφέρην, νὰ ὁρμήσωσιν ἐναντίον τῶν Ἀρείων, καὶ γίνεται μάχη φοβερὰ μὲ τὸν Σατιβαρζάνην, καὶ δὲν ἔφυγον οἱ Πέρσαι, ἕως οὗ ὁ Σατιβαρζάνης ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἐριγυῖνου ἀπεθαιμένος, πληρωθεὶς εἰς τὸ πρόσωπον ὑπ' αὐτοῦ· ἀφοῦ οὗτος ἔπεσεν, ἔφυγον οἱ βάρβαροι κατακράτος τότε, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπροχώρει πρὸς τὸ ὄρος τὸ Καυκάσιον, ἢ Καύκασον, τὸ ὅποιον ἀρχεται ἀπὸ τὴν μαύρην θάλασσαν καὶ προχωρεῖ ἕως εἰς τὴν Κιρκασίαν, Περσίαν καὶ Βουχαρίαν, τοῦτο εἶναι ὑψηλὸν 16,800 πόδας, ἀπὸ αὐτὸν ἐξέρχεται ὁ Ταῦρος τῆς μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ὁ Ἀντίταυρος καὶ τὸ Ἀραράκ τῆς Ἀρμενίας. Τὸ ὄρος Καύκασος εἶναι γέμον ἀπὸ χώρας καὶ πόλεις, καὶ ἀπὸ πλῆθος ποιμνίων, ὥς τὸ πολὺ εἶναι γυμνὸν καὶ χιονοσκεπαστον, κατὰ τὸν Ἀριστόβουλον. Ὁ Βήσσος αὐτοῦ ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ἕως ἑπτὰ χιλιάδας βαρβάρους διέφθιξε τὴν

γῆν κατὰ τὸ Καύκασον διὰ νὰ μὴν εὕρῃ ὁ Ἀλέξανδρος τροφήν. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἐπροχώρει ἐπίσης μὲ ὅλην τὴν δυσκολίαν τῆς χιόνος καὶ τῶν ἀναγκαίων. Ὁ δὲ Βῆσσος μαθὼν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος πλησιάζει, διέβη τὸν Ὠξὸν ποταμὸν, καὶ ἀναχωρεῖ πρὸς τὰ Ναύτακα, εἰς τὴν χώραν τῶν Σογδιανῶν, πρὸς τὴν πόλιν Σαμαρκάνδαν, καθ' ὁδὸν ὅμως πολλοὶ στρατιῶται τοῦ ἔφυγον καὶ ὑπῆγαν εἰς τὴν πατρίδα των· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐλθὼν εἰς τὰ Ἀράψακα καὶ ἀναπαύσας ὀλίγον τὸ στρατόπεδον ἐκεῖ εἰς τὰ ὄρη, ἐκινήθη αὐθις πρὸς τὴν Ἰορρὸν καὶ τὴν Βάκτραν (Βάλκην) αἱ ὁποῖαι εἶναι μεγαλότεραι πόλεις τῶν Βακτριῶν (τανῦν Χούλμη) μὲ 8,000 κατοίκους, καὶ ἐκυρίευσεν αὐτὴν μὲ τὴν πρώτην ὁρμήν, καὶ εἰς τὴν ἀκρόπολιν τὴν Ἰορρὸν κατέστησεν φυλακὰς, εἰς τὰς ὁποίας ἐδιώρισε τὸν Ἀρχέλαον, ἓνα τῶν ἐταίρων, εἰς δὲ τὰ Βάκτρα ἐδιώρισε τὸν Ἀρτάβαζον τὸν Πέρσην. Αὐτὸς δὲ ἐπροχώρει πρὸς τὸν Ὠξὸν ποταμὸν (Ἄμου-δαρίας τανῦν), ὅστις τρέχει ἀπὸ τὰ Καυκάσια ὄρη, καὶ χύνεται εἰς τὴν λίμνην Ἀράλ· δοκιμάζων ὁ Ἀλέξανδρος τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ, εὗρίσκει δυσκολίαν μεγαλειωτάτην, καθότι εἶναι τὸ μὲν πλάτος ἐξ στάδια (ἀπὸ 120 ὀργειᾶς τὸ στάδιον), τὸ δὲ βάθος πολὺ καὶ ἀμμῶδες, καὶ τὸ ῥεῦμα ὀξὺ, ὥστε ἐφαίνετο ἡ διάβασις δύσκολος. Λυγρὸν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξε τοὺς στρατιώτας του καὶ ἔφερον ὅλας τὰς διαθήρας, δέρματα τῶν ζώων (α), τὰς ὁποίας ἐφούσκωναν ὡς ἀσκία τὴν νύκτα, καὶ ἐκοιμῶντο ἐπάνω αὐτῶν, ταύτας ἐπρόσταξε καὶ τὰς ἐγέμισαν ἀπὸ ἄχυρον καὶ χόρτον, καὶ ἀφοῦ τὰς ἐῤῥάψαν καλὰ νὰ μὴν πέρνωσιν νερὸν, ἐκάθισεν ἕκαστος ἐπάνω,

(α) Οἱ ἀσκοὶ αὗτοὶ ἦσαν ἀπὸ εἰργασμένα δέρματα τῶν ἀγελάδων βοῶν, λεπτοὶ καὶ ἐλαφροί· αὐτοὺς ἔφερον μαζῇ των αἱ στρατιῶται, καὶ φουσκώνοντές τους ἐκοιμῶντο ἐπάνω τὴν νύκτα, καὶ εἰς τοὺς ποταμοὺς τοὺς ἐμπαχεύοντες φουσκωμένους ὡς πλοίαρια· οἰκονομικώτερα εἶναι τὰ δέρματα ταῦτα εἰς τοὺς στρατιώτας τῶν Ἑλλήνων, παρὰ αἱ εὐρωπαϊκαὶ πολυσύνθετοι κλίναι, καὶ στρώματα καὶ τρίποδα καὶ τὰ λοιπὰ, δυσκίνητα καὶ πολυέξοδα, μάλιστα εἰς αὐτὰ οὔτε δύνανται νὰ ἐμφωλευσῶσι κακοποῖα ζῴφια· ὅθεν ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε περισσοτέρας γνώσεις ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους, τοὺς Μαθητικούς καὶ Τρυφηλοὺς.

καὶ μεταχειριζόμενοι αὐτὰ ὡς πλοιάριον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, χωρὶς νὰ βυθισθῶσι διεπέρασαν τὸν ποταμὸν ὅλοι εἰς πέντε ἡμέρας. Διαβὰς τὸν ποταμὸν ὁ Ἀλέξανδρος ἔτρεχε ταχέως πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου ἤκούετο, ὅτι ἦτον ὁ Βῆσσαν μετὰ δυνάμεως, καὶ ἐν τούτῳ ἔρχονται ἄνθρωποι παρὰ τοῦ Σπιταμένους καὶ Δαταφέρνου λέγοντες, ὅτι ὁ Σπιταμένης καὶ ὁ Δαταφέρνης δύνανται νὰ συλλάβωσι τὸν Βῆσσαν καὶ νὰ τὴν παραδώσωσιν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ἐὰν στείλῃ ὀλίγον στράτευμα πρὸς αὐτοὺς μὲ δόλον ὅμως. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος, αὐτὸς μὲν ἐπρωχῶρει βραδέως, τὸν δὲ Πτολεμαῖον τοῦ Λάγου ἔστειλεν ἐμπρὸς μὲ τρία τάγματα ἱππικὰ τῶν ἐταίρων καὶ μὲ ὅλους τοὺς Ἀγριαῖνας καὶ λοιποὺς, νὰ τρέξωσι σπουδαίως πρὸς τὸν Σπιταμένην καὶ τοὺς λοιποὺς, καὶ μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ἔφθασεν ὁ Πτολεμαῖος εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν βαρβάρων.

Αὐτοῦ μανθάνει ὁ Πτολεμαῖος, ὅτι ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Σπιταμένους καὶ τοῦ Δαταφέρνου περὶ τοῦ Βῆσσαν δὲν ἦτον βεβαία, ὅθεν ἀφήσας αὐτοῦ τοὺς πεζοὺς νὰ ἀκολουθήσωσιν ἐν τάξει, ἐπρωχῶρησεν αὐτὸς μὲ τὸ ἱππικόν του ταχύτερον καὶ περιεκύκλωσε τὸν Βῆσσαν εἰς μίαν κώμην μὲ ὀλίγους στρατιώτας· ἐπειδὴ ὁ Σπιταμένης καὶ ὁ Δαταφέρνης ἠντράπησαν νὰ παραδώσωσι τὸν Βῆσσαν· ὁ δὲ Πτολεμαῖος περικυκλώσας τὴν κώμην πανταχόθεν μὲ τὸ ἱππικόν του, ἐπειδὴ καὶ εἶχε τεῖχος ὑψηλόν, ἦλθεν εἰς συμφωνίαν μὲ τοὺς κατοικοὺς βαρβάρους νὰ παραδώσωσιν εἰς αὐτὸν τὸν Βῆσσαν καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν, χωρὶς νὰ βλάβῃ τὴν πόλιν, καὶ ἐκεῖνοι ἐδέχθησαν τὸν Πτολεμαῖον εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ λαβὼν τὸν Βῆσσαν ἀνεχώρει ὀπίσω, καὶ σείλας ἐμπρὸς ἀνθρώπους, ἠρώτησε τὸν Ἀλέξανδρον μὲ ποῖον τρόπον νὰ παύρῃσάσῃ ἐμπροσθέν του τὸν Βῆσσαν. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξε νὰ τὸν στήσῃ γυμνὸν καὶ δεδεμένον μὲ κλισίον (κλειδιονίαν) εἰς τὸν λαιμὸν του, εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ δρόμου, καθ' ὃ μέρος ἤθελεν ἀπεράσῃ τὸ στράτευμα, καὶ ὁ Πτολεμαῖος ἔκαμε ταῦτα· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἰδὼν τὸν Βῆσσαν, ἐστάθη καὶ τὸν ἠρώτησε, διὰ ποῖαν αἰτίαν συνέλαβε τὸν Δαρεῖον τὸν βασιλέα αὐτοῦ, ἐνταυτῷ καὶ συγγενῇ του καὶ εὐεργέτῃ του, καὶ τὸν ἔφερε δεδεμένον

εἰς τὴν ἄμαξαν, καὶ ἐπειτα τὸν ἐρόνευσεν· ὁ δὲ Βῆσσος ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν, αὐτὸ ἐφάνη εὐλογον εἰς ὅλους τοὺς Πέρσας, διὰ τὴν εὐρωμεν σωτηρίαν παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξεν εὐθὺς τὴν ῥαβδίσσαι δυνατὰ, καὶ οὕτω πέμπεται εἰς τὰ Βάκτρα διὰ τὴν εὐρὴν τὸν τάφον του, ὡς ἀχάριστος πρὸς τὸν εὐεργέτην του (α).

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος λαβὼν τὸ ἱππικὸν τῶν ἑταίρων, ἐπροχώρει πρὸς ἄρκτον κατὰ τὰ Μαράκανδα, τὰ ὅποια ἦτον ἡ πρωτεύουσα πόλις τῆς Σογδιανῆς ἐπαρχίας (Μεγάλῃς Βουχαρίας, ἢ Οὐσθεκιστάν), τὰ Μαράκανδα τῶν Σαμαρκάνδα λέγεται μὲ κατοίκους 50,000· αὕτη εἶναι πατρίς τοῦ φοβεροῦ βασιλέως Ταμερλάνου, ὁ τάφος τοῦ ὁποίου εἶναι ὅλος ἀπὸ ἱασπιν λίθου κτισμένος,

Ἀπὸ τὰ Μαράκανδα ἀναχωρῶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπροχώρει πρὸς Τάναϊν, ὅστις καὶ Ὁξάρτης καὶ Ἰαζάρης καὶ Σερδαρίας ποταμοὺς λέγεται, αὐτοῦ πλησίον σκληροπιδόντες τινὲς Μακεδόνες πρὸς εὐρεσιν ἀνεγκαίων τῆς τροφῆς, κατεκόπησαν ὑπὸ τῶν βαρβάρων. Οἱ βαρβάροι οὗτοι συμποσούμενοι ἕως τριάκοντα χιλιάδες, κατέφυγον μετὰ ταῦτα εἰς τὰ ὄρη. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀναλαβὼν τοὺς Μακεδόνες ἐφώρμησε κατ' αὐτῶν καὶ ἐκτύπων, ἀλλὰ κτυπώμενος καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐτοξεύθη μὲ βέλος εἰς τὸ μηρίον τοῦ ποδὸς καὶ θραύεται μέρος τι τοῦ ὅστου περὶν ὀνομαζομένου. Μ' ὅλον τοῦτο ἐκυρίευσεν τὸ μέρος ἐκεῖνο, τότε δὲ ὁρμήσαντες οἱ Μακεδόνες κατέκοψαν τοὺς περισσοτέρους, οἱ δὲ λοιποὶ καταδιωκόμενοι ἐρρίπτοντο εἰς τὸν κρημνὸν καὶ ἀπέθνησκον, ὥστε ἐκ τῶν τριάκοντα χιλιάδων μόλις ἐσώθησαν

(α) Τοιοῦτον ἀνταπόδομα λαμβάνουσιν ἀπὸ τὴν θείαν δίκην οἱ ἀχάριστοι καὶ ἀγνώμονες μερικοὶ φίλοι καὶ συγγενεῖς, οἵτινες κορεσθέντες ἐκ τῶν ἀγαθῶν τῶν εὐεργετῶν αὐτῶν, λακτίζουσι καὶ ἐπιβουλεύονται αὐτοὺς ὡς ἀχάριστοι. Ὁ Βῆσσος ἠδύνατο τὴν προσκυνῆσαι τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὴν εὐρὴν σωτηρίαν, χωρὶς τὴν βλάβην τὸν βασιλεῖα του, τὸν συγγενὴ καὶ φίλον του, τὸν Δαρεῖον, τὸν ὁποῖον ὡς καὶ αὐτὸς ὁ ἐχθρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸν ἐλυπνήθη καὶ τὸν ἐπεριποιήθη νεκρὸν. Ὅταν δὲ παιδεύωνται οἱ κακοὶ καὶ δὲν θραβεῖσθωνται οἱ καλοὶ, ὅλοι κακοὶ ἀποκαθίστανται εἰς τὴν κοινωνίαν.

οκτώ. Ἡ ἐλευθερία τῶν λαῶν εἶναι ἐμφυτευμένη θεοθεν εἰς τὸν ἄνθρωπον, πλὴν ὅταν εὐρίσκηται ἐχθρὸς δυνατὸς καὶ μὲ σοφίαν, τότε οὐδὲν ὠφελεῖ εἰς τὸν ἀδύνατον.

Ἐν ᾧ δ' ὁ Ἀλέξανδρος ἐπροχώρει εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ἔρχονται πρέσβεις πρὸς αὐτὸν σταλμένοι ἀπὸ τοῦ Σκύθας, τοὺς καλουμένους Ἀβίους (α), οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐλεύθεροι, τούτους περιποιηθεὶς ὁ Ἀλέξανδρος, ἔστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλους, ἐν μὲν διὰ νὰ ἐνώσωσι φιλίαν, ἄλλα δὲ διὰ νὰ κατασκευάσῃ τὸν τύπον, τὸν λαόν, τὰ ἥθη αὐτοῦ κ. λ. π., αὐτὸς δὲ ἐφρόντισε καὶ ἔκτισε τὴν πόλιν Ἀλεξανδρείαν, πλησίον τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ Ἰαξάρτου, διὰ νὰ ᾗναι αὐτὴ ἡ πόλις ἐτοιμὴ ἐναντίον τῶν καταδρομῶν τῶν Σκυθῶν καὶ ἄλλων βαρβάρων ἐθνῶν· ὡς πόσον, ἐν ᾧ πολλοὶ κάτοικοι καὶ ξένοι καὶ Μακεδόνες συνήχθησαν ἐκεῖ, καὶ ἡσύχαζον, οἱ πέραν τοῦ ποταμοῦ ὅμως καὶ οἱ κύκλωθεν αὐτοῦ κατοικοῦντες, συλλαβόντες τοὺς Μακεδόνας τοὺς ἐφρόνευσαν, καὶ ἐδυνάμωσαν καὶ τὸν τόπον αὐτῶν εἰς ἀσφάλειαν των. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ἀλέξανδρος παρήγγειλεν εἰς τοὺς πεζοὺς νὰ κατασκευάσωσι κλίμακας κατὰ τάχος, καὶ λαβόντες αὐτάς κατὰ λόχους εἶπε νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι, καὶ οὕτως ἐπροχώρει πρὸς μίαν πόλιν δυνατὴν Γάζαν καλουμένην, πλησίον τοῦ Ἰαξάρτου ποταμοῦ κτισμένην· αὐτοῦ ἠκούετο, ὅτι οἱ βάρβαροι συνηθροίσθησαν εἰς ἑπτὰ πόλεις. Τότε τὸν μὲν Κρατερὸν ἔστειλεν εἰς τὴν Κυρούπολιν τὴν τότε μεγάλην πόλιν, ὅπου ἦσαν οἱ περισσότεροι βάρβαροι, καὶ εὐθὺς κατὰ τὴν προσταγὴν ἐστρατοπέδευσε πλησίον τῆς πόλεως, καὶ ἐκεῖ ἤρχησε νὰ κάμῃ τάφρον κύκλωθεν αὐτῆς, καὶ νὰ στήσῃ τὰς μηχανάς, ὥστε οἱ βάρβαροι νὰ μὴ δύνανται νὰ ἔλθουν εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ

(α) Οἱ Σκύθαι ἦσαν ἀπόγονοι τοῦ Γεῶλ, τοῦ Σὴμ καὶ τοῦ Νῶε, αὐτοὶ ἦσαν ἑνάρετοι τὸ πρῶτον, καθὼς καὶ ὁ Ὅμηρος τοὺς ἐπαινεῖ, ἔπειτα ἐνωθέντες μὲ τοὺς Ταρτάρους ἐδιηρέθησαν εἰς τρεῖς φυλαρχίας, ἡ μία κατέκρινεν εἰς τὴν Βασαραβίαν, ἡ ἄλλη εἰς τὸν Πόντον, ἐξ ἧς ἐγεννήθησαν αἱ Ἀμαζόνες. Τῆς βασιλείας Ἀντιόπης αὐτῶν ὁ τάφος φαίνεται εἰς τὰς Ἀθήνας, ἡ δὲ ἄλλη ἔμεινεν εἰς τὰ Κανκάσια ὄρη τῆς Περσίας.

ελθὼν εἰς τὴν Γάζαν, ἔδωκε τὸ σημεῖον τοῦτο: καθὼς εὐρίσκοντο νὰ προσβάλλωσιν εἰς τὸ τεῖχος γῆινον ὃν καὶ κατὰ πολλὰ ὑψηλὸν, καὶ νὰ ἐάλλωσι κύκλωθεν τὰς κλίμακας· οἱ δὲ σπενδονισταὶ καὶ τοξόται, καθὼς ὁρμήσωσιν ἅπαντες εἰς τὸ τεῖχος, νὰ κτυπῶσι κάτωθεν καὶ αὐτοὶ ἐπιτηδείως τοὺς ἄνωθεν ἐχθροὺς, ῥίπτοντες βέλη μὲ τὰς μηχανάς. Τοῦτου γενομένου, εἰς ὀλίγον ἐδίωξαν ἀπὸ τὰ τεῖχη τοὺς βαρβάρους, καὶ οἱ Μακεδόνες στήσαντες τὰς κλίμακας ἀνέβησαν εὐθὺς εἰς τὸ τεῖχος· καὶ τοὺς μὲν ἄνδρας, κατὰ προσταγὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅλους τοὺς ἔσφαξαν, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ παῖδια καὶ ἄλλα πράγματα τὰ διήρπασαν. Ἀπ' ἐκεῖ ἐκινήθη εἰς τὴν ἄλλην πόλιν, τὴν ὅποιαν ἀμέσως ἐκυρίευσεν τὴν αὐτὴν ἡμέραν, σφάζας καὶ τοὺς κατοίκους. Τοιοῦτον τρόπον ἐκυρίευσεν τὰς πέντε πόλεις εἰς ὀλίγας ἡμέρας. Μετὰ δὲ δύο ἡμέρας ἐπραχίωρει πρὸς τὴν Κυρούπολιν τὴν μεγάλην, αὐτοῦ ἔφερε τὰς μηχανάς καὶ ἐδοκίμασε νὰ κρημνίσῃ τὸ τεῖχος, καὶ ἐν ᾧ οἱ ἐσφαῖροι εἶχον τὴν προσοχὴν τῶν εἰς τὰς μηχανάς, ὁ Ἀλέξανδρος παρατηρήσας μερικοὺς ὀχετοὺς τοῦ νεροῦ κενούς, ἐμβῆκεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν πόλιν αἰφνιδίως μὲ τοὺς Ἀγριαῖνας καὶ μὲ τοὺς ὑπασπιστάς του, καὶ ἀνοίξας τὰς πύλας ἔφερε μέσα ὅλους τοὺς Μακεδόνες, καὶ αὐτοῦ ἔγεινε μάχη δυνατὴ· αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ ἴδιος Ἀλέξανδρος ἐκτυπέθη εἰς τὴν κεφαλὴν μὲ λίθον, ὁμοίως καὶ ὁ Κρατερὸς καὶ ἄλλοι πολλοί· ὅμως ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν. Εἰς τὴν συμπλοκὴν ταύτην ἀπέθανον ἀπὸ τοὺς βαρβάρους ἕως δέκα ὀκτὼ χιλιάδες, οἱ δὲ λοιποὶ κατέφυγον εἰς τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπολιόρχησεν αὐτὴν καὶ εἰς μίαν ἡμέραν ἀμέσως ἐπαρεδόθησαν δι' ἑλλειψίν τοῦ νεροῦ. Ἐντεῦθεν ἐκυρίευσεν καὶ τὴν ἐσδόμην πόλιν καὶ πάντας τοὺς ἐν αὐτῇ βαρβάρους κατέσφαξεν. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τῶν κατορθωμάτων τούτων τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἦλθον αὐτοῦ πολλοὶ ἐσφαῖροι νὰ βοηθήσωσι τὸν Σπιταμένην, ὅστις ἐπολιόρχει τοὺς Μακεδόνες εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῶν Μαρακανδῶν τῆς μεγάλης Βουχαρίας (α). τοὺς

(α) Ἡ μεγάλη Βουχαρία εἶναι βασιλεῖον μεγάλον ἔχει κατοίκους δύο μιλιούνια τούρκους καὶ εἰδωλολάτραις καὶ στρατιώτας 300,000.

ἐν αὐτῇ Μακεδόνας, ὃ δὲ Ἀλέξανδρος ἀμέσως ἔστειλε κατὰ τοῦ Σπιταμένους, τὸν Ἀνδρόμαχον καὶ Μενέδημον, καὶ Κοίρανον μὲ στρατεύματα ἱππικὸν καὶ πεζικόν, ἕως δύο χιλιάδας καὶ ἱππεῖς τεσσαράκοντα, ἔστειλεν ὁμοῦ μὲ αὐτοὺς καὶ ἕνα διερμηνέα τῶν γλωσσῶν Λύκιον τινὰ Φαρνούχην. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐτείχισε τὴν πόλιν εἰς εἴκοσιν ἡμέρας, καὶ συναθροίσας Ἕλληνας καὶ βαρβάρους καὶ τινας Μακεδόνας τοὺς ἄφησεν ἐλευθέρους νὰ φυλάξωσι τὴν πόλιν· καὶ θυσιάσας κατὰ τὴν συνθήκην του εἰς τοὺς Θεοὺς, ἐσυγκρότησε καὶ ἀγῶνα ἱππικὸν καὶ γυμνικόν. Ἰδὼν δὲ τοὺς Σκύθας, ὅτι δὲν ἔφυγον, ἀλλ' ἔρριπτον βέλη ἀπὸ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, πρὸς καταφρόνησιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐβιάσθη νὰ ἀπεράσῃ τὸν θαθὺν ἐκεῖνον ποταμὸν καὶ νὰ κυνηγήσῃ αὐτούς. Αὐτοῦ ἐθυσίασε πάλιν εἰς τοὺς Θεοὺς, οἱ δὲ μάντις ἐφανέρωναν κίνδυνον. Ἄλλ' ὁ Ἀλέξανδρος εἶπε, κάλλιον νὰ ἔλθω εἰς κίνδυνον δεινόν, παρὰ νὰ περιπαίζωμαι μακρόθεν ἀπὸ τοὺς Σκύθας, καθὼς ὁ Δαρεῖος ποτὲ ὁ πατὴρ τοῦ Ξέρξου· ἀραῦ ἐγὼ, ἔλεγε, κατετρόπωσα ὅλην σχεδὸν τὴν Ἀσίαν, καὶ τώρα νὰ μείνω εἰς αἰσχύνην; Ὁ δὲ Ἀρίστανδρος ὁ μάντης εἶπεν, ὅτι δὲν θέλει ἐξηγήσῃ ἀλλέως τὸ πρᾶγμα, εἰμὴ καθὼς οἱ Θεοὶ φανερόνουςιν. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ ἐτοιμάσθησαν αἱ διφθέραι (οἱ ἄσχοι) διὰ τὸν πόρον καὶ ἡ στρατιὰ ἵστατο ὠπλισμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, καὶ αἱ μηχαναὶ ἔρριπτον ἀκόντια πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐναντίον εἰς τοὺς Σκύθας, καὶ ἐπληγώθησαν τινὲς αὐτῶν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, ὥστε καὶ εἰς τῶν Σκυθῶν ἐπληγώθη διὰ μέσου τῆς ἀσπίδος καὶ τοῦ θώρακος, καὶ ἔπεσε κάτω ἀπὸ τὸν ἵππον, οἱ ἄλλοι δὲ ἀμέσως ἐξεπλάγησαν διὰ τὴν μακρὰν ἀπόστασιν τῶν βελῶν, καὶ διὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τοῦ γενναίου Σκύθου, καὶ ἀμέσως ἀνεχώρησαν ὀλίγον ἀπὸ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος ἰδὼν αὐτοὺς τεταραγμένους ἔδωκε τὸ σημεῖον νὰ σαλπίσωσιν αἱ σάλπιγγες, καὶ αὐτὸς πρῶτος ἀπέρασε τὸν Κουβὰν ἐκεῖνον ποταμὸν, καὶ κατόπιν ἀπέρασαν ἅπαντες, καὶ ἀπεράσας ἀμέσως ἐπρόσταξε νὰ τοξεύσωσι τοὺς Σκύθας διὰ νὰ μὴν πλησιάζωσιν εἰς τὴν γάλαγγα τῶν πεζῶν, ὅταν ἐκβαίνωσιν ἀπὸ τὸν ποταμόν· καὶ ἀφοῦ διέβησαν ἅπαντες τὸν ποταμόν, ἐκίνησε τὸ τάγμα τὸ ἱπ-

πικόν τῶν ξένων ἐναντίον τῶν Σκυθῶν, καὶ τέσσαρα ἄλλα τάγματα τῶν δορυφόρων, τοὺς ὁποίους οἱ Σκύθαι δεξάμενοι, ἐπερικύκλωσαν καὶ ἐκτυποῦσαν πολλοὶ ὄντες· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐνώσας εὐθὺς τὸ ἵππικόν καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριαῖνας, καὶ τοὺς ἄλλους, ἐφώρμησεν εὐθὺς ἐναντίον τῶν Σκυθῶν, οἱ ὅποιοι μὴ δυνάμενοι νὰ νικήσωσι τὰς δυνάμεις αὐτῶν ἐτράπησαν εἰς φυγὴν φανερώς, καὶ ἐφονεύθησαν ἕως χίλιοι καὶ εἰς ἑγεμῶν αὐτῶν Σατράκης ὀνομαζόμενος· ἔπεσον δὲ καὶ αἰχμάλωτοι εἰς τὰς χεῖρας τῶν Μακεδόνων περίπου τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα· ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ διωγμὸς ἐγένετο σφοδρὸς, καὶ ἡ καύσις τοῦ Ἡλίου μεγάλη, καὶ τὸ στράτευμα ἐκυριεύθη ἀπὸ δίψαν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος τρέχων ἐδίψασεν, καὶ ἀποῦ ἔπιε νερόν ἀχρεῖον καὶ βαλτώδες, εὐθὺς ἐκυριεύθη ἀπὸ δεινὴν διαρροίαν, καὶ ἐκ τούτου ἔπαυσε νὰ καταδιώκῃ τοὺς ἐχθροὺς, καὶ οὕτως ἀλήθευσεν ἡ μαντεία τοῦ Ἀριστάνδρου.

Μετ' ὀλίγον καιρὸν δὲ ἔρχονται πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν Σκυθῶν, διὰ νὰ ἀπολογηθῶσιν, ὅτι ὅσα ἠκολούθησαν, δὲν ἔγειναν ἐκ συμφώνου ἀπὸ ὅλους τοὺς Σκύθας, ἀλλ' ἀπὸ τινος ληστὰς, καὶ αὐτὸς θέλει νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὰς προσταγὰς τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπεκρίθη πολιτικώτερον πρὸς αὐτόν. Οἱ πολιορκούμενοι δὲ Μακεδόνες εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῶν Μαρακάνδων (Σμαρκῶν τανῦν) ἰδόντες, ὅτι ὁ Σπιταμένης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἕκαμον προσβολὰς εἰς τὸ τεῖχος, ἐκδραμόντες ἐσώθεν ἐκ τῆς πόλεως, ἐφόνευσαν τινὰς τῶν ἐχθρῶν, διώξαντες αὐτοὺς ἅπαντας, χωρὶς αὐτοὶ νὰ βλαφθῶσι τελείως. Ὁ δὲ Σπιταμένης ἀκούων, ὅτι ἔρχονται καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τὰ Μαράκανδα, ἀφίνει τὴν πολιορκίαν τῆς ἀκροπόλεως καὶ ἀναχωρεῖ πρὸς τὴν πρωτεύουσάν τῶν Σογδιανῶν, λαβὼν δὲ ἔτι ἐκ τῶν Σκυθῶν ἐξακοσίους ἵππεας ἐνεψυχῶν περὶ σσότερον, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ εἰς μάχην μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ παρταξάμενος εἰς τόπον ὁμαλόν, περιέτρεχε μὲ τὸ ἵππικόν καὶ ἔρριπτε βέλη εἰς τὴν φάλαγγα τῶν πεζῶν καὶ ἐφρευγεν. Μ' ὅλον ταῦτα οἱ ἵπποι τῶν Μακεδόνων ἦσαν ἀδύνατοι ἀπὸ τὴν ταλαιπωρίαν, καὶ ἀνεχώρησαν εἰς τόπον ἀρμοδιώτερον

εἰς ἓνα ποταμὸν, διὰ τὴν ἀπεράσωσιν, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ δὲν ἤξευραν καλῶς, ἐκτυπήθησαν ἀπὸ τοὺς βαρβάρους, καὶ οὕτως ἀνεχώρησαν εἰς μίαν νῆσον τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐκεῖ περικυκλωθέντες ἀπὸ τὸν Σπιταμένην καὶ Σκύθας, ἐφονεύθησαν πολλοί, αἰχμαλωτισθέντες δὲ καὶ τινές, ὕστερον ἐφονεύθησαν. Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος ἐλυπήθη πολὺ, διὰ τὴν δυστυχίαν τῶν στρατιωτῶν, καὶ οὕτως ἀπεράσισε νὰ τρέξῃ ταχέως κατὰ τοῦ Σπιταμένου καὶ τῶν ἄλλων βαρβάρων, καὶ οὕτω λαβὼν τοὺς ὑπασπιστάς, καὶ Ἀγριᾶνας, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ ἐλαφροὺς ἐκ τῆς φάλαγγος, ἐπροχώρει πρὸς τὰ Μαράκανδα, ὅπου ἔμαθεν, ὅτι ἐπανήλθεν ὁ Σπιταμένης καὶ ἐπολιορκεῖ πάλιν τοὺς Μακεδόνας. Εἰς τέσσαρας ἡμέρας περιπατήσας ὁ Ἀλέξανδρος, ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν. Ὁ δὲ Σπιταμένης, μαθὼν ὅτι ἔρχεται ὁ Ἀλέξανδρος, ἀφῆκε τὴν πολιορκίαν καὶ ἔφυγεν. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐδίωκεν ὅπισθεν αὐτὸν, καὶ περιερχόμενος εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους, ἐφόνευσεν τοὺς βαρβάρους, καθότι ὅλοι σχεδὸν ἦσαν συνεργοὶ εἰς τὴν δυστυχίαν τῶν Μακεδόνων, καὶ οὕτω διέφθειρεν ὅλην ἐκείνην τὴν γῆν, ὅσῃν ποτίζει ὁ πολυτίμητος ποταμός· ὁ ποταμός οὗτος χωνεύεται μέσα εἰς τὴν ἐκεῖ ἄμμος.

Αφοῦ δὲ κατώρθωσε ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος, ἦλθεν εἰς τὰ Ζαρίασπα (Βάκτρα-βάκκη τανῦν) καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ, ἕως οὗ νὰ ἀπεράσῃ ἡ ἀκμὴ τοῦ χειμῶνος, καὶ αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν, ὁ φραταπέρνης ὁ σατράπης τῶν Παρθυαίων, καὶ ὁ Σπασάνιος ἔχοντες τὸν Ἀρσάμην δεδεμένον καὶ τὸν Βαρσάκην, τὸν ὁποῖον ὁ Βῆσσος εἶχε κάμει σατράπην τῶν Παρθυαίων, ἦλθε δὲ αὐτοῦ καὶ στρατεύμα Ἑλληνικὸν μισθοφόρων, καὶ ἄλλοι πολλοί, αὐτοῦ λοιπὸν συναθροίσας ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς παρόντας ἔφερεν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν τὸν Βῆσσον, καὶ κατηγορήσας αὐτὸν ὡς προδότην τοῦ Δαρείου, ἐπρόσταξε νὰ κόψῃσι τὴν μύτην αὐτοῦ καὶ τὰ ὠτία, ἐπειτα νὰ τὸν φέρωσιν εἰς τὰ Ἐκβάτανα καὶ ἐκεῖ εἰς τὸν Σύλγωνα τῶν Μήδων καὶ Περσῶν νὰ λάβῃ τὸν θάνατόν του. εἰς τὴν πόλιν ὁ Ἀρρίανος κατηγορεῖ τὴν μεγάλην ταύτην τιμωρίαν τοῦ Βῆσσου, καὶ λέγει, ὅτι εἶναι ἔργον τῶν βαρβάρων, πλὴν ὁ κακὸς ἄνθρωπος, ἀφοῦ ριζώθῃ ἡ κακία εἰς τὴν ψυχὴν του, δὲν λαμβάνει

θεραπείαν, διὰ τοῦτο ἐδιωρίσθησαν νόμοι νὰ θανατώνωνται οἱ ἐκ τροαιρέσεως κακοὶ, καὶ οἱ ἀθῶοι νὰ μὴν παιδεύωνται, διότι ὁ ἄδικος θάνατος εἶναι ἀσυγχώρητος ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὁ Πλούταρχος λέγει, ὅτι ὁ Βῆσπος θεβείς κατὰ τοὺς δύο πόδας ἀπὸ δύο ἔνδρα, καὶ ἀρεθείς ἐσχίσθη εἰς τὸ μέσον, ὁ Ἀλέξανδρος πειραθεὶς πολιτικῶς μὲ τὸν Δαρεῖον ἐπολέμησε δικαίως· ὁ δὲ Βῆσπος, δικτὶ νὰ θανατώσῃ τὸν εὐεργέτην του καὶ συγγενῇ του Δαρεῖον, καὶ μάλιστα εἰς αὐτὴν τὴν μεγάλην του δυστυχίαν, ἣν ἔπρεπε νὰ τὸν συλλυπηθῇ καὶ νὰ τὸν βοηθήσῃ· ὁ δίκαιος Ἀλέξανδρος τὴν πονηρὰν γνώμην τοῦ Βῆσσου ἐτιμώρησε, καὶ οὐχὶ ἀπλῶς τὸν Βῆσπον.

Γὰρ μετὰ τὸν Φιλώταν καὶ θάνατος τοῦ Κλεΐτου.

Μακεδόνες τινὲς καὶ ἄλλοι ἔχοντες κακὴν γνώμην κατὰ τοῦ εὐεργέτου αὐτῶν, ἤρχισαν νὰ γαγγίζωσι κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, διότι παιδεύει τοσοῦτον αὐστηρὰ τοὺς πταίστας, καθὼς καὶ τὴν σήμερον εἶναι τοιοῦτοι ἁμαρτωλοί. Οἱ Μακεδόνες εἶχον συνήθειαν νὰ ἐορτάζωσι μίαν ἡμέραν εἰς τιμὴν τοῦ Διονύσου τοῦ Πάγκου, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐθυσίαζε κατ' ἔτος εἰς αὐτόν. Τότε δὲ παρημέλησε τὸν Διόνυσον, καὶ ἐθυσίαζεν εἰς τοὺς Διοσκόρους τοὺς Σπαρτιάτας ἡμιθέους, ἐνῷ ἔτρωγον καὶ ἔπινον, ὁ Ἀλέξανδρος ἠμμιεῖτο τὴν συνήθειαν τῶν βαρβάρων· ἐκεῖ γίνεται λόγος περὶ τῶν Διοσκοῦρων, ὅτι ἐκείνοι ἦσαν μεγάλοι ἥρωες καὶ ἡμίθεοι, τινὲς δὲ τῶν συμποσιτῶν ἔλεγον, ὅτι δὲν καταδέχονται νὰ συγκρίνωσι τὸν Πολυδεύκην καὶ Κάστορα μὲ τὰ μεγάλα ἔργα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἄλλοι δὲ ἔφερον εἰς τὸ μέσον τὸν Ἡρακλέα, λέγοντες, ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ φθόνου οἱ ζῶντες ἄνθρωποι δὲν ἀπολαμβάνουσι τὰς δικαίας τιμὰς ὑπὸ τῶν συνδιατριβόντων. Ὁ δὲ Κλεῖτος ὁ υἱὸς τοῦ Δρωπίδου, ὅστις ἐφόρευσε τὸν Σπιθριδράτην εἰς τὸν Γρανικὸν ποταμὸν, πρὸ πολλοῦ ἐδείκνυε πάθος τι κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, διότι ὁ Ἀλέξανδρος ἐνίοτε ἐνεδύετο ὡς οἱ Πέρσαι διὰ νὰ φαίνεται οἰκειότερος εἰς τοὺς λαοὺς, καὶ νὰ τοὺς ὑποτάσῃ καλλιώτερα, κινούμενος δὲ ὁ Κλεῖτος καὶ ἀπὸ τὴν οἰνοποσίαν, δὲν ἤμπόρει νὰ ἀκούσῃ νὰ ἐπαινῇται ὁ Ἀλέξανδρος καὶ νὰ κολακεύηται, μάλιστα δὲ ἔλεγον, ὅτι τὰ ἔργα τοῦ Ἀλε-

Ξάνδρου, δὲν εἶναι τόσον μεγάλᾳ καὶ θαυμαστά, ὅσον αὐτοὶ οἱ κήλακες τὰ αὐξάνουσι, καθότι αὐτὰ δὲν τὰ ἐκατέρωθωσαν μόνοι του, διότι τὸ περισσότερον μέρος οἱ Μακεδόνες τὸ κατέρωθωσαν· ὁ λόγος δὲ αὗτος ἐλύπησε πολὺ τὸν Ἀλέξανδρον (α). Τότε ὁ Κλεῖτος γενόμενος παράφρων ἀπὸ τὴν μέθην, ἄρχισε νὰ ὑψώῃ τὸν Φίλιππον καὶ νὰ κρημνίζῃ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ μεθύων ὁ Κλεῖτος, ἐκατηγόρει καὶ ἄλλα πολλὰ τὸν Ἀλέξανδρον, πρῶτον, ὅτι εἰς τὴν ἐν Γρανικῷ ποταμῷ μάχην, αὐτὸς ἔσωσε τὸν Ἀλέξανδρον ἀπὸ τοὺς Πέρσας· καὶ ὑψώσας τὴν χεῖρα του ἔλεγεν, αἰεὶ αὐτὴν τὴν χεῖρα χρεωστέῃ τὴν σωτηρίαν του ὁ Ἀλέξανδρος, ἔμπροσθεν πλήθους λαοῦ. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ὑποφέρῃ τοιαύτην ὕβριν καὶ ἀτιμίαν ἐκ μέρους τοῦ Κλεῖτου, ἀνεπήδησε με θυμὸν ἐναντίον τοῦ Κλεῖτου, οἱ δὲ παρευρισκόμενοι τὸν ἐμπόδιζον. Ὁ Κλεῖτος ὁμῶς δὲν ἔπαυε λέγων ὕβριστικά λόγια κατ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐφώναζε ἐπικαλούμενος τοὺς ὑπασπιστάς του, καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς ἐκείνων κατεπεῖθετο, ἔλεγεν, ὅτι ἐφθασεν εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν δυστυχίαν τοῦ Δαρείου, ὅταν ὁ Βῆστος καὶ οἱ ἄλλοι ἔδωσαν αὐτόν καὶ τὸν ἔφερον, καὶ ὅτι κατ' ὄνομα μόνον λέγεται Βασιλεὺς, τότε τρέξας ὁ Πτολεμαῖος καὶ οἱ λοιποὶ ἔκτελλον ἔξω τῶν θυρῶν τὸν Κλεῖτον, ἀλλ' αὐτὸς μὴν ὑποφείρων ἀπὸ τὴν μέθην ἐπέστρεψε λέγων προπετιῶς πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἰδοὺ ἐγὼ σοὶ ὁ Κλεῖτος, Ἀλέξανδρε, καὶ ἐκεῖ κτυπηθεὶς με δῦρου ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀπέθανεν.

(α) Οἱ βασιλεῖς, οἱ ἀληθεῖς ποιμένες τοῦ λαοῦ, ὅταν γίνωνται Βασιλεῖς συμμορφώνονται με τοὺς ὑπηκόους αὐτῶν, καὶ κατὰ τὰ ἤθη, καὶ γλώσσαν, καὶ θρησκείαν, καὶ ἐνδύματα, διὰ νὰ φαίνωνται ἀγαπητότεροι καὶ ποθεινότεροι εἰς τοὺς λαοὺς τῶν, ὡς καὶ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ὁ σοφὸς Λεσπύλδης καὶ ὁ ἀγαθὸς Ὀθων ὁ βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων. Εἰς μάτην ἐπάσχισαν τινὲς νὰ κάμωσι τοὺς Ἕλληνας βαβαροὺς, καὶ Γερμανοὺς, σκληρόνους τοὺς ἐλευθέρους Ἕλληνας, Σπαρτιάτας, Σουλιώτας καὶ Ἰδριώτας με χειρότεια καὶ λαιμοδετία, καὶ στενὰ φορέματα. Τὰ Ἑλληνικὰ φορέματα εἶναι οἰκονομικώτερα, ελαφρώτερα καὶ ἐπιδεδυκτικώτερα· αὐτὰ παριστῶσι τὸν εὐζῶνα Ἕλληνα ἀνδρεῖον καὶ τολμηρὸν καὶ τρομερὸν εἰς τὰ βάρβαρα ἔθνη τῆς Ἀσίας.

καὶ οὕτως ἀπέθανεν ὁ Κλείτος ἀπὸ τὴν ἀνοησίαν του, θέλων νὰ πιασθῇ μὲ τὸν δυνατώτερόν του ὁ ἀνόητος· διότι πολλάκις ἡ γλῶσσα τοῦ ἀνθρώπου κινουμένη ἀπὸ ἀνοησίαν, θανατώνει τὴν κεφαλὴν. Πολλάκις δύο ἀδελφοὶ φιλονεικούντες φονεύονται. Ὁ Κλείτος καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἦσαν ὡς ἀδελφοί, διότι ἡ Λακκίνη ἀδελφὴ τοῦ Κλείτου ἦτον ἡ τροφὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ θυγάτηρ τοῦ Δρωπίδου.

Ⓛ Ἀλέξανδρος δὲ ἀφ' οὗ ἐθανάτωσε τὸν φίλον του καὶ ἀδελφόν του, τὸν δυστυχῆ Κλείτον, ἐμετανόησεν εὐθὺς καὶ ἐξεμέθυσε, πλὴν τί ὄφελος ὅτι τὸ κακὸν ἐγείνει. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος καταπεσὼν εἰς τὸ στρῶμά του ἐκλαιεν ἀπαρηγόρητα, καὶ λαβὼν τὸ ξιφὸς του, ἠθέλησε νὰ φονεუθῇ μόνος του, ἀν δὲν τὸν ἐμπόδιζον οἱ ὑπασπισταὶ του, δὲν ἔφαγεν ὅμως μήτε ἔπιεν, μήτε ἄλλην ἀνάπαυσιν ἐπρόσφερεν εἰς τὸ σῶμά του· ἀξιοκατάκριτος ἐστάθη ὁ Ἀλέξανδρος, διότι ἐφόνευσε τὸν φίλον του τὸν Κλείτον, ἀξιάπαινος ὅμως ἐστάθη ὕστερον, διότι ἐμετανόησε διὰ τὸ σφάλμα του, ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνος, ὅστις σφάλλει καὶ δὲν γνωρίζει τὸ σφάλμα του εἶναι πολλὰ ἀνόητος· τότε, ἐνῶ ὁ Ἀλέξανδρος ἦτον εἰς τοσαύτην λύπην διὰ τὸν φίλον του Κλείτον, ἐκ τῆς ὁποίας ἡμπόρει νὰ συμβῇ καὶ θάνατος εἰς αὐτόν καὶ νὰ ἀφήσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν διάκρισιν τῶν βαρβάρων, διὰ τοῦτο παρασταθεὶς εἰς αὐτόν Ἀνάρχος ὁ Αἰδομένητης φιλόσοφος ἠσυχάσεν αὐτόν μὲ παρηγορητικούς λόγους, λέγων, ὅτι αὐτὰ οὕτως εἶναι πεπρωμένα νὰ γίνωνται ὑπὸ τοῦ Διὸς, καὶ νὰ ἐκτελῶνται ὑπὸ τοῦ βασιλέως, διὰ νὰ σωφρονίζωνται οἱ λοιποί. Λέγεται, ὅτι Καλλιस्थένης ὁ μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐρωτηθεὶς ποτε παρὰ τοῦ Φιλώτα, ποῖον στοχαζέται ὅτι ἐτιμήθη περισσότερον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων; ἀπεκρίθη, ὁ Ἀρμόδιος καὶ ὁ Ἀριστογείτων, οἱ φονεύσαντες ἕνα τῶν δύο τυράννων, καὶ ἐξήλειψεν ἡ τυραννία. Ἐρωτηθεὶς δὲ πάλιν ὑπὸ τοῦ ἰδίου Φιλώτα, εἰν φονεύσῃ τις τύραννον δύναται νὰ σωθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα; παντοῦ δὲν δύναται, εἰς τὰς Ἀθήνας ὅμως δὲν γάνεται. Τοὺς λόγους τούτους τοῦ Φιλώτα πολλοὶ τοὺς ἤκουσαν· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἔτρεχε λόγος μεταξὺ τῶν φιλοσόφων καὶ λοιπῶν Μακεδόνων περὶ τῆς θεώσεως τοῦ Ἀλεξάνδρου,

εἶπεν ὁ Ἀνάξαρχος, ὅτι καλλιώτερον εἶναι νὰ τιμᾶται τίς ζῶν ὡς θεός, παρὰ μετὰ θάνατον, ἐνῷ δὲν τοῦ γίνεται κἀνὲν ὄφελος. Ὁ δὲ Καλλισθένης τοῦ εἶπεν, τὸν μὲν Ἀλέξανδρον ὡς Ἀνάξαρχε, τὸν νομίζω ἄξιον πάσης τιμῆς, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι δίδουσιν ἄλλας τιμὰς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διαφορετικὰς εἰς τοὺς θεοὺς, καὶ στοχάζομαι λέγει, ὅτι μήτε ὁ Ἀλέξανδρος θέλει δεχθῇ αὐτό. Ἐπειτα σὺ ὡς Ἀνάξαρχε (α) ἐπειδὴ συναναστρέφεσαι μὲ τὸν Ἀλέξανδρον πάντοτε, διὰ νὰ ἀπολαμβάνῃς τι ἀπὸ τὴν σοφίαν σου καὶ προκοπὴν σου, ἔπρεπε νὰ ἐμποδίσῃς τὸν Ἀλέξανδρον μὲ λόγους διαφορετικούς ἀπὸ τοῦ νὰ θέλῃ νὰ τιμᾶται ὡς θεός, ἐνῷ εἶναι υἱὸς Φιλίππου καὶ ἀπόγονος τοῦ Ἡρακλέους, μήτε εἰς αὐτὸν ἐδόθησαν ζῶντα θεῖαι τιμαί, ἀλλ' ἀφοῦ ἀπέθανε καὶ ἀφοῦ ἐθέσπισε τὸ μαγατεῖον τῶν Ἀελφῶν, τότε ἐτιμῆθη ὡς θεός· καὶ ἂν οἱ βάρβαροι τιμῶνται ὡς θεοί, ὡς ὁ Κῦρος, ὁ Δαρεῖος, ὁ Ξέρξης καὶ ὁ Ἀρταξέρξης, τί πρὸς τοῦτο; σὺ ὡς Ἀλέξανδρε, πρέπει νὰ ἐνθυμῆσαι τὴν Ἑλλάδα, ὅτι αὐτοὶ καὶ οἱ λοιποὶ Μακεδόνες, δὲν θέλουσι σὲ προσκυνήσῃ ὡς θεόν (β).

Ταῦτα εἶπεν ὁ Καλλισθένης, τὰ ὅποια ἐλύπησαν πολὺ τὸν Ἀλέξανδρον, εἰς δὲ τοὺς Μακεδόνας ἤρσαν. Τοῦτο αἰσθόμενος ὁ Ἀλέξανδρος ἐμπόδισε τοὺς Μακεδόνες νὰ ἀναφέρωσι περὶ τῆς προσκυνήσεως, ἀλλὰ σιωπῆς γενομένης μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ἐσηκώθησαν πρῶτον οἱ γεροντώτεροι τῶν Περσῶν, καὶ ἐπροσκύνησαν αὐτόν· ὁ δὲ Ἀεοννάτος ἰδὼν αὐτοὺς ἐγέλασε, καὶ ἐντεῦθεν ὠργίσθη ὁ Ἀλέξανδρος κατ' αὐτοῦ, διηλλάγη ὁμοῦς πάλιν μετ' αὐτοῦ, ὁ Ἀλέξανδρος λοιπὸν καθήμενος εἰς τὸ συμπόσιον ποτὲ, ἐσυμφωνήσεν, ὅτι ὁ πῖων τὸ ποτήριον πρῶτον νὰ προσκυνήσῃ

(α) Δύω ἦσαν οὗτοι οἱ φιλόσοφοι, ἐναντίαι εἰς τὰ φρονήματα, ὁ μὲν καλὸς, ὁ δὲ κακὸς, ὁ μὲν γνωστικὸς, ὁ δὲ ἀνόητος καὶ μωρὸς, ἡ δὲ φιλοσοφία μία καὶ αὐτὴ καλὴ.

(β) Συνήθεια ἦτον εἰς τοὺς βασιλεῖς τῶν Περσῶν, τῆς Ῥώμης, καὶ τῆς Ἀσίας νὰ προσκυνῶνται ὡς θεοὶ τῆς γῆς, διὰ νὰ μὴν καταφρονῶνται ἀπὸ τοὺς λαούς. Οἱ δίκαιοι συνταγματικοὶ βασιλεῖς, πρέπει νὰ τιμῶνται περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς βασιλεῖς τοῦ κόσμου.

τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ φιλήσας αὐτὸν νὰ πῇ τὸ ποτήριον, αὐτοῦ ἔκαμον πάντες αὐτὸ, ἐσηκώθη καὶ ὁ Καλλισθένης καὶ ἔπιε τὸ ποτήριον, καὶ προσελθὼν ἤθελε νὰ φιλήσῃ τὸν Ἀλέξανδρον χωρὶς νὰ τὸν προσκυνήσῃ, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὠμίλει μετὰ τοῦ Ἱφαιτίωνος καὶ δὲν ἔβλεπεν· ὁ δὲ Δημήτριος ὁ υἱὸς τοῦ Πύθωνος ἰδὼν αὐτὸν, εἶπε· χωρὶς νὰ προσκυνήσῃς θέλεις νὰ φιλήσῃς τὸν Ἀλέξανδρον; καὶ εὐθὺς ὁ Ἀλέξανδρος ἀπεστράφη τὸ φίλημα· ὁ δὲ Καλλισθένης, εἶπεν, ἐπανερχομαι λειπὸν μόνον ζημιωμένος κατὰ τὸ φίλημα, καὶ αὐτὸ τὸ ἐνόμισεν ὁ Ἀλέξανδρος ὕβριν καὶ ἀτιμίαν του. Ἐκ τούτου ἐσυμπέραναν, ὅτι καὶ ὁ Καλλισθένης ἦτον ὑποπτος τῆς συνωμοσίας.

Ἄλ λ η σ υ ν ω μ ο σ ί α κ α τὰ τ ο ὗ Ἀ λ ε ξ ά ν δ ρ ο υ .

Λέγεται, ὅτι Ἑρμόλαός τις Μακεδὼν, κυνηγῶν ποτὲ ὁμοῦ μὲ τὸν Ἀλέξανδρον, ἐκτύπησεν ἕνα ἀγριόχοιρον, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὸν κτυπήσῃ αὐτὸς, ἐθύμωσεν, καὶ ἐπρόσαξε νὰ δειρώσῃ τὸν Ἑρμόλαον ἐνώπιον τῶν ἄλλων, ἐνταυτῷ τοῦ ἐπῆραν καὶ τὸν ἵππον του. Ὁ δὲ Ἑρμόλαος λυπηθεὶς εἶπε πρὸς τινὰ Σώπατρον, ὅτι ἂν δὲν ἐκδικηθῇ τὸν Ἀλέξανδρον, δὲν δύναται νὰ ζῇ πλέον εἰς τὸν κόσμον, ὁ δὲ καταπεισθεὶς, εἶπεν εἰς τὸν Ἀντίπατρον ὁμοίως καὶ εἰς ἄλλους, διὰ νὰ θανατώσωσι τὴν νύκτα τὸν Ἀλέξανδρον, παρακινούμενος μάλιστα καὶ ἀπὸ τὸν Καλλισθένην τὸν φιλόσοφον, καθὼς λέγει ὁ Ἀριστόβουλος. Ἐνῷ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐτρώγε καὶ ἔπινε τὴν νύκτα, μία γυνὴ Σύρα ἐνθουσιαζομένη ἀπήντησε τὸν Ἀλέξανδρον ἐξερχόμενον ἀπὸ τὸν δεῖπνον καὶ τοῦ λέγει νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ νὰ πῖνῃ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς πρὸς τὸ συμφέρον του, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀλέξανδρος ἀκούσας ἐπέστρεψεν, αἱ δὲ συνομῶται ἀπέτυχον τοῦ σκοποῦ των. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐκοινολογήθη ἡ συνωμοσία ἀπὸ τὸν Ἐπιμένην, ταύτην μαθὼν ὁ Πτολεμαῖος ὁ υἱὸς τοῦ Λάγου, τὸ εἶπεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ὁ δὲ ἀμέσως ἐπρόσαξε καὶ συνέλαβον τοὺς πάντας, καὶ κριθέντες ἐλιθοβολήθησαν, ὁ δὲ Καλλισθένης δεδεδεμένος χειρὰς καὶ πόδας ἐφέρετο εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ ερεβλωθεὶς, καθὼς λέγει ὁ Πτολεμαῖος, ἐκρεμάσθη καὶ ἀπέθανεν, καὶ οὕτως ὁ Ἀλέξανδρος ἐνῷ ἐνίκη τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἑλλάδος,

διὰ τὴν ὠφέλειαν τῶν φίλων του καὶ συγγενῶν Ἑλλήνων, ἤθελε θανατωθῇ ἀπὸ τοὺς φίλους του· ταῦτα διηγεῖται ὁ Ἀρριανός (α).

Μετά τὴν σκηνὴν ταύτην ἦλθεν πάλιν πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον παρὰ τῶν Εὐρωπαίων Σκυθῶν (τῆς Κριμαίας καὶ Βασσαρίας) φέροντες δῶρα πολλὰ σκυθικὰ παρὰ τοῦ βασιλέως αὐτῶν, λέγοντες προσέτι, ἂν ἀγαπᾷ ὁ Ἀλέξανδρος νὰ λάβῃ εἰς γυναικὰ του τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως, ἐνταυτῷ νὰ ᾖ καὶ σύμμαχος αὐτοῦ διὰ πάντα· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπεκρίθη φιλικώτατα, πλὴν εἶπεν, ὅτι κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἔχει χρεῖαν γάμου Σκυθικοῦ. Τότε ἦλθεν καὶ ὁ Φαρασμάνης ὁ βασιλεὺς τῶν Χωρασμίνων (Ἀμπαζέων) μὲ χιλίους πεντακοσίους ἱππέας, λέγων, ὅτι αὐτὸς κατοικεῖ πλησίον τῶν Κόλχων καὶ τῶν Ἀμαζόνων γυναικῶν πρὸς τὴν Τραπεζοῦντα, ἂν θέλῃ ὁ Ἀλέξανδρος νὰ ἐκστρατεύσῃ κατ' αὐτῶν, αὐτὸς εἶναι ἑτοιμος νὰ ἐτοιμάσῃ τὰ πρὸς τὴν στρατείαν ἀναγκαῖα, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπαινέσας αὐτὸν καὶ συνδέσας φιλίαν μὲ αὐτόν, εἶπεν ὅτι κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὴν Μαύρην θάλασσαν, καὶ συστήσας αὐτόν εἰς τὸν Ἀρτάβαζον τὸν Πέρσην καὶ εἰς ἄλλους, τὸν ἔστειλεν ὀπίσω ἀσφαλῶς, εἰπὼν, ὅτι ἔχει σκοπὸν νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῶν Ἰνδῶν.

Κινηθεὶς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐντεύθεν πρὸς τὸν Ὠξὸν ποταμὸν (Ἀμουδαρίαν ποταμὸν) ἀπεφάσισε νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὴν γῆν τῶν Σογδούνων τῆς μεγάλης Ταρταρίας καὶ Οὐσμπεικίου, οἱ ὅποιοι δὲν ἤθελον τὸν παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου διωρισμένον σατράπην αὐτῶν. Ἐνῷ δὲ ἐστρατοπέδευσε πλησίον τοῦ Ὠξοῦ ποταμοῦ, εὐθὺς ἀναβρύει μία πηγὴ ὕδατος καὶ ἄλλη ἐλαίου (β), πλησίον τῆς σκηνῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου. Τοῦτο μαθὼν ὁ Ἀλέξανδρος εὐθὺς ἐθυσίασε διὰ τὸ θεῖον τοῦτο σημεῖον, καθὼς οἱ μάντεις παρήγγειλαν, ὁ δὲ Ἀρίστανδρος ἔλεγεν, ὅτι τὸ ἔλαιον σημαίνει κόπους καὶ ἀγῶνα· πλὴν μετὰ τοὺς κόπους σημαίνει νίκην.

(α) Οἱ κακοὶ δούλοι τῶν ἀνθρώπων καὶ τινες συγγενεῖς χορτασθέντες ἀπὸ τὰ καλὰ τῶν κυρίων αὐτῶν, ἀποτυφλώνονται, καὶ οὕτω ἐπιβουλεύονται τοὺς εὐεργέτας των, πλὴν ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ δὲν ἀργεῖ εἰς αὐτοὺς, ὥς εἰς τὸν προδότην Ἰούδαν.

(β) Πετρελαίου.

Διαβὰς λοιπὸν εἰς τὴν γῆν τῶν Σογδιανῶν μὲ ὅλον τὸ στράτευμα, ἀμέσως ἄρῃσε τὸν Πολυσπέρχοντα, καὶ Ἄτταλον, καὶ Γοργίαν, καὶ Μελέαγρον αὐτοῦ εἰς τὰ Βάκτρα, νὰ φυλάξωσι διὰ νὰ μὴν ἀποστατήσωσιν οἱ βαρβάραι, αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὸν Ἡφαιστίωνα καὶ τὸν Πτολεμαῖον καὶ τὸν Κοῖνον μὲ ὅλον τὸ στράτευμα, ἐπροχώρει πρὸς τὰ Μαράκανθα (Σαμαριὰδ), καὶ ὁρμήσαντες κατετρόπωσαν τοὺς βαρβάρους. Ἐνῷ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος κατεγίνετο εἰς αὐτὰ, ὁ Σπιταμένης καὶ τινες φυγάδες τῶν Σογδιανῶν κατέφυγον εἰς τὴν γῆν τῶν Σκυθῶν καὶ Μασσαγετῶν καλουμένων, ἔθνος Σκυθικόν· καὶ συναζάντες ἕως ἑξακοσίου ἱππέας, ἤλθον εἰς ἓν φρούριον τῶν Βάκτριον, καὶ ὁρμήσαντες αἰφνηδίως, ἐφόνευσαν πολλοὺς, λαθόντες δὲ καὶ θάρρος ἤλθον εἰς τὰ Ζαρίασπα καὶ αὐτοῦ ἔλαβον πολλὰ λάφυρα, τινὲς δὲ Μακεδόνες ἀδύνατοι ἕως ὀδυρόμενοι, καὶ τινες ἄλλοι, ὁρμήσαντες ἀπροσδοκῆτως εἰς τοὺς Μασσαγέτας ἔλαβον ὅλα τὰ λάφυρα ὀπίσσω, ἐφόνευσαν καὶ ὅσους ἐπίασαν· ἀλλ' ὁ Σπιταμένης πεσὼν ἐπάνω εἰς αὐτοὺς ὁπλίως ἐφόνευσεν μερικοὺς ἐκ τῶν μισθοφόρων καὶ ἱππέων, αὐτοῦ ἐφρονεύθησαν καὶ τινες ἀρχηγοί.

Ο Κρατερός μαθὼν ταῦτα ἔτρεξε κατὰ τῶν Μασσαγετῶν, ἀκολουθῶν αὐτοὺς φεύγοντας ἕως εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἐκεῖ γίνεται μάχη δυνατὴ, καὶ ἐνίκησαν οἱ Μακεδόνες· ἐφρονεύθησαν καὶ ἐκ τῶν Σκυθῶν ἕως ἑκατὸν εἴκοσι. Ὁ Σπιταμένης βλέπων ὅλα τὰ μέρη φυλαττόμενα παρὰ τῶν Μακεδόνων, καὶ μὴ εὐρίσκων τόπον νὰ ἡσυχάσῃ, ἐκινήθη ἐναντίον τῆς δυνάμεως τοῦ Κοῖνου εἰς τὰ Βάκτρα, καὶ ἤλθε μὲ ἀρκετοὺς Πέρσας καὶ Σκύθας εἰς χωρίον τι Γάζα καλούμενον πρὸς τὰ σύνορα τῶν Σογδιανῶν καὶ Σκυθῶν, ὅπου κατέπεσαν εὐθὺς ἕως τρεῖς χιλιάδες ἱππεῖς ἐκ τῶν Σκυθῶν, οἱ ὅποιοι Σκύθαι ἦσαν πάνμυτοι καὶ ἄοικοι, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐφοβούντο οὐδένα. Ὁ δὲ Κοῖνος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ μαθόντες, ὅτι ἔρχονται οἱ περὶ τὸν Σπιταμένην ἱππεῖς, ἐξῆλθον καὶ αὐτοὶ μὲ τὸ στράτευμα εἰς ἀπάντησιν, καὶ αὐτοῦ συγκροτεῖται μάχη δυνατὴ, καὶ κερδαίνουσι τὴν νίκην οἱ Μακεδόνες, ὥστε ἐκ μὲν τῶν βαρβάρων ἐφρονεύθησαν ἕως ὀκτακόσιοι, Μακεδόνες δὲ ἐφρονεύθησαν μόνον εἰκοσιοκτὼ. Ταῦτα μαθὼν ὁ

Σπιταμένης ἀνεχώρησε μέ τινας εἰς τὴν ἔρημον, οἱ ὅποιοι μαθόντες, ὅτι ἔρχεται ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν ἔρημον, ἀμέσως ἐκοῦσαν τὴν κεφαλὴν τοῦ Σπιταμένου καὶ τὴν ἔστειλαν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω.

Αὐτοῦ ἐπανερχεται ὁ Κοῖνος πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ὄντα εἰς τὰ Ναύτακα, πόλιν τὴν κειμένην πρὸς νότον τοῦ Σαμαρκάνδ, ὁμοίως καὶ ὁ Κρατερός καὶ ἄλλοι πολλοί, ἐκτελέσαντες τὰς προσαγὰς τοῦ Ἀλεξάνδρου ὅστις καὶ ἀναπαύσας ὀλίγον τὸν χειμῶνα τὸ στράτευμά του, πέμπει τὸν Φραταφέρην πρὸς τοὺς Μάρδους καὶ Ταπούρους, τοὺς κατοικοῦντας πρὸς τὴν Κασπίαν θάλασσαν, διὰ νὰ φέρωσιν ἐκεῖθεν τὸν ἀπειθῆ σατράπην αὐτῶν Λυτοφραδάτην, καὶ ἀφοῦ διώρισε πολλοὺς σατράπας εἰς τὰς ἐπαρχίας, ἐπαρχώρει τὴν ἄνοιξιν πρὸς τὴν ὑψηλὴν Πέτρην τῆς Σογδιανῆς, τὴν κειμένην πρὸς ἄρκτον τῶν Σαμαρκάνδων, αὐτοῦ ἦσαν συνηγμένοι πολλοὶ βάρβαροι μὲ πολλὰς τροφάς. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐλθὼν ἐμήνυσε πρὸς τοὺς βαρβάρους νὰ ὑποταχθῶσιν, οἱ δὲ χλευάζοντες αὐτὸν ἔλεγον, ὁ Ἀλέξανδρος πρέπει νὰ εὕρῃ πουλίαν καὶ αὐτὰ πρέπει νὰ ἀναβῶσιν εἰς τὴν Πέτρην, καὶ οὕτω νὰ κυριεύσῃ τὴν Πέτρην. Αὐτοῦ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκήρυξεν, ὅτι ὅποιος ἤθελεν ἀναβῆναι πρῶτος εἰς τὴν Πέτρην ἔχει δώδεκα τάλαντα βραβεῖον, ὁ δὲ δεύτερος ἑνδεκα καὶ ὁ τρίτος καθεξῆς, ὁ δὲ τελευταῖος θέλει λάβει τριακοσίους δαρεικοὺς ὀβολοὺς (α) καὶ αὐτὸ τὸ κήρυγμα ἐπαρκαλίνησε πολὺ τοὺς Μακεδόνας.

Εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν συνηθροίσθησαν ὄσοι ἤξευρον νὰ ἀναβαίνωσιν εἰς τὰς πέτρας, ἕως τριακόσιοι, καὶ ἐτοιμάσαντες πάλους μικροὺς καὶ σιδηροὺς, ἐμπήγον αὐτοὺς εἰς τὴν πέτρην καὶ παγιωμένην χιόνα, καὶ δέσαντες αὐτοὺς μὲ σχοινία ἐκ λίνου, ὥρμησαν διὰ νυκτὸς πρὸς τὸ ἀποκρημνότερον μέρος τῆς πέτρας, καὶ ἕως τὸ πρῶτ' ἀνέβησαν εἰς τὴν πέτρην καὶ τὴν ἐκυρίευσαν, ἐκρημνίσθησαν ὅμως κάτω εἰς τὸ χάος ἕως τριάκοντα καὶ δὲν ἐφάνησαν τελείως. Τότε οἱ ἀναβάντες ἔκαμον σημεῖον, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος

(α) Ἐν τάλαντον ἄττικόν, ἦτοι δραχ. 6,000, αὐτὸ ἀναλογεῖ μὲ 300 δαρεικοὺς ὀβολοὺς.

ἐκήρυξεν εἰς τοὺς βαρβάρους, ὅτι εὗρε πούλια καὶ τὰ ἐστειλεν εἰς τὴν Πέτρην, καὶ εὐθὺς νὰ παραδοθῶσιν. Τοῦτο ἰδόντες οἱ βάρβαροι παρεδόθησαν. Αὐτοῦ αἰχμαλωτίσθησαν πολλῶν ἀνθρώπων γυναῖκες καὶ τοῦ Ὄξυάρτου ἡ γυνὴ καὶ αἱ θυγατέρες του, ἐξ ὧν ἡ μία ἡ ὀνομαζομένη ὠραία Ῥωξάνη, παρθένος οὖσα εἰς ἡλικίαν γάμου, ἐφάνη εἰς τὸν Ἀλέξανδρον ἡ πλέον ὠραιότερα καὶ ἐκ τῶν θυγατέρων τοῦ Δαρείου· ἐρασθεῖς δὲ τὴν Ῥωξάνην ὁ Ἀλέξανδρος, δὲν ᾔθελῃσε νὰ τὴν ἀτιμάσῃ, ἀλλ' ᾔθελῃσε νὰ τὴν λάβῃ εἰς νόμιμον γυναῖκα του, διὰ νὰ δώσῃ παράδειγμα καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Μακεδόνας, τὸ ὅποιον ἐτίμησε πολὺ τὸν Ἀλέξανδρον, διότι αὐτὸς νέος ὢν δὲν ᾔθελε νὰ ἡξέυρῃ γυναῖκα, ἀλλὰ πράξεις καὶ ἀνδραγαθίας ἡρώεας.

Ο Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ ἐξωμάλισε τὴν γῆν τῶν Σογδιανῶν ἐκυρίευσε καὶ τὴν Πέτρην καὶ ἐπροχώρει πρὸς τὰς Παραιτάκας εἰς ἄλλην Πέτρην ὑψηλὴν ἕως εἴκοσι στάδια, Πέτρην τοῦ Χορήνου λεγομένην, ὅπου ἦσαν πολλοὶ βάρβαροι φυγάδες. Περὶ τὴν Πέτρην ἦτον καὶ χαράκωμα βαθύ, ὃ Ἀλέξανδρος ὅμως ἀπεφάσισε νὰ κυριεύσῃ καὶ αὐτὴν τὴν Πέτρην. Αἰοῦ ἐκοψε πολλὰ δένδρα τὰ ἔρριψε τὴν νύκτα εἰς τὸ χαράκωμα, καὶ γεμίσας αὐτὸ μὲ χῶμα, ἔκαμε κλίμακας ἐκ τῶν δένδρων· καὶ ἐνῶ οἱ κάτωθεν Μακεδόνες ἔρριπτον βέλη εἰς τὴν Πέτρην, οἱ λοιποὶ ἦσαν ἐτοιμοὶ νὰ ἀναβῶσιν ἐπάνω. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Χορήνης ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἐδέετο τὸν Ἀλέξανδρον νὰ στείλῃ τὸν Ὄξυάρτην πρὸς αὐτὸν νὰ παραδώσῃ τὴν Πέτρην, τὸ ὅποιον καὶ ἐγένεεν. Ἐλθὼν δὲ αὐτὸς πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἐπεριποιήθη, καὶ ἀμέσως ἔμεινε πάλιν εἰς τὸν τόπον τοῦ κυριάρχης καὶ φίλος τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἀνέβη δὲ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπάνω μὲ πεντακοσίους ὑπασιπιστάς του, καὶ ἰδὼν ἐθαύμασε τὴν δεινὴν Πέτρην.

Αφοῦ ὁ Ἀλέξανδρος κατώρθωσε καὶ ταῦτα, ἐκίνησε τὸν στρατὸν πρὸς τὰ Βάκτρα (Βάκκη), τὸν δὲ Πολυσπέρχοντα καὶ Ἄτταλον ἐστειλεν εἰς τοὺς Παραιτάκας πλησίον ὄντας αὐτῶν, ὅπου ἦσαν τινὲς ἀποστάται, καὶ μάχης γενομένης ἐνίκησαν οἱ Μακεδόνες· αὐτοῦ ἀπέθανε ὁ Κατάνης, ὃ δὲ Αὐστάνης ἐτυλλήφθη αἰχμάλωτος· ἀπέθνον καὶ ἕως χίλιοι πεντακόσιοι βάρβαροι.

Ἀφοῦ ἦλθεν ἡ ἀνοιξίς, ὁ Ἀλέξανδρος ἀναλαβὼν τὸ στράτευμα ἀπὸ τὰ Βάκτρα ἐπροχώρει πρὸς τοὺς Ἰνδοὺς, καὶ ἀπεράσας τὸν Καύκασον τὸ πρῶτ', ἦτοι τὸν Παραπάμισον, εἰς δέκα ἡμέρας ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν ὑπ' αὐτοῦ κτισθεῖσαν εἰς τοὺς Παραπαμισάδας, φθάσας δὲ ἐκεῖ πρῶτον ἠλλαξε τὸν πρῶτον Ἑπαρχον, καὶ ἀφῆκε τὸν Νικάνωρα, ἓνα τῶν ἐταίρων εἰς διοίκησιν τῆς πόλεως. Ἐκείθεν ἔλθων εἰς Νίκαιαν, καὶ θυσιάσας εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ἐπροχώρει πρὸς τὸν Κωφῆνα ποταμὸν. Αὐτόθεν ἐπεμψε κήρυκα ἐμπρὸς πρὸς τὸν Ταξίλην καὶ ἄλλους ἀξιωματικούς, τοὺς κατοικοῦντας ἐδῶθεν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, νὰ ἔλθουν νὰ τὸν προῦπαντήσωσιν, ὅπως εὐρίσκεται ἕκαστος. Καὶ ἐκείνοι ἦλθον εὐθὺς φέροντες δῶρα πρὸς αὐτὸν, οὔτινες ὑπεσχέθησαν νὰ παρὰδώσωσι καὶ τοὺς δυνατοὺς ἐλέφαντας αὐτῶν, ἕως εἰκοσιπέντε, διαιρέσας δὲ τὸ στράτευμα, τὸν μὲν Ἡφαιστίωνα καὶ Περδίκκην ἔστειλε πρὸς τὴν Πευκαλιότιδα καὶ πρὸς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν μὲ ἀρκετὸν στράτευμα, καὶ ἀφοῦ ὑποτάξωσιν ἐκεῖνας τὰς χώρας εἶπε νὰ φθάσωσι ὅσον τάχος εἰς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν καὶ νὰ ἐτοιμάσωσι τὰ ἀναγκαῖα πρὸς διάβασιν αὐτῶν· ὁμοῦ μὲ αὐτοὺς ἐστάλη καὶ ὁ Ταξίλης καὶ ἄλλοι πολλοὶ Ἑπαρχοί, οὔτινες ἔκαμον, καθὼς ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς ἐδιώρισεν.

Ο δὲ Ἀλέξανδρος ἔχων τοὺς ὑπασπιστάς καὶ τοὺς ἱππέας ἐταίρους, καὶ Ἀγριᾶνας, καὶ τοὺς λοιποὺς, ἐπροχώρει πρὸς τὸν Χάον ποταμὸν πρὸς τινὰς πόλεις δυνατάς, καὶ διαβὰς αὐτὸν μὲ δυσκολίαν, ἐπρόσταξε τὸ πλῆθος τῶν πεζῶν νὰ ἀκολουθήσῃ ὀπίσθεν ἡσυχᾶ, αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν ἅπαντας τοὺς ἱππεῖς ἔτρεχεν ἐμπρὸς ταχέως, ἀκούων ὅτι αὐτοῦ πλησίον εἰς τὰ ὄρη κατέφυγον πολλοὶ βάρβαροι, καὶ εἰς τὰς δυνατάς πόλεις αὐτῶν, καὶ προσθαλῶν ἐκ πρώτης ἐφόδου τὴν πρώτην καὶ δυνατὴν πόλιν, παλεμήσας κατέκλεισεν εὐθὺς τοὺς ἐχθροὺς μέσα· αὐτὸς δὲ ἐπληγώθη διὰ μέσου τοῦ θώρακος εἰς τὸν ὦμον, ἀλλ' ἡ πληγὴ του δὲν ἦτον θανατηφόρος· ἐπληγώθη καὶ ὁ Πτολεμαῖος καὶ ὁ Λεοννάτος. Τότε ἐστρατοπέδευσε πλησίον τοῦ τείχους, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν εἰσῆλθον οἱ Μακεδόνες εὐκόλως, οἱ δὲ βάρβαροι τιτρωσκόμενοι ὑπὸ τῶν βελῶν ἐφυγον εἰς τὰ ὄρη, πολλοὶ δὲ καὶ ἐφονεύ-

θησαν, τοὺς δὲ αἰχμαλώτους ἐφόνευσαν οἱ Μακεδόνες, ὀργισθέν-
τες διὰ τὴν πληγὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καταθα-
φίσας τὴν πόλιν, ἐκινήθη πρὸς ἄλλην πόλιν Ἄνδρακα καλουμέ-
νην. Ταύτην δὲ ἔλαβε μὲ συμφωνίαν, καὶ αὐτοῦ ἀφίνει τὸν
Κρατερόν διὰ νὰ περιλάβῃ καὶ τὰς λοιπὰς.

Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασπιστάς καὶ τὰ λοιπὰ στρα-
τεύματα ἐπροχώρει πρὸς τὸν Εὐασπλον ποταμόν, ὅπου ἦτον ὁ
Ἵπαρχος τῶν Ὀσπίων, καὶ διαπεράσας ἐφθάσε μετὰ δύο ἡμέ-
ρας εἰς τὴν πόλιν. Οἱ δὲ βάρβαροι ἀκούοντες τὸν Ἀλέξανδρον
ἐρχόμενον, κατέκαυσαν τὴν πόλιν καὶ ἀνεχώρησαν εἰς τὰ ὄρη.
Οἱ δὲ Μακεδόνες διώκοντες ἐφόνευσαν πολλοὺς ἐξ αὐτῶν· ὁ δὲ
Πτολεμαῖος ἰδὼν τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν Ἰνδὸν ἱστάμενον εἰς λόφον
τινὰ μὲ τοὺς ὀπαδοὺς του ὤρμησεν ἐφιππος μὲ ὀλίγους, καὶ ἐπειδὴ
ὁ τόπος ἦτον δύσβατος, ἐξεπέξευσε καὶ ἐδίωκε πεζοὺς τὸν Ἰνδόν.
Ὁ δὲ Ἰνδὸς ἰδὼν αὐτὸν πλησιάζοντα ἐπιστρέφει μὲ τοὺς ὑπα-
σπιστάς του καὶ κτυπᾷ τὸν Πτολεμαῖον εἰς τὸ στήθος μὲ δόρυ
μακρὸν, πλὴν ὁ θώραξ ἐμπόδισε τὴν πληγὴν, ὁ δὲ Πτολεμαῖος
κτυπᾷ τὸν Ἰνδὸν εἰς τὸν μηρόν καὶ τὸν ῥίπτει κάτω, καὶ οὕτω
τὸν ἔσυρε πρὸς τὸ μέρος του· οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες τὸν ἡγε-
μόνα αὐτῶν συρόμενον ἐλυπήθησαν, καὶ τρέξαντες ἀπὸ τοῦ ὄρους
συγκροτοῦσι μάχην. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος φθάσας μὲ τοὺς πεζοὺς
καὶ βοήσαντες, μόλις ἐδίωξαν τοὺς Ἰνδοὺς πρὸς τὰ ὄρη καὶ
ἐκυρίευσαν τὸν νεκρόν. Διαπεράσας δὲ ὁ Ἀλέξανδρος τὰ ὄρη
ἐφθάσεν εἰς ἄλλην πόλιν Ἀριγαίαν καλουμένην, καὶ εὕρισκει
αὐτὴν κεκαυμένην, καὶ τοὺς ἀνθρώπους φυγόντας, τὴν ὅποιαν
περιτειγίσας ὁ Κρατερὸς τὴν ἐκατοίκησε δυνατὴν οὖσαν (εἰς
αὐτὴν τὴν πόλιν γίνονται τὰ πλέον μεγαλῆτερα σταφύλια τοῦ
κόσμου καὶ νοστιμώτερα). Ἐκείθεν ἐπροχώρει πρὸς τι ὄρος, ὅπου
τὴν νύκτα ἐφαίνοντο πολλὰ πυρὰ, καὶ ἐκ τούτου ἐσυμπέραινεν,
ὅτι αὐτοῦ ἦσαν πολλοὶ βάρβαροι συνηγμένοι, καὶ διαμοιράσας τὸ
στράτευμα εἰς τάγματα, ἐπροχώρει ὅπου ἦσαν οἱ περισσότεροι
βάρβαροι, οἱ ὅποιοι αἰσθόμενοι, ὅτι πλησιάζουσιν οἱ Μακεδόνες,
κατέβησαν κατωτέρω εἰς τὸ πεδῖον ὀλίγον, καὶ θαρσύναντες εἰς
τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐκαταφρόνουν τοὺς Μακεδόνας ὀλίγους φαινο-

μένους, καὶ ἐνταῦθα συγκροτεῖται μάχη, πλὴν αὐτοὺς ὁ Ἀλέξανδρος χωρὶς κόπον τοὺς ἐνίκησεν, ὁμοίως καὶ ὁ Πτολεμαῖος καὶ ὁ Λεοννάτος ἐνίκησαν πρὸς τὸ μέρος των τοὺς βαρβάρους, ὥστε αὐτοῦ ἡγμᾶλωτίσθησαν ἕως τεσσαράκοντα χιλιάδες ἄνθρωποι, βόες δὲ διακόσιαι τριάκοντα χιλιάδες.

Ἐντεῦθεν διευθύνθη πρὸς τὴν χώραν τῶν Ἀσσακηνῶν, οἱ κατὰ τοὺς αὐτῶν ἔχοντες ἱππέας εἰκοσι χιλιάδας, καὶ πεζοὺς τριάκοντα χιλιάδας, καὶ ἐλέφαντας τριάκοντα, ἠθέλησαν διὰ τῆς δυνάμεως των ταύτης ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ὁ Ἀλέξανδρος δὲ παραλαβὼν ὅλον τὸ στράτευμά του διεπέρασε τὸν ποταμὸν Γουραῖον, πλὴν μὲ ἀυσκολίαν. Οἱ δὲ βάρβαροι μαθόντες, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος πλησιάζει, ἀνεχώρησεν ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν χώραν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἦλθεν εἰς Μάσσαγα πρῶτην πόλιν πλησίον τοῦ Γουραίου ποταμοῦ, ἡ πόλις αὕτη ἦτον δυνατὴ, καὶ μέσα ἦσαν ἕως ἐπτὰ χιλιάδες Ἰνδοὶ μισθωτοὶ, οἱ ὅποιοι ἰδόντες τοὺς Μακεδόνας ὤρμησαν ἐναντίον αὐτῶν. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ἤθελε γίνεαι ἡ μάχη πλησίον τῆς πόλεως, ὠπισθοδρόμησεν ὀλίγον διὰ νὰ ἐλκύσῃ τοὺς βαρβάρους, καὶ ἰδὼν αὐτοὺς ἐξερχομένους, ἐπρόσταξε τοὺς Μακεδόνας νὰ γυρίσουν τὰ νῶτα εἰς τινὰ γῆλον· ἐνταῦθα οἱ βάρβαροι ἐμψυχωθέντες ἐφώρμησαν κατὰ τῶν Μακεδόνων ἀτάκτως. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος δοὺς τὸ σημεῖον τῆς ἐπιστροφῆς, ἐκίνησεν ὀξέως τὴν φάλαγγα ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐκδραμόντες οἱ ὑπασπισται καὶ οἱ λοιποὶ Μακεδόνες συνεμπλάκησαν μὲ τοὺς βαρβάρους, καὶ κτυπώμενοι ἀμφοτέρωθεν στήθος μὲ στήθος, ἐνίκησαν τοὺς βαρβάρους, καὶ οὕτως ἐτρέπησαν πρὸς τὴν πόλιν αὐτῶν καὶ ἐκλείσθησαν ἐφρονεύθησαν ὅμως ἐξ αὐτῶν ἕως διακόσιοι. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος προσέβαλε τὴν φάλαγγα εἰς τὸ τεῖχος καὶ πληγόνεται ἐκ τοῦ τείχους ὀλίγον εἰς τὸν σφυρὸν τοῦ ποδός. Μετὰ δὲ τὴν δευτέραν καὶ τρίτην ἡμέραν πολεμήσας ὁ Ἀλέξανδρος μὲ τὰς μηχανὰς καὶ πύργους ξυλίνους ἔξωθεν, ἀνέβη αὐτὸς καὶ οἱ Μακεδόνες εἰς τὸ τεῖχος καὶ ἐκυρίευσαν αὐτὸ μὲ τὸν τρόπον ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον ἐμετ' ἐχειρίσθησαν καὶ εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς Τύρου τῆς Φοινίκης, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐφώρμησαν πολλοὶ εἰς μίαν γέφυραν ἔπεσον καὶ αὐτοὶ κατώ-

οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες τὸ γινόμενον, ἔδραμον ἄνωθεν σωρηδὸν καὶ ἔρριπτον κάτω βέλη καὶ ὅ,τι ἄλλο εἶχον πρὸς βλάβην τῶν Μακεδόνων.

❶ δὲ Ἀλέξανδρος πέμπει εὐθύς τὸν Ἀλκέταν μὲ τὸ ἐκεῖον τάγμα νὰ περιλάβῃ τοὺς πληγωμένους, καὶ οἱ λοιποὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν ὀπίσω. Τὴν τετάρτην πάλιν ἡμέραν ἐκινήθη ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ οἱ Ἴνδοι ἐμάχοντο γενναίως· ἀφοῦ ὁμως εἶδον τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν θανατωμένον, ἔστειλαν πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, τοὺς ὁποίους ὁ Ἀλέξανδρος ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς ὡς ἄνδρας γενναίους, καὶ οὕτως ἐσυμφώνησε μὲ τοὺς μισθιωτοὺς Ἴνδους αὐτῶν νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὸ στράτευμα τῶν Μακεδόνων, οἱ δὲ δολίως ἐσυμφώνησαν ὥστε τὴν νύκτα νὰ φύγωσι κρυφίως εἰς τὸν τόπον των, μὴ θέλοντες νὰ κινήσωσιν ὅπλα ἐναντίον τῶν ἄλλων Ἰνδῶν. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἐκύκλωσεν αὐτοὺς ἐξελθόντας εἰς τινα λόφον, καὶ οὕτως κατέκοψεν ἅπαντας, καὶ κυριεύει τὴν πόλιν μὲ βίαν, καὶ λαμβάνει τοῦ Ἀσσοκηνοῦ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν θυγατέρα, ἐκ δὲ τῶν Μακεδόνων ἀπέθανον ἕως εἰκοσιπέντε. Ἐντεῦθεν δὲ στέλλει τὸν Κοῖνον πρὸς τὰ Βάζυρα μὲ ἐλπίδα, ὅτι αὐτοὶ θέλουσι παραδοθῇ εἰς αὐτόν. Τὸν δὲ Ἄτταλον καὶ Δημήτριον ἔστειλεν εἰς τὰ Ἰῆρα πόλιν (α), μὲ προσταγὴν νὰ περιτειχίσωσιν αὐτήν, ἕως οὔ νὰ ἔλθῃ καὶ αὐτός· οἱ βάρβαροι ὁμως ἔχοντες δυνατὴν πόλιν δὲν ὑπετάσσοντο, μάλιστα καὶ ἐναντιόνοντο. Τοῦτο μαθὼν ὁ Ἀλέξανδρος ὥρμησε μὲν πρὸς τὰ Βάζυρα καὶ Ἰῆρα, ἤκουσεν ὁμως, ὅτι ὁ Ἀδισσάρης ἔστειλε κρυφίως νὰ περάσωσι τινὲς τῶν βαρβάρων εἰς τὰ Ἰῆρα καὶ νὰ πολεμήσωσι τοὺς Μακεδόνας, οἱ δὲ πολῖται τῶν Ἰῆρων ἐξελθόντες τότε συνεκρότησαν μάχην μὲ τοὺς Μακεδόνας μακρὰν τῆς πόλεως, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀντισταθῶσιν εἰς τοὺς Μακεδόνας ἐθανατώθησαν ἕως πεντακόσιοι βάρβαροι καὶ ἐβδομήκοντα ἡχμαλωτίσθησαν, οἱ δὲ λοιποὶ κατέφυγον εἰς τὴν πόλιν, τὴν ὁποίαν πολιορκήσας ὁ

(α) Ἰῆρα εἶναι καὶ ἄλλη πόλις πρὸς νότον πλησίον τῆς Περσικῆς θαλάσσης.

Ἀλέξανδρος, καὶ προσβαλὼν εἰς τὰ τεῖχη ἀμέσως τὴν ἐκυρίευσεν (α), λαβὼν ἐκεῖθεν καὶ τοὺς ἐλέφαντας.

Ἄορνος Πέτρα.

Ἀποῦ ἔμαθον ταῦτα οἱ ἐν τοῖς Βαζύροις πολιορκούμενοι ἀπελπίσθησαν, καὶ οὕτως ἀφῆκαν τὴν νύκτα τὴν πόλιν καὶ ἔφυγον εἰς τὴν Ἄορνον καλουμένην Πέτραν. Ἡ πέτρα αὕτη κεῖται πρὸς ἄρκτον τῶν Ταξιλῶν, καὶ εἶναι πολλὰ ὑψηλὴ καὶ δύσβατος πανταχόθεν, τὸ ὕψος εἶναι ἑνδεκα στάδια, ἡ δὲ περιφέρεια διακόσια στάδια, ἔχει μίαν καὶ μόνην ἀνάβασιν, αὕτη ἔχει καὶ νερὸν πότιμον ἐπάνω αὐτῆς, καὶ ξύλα, καὶ γῆν παχεῖαν νὰ θρέψῃ χιλίους ἀνθρώπους (β). Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος, ἐδιώρισε σατράπας εἰς τὰ Βάκτρα, Ἰῖρα, Μάσσαγα καὶ Ὀροβάτιδα, καὶ διوریσας φυλακὰς ἐκινήθη πρὸς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, καὶ ἐκυρίευσεν εὐθὺς μίαν πόλιν πλησίον τοῦ ποταμοῦ Πευκιλαώτιδα μὲ συνθήκην, αὐτοῦ ὑπέταξε καὶ ἄλλα μικρὰ πόλίσματα, ἕως οὗ ἦλθεν εἰς τὴν Ἐμβόλιμα πόλιν κειμένην πλησίον τῆς Ἀόρνου Πέτρας, καὶ ἀφίνει αὐτοῦ τὸν Κρατερόν νὰ συνάξῃ τροφὰς διὰ πολιορκίαν, ἐὰν δὲν δυνήθωσιν οἱ Μακεδόνες νὰ κυριεύσωσιν αὐτὴν μὲ ὀρμήν. Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς τοξότας, καὶ Ἀγριᾶνας, καὶ τὴν

(α) Ὁ Ἀλέξανδρος ἰδὼν ποτὲ στρατιώτην τινὰ ἀκωνίζοντα τὴν λόγχην του εἰς τὴν ὥραν τῆς μάχης, τῷ λέγει, πῶς ὀνομάζεσαι, ὁ δὲ εἶπεν, Ἀλέξανδρος· τότε ἐκπλήξας αὐτὸν τοῦ εἶπε μὲ ὀργήν, ἢ ἄλλαξε τὸ ὄνομα, ἢ τὰ ἦθ σου, διότι εἶναι ἐντροπὴ νὰ λέγῃςαι Ἀλέξανδρος καὶ νὰ ἦσαι ἀμελής· ὅστις ἔχει τὸ ὄνομα πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τὰ ἔργα, ἀλλῶνς κρίμα εἰς τὸ ὄνομα. Ὁ ὀργανισμὸς τῶν ἑλληνικῶν σωμάτων εἶναι ἐκ φύσεως λεπτότερος καὶ ἐπιδεκτικότερος τῶν λοιπῶν εἰς νοῦν καὶ ἐπιστήμην, ὅθεν οἱ Ἕλληνες πρέπει πάντοτε νὰ ἐργάζωνται· ἡ ἀμέλεια καὶ ὁ ἄκνος προξενεῖ τὴν μαλθακότητα καὶ τὴν ἀργίαν, αὕτη φέρει τὴν κλεψίαν, τὴν δολιότητα, τοὺς φόνους καὶ ὅλα τὰ κακὰ εἰς τὸν κόσμον.

(β) Εἰς τὸ πεδίον τῆς Θεσσαλίας, εἰς τὴν Ἑστιώτιδα ἑπαρχίαν, εὐρίσκονται δώδεκα μονόλιθοι ὑψηλαὶ πέτραι, ὥστε οἱ ἀνθρώποι ἄνω μόλις φαίνονται· αὗται λέγονται Μετέωρα τανῶν καὶ πᾶσα πέτρα ἔχει ἀπὸ ἐν ἡ δύο Μοναστήρια.

φαλαγγα, καὶ εἰς διακοσίους ἱππέας ἐφώρμησε πρὸς τὴν Πέτραν, καὶ εὐθὺς ἐστρατοπέδευσε πλησίον αὐτῆς, τὴν δὲ δευτέραν ἡμέραν ἐπλησίασε περισσότερον.

Ἐν τούτῳ δὲ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν ἐκ τῶν περιοίκων τινὲς καὶ παρεδόθησαν εἰς αὐτὸν, ὑποσχόμενοι νὰ τὸν ὀδηγήσωσι πρὸς τὸ ἀδυνατώτερον μέρος τῆς Πέτρας, ὅθεν δὲν θέλει εὖρη δυσκολίαν νὰ κυριεύσῃ τὴν Πέτραν. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἔστειλε τὸν Πτολεμαῖον μετὰ τοὺς Ἀγριαῖνας καὶ ἄλλους ἐπιλέκτους καὶ εὐζώνους στρατιώτας μετὰ προσταγὴν, ἀποῦ κυριεύσῃ τὸν τόπον ἐπάνω νὰ τὸν φυλάξῃ, ὅσον δύναται μετὰ περισσοτέρους, καὶ εὐθὺς νὰ δώσῃ σημεῖον πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐκυριεύθη. Ἐντεῦθεν διαπεράσας ὁ Πτολεμαῖος μίαν ὁδὸν δύσκολον, ἐκυρίευσεν τὸν τόπον, χωρὶς νὰ αἰσθανθῶσιν οἱ βάρβαροι, καὶ περικυκλώσας αὐτὸν μετὰ χάρακα, ὕψωσεν ἄνωθεν εἰς τὸ ὄρος φανόν, ὅθεν ὁ Ἀλέξανδρος καθὼς εἶδε τὴν φλόγα τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐκίνησε τὸ στράτευμά του, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ βάρβαροι ἐναντιόνοντο δὲν ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ τι καλόν. Καὶ τοῦτο ἰδόντες οἱ βάρβαροι ἐπέστρεψαν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον, καὶ γίνεται μετὰξὺ αὐτῶν μάχη, καὶ ἐπειδὴ οἱ βάρβαροι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐξώσωσι τοὺς Μακεδόνας, ἀνεχώρησαν ἐκείθεν, ἥδη νυκτὸς γενομένης. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐκλέξας τινὰς ἐκ τῶν αὐτομόλων Ἰνδῶν, πέμπει γράμματα πρὸς τὸν Πτολεμαῖον τὴν νύκτα, καὶ τοῦ λέγει, ὅταν ἰδῇ τὸν Ἀλέξανδρον ὁρμῶντα πρὸς τὴν Πέτραν νὰ ὁρμήσῃ καὶ αὐτὸς κατὰ τὸ μέρος τῶν βαρβάρων, ὥστε οἱ βάρβαροι κτυπώμενοι πανταχόθεν νὰ ἔλθωσιν εἰς ἀπορίαν· αὐτὸς δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἡμέρας κινήσας τὸ στράτευμα ἤρχετο πρὸς τὸ μέρος, καθὼς μέρος ἀνέβη ὁ Πτολεμαῖος, διὰ νὰ ἐνωθῇ μετὰ αὐτὸν, τὸ ὁποῖον καὶ συνέβη οὕτως· καθότι τὴν αὐτὴν ἡμέραν συνεκροτήθη μάχη, καὶ οἱ μὲν Μακεδόνες ἐδίωκον πρὸς τὰ ἄνω τοὺς βαρβάρους, οἱ δὲ πρὸς τὰ κάτω τοὺς Μακεδόνας· τέλος πάντων ἐκυρίευσαν τὸν δρόμον, καὶ οὕτως ἠνώθησαν μετὰ τὸν Πτολεμαῖον. Τὴν δευτέραν ἡμέραν ἐπρόσταξε τοὺς στρατιώτας νὰ γεμίσωσι τὸν μετὰξὺ τῆς Πέτρας καὶ τῆς ξηρᾶς χάρακα μετὰ χώμα, καὶ ἐκείθεν νὰ ρίψωσιν ἐκ τῶν μηχανῶν βέλη κατὰ τῆς Πέτρας· τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ὕψω-

σαν πρόχωμα ἕως ἐν σταδίῳ κατὰ μέγος, τὴν δὲ δευτέραν ἡμέραν ῥίπτοντες οἱ σφενδονισταὶ εἰς τοὺς Ἰνδοὺς ἀπὸ τοῦ χῶμα, ἐμποδίζον τοὺς βαρβάρους· οὕτως ἠκολούθει ἕως τέσσαρας ἡμέρας. Τότε οἱ βάρβαροι ἰδόντες τὴν τόλμην τῶν Μακεδόνων ἀπελπίσθησαν, καὶ οὕτως ἔστειλαν πρέσβεις ὑποσχόμενοι νὰ παραδώσωσι τὴν Πέτραν, ἐὰν δώσῃ εἰς αὐτοὺς ὑπόσχεσιν ἀσφαλείας, μὲ γνώμην ὅμως ἀπατηλὴν, διὰ νὰ φύγῃσι τὴν νύκτα εἰς τὰ ἴδια. Τοῦτο μαθὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἐνέδωκεν εἰς αὐτοὺς καιρὸν καὶ παρεχώρησαν οἱ φύλακες, καὶ αὐτὸς ἡσύχασεν ἕως οὗ ἀρχήσαν νὰ ἀναχωρήσωσι, καὶ ἐνταῦτ᾽ ἀναλαβὼν ἑπτακοσίους ἐκ τῶν σωματοφυλάκων καὶ ὑπασπιστῶν ἀνέβη πρῶτος αὐτὸς εἰς τὴν Πέτραν, καὶ οἱ λοιποὶ Μακεδόνες ἀνέβαινον πανταχόθεν ἀνελκόμενοι ὑπ' ἀλλήλων, καὶ εὐθὺς δούς τὸ σημεῖον ἐπάτη πρὸς τοὺς βαρβάρους, ἐξ ὧν ἄλλους μὲν ἐφόνευσαν φεύγοντας, ἄλλους δὲ ἐβίασαν νὰ ῥιφθῶσι κάτω κατὰ κρημνῶν, καὶ οὕτως ὁ Ἀλέξανδρος ἐκυρίευσεν τὴν Πέτραν, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδυνήθη νὰ τὴν ἐπάρῃ μήτε ὁ Ἡρακλῆς, μήτε ὁ Βάκχος, καὶ θυσιάσας ἐν αὐτῇ κατέστησε φρούριον, καὶ οὕτως τὸ παρέδωκεν εἰς τὴν φροντίδα τοῦ Σισικότου, ὅστις ἔφυγε πρὸ πολλοῦ ἐκ τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἦλθεν αὐτόμολος εἰς τὰ Βάκτρα.

Αφοῦ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκυρίευσεν τὴν Πέτραν, ἐκινήθη κατὰ τῶν Ἀσσηκηνῶν, καθότι ἠκούετο ὅτι ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀσσηκάνου ἔχων τοὺς ἐλέφαντας καὶ πολλοὺς βαρβάρους κατέφυγεν εἰς τὰ ὄρη, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν Δύρταν πόλιν δὲν εὗρεν ἐκεῖ μηδὲνα τῶν κατοίκων. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἔστειλε τὸν Νέαρχον νὰ ἐνεθρεύσῃ καὶ νὰ πιάσῃ τινὰς τῶν βαρβάρων, διὰ νὰ μάθῃ παρ' αὐτῶν τι, καὶ διὰ τοὺς ἐλέφαντας· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐκινεῖτο ἤδη πρὸς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, καὶ καθ' ὁδὸν μνησθῆναι παρὰ τινων βαρβάρων, ὅτι οἱ Ἰνδοὶ οἱ ἐγκάτοικοι ἔφυγον πρὸς τὸν Ἀχισάρην, τοὺς δὲ ἐλέφαντας ἄρῃσαν νὰ βοσκήσωσι πρὸς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, τοὺς ὁποίους ἐπρόσταξεν ὁ Ἀλέξανδρος νὰ τοῦ δείξωσι τοὺς ἐλέφαντας, καὶ οὕτω τοὺς εἶχε μίξῃ του λαθίων δὲ τοὺς ἐλέφαντας ἐδιώρισε νὰ κατασκευάσωσι πλοῖα, καὶ εὐθὺς μετὰ ταῦτα συνθέσαντες γέφυραν νὰ ἀπεράσωσι πέραν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ.

Τὰ κατὰ τοῦ Πύρου.

Προτοῦ νὰ διαβῇ ὁ Ἀλέξανδρος τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ἦλθον πρέσβεις ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν πόλιν Νύσσαν καλουμένην, τὴν ὁποίαν ὁ Πτολεμαῖος Νάγαρα καλεῖ. Ὁ πρῶτος τῶν τριάκοντα πρέσβεων ἦτον ὁ Ἄκουφισ, οἱ ὅποιοι εἰσελθόντες εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀλέξανδρου, εὗρον αὐτὸν καθήμενον καὶ κοινορτισμένον ἀπὸ τὴν ὁδοιπορίαν, καὶ ὠπλισμένον, ἔχοντα καὶ τὴν περικεφαλαίαν εἰς τὴν κεφαλὴν του, καὶ εἰς τὰς χεῖρας τὴν λόγχην του· ἰδόντες οἱ πρέσβεις αὐτὸν ἐξεπλάγησαν ἀπὸ τὴν θεωρίαν καὶ ἐκθαμβούμενοι ἔπεσον εἰς τὴν γῆν σιωπῶντες ἐπὶ πολὺ. Ἀπρὸ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς ἐσήκωσε, τοὺς εἶπε, νὰ μὴν φοβῶνται. Τότε ὁ Ἄκουφισ ἤρχισε νὰ λέγῃ· ὦ Βασιλεῦ Ἀλέξανδρε, οἱ Νυσσαῖοι προσφέρουσι πρὸς σὲ τὴν ταπεινὴν τῶν παράκλησιν καὶ ὑποταγὴν νὰ τοὺς ἀφῇσῃς ἐλευθέρους, εὐλαβούμενος τὸν Διόνυσον, τὸν Καυθιδρυτὴν τῆς πόλεώς μας. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀκούσας εὐθὺς ἀφῆκεν αὐτοὺς ἐλευθέρους, ἐζήτησεν ὅμως νὰ στείλωσιν εἰς αὐτὸν τριακασίους ἱππέας ἐκ τῶν ἀρίστων τῆς πόλεως, ὁ δὲ Ἄκουφισ ἀπεκρίθη, ἀντὶ τῶν τριακασίων ἀρίστων, σοὶ πέμπομεν διπλασίους τῆς κατωτέρας τάξεως. Εἰς αὐτὸ εὐχαριστηθεὶς ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπρόσθετε νὰ στείλωσι τοὺς ἱππέας, ἐνταύτῳ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπεθύμησε νὰ ἰδῇ καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν, καὶ ἐμῶς ἐπρόσφερε θυσίαν εἰς τὸν Διόνυσον καὶ συνευοχῆθη μετὰ τῶν ἐταίρων του. Οἱ δὲ Μακεδόνες ἰδόντες πολὺν κισσὸν εἰς τὰ ὄρη ἐκεῖνα καὶ εὐφραινόμενοι εἰς τὸν οἶνον ἐστέφοντο ὡς ὁ Βάκχος καὶ ὑμνοῦσαν τὸν Θεὸν λέγοντες Εὐοῖ, Εὐοῖ! Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καθὼς ἐφθασεν εἰς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν εὗρε τὴν γέφυραν ἐτοιμὴν καὶ πλοῖα πολλὰ, ἐδέχθη καὶ τὰ δῶρα τὰ σταλέντα παρὰ τοῦ Ταξίλου τοῦ Ἰνδοῦ, τάλαντα μὲν διακόσια ἀργυρίου (δραχ. 1,200,000), βόας δὲ τρεῖς χιλιάδας διὰ θυσίαν καὶ πρόβατα πλέον τῶν δέκα χιλιάδων, καὶ ἐλέφαντας τριάκοντα, καὶ ἱππεῖς ἐξ αὐτῶν τῶν Ἰνδῶν ἑπτακασίους εἰς συμμαχίαν. Ἐνταύτῳ ὁ Ταξίλος ἐπρόσφερε καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ τὰ Τάξιλα, ἥτις κεῖται μετὰξὺ τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Ἰθάσπου τῶν ποταμῶν. Αὐτοῦ εἰς τὸν ποταμὸν ἐπάνω, ὁ Ἀλέξανδρος ἐθυσίασεν εἰς τοὺς

θεούς του. Ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς εἶναι ὁ μέγιστος πολλῶν, ὅστις ἀρχόμενος ἀπὸ τὰ ἀρκτικά ὄρη Ἰμαῖα καλούμενα ἢ Καύκασον, χύνεται πρὸς νότον εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον με δύο στόματα σχηματίζων Δέλτα, τὸ ὁποῖον οἱ Ἰνδοὶ Πάταλα καλοῦσιν. Ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς δεχόμενος τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν, τὸν Αἰμαίνην, καὶ Ὑδραώτην καὶ τὸν Ὑφασιν καὶ ἄλλους πολλούς, χύνεται εἰς τὴν θαλάσσαν με δύο στόματα, εἶναι ὁμῶς μικρότερος ἀπὸ τὸν Γάγγην ποταμὸν τῆς Ἰνδίας.

Αὐτὸν τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἤρχισε τὸ πρῶτ' ὁ Ἀλέξανδρος νὰ διαβαίνει με τὸ στράτευμά του, καὶ ἐκεῖ πέραν θυσιάζει πάλιν κατὰ τὴν συνήθειάν του, (ἀγκαλὰ τὰς θυσίας τὰς ἐτρωγον εὐθύς) αὐτοῦ λοιπὸν δέχεται βασιλικῶς ὁ Ταξίλας τὸν Ἀλέξανδρον, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Ἀλέξανδρος ἐπαρεχώρησεν ἐκ τῆς πλησίον γῆς, ὅσῃν ἠθέλησεν. Αὐτοῦ εἰς τὰ Ταξίλα ἦλθον πρέσβεις καὶ παρὰ τοῦ Ἀδισάρου τοῦ βασιλέως τῶν Ἰνδῶν, καὶ παρὰ τοῦ Δοξάρους τοῦ Νομάρχου, φέροντες ἀμρότεροι δῶρα πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. Καταστήσας δ' αὐτοῦ σατράπην τὸν Φίλιππον καὶ φρουράν, ἀφῆσας καὶ τοὺς ἀδυνάτους στρατιώτας, ἐπροχώρει πρὸς τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν, ἐπειδὴ ἤκουεν, ὅτι ὁ Πῶρος συνήθροισεν ὅλας τὰς δυνάμεις του πέραν τοῦ Ὑδάσπου ποταμοῦ, με ἀπόφασιν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν διάβασιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ νὰ τὸν κτυπήσῃ, ἐνῷ ἀπερνᾷ. Μελὼν ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος, δὲν ἐταράχθη πρῶτως, ἀλλ' ἐστείλεν ἀμέσως τὸν Κοῖνον ὀπίσω εἰς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν με προσταγὴν, νὰ διαλύσῃ τὰ πλοῖα καὶ νὰ τὰ φέρῃ διὰ ξηρᾶς εἰς τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν, τὰ ὁποῖα ἀμέσως καὶ ἐκώψεν, τὰ μὲν εἰς δύο, τὰ δὲ εἰς τρία, καὶ τὰ ἔφερε διὰ τῶν ἀμαξῶν εἰς τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν, ὅπου ἐκ νέου τὰ ἐφήρμωσε καὶ τὰ ἐξέριψεν εἰς τὸν ποταμὸν· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὸ στράτευμά του, ἐφθασεν εἰς τὰς ὕχθας τοῦ ποταμοῦ, ὅπου καὶ ἐστρατοπέδευσεν.

Αφοῦ ἐφθασεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐκεῖ, ἀμέσως καὶ ὁ Πῶρος ἐράνη ἀντικρυ με ὅλας τὰς δυνάμεις του, καὶ με τὸ τάγμα τῶν ἐλευράντων, προφυλάττων προσεκτικῶς τὴν διάβασιν, καὶ εἰς ὅσα μέρη εἶχον πόρον, εἰς ὅλα ἐστείλεν ὁ Πῶρος φυλακὰς, με

γνώμην νὰ ἐμποδίσῃ τὴν διάβασιν τῶν Μακεδόνων. Ταῦτα ἰδὼν καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐστοχάσθη νὰ κινήσῃ καὶ αὐτὸς τὴν στρατιάν του εἰς πολλὰ μέρη, διὰ νὰ ἔλθῃ ὁ Πῶρος εἰς ἀμφι-βουλίαν. Διαιρέσας λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος τὴν στρατιάν του εἰς πολλὰ μέρη, διέταξε συγχρόνως τοὺς ἀρχηγοὺς νὰ ἐρευνήσωσιν ἀκριδῶς τοὺς πόρους τοῦ ποταμοῦ, οἱ δὲ λοιποὶ Μακεδόνες δια-σκορπισθέντες ἐσύναζον τροφὰς διὰ πολλὴν καιρὸν, τὸ ὅποιον βλέπων ὁ Πῶρος ἐστοχάσθη, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος δὲν φούγει ἐκεῖθεν ἕως οὔ νὰ ὀλιγοστεύσῃ τὸ νερὸν τοῦ ποταμοῦ, διότι τότε ἦτον καιρὸς τοῦ θέρου, καὶ ὁ ποταμὸς αὐτὸς αὐξάνει τότε, καὶ τὸν χει-μῶνα ὀλιγοστεύει.

Ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξανδρος ἐστοχάζετο· ὁ δὲ Πῶρος ἀμέσως ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, ἔβαλε καὶ τοὺς πολλοὺς ἐλέφαντάς του κατὰ τάξιν, καὶ τὸ στράτευμά του ἐν παρατάξει διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν διάβασιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, συ-χαζόμενος, ὅτι οἱ ἵπποι τῶν Μακεδόνων δὲν θέλουσι δυνηθῇ νὰ ἀνέβωσιν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐὰν ἀναβῶσι, θέλουν ταραχθῇ ἀπὸ τοὺς ἐλέφαντας· ὅθεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐσκέπτετο νὰ ὑποκλέψῃ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ, καὶ οὕτως ἐκινούσε συνε-χῶς τὰ στρατεύματα ἐπάνω εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, καὶ τοὺς ἐπρόσταζε νὰ φωνάζωσι τὴν νύκτα καὶ νὰ ἀλαλάζωσι δυ-νατὰ ἅπαντες, ὥσάν νὰ ἤθελον ἀπεράσῃ τὸν ποταμόν. Ταῦτα βλέπων ὁ Πῶρος ἐκινεῖτο ἐξ ἐναντίας, φέρων τοὺς ἐλέφαντας πανταχοῦ, ὅπου ἤκουε τὰς φωνάς. Ἀποῦ οἱ Μακεδόνες συνεχῶς ἐκινούντο καὶ ἠλάλαζον καὶ δὲν ἀπερνοῦσαν τὸν ποταμόν, ἐστο-χάσθη ὁ Πῶρος, ὅτι φοβοῦνται πλέον αὐτὸν καὶ δὲν διαβάινουσιν, καὶ οὕτως ἡσύχαζεν ἄντικρυ. Ἀποῦ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκατόρθωσε καὶ ἐσήκωσε τὸν φόβον ἀπὸ τὸν Πῶρον εἰς τὰ νυκτερινὰ στρα-τηγήματα, μηχανᾶται τοιαῦτα.

Ἐπάνω εἰς τὴν ὄχθην τοῦ Ἰθάσπου ποταμοῦ ἦτον ἀκρωτή-ριόν τι, ἔμπροσθεν τοῦ ὁποίου ἔκειτο νῆσος μικρά, καὶ τὰ δύο κατάφυτα ἀπὸ δένδρα θασέα καὶ πολλὰ. Αὐτόθεν ἐστοχάσθη ὁ Ἀλέξανδρος νὰ ἀπεράσῃ πέραν, ὅθεν ἀπεράσισε νὰ διαβιβάσῃ ἐκεῖ στράτευμα· ἀπείχε δὲ ὁ τόπος αὐτὸς μακρὰν τοῦ στρατο-

πέδου ἑκατὸν πεντήκοντα στάδια, καθ' ὅλην δὲ τὴν ὄχθην ἐδιώρισε φύλακας πλησίον ἀλλήλων, διὰ νὰ συνακούωνται ὅταν θιῇται παράγγελμά τι. Ἐντεῦθεν εἰς πολλὰς νύκτας ἠκολούθουν αἱ φωναὶ πανταχόθεν, καὶ πυρὰ ἐκάλοντο πανταχοῦ. Τότε ἀφίνει εἰς τὸ στρατόπεδον τὸν Κρατερόν μὲ τὸ ἰδίον του τάγμα, τὸ ἱππικόν, ἔχοντα καὶ πολλοὺς ἄλλους ἱππέας καὶ πεζοὺς, καὶ τῷ ἔδωκε προσταγὴν νὰ μὴν ἐπιχειρισθῇ τὴν διάβασιν, πρὶν ἰδῇ τὸν Πῶρον νὰ τραπῇ πρὸς ἐκείνους μὲ ὅλην τὴν δύναμίν του, ἢ νὰ φεύγῃ νικώμενος. Ταῦτα μὲν εἶπεν εἰς τὸν Κρατερόν· μεταξὺ δὲ τῆς Νήσου καὶ τοῦ Κρατεροῦ ἐδιωρίσθησαν ὁ Μελέαγρος καὶ ὁ Ἄτταλος, καὶ ἄλλοι μὲ τοὺς μισθοφόρους ἱππέας καὶ πεζοὺς, μὲ προσταγὴν ὅταν ἰδοῦν τοὺς Ἰνδοὺς πέραν εἰς μάχην, τότε νὰ ἐπιχειρισθῶν τὴν διάβασιν. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ λαβὼν ὅλον τὸ ἐπίλοιπον στρατεύμα ἐκινεῖτο χωρὶς νὰ φαίνεται ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἀπέχων μακρὰν ἀπὸ τῆς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ πολὺ, καὶ ἐλθὼν ἐκεῖ, ὅπου ἐδιώρισε νὰ ἀπεράσῃ, ἐγένευσεν τὰς διφθέρας (ἄσκους) τῶν στρατιωτῶν καὶ τὰς ἔρραψε καλά. Εἰς ἐκείνην τὴν νύκτα ἐβρεχε πολὺ, καὶ βρονταὶ καὶ φωναὶ τῶν στρατιωτῶν ἐγίνοντο πολλαί. Αὐτοῦ ἔφερον καὶ τὰ περισσότερα πλοῖα ἐτοιμασμένα καὶ τὰ εἶχον κακρυμμένα εἰς τὸ δάσος. Τὸ πρῶτὸ δὲ ἔπαυσε καὶ ἡ βροχὴ καὶ ὁ ἀνεμος, τότε ἀμέσως οἱ στρατιῶται, ἄλλοι μὲν ἀνέβηκαν εἰς τὰ πλοῖα μὲ τοὺς ἵππους, ἄλλοι δὲ εἰς τὰς διφθέρας, καὶ οὕτω διέβαινον κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν νῆσον, διὰ νὰ μὴν φαίνονται ἀπ' ἀντικρυ ἐκ τῶν κατασκόπων τοῦ Πόρου, ἕως οὗ νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ. Αὐτοῦ ὁ Ἀλέξανδρος διαβαίνων δυσκόλως τὸν ποταμὸν εἶπεν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἔῃρα γε κατανοεῖτε ὁποῖους κινδύνους ὑπομένομεν διὰ τὴν ἐδικήν σας εὐδοξίαν;

Ὁ Ἀλέξανδρος ἀναλαβὼν τότε τὸν Πτολεμαῖον καὶ τὸν Λυσίμαχον, τοὺς σωματοφύλακας, καὶ ἐκ τῶν ἐταίρων τὸν Σέλευκον, καὶ τοὺς ἡμίσεις ὑπασιπστάς διέβαινε τὸν ποταμὸν· οἱ δὲ λοιποὶ διέβησαν μὲ τὰ πλοῖα. Ἀφοῦ οἱ κατὰ σκοποὶ εἶδον τὸ στρατεύμα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἔτρεξαν νὰ τὸ εἰπῶσιν εἰς τὸν Πῶρον. Ἐν τῷ αὐτῷ ὁ Ἀλέξανδρος πρῶτος ἐκβῆκε πέραν εἰς τὴν γῆν,

καὶ ἀναλαβὼν τοὺς ἄλλους ἐκ τῶν πλοίων, διέταττε νὰ ἐξέλθωσιν ἅπαντες μὲ τάξιν πολεμικὴν, διότι πρῶτον ἐκδόθηκε τὸ ἱππικόν, καὶ ὕστερον τὸ πεζικόν, οἵτινες ἦσαν ἕως ἑξ̄ χιλιάδες. Ἐπειτα ἀναλαβὼν μόνον τοὺς ἵππους ἕως πέντε χιλιάδας ἐπροχώρει ἔμπρὸς, ἐπρόσταξε δὲ καὶ τὸν Ταύρωνα τὸν Τοξάρχην, νὰ ἀκολουθήσῃ κατόπιν καὶ αὐτὸς τοῦ ἱππικοῦ. Ὁ Ἀριστόβουλος λέγει, ὅτι αὐτοῦ πρῶτον ἀπαντήσας τὸν υἱὸν τοῦ Πύρου μὲ ἐξήκοντα ἄρματα καὶ μὲ δύο χιλιάδας στρατιώτας, ἐκτύπησεν αὐτὸν ἀμέσως καὶ τὸν ἐθανάτωσεν· ἀπέθανον δὲ καὶ βάρβαροι ἕως τετρακόσιοι κατὰ τὸν Πτολεμαῖον. Ὁ δὲ Πῦρος μαθὼν ταῦτα, ὧν τότε μακρὰν εἰς τὸ στρατόπεδόν του, ἀνέλαθεν ὅλον τὸ στράτευμά του, ἕως τέσσαρας χιλιάδας ἱππέας, τριακόσια ἁμάξια, καὶ διακοσίους ἐλέφαντας τοὺς πλέον δυνατοὺς, καὶ ἔτρεχεν ἐναντίον τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ εὐρὼν τόπον ἁρμοδίον, διέταξε πρῶτον τοὺς ἐλέφαντας κατ' ἐπάνω τῶν Μακεδόνων διὰ νὰ δώσῃ φόβον εἰς τὸ ἱππικόν τοῦ Ἀλεξάνδρου, μάλιστα ἐνόμιζεν, ὅτι αὐδαίς Μακεδὼν θέλει τολμήσῃ νὰ σταθῇ ἐναντίον αὐτῶν τῶν θηρίων· μετὰ τοὺς ἐλέφαντας κατέταξε τοὺς πεζοὺς εἰς τὴν γραμμὴν, ἐκατέρωθεν αὐτῶν κατέταξε τὸ ἱππικόν του, ἔμπρὸς τοῦ ὁποίου κατέταξε τὰ ἄρματα.

Μάχη κατὰ τοῦ πρώτου Πύρου.

Καὶ ὁ μὲν Πῦρος οὕτω διέταξε τὸν στρατὸν του· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ἰδὼν τοὺς Ἰνδοὺς παρατεταγμένους, ἠμπόδισε τοὺς ἱππέας του νὰ μὴν προχωρήσωσι, διὰ νὰ ἐνωθῇ μὲ τὸ πεζικόν· ἦλθε καὶ ἡ φάλαγξ ταχέως, καὶ ἀμέσως τὴν ἔβαλεν εἰς τάξιν, καὶ περιτρέχων κύκλωθεν διὰ νὰ ἀναπαυθῇ ὀλίγον τὸ στράτευμα, ἐπληροφορήθη περὶ τῆς τάξεως τῶν ἐχθρῶν, ὅτι οἱ ἐλέφαντες ἦσαν πυκνοί, καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ ὁρμήσῃ εὐθὺς κατ' ἐπάνω αὐτῶν, ἀλλὰ στέλλει τὸν Κοῖνον εἰς τὸ δεξιὸν μέρος μὲ τὸ ἰδίον του τάγμα, καὶ τὸν Σέλευκον, καὶ τὸν Ταύρωνα μὲ τὴν φάλαγγα τεταγμένην νὰ κινηθῶσιν ἔμπρὸς, νὰ μὴν ἔλθουν ὁμῶς εἰς χεῖρας, πρὶν ἰδοῦν ὅτι τὸ ἱππικόν του ἐτάραξε τὸ πεζικόν τῶν ἐχθρῶν. Ἀφοῦ δὲ ἐπλησίασεν ἐκίνησεν ἔμπρὸς τοὺς ἱπποτοξότας ἕως χιλίους ἐναντίον τῶν Ἰνδῶν, διὰ νὰ ταράξῃ καὶ νὰ συγχίσῃ

τοὺς ἐχθροὺς κατ' αὐτὸ τὸ μέρος μὲ τὸ πλῆθος τῶν τοξευμάτων καὶ μὲ τὰς ἐφόδους τῶν ἱππέων, ἔχων δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς ἐταίρους τῶν ἱππέων ἤρχετο δρομαίως κατὰ τῶν βαρβάρων, ἐπιμελούμενος νὰ ἐφορμήσῃ κατ' αὐτῶν κατὰ κέρα, πρὶν νὰ ταχθῇ τὸ ἱππικὸν αὐτῶν κατὰ φάλαγγα.

Εν τούτῳ δὲ οἱ Ἴνδοι συναθροίσαντες τὸ ἱππικὸν πανταχόθεν, ἐκινουῦντο ἐναντίον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ δὲ Κοῖνος κατὰ τὴν παραγγελίαν ἐκινεῖτο κατόπιν αὐτῶν. Τοῦτο ἰδόντες οἱ Ἴνδοι ἐδιάσθησαν νὰ κινηθῶσιν ἐναντίον τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Κοίνου, ὁ Ἀλέξανδρος δὲ τότε εὐρύνει εὐκαιρίαν εἰς τὴν διαίρεσιν τῶν ἐχθρῶν ἔκαμεν ἐφοδὸν ἐναντίον αὐτῶν, οἱ δὲ Ἴνδοι ἰδόντες αὐτὸν ἐφυγον εὐθὺς εἰς τοὺς ἐλέφαντας, ὡς εἰς τεῖχος δυνατόν. Ἐνταῦθα οἱ ἡγεμόνες τῶν ἐλεφάντων ἐκίνησαν τὰ θηρία ἐναντίον τοῦ ἱππικοῦ τῶν Μακεδόνων, ἀλλ' ἡ φάλαγξ ἀνθώρμησεν ἐναντίον τῶν ἐλεφάντων, τότε κτυπῶντες αὐτὸν πανταχόθεν, ἠκόντιζον τοὺς ἐπιβάτας αὐτῶν· ὁ ἀγὼν οὗτος ἐστάθη φοβερός, διότι οἱ ἐλέφαντες ἐπιστρέφοντες εἰς τὰ τάγματα τῶν πεζῶν κατεσύντριβον τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων, μόνον ὅτι ἦτον πυκνή. Ὁμοίως καὶ οἱ ἱππεῖς τῶν Ἰνδῶν ἰδόντες ὥρμησαν κατὰ τοῦ ἱππικοῦ τῶν Μακεδόνων, μόνον τοῦτο ἐνικήθησαν, καὶ εὐθὺς πάλιν κατέφυγον εἰς τοὺς ἐλέφαντας· οἱ δὲ Μακεδόνες συναθροισθέντες κατὰ τύχην εἰς μίαν τάξιν, ἔπεσον εὐθὺς εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἰνδῶν καὶ φονεύοντες ἐπέστρεφον· οἱ δὲ ἐλέφαντες στενωχωρούμενοι ἐβλάπτον πλέον καὶ φίλους καὶ ἐχθροὺς καταπατοῦντες αὐτούς· αὐτοῦ οἱ ἱππεῖς τῶν Μακεδόνων κινούμενοι περὶ τοὺς ἐλέφαντας ἐφόνευσαν αὐτούς καὶ τοὺς ἐπλήγωναν· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ ὀδηγοὶ τῶν ἐλεφάντων, οἱ πλείστοι ἦσαν φονεμένοι, διὰ τοῦτο οἱ ἐλέφαντες τεραττόμενοι ἔτρεχον, ὅπου ᾔθελον, οἱ δὲ Μακεδόνες ἠκόντιζον αὐτοὺς ὅλον ἕν, ὥς οὐ αὐτοὶ ἀπέκαμον ἀπὸ τὸν κόπον, καὶ ἐπιστρέφοντες ἀνάποδα ἐφόνευσαν τοὺς οἰκίους αὐτῶν. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος περικυκλώσας τοὺς ἱππεῖς τῶν Ἰνδῶν πανταχόθεν, προστάζει τοὺς πεζοὺς νὰ ἐνώσωσι τὰς ἀσπίδας των καὶ νὰ συγκλεισθῶσι πυκνότατα, διὰ νὰ προσβάλλωσι τὴν φάλαγγα τῶν πολεμίων, καὶ οὕτως οἱ ἱππεῖς

τῶν Ἰνδῶν κατεκόπησαν ἅπαντες, ὁμοίως καὶ οἱ πεζοὶ αὐτῶν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, οἱ ὅποιοι ὀρμήσαντες κατ' αὐτῶν πανταχόθεν, ἔβαλον εἰς φυγὴν ἀμέσως τοὺς βαρβάρους.

Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Κρατερὴς καὶ οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες τοῦ Ἀλεξάνδρου, οἱ μείναντες εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἰδάσπου ποταμοῦ, ἰδόντες τὸν Ἀλέξανδρον νικῶντα λαμπρῶς τοὺς ἐχθροὺς, διέδωκαν τὸν ποταμὸν καὶ αὐτοὶ, καὶ δυναμωθέντες ἅπαντες ἐπέπεσον ὀπίσω τῶν Ἰνδῶν κατὰ τὴν φυγὴν αὐτῶν, καὶ ἐφόνευσαν καὶ αὐτοὶ πολλοὺς τῶν ἐχθρῶν. Ἐφονεύθησαν δὲ ἐκ τῶν Ἰνδῶν πεζοὶ μὲν εἴκοσι χιλιάδες, ἱππεῖς δὲ τρεῖς χιλιάδες, τὰ δὲ ἄρματα κατεκόπησαν ἅπαντα καὶ δύο παῖδες τοῦ Πῶρου, καὶ ὁ Σπιτάκης ὁ Νομάρχης τῶν Ἰνδῶν ἐκυριεύθησαν δὲ καὶ οἱ ἐλέφαντες, ὅσοι δὲν ἐφονεύθησαν εἰς τὴν μάχην· ἀπὸ δὲ τὸ στράτευμα τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐφονεύθησαν πεζοὶ μὲν ἕως ἑξ ἑκατομμύριον καὶ ὀγδοήκοντα εἰς τὴν πρώτην προσβολὴν, ἱππεῖς δὲ δέκα ἐκ τῶν ἱπποτοξοτῶν, ἐκ δὲ τῶν ἱππέων ἕως διακοσίου. Ὁ δὲ Πῶρος ἀφοῦ ἐδειξε μεγάλην ἀνδραγαθίαν εἰς τὴν μάχην, δὲν ἔφυγεν εὐθὺς καθὼς ὁ Δαρεῖος, ἀλλὰ περισσότερον ἡγωνίζετο· ἀφοῦ ὅμως ἐπληρώθη καὶ αὐτὸς εἰς τὸν δεξιὸν ὄμιον, διότι τὸ ἄλλο σῶμά του τὸ εἶχεν ἐσκαπασμένον μὲ δυνατὸν θώρακα, τότε καὶ αὐτὸς ἐπιστρέψας τὸν ἐλέφαντα ἀνεχώρησεν.

Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ ἰδὼν αὐτὸν ἐν τῇ μάχῃ μέγαν καὶ γενναῖον, ἐπεθύμησε νὰ διαφυλάξῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ, καὶ πέμπει πρὸς αὐτὸν τὸν Ταξίλην τὸν Ἰδὸν, νὰ εἰπῇ τοῦ Πῶρου νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον καὶ ἅς μὴν φοβῆται αὐτόν. Ὁ δὲ Πῶρος, ἰδὼν αὐτὸν τὸν Ταξίλην, ἐχθρὸν ὄντα πρότερον, ἐφώρμησε μὲ τὸν ἐλέφαντα νὰ τὸν κτυπήσῃ μὲ τὴν λόγχην του, καὶ ᾔθελε τὸν φονεύσῃ, ἂν δὲν ἔφευγεν. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος χωρὶς νὰ ὀργισθῇ, ἀμέσως ἔστειλε πρὸς αὐτὸν πάλιν τὸν Μερὸν, φίλον ὄντα τοῦ Πῶρου, ὁ δὲ Πῶρος ἰδὼν τὸν φίλον κατέβη ἐκ τοῦ ἐλεφάντος καὶ ἐπὶ νερόν, καὶ ἀνέλαβε τὰς δυνάμεις του, καὶ οὗτος καταπείσας τὸν Πῶρον, τὸν ἔφερε κατὰ τάχος εἰς τὸν Ἀλέξανδρον· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος μαθὼν, ὅτι ἔρχεται, ἔτρεξεν ὀλίγον παρεμπρὸς εἰς προῦπάντησιν τοῦ Πῶρου, καὶ βαστάσας τὸν ἵππον θαύμα-

ὅς τὸ ἀνάστημα τοῦ σώματός του, καὶ ἀποῦ ὁ Ἀλέξανδρος τὸν ἐχαιρέτησε πρῶτον τοῦ εἶπε, νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ ὅ,τι θέλει, ὁ δὲ Πῶρος εἶπε πρὸς αὐτόν, βασιλικῶς μεταχειρίσου με, ὦ Ἀλέξανδρε, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος καταμαλακισθεὶς εἰς τὸν λόγον αὐτόν, εἶπεν, ἔσται σοι τοῦτο ἐκ μέρους μου ὦ Πῶρε· καὶ εὐθὺς ὁ Ἀλέξανδρος εὐχαριστηθεὶς, τοῦ ἐχάρισε τὴν ἐξουσίαν ὅλην τῶν Ἰνδῶν, καὶ οὕτως ἔμεινεν ὁ Πῶρος εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἀλεξάνδρου διὰ βίου.

Ἐγένετο ἡ μάχη αὕτη καὶ ἡ νίκη κατὰ τοῦ Πῶρου πρὶν Χριστοῦ εἶται 327, ἐν μηνὶ Μουνηχιῶνι (Ἀπριλίῳ) εἰς τὸ δέκατον ἔτος τῆς βασιλείας του, ἐν ᾗ ἦτον ἐτῶν τριάκοντα.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν μάχην ἔκτισε δύο πόλεις, τὴν μὲν μίαν ἐδῶθεν τοῦ ποταμοῦ, ὅθεν ἀπέρασε, τὴν ὁποίαν Βουκεφαλίαν ὠνόμασεν, τὴν δὲ ἀπέναντι, ὅπου ἐγένετο ἡ μάχη Νίκαιαν ἐκάλεσεν. Ὁ Βουκέφαλος τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐγενήθη εἰς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτοῦ, χωρὶς νὰ πληγωθῇ, ἀλλὰ γηράσας τριακονταετὸς γενόμενος καὶ πολὺ κοπιήσας πλέον τῶν ἄλλων. Ὁ Βουκέφαλος οὗτος ἀποπλανηθεὶς ποτε εἰς τὴν χώραν τῶν Ὀξίων (α) ἐχάθη· ὅθεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐκήρυξεν εἰς τοὺς Ὀξίους, ὅτι ἂν δὲν φέρωσι τὸν Βουκέφαλον, θέλει ἀπεράσαι αὐτοὺς ὅλους ἐν στόματι μαχαίρας· τόσον πολὺ ἠγάπα ὁ Ἀλέξανδρος τὸν Βουκέφαλον.

Ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν μάχην ἀποῦ ἔθαψε τοὺς ἀποθαιμμένους του μὲ τὴν πρέπουσαν τιμὴν, ἐθυσίασεν εἰς τοὺς θεοὺς του, καὶ οὕτω συνεκρότησεν ἀγῶνα γυμνικὸν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἰδάσπου ποταμοῦ, αὐτοῦ δὲ ἄφησε τὸν Κρατερὸν μὲ μέρος τοῦ στρατεύματός του διὰ νὰ περιτειχίσῃ τὰς πόλεις του, καὶ αὐτὸς ἐπροχώρει πρὸς τοὺς ἄλλους Ἰνδοὺς, τοὺς γείτονας τοῦ Πῶρου, τοὺς Γλαυκανίτας καλουμένους τοὺς κατοικοῦντας εἰς τὴν Λαχώραν, πόλιν μεγάλην τῆς Ἰνδίας, ὅθεν ἔρχονται τὰ λαχούρια ὑφάσματα, καὶ οὕτως ἐκυρίευσεν ἕως τριάκοντα πόλεις, ἐξ ὧν

(α) Οἱ Ὀξιοὶ ἦσαν γείτονες τῶν Παραϊτάκων πρὸς ἀνατολὰς τῶν Σούσων εἰς τὴν Περσίαν.

αἱ μικρότεραι περιεῖχον κατοίκους τούλάχιστον πέντε χιλιάδας, ἄλλαι δὲ καὶ δέκα χιλιάδας· ἔλαβε δὲ καὶ κόμας πολλὰς, καὶ ὅλας αὐτὰς ἐχάρισεν εἰς τὸν Πῶρον, ἐφιλίωσε δὲ καὶ τὸν Ταξι-
 λην μὲ τὸν Πῶρον. Αὐτοῦ ἔρχονται πρέσβεις καὶ λέγουσιν, ὅτι ὁ Ἀθισάρης προσφέρει τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὴν χώραν του εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἀλέξανδρου, ἐλθὼν δὲ καὶ ὁ ἀδελφός του ἔφερε δῶρα πολὺτιμα εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ ἐλέφαντας τεσσαράκοντα καὶ χρήματα· ἦλθον δὲ πρέσβεις καὶ παρὰ τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ παρὰ τινος ἄλλου Πῶρου ἑπαρχοῦ τῶν Ἰνδῶν. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐμήνυσε τὸν Ἀθισάρεν νὰ ἐλθῃ ὅσον τάχος, εἰδεμὴ θέλει ἰδῆ αὐτὸν ἔμπροσθέν του μὲ ὅλον τὸ στράτευμά του, καὶ τότε θέλει μετακινήσει. Αὐτοῦ ἦλθον μηνυ-
 ταὶ παρὰ τοῦ Σισίου τοῦ σατράπου τῶν Ἀσσηκηνῶν, λέγοντες, ὅτι οἱ Ἀσσηκηνοὶ ἐρόννευσαν τὸν ἑπαρχόν των, καὶ ἀπὸ τὸν Ἀλέ-
 ξανδρον ἀπεστάτησαν, πρὸς τοὺς ὁποῖους ἀμέσως ἔστειλε τὸν Φίλιππον νὰ καλῇ συγχάσῃ τὴν τύπον, καὶ αὐτὸς ἐπροχώρει πρὸς τὸν Ἀρσίνην ποταμὸν, τοῦ ὁποῖου τὸ ῥεῦμα εἶναι ὀξὺ· μόνον τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος διεπέρασεν αὐτὸν διὰ τῶν πλοίων καὶ δι-
 φθερῶν· τὸ πλάτος αὐτοῦ εἶναι δύο μίλια. Ἀφοῦ δὲ ἀπέρασε τὸν ποταμὸν ἀρῆκεν αὐτοῦ τὸν Κοῖνον νὰ ἔχῃ τὴν φροντίδα τῆς διαβάσεως καὶ τοῦ λοιποῦ στρατοῦ· ἔστειλε δὲ καὶ τὸν Πῶρον εἰς τὸ βασιλείον του, ὅστις λαβὼν τοὺς ἀνδρειοτάτους τῶν Ἰνδῶν καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἦλθε πάλιν εἰς αὐτόν. Αὐτὸς δὲ μαθὼν, ὅτι ὁ ἄλλος Πῶρος ὁ ἀχρεῖος, ἀρῆκε τὴν ἐπαρχίαν του καὶ ἔφυ-
 γε, ἐστοχάσθη νὰ τὸν καταδιώξῃ ὅπισθεν μὲ τὸ ἑλαφρὸν τάγμα, καθότι οὗτος ὁ Πῶρος ἦτον ἐχθρὸς μὲ τὸν ἄλλον Πῶρον, καὶ μαθὼν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐδέχθη τὸν πρῶτον Πῶρον, ἀνεχώρη-
 σε. Καταδιώκων ὁ Ἀλέξανδρος αὐτὸν τὸν Πῶρον, ἔφθασεν εἰς τὸν Ἰδραώτην ποταμὸν, μεγάλον ὄντα καὶ αὐτόν· ὅθεν διέβαιναν ὁμοῦς ὁ Ἀλέξανδρος ἄφινε φυλκὰς, διὰ νὰ συνάξωσι καὶ τροφάς, αὐτοῦ δούς εἰς τὸν Ἰφαιστιῶνα ἐν μέρος τῆς στρατιᾶς, ἔστειλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ δευτέρου Πῶρου, μὲ προσταγὴν νὰ τὴν ἐνώσῃ μὲ ἐκείνην τοῦ πρώτου Πῶρου. Ἀπεράσας δὲ ὁ Ἀλέ-
 ξανδρος μὲ εὐκολίαν τὸν Ἰδραώτην ποταμὸν, ὑπέταττεν ὅλα τὰ

ἔθνη αὐτοπροαιρέτως, πλὴν ὀλίγων τινῶν, τὰ ὅποια πολεμήσας εἰς ὀλίγον τὰ ὑπέταξεν εὐκόλως.

Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ μανθάνει ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν, Καθαῖοι καλούμενοι, ἐτοιμάζονται νὰ ἀντισταθῶσιν ἐναντίον αὐτοῦ, ἐὰν κινηθῇ κατ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἡ πόλις αὐτῶν τὰ Σάγγαλα εἶναι ἰσχυρωτάτη, καὶ οἱ Καθαῖοι αὐτοὶ Ἰνδοὶ ἐφημίζοντο ὡς πολεμικώτατοι εἰς τὸν πόλεμον, ὁμοίως καὶ οἱ Ὀξυδράκες, καὶ οἱ Μαλλοί· ἅπαντες αὐτοὶ οἱ Ἰνδοὶ εἶναι αὐτόνομοι ἕως 8,000,000, Σείκοι λεγόμενοι, τὸ πάλαι Καθαῖοι, εἶναι δὲ αὐτόνομοι καὶ τώρα. Ταῦτα λοιπὸν μαθὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπροχώρει κατὰ τάχος πρὸς τοὺς Καθαίους, καὶ εἰς δύο ἡμέρας ἔφθασεν εἰς μίαν πόλιν Πίμπραν καλουμένην, οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὑπετάχθησαν ἐκουσίως εἰς τὸν Ἀλέξανδρον· ἐκεῖ δὲ ἀναπαύσας μίαν ἡμέραν τὴν στρατιάν του, τὴν ἄλλην ἐπροχώρει ὡς πρὸς τὰ Σάγγαλα πρὸς δυσμὰς, πλησίον τῆς ὁποίας τανῦν εἶναι ἡ Λαχώρα μεγάλη πόλις τοῦ Μογγόλ βασιλείου μὲ 100,000 κατοίκους (α)· εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν ἤκουσεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ἦσαν συνηθροισμένοι οἱ Καθαῖοι, οἵτινες στήσαντες ἀμάξας εἰς σχῆμα τριπλοῦ χαρακώματος, ἐστραταπέδευον ἐν τῷ μέσῳ. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἰδὼν τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων καὶ τὴν θέσιν τοῦ τόπου παρετάττετο, καθὼς ἐφαίνετο εἰς αὐτὸν καλλιώτερον, καὶ εὐθὺς ἐπρόσταξε τοὺς ἱπποτοξότας νὰ ἀκροβολίζωνται μὲ τοὺς βαρβάρους, μὲ προσοχὴν ὅμως ἕως οὗ καὶ αὐτὸς νὰ ἐτοιμασθῇ καλῶς, καὶ λαβὼν τὸ ἄγημα ἀπέρασε πρὸς τὰς ἀμάξας, κατὰ τὸ ἀριστερὸν τῶν Ἰνδῶν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸ τὸ μέρος ἐφαίνετο ἀδυνατώτερον· πλὴν οἱ Ἰνδοὶ ἀναθάντες εἰς τὰς ἀμάξας ἐξήρχοντο ἔξω, καὶ ἔρριπτον βέλη ἀνωθεν ἐκ τοῦ ὕψους, τότε ἐγνώρισεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι δὲν εἶναι ἔργον τοῦ ἱππικοῦ, ἀλλὰ τοῦ πεζικοῦ, ὅθεν πηδῆσας κάτω ἀπὸ τὸν ἵππον του ἐκίνησε πεζὸς καὶ αὐτός, ὁμοῦ μὲ τὴν φάλαγγα τῶν πεζῶν, καὶ εὐθὺς ἐδίωξε τοὺς Ἰνδοὺς ἀπὸ τὰς πρώτας ἀμάξας, ἀλλὰ τὰς δευτέρας

(α) Ὅλ' αὐτὰ τὰ ἔθνη τανῦν πιστεύουσι τὸν Μωάμεθ καὶ Ἀλάν.

δὲν ἠδυνήθη νὰ τὰς ταράξῃ· μόνον τοῦτο ἐντεῦθεν ἡ φάλαγγ τῶν Μακεδόνων ὀρμήσασα ἐδίωξε τοὺς Ἰνδοὺς, καὶ αὐτοὶ πλέον δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἀντισταθῶσιν, ἀλλ' εὐθὺς ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ οὕτω κατεκλείσθησαν εἰς τὴν πόλιν· εἰς αὐτὴν δὲ τὴν ἡμέραν ὁ Ἀλέξανδρος περιεκύκλωσε τὴν πόλιν μὲ τὴν φάλαγγα· πλησίον δὲ τοῦ τείχους ἦτον λίμνη τις, ὅχι τόσον βαθεῖα· αὐτοῦ ἔμαθεν ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἔχουσι σκοπὸν νὰ φύγωσι τὴν νύκτα ἐκείθεν, τὸ ὅποῖον συνέβη καθὼς ἔμαθεν· ὅθεν ἐπρόσταξε νὰ φυλάξωσι κύκλωθεν αὐτῆς οἱ ἱππεῖς, οἱ δὲ Ἰνδοὶ ἐξελθόντες τὴν νύκτα καὶ ἐμποδιζόμενοι κατεκόπησαν οἱ πρῶτοι, οἱ δὲ λοιποὶ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πόλιν, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξε τὸν Πτολεμαῖον τοῦ Λάγου μὲ τρεῖς χιλιάδας ἱππέων καὶ μὲ ὅλους τοὺς Ἀγριᾶνας, ὅταν ἰδῇ τοὺς βαρβάρους ἐξερχομένους μὲ βίαν νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ πρὸς τὰ ὀπίσω, οἱ δὲ βάρβαραι σκιωθέντες τὴν νύκτα καὶ ἀνοίξαντες τὰς θύρας κατὰ τὴν λίμνην, ἔτρεχον πρὸς τὰ ἔξω, ἀλλ' αἱ φυλακαὶ σημαίνουσαι μὲ τὴν σάλπιγγα παρεκλίνουν τὸν Πτολεμαῖον· ὁ δὲ λαβὼν ὦπλισμένον τὸ στράτευμα ἔχῳρει ἐναντίον τῶν βαρβάρων, φθείρων καὶ φονεύων τοὺς ἐξερχομένους ἕως πεντακασίους, οἱ δὲ λοιποὶ ἐκλείσθησαν εἰς τὴν πόλιν. Ἐν τούτῳ ἦλθε καὶ ὁ Πῶρος φέρων τοὺς ἐπιλοίπους ἐλέφαντας καὶ πέντε χιλιάδας Ἰνδοὺς, καὶ συνδεθεῖσαι αἱ μηχαναὶ (α) ἐκινεῦντο ἐναντίον τοῦ τείχους, ἀλλ' οἱ Μακεδόνες ὑποσκάπτοντες τὰ θεμέλια τῶν πλινθίνων τειχῶν, καὶ στήσαντες πανταχόθεν κλίμακας, ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν, καὶ αὐτοῦ ἀπέθανον Ἰνδοὶ ἕως δεκαεπτὰ χιλιάδες, ἠχμαλωτίσθησαν δὲ καὶ ἁμάρξια ἑξῶς ὀκτὼ χιλιάδες, καὶ ἄρματα τριακόσια καὶ ἱππεῖς πεντακόσιοι· ἐκ δὲ τῆς στρατιᾶς τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐφονεύθησαν ἕως ἑκατὸν, ἐπληρώθησαν ὁμῶς ὑπὲρ τοὺς χίλιους, ἐξ ὧν εἰς ἦτον καὶ ὁ Λυσίμαχος ὁ σωματοφύλαξ καὶ ἄλλοι πολλοί.

Αφοῦ ἔθαψε τοὺς ἀποθαμμένους ἔστειλε τὸν Εὐμενῆ τὸν γραμματικόν του εἰς τὰς ἄλλας δύο πόλεις μὲ τριακασίους

(α) Μηχαναί, ἐκτὸς τοῦ Κριοῦ ἦσαν καὶ ἄλλαι πολλαί, ὡς ἡ ἄμπελος καὶ αἱ χελῶναι.

ἰππεῖς, νὰ εἰπῇ εἰς τοὺς κατοικοὺς ἐκείνους τὴν κυρίεισιν τῶν Σαγγάλων, καὶ ὅτι ἂν αὐτοὶ δεχθῶσι τὸν Ἀλέξανδρον φιλικῶς, δὲν θέλει τοὺς πειράζει· ἐκείνοι δὲ μαθόντες τὴν ἄλωσιν τῶν Σαγγάλων ἐφοβήθησαν καὶ ἄφησαν τὰς πόλεις καὶ ἔφυγον, τὸ ὅποιον μαθὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἐδίωκεν ὀπίσω αὐτῶν κατὰ τάχος, καὶ ὅσους μὲν ἔφθασε τοὺς ἐθανάτωσεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυγον. Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὰ Σάγγαλα (Λαχώρα), τὴν μὲν πόλιν κατεδάρισε, τὸν δὲ τόπον αὐτῶν ἐχάρισεν εἰς τοὺς φίλους τοῦ Ἰνδοῦς, τὸν δὲ Πῶρον ἔστειλλεν εἰς τὰς ὑποταχθεῖσας πόλεις νὰ καταστήσῃ φρουράς, αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὸ στράτευμα ἐπροχώρει πρὸς τὸν Ἰφάσιν ποταμόν, διὰ νὰ ὑποτάξῃ καὶ ἐκείνους τοὺς Ἰνδοῦς, διότι δὲν ἐδύνατο νὰ δώσῃ τέλος ποτὲ τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ ἔφαινετο τί μέρος πολέμιον.

Πέρχον τοῦ Ἰφάσιος ποταμοῦ, ὅπου τανῦν εἶναι τὸ Δελλί καὶ ἡ Ἄγρα πόλις τῶν Ἀγγλίων, ἤκούετο ὅτι ἦτον ἐπαρχία πολλὰ εὐτυχισμένη καὶ οἱ ἄνθρωποι καλοὶ ἐργάται τῆς γῆς καὶ γενναῖοι εἰς πόλεμον, καὶ αὐτοὶ ἐδιωκοῦντο ἀπὸ τοὺς σφοῦς καὶ πεπαιδευμένους αὐτῶν, ἦσαν δὲ καὶ πολλότατοι ἐλέφαντες, ὅσοι δὲν εὐρίσκονται εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Ἰνδίαν, ἐνταῦτ' ἦσαν καὶ μεγαλύτεροι καὶ ἀνδρειότεροι. Αὐτὰ ἀκούων ὁ Ἀλέξανδρος ἐπεθύμει νὰ προχωρήσῃ καὶ περαιτέρω· οἱ δὲ Μακεδόνες ἀποκαμώντες ἤδη δὲν εἶχον ὄρεξιν πλέον πρὸς τὸ ἐμπροσθεν, βλέποντες τὴν βασιλέα αὐτῶν ἀναλαβόντα κόπους καὶ κινδύνους ἀδιακόπους, καὶ ἐντεῦθεν συναθροισόμενοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ εἰς διαφόρους φατρίας, ἔλεγον ὅτι δὲν θέλουσι πλέον νὰ προχωρήσωσι περαιτέρω, καὶ ἂν θελήσῃ ὁ Ἀλέξανδρος νὰ τοὺς βιάσῃ. Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος συνάξει τοὺς ἡγεμόνας αὐτῶν πρὶν αὐξήσῃ τὸ κακὸν εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ εἶπε τοιοῦτους λόγους.

Ὁ μ ε λ ι α τ ο ὕ Ἀ λ ε ξ ἄ ν δ ρ ο υ .

Σᾶς βλέπω ὧ ἄνδρες Μακεδόνες καὶ σύμμαχοι, ὅτι δὲν ἔχετε τὴν ἰδίαν προθυμίαν νὰ μὲ ἀκολουθήσητε εἰς τὸν πόλεμον, καὶ διὰ τοῦτο συνεκάλεσα πάντας ὑμῶν, ὥστε, ἢ νὰ σᾶς καταπεισῶ διὰ νὰ σᾶς κινήσω ἔτι καὶ περαιτέρω, ἢ νὰ καταπεισθῶ καὶ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὰ ὀπίσω. Δοιπὸν ἂν ἦναι ἀξιοκατηγόρηται οἱ μέχρι

τοῦδε ἀγῶνες ἡμῶν καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἀρχηγός, δὲν ἔχω οὐδὲν ἄξιον εἰς ἀπόκρισιν· ἂν ὅμως πᾶσα ἡ Ἰωνία ὑπόκειται εἰς τὴν ἐξουσίαν ἡμῶν διὰ τούτους τοὺς κόπους, καὶ ἡ Φρυγία, καὶ ἡ Καππαδοκία, καὶ ἡ Παφλαγονία, καὶ ἡ Λυδία, καὶ ἡ Φοινίκη, καὶ ἡ Αἴγυπτος, καὶ ἡ Ἀραβία, καὶ ἡ Συρία, καὶ ἡ Μεσοποταμία, καὶ ἡ Βαβυλών, καὶ ἡ Περσία, καὶ ἡ Μηδία, καὶ ἡ Ὑρκανία, καὶ ἡ Σκυθία, καὶ ἡ Ἰνδία σχεδὸν ἅπασα, ἵ διατί λοιπὸν δὲν θέλετε νὰ προσθέσητε καὶ τὸν Ὑφασιν αὐτὸν καὶ τὰ ἐπείκεινα τοῦ Ὑφάσιος γένη; ἢ φοβεῖσθε μήπως ἀντισταθῶσιν εἰς ἡμᾶς ἔτι ἄλλοι βάρβαροι, ὅταν ἐπορμήσωμεν κατ' αὐτῶν; δὲν βλέπετε πῶς τρομάζουσιν ἀπὸ ἡμᾶς καὶ πῶς φεύγουσιν ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας; Ὁ γενναῖος ἀνὴρ, κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν, δὲν ἔχει ποτὲ τέλος τῶν πόνων του, εἰμὴ τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦς, οἱ ὅποιοι φέρουσιν αὐτὸν εἰς τὴν δόξαν τῆς ἀρετῆς, ἂν δὲ τις ἀπὸ ὑμᾶς θέλῃ νὰ μάθῃ καὶ τὸ τέλος τοῦ πολέμου, ὀλίγη χώρα μένει εἰς ἡμᾶς ἔτι μέχρι τοῦ Γάγγου ποταμοῦ καὶ τῆς ἀνατολικῆς θαλάσσης, ἂν ὅμως τραπῶμεν εἰς τὰ ὀπίσω, φοβοῦμαι μήπως ὅσα γένῃ εἰσὶν εἰσέτι ἀνυπότακτα, ἢ ὑποπτα, κινηθῶσι κατ' ἐπάνω μας, καὶ τότε οἱ μέχρι τοῦδε κόποι μας, θέλουσι μένει μάταιοι καὶ ἀνωφελεῖς, καὶ θέλωμεν ἀναλάβει αὖθις δευτέρους κόπους ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ' ὑπομείνατε ἔτι ὀλίγον, ὦ ἄνδρες Μακεδόνες καὶ σύμμαχοι, διότι εἰς τοὺς κοπιῶντας καὶ κινδυνεύοντας ἔπεται ἡ δόξα τῆς ἀρετῆς, διότι καὶ τὸ ζῆν αὐτὸ μετὰ τῆς ἀρετῆς γίνεται ἡδονικόν, καὶ τὸ ἀποθανεῖν πάλιν οὕτως, ἀφίνει δόξαν αθάνατον.

Επειτα, ὦ φίλοι Μακεδόνες καὶ σύμμαχοι, ἐὰν ἐμέναμεν εἰς τὰς πατρίδας μας ἵ ὅποια μεγάλα κατορθώματα ἠθέλαμεν κάμει πρὸς δόξαν τῆς πατρίδος μας, ἐξαρκούμενοι μόνον νὰ ζῶμεν ἀπόνως εἰς τὰς οἰκίας μας, καὶ ἀποδιώκοντες μακρὰν ἀπὸ αὐτὰς τοὺς Θράκας τοὺς γείτονας, τοὺς Ἰλλυριοὺς, ἢ τοὺς Τρυβαλλοὺς, ἢ καὶ τῶν Ἑλλήνων τινάς, ὅσοι ἦσαν ἐχθροὶ πρὸς ἡμᾶς; Ἄν ὅμως ἐγὼ πᾶς ἔφερον εἰς κινδύνους καὶ πόνους, χωρὶς νὰ συγκοπιῶ καὶ νὰ συγκινδυνεύω μὲ ἐσᾶς, εἴχετε δίκαιον νὰ ἀμβλυνοθῆτε κατὰ τὴν προθυμίαν, διότι τοὺς μὲν κόπους σεῖς αὐτοὶ ὑποφέρετε, τὰ

δὲ ἄθλα τῶν κόπων σας δίδονται εἰς ἄλλους· νῦν δὲ καὶ οἱ πόνοι κοινοὶ καὶ οἱ κίνδυνοι, καὶ τὰ ἄθλα τῶν πόνων πρόκεινται εἰς ὅλους εἰς τὸ μέσον μας, καὶ ὅλη ἡ γῆ ἐδική σας εἶναι καὶ ἑσεῖς διορίζεσθε αὐτῆς κύριοι καὶ σατράπαι, καὶ ἐκ τῶν χρημάτων μέρος νὰ λαμβάνητε, καὶ ἀφοῦ ὑποτάξωμεν ὅλην τὴν Ἀσίαν, ὅχι μόνον θέλω γεμίσει τὴν ἐπιθυμίαν ἐκάστου, ἀλλὰ θέλω δώσει καὶ πολλὰ περισσότερα, ἀπὸ ὅσα ἐλπίζει ἕκαστος, καὶ οὕτω τοὺς μὲν θέλοντας νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς πατρίδας σας, θέλω τοὺς στείλει εἰς αὐτάς, ἢ θέλω τοὺς φέροι ἐγὼ ὁ ἴδιος, θέλω δὲ κάμει ζῆλωτοὺς καὶ ἐπαινετοὺς τοὺς ἐπιστρέφοντας.

Ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἶπεν ὁ μέγας Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῆς στρατιᾶς· ἐκεῖνοι δὲ ἔμειναν πολλὴν ὥραν σιωπῶντες, μὴ τολμῶντες μήτε νὰ ἐναντιωθῶσι πρὸς τὸν βασιλέα αὐτῶν κατὰ πρόσωπον, μήτε θέλοντες πάλιν νὰ δεχθοῦν τὸ ζητούμενον. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπέτρεψεν ὁ Ἀλέξανδρος νὰ εἰπῇ ὁ καθεὶς τὴν γνώμην του, ἐὰν ἦναι τις νὰ ἔχη ἐναντίαν γνώμην εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ· μετὰ δὲ ὥραν πολλὴν ἀναπαύσας ὁ Κοῖνος ὁ υἱὸς τοῦ Πολεμοκράτους, εἶπε τοιαῦτα. Ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς, δὲν θέλεις νὰ ᾔσῃ ἡγεμὼν τῶν Μακεδόνων δεσποτικὸς, ἀλλὰ συνταγματικὸς, καὶ λέγεις ὅτι, ἐὰν τοὺς καταπείσης, οὕτω θέλεις τοὺς κινήσει καὶ περαιτέρω, ἐὰν ὁμῶς πεισθῇς ὑπ' αὐτῶν δὲν τοὺς βιάζεις πλέον, διὰ τοῦτο θέλω ὁμιλήσει καὶ ἐγὼ πρὸς σέ, οὐχὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἡγεμόνων, οἱ ὅποιοι, ἐπειδὴ καὶ προτιμώμεθα ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καὶ ἐλάσσαμεν ἤδη τὰ ἄθλα τῶν κόπων μας οἱ περισσότεροι, εἴμεθα προθυμώτεροι ἀπὸ τοὺς ἄλλους εἰς πάντα ὡς κράτιστοι, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ στρατεύματος τοῦ πολλοῦ, καὶ τοῦτο μήτε διὰ ἐκείνους τοὺς ἀρέσκοντας, ἀλλ' ὅ,τι στοχάζομαι καὶ εἰς τὸ παρὸν συμφέρον πρὸς σέ, καὶ εἰς τὸ μέλλον μάλιστα ἀσφαλές, ἔχω δίκαιον καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν αὐτὴν, καὶ διὰ τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸ ἀξίωμα, τὸ ὑποῖόν ἔχω παρὰ σοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους, διὰ νὰ σοὶ εἰπω τὴν γνώμην μου, ἵδὲ πόσοι ἐκ τῶν Μακεδόνων καὶ Ἑλληνῶν ἐκινήθημεν ἀπὸ τὰς πατρίδας μας καὶ πόσοι ἐμείναμεν; ἐπειδὴ ἄλλοι μὲν ἐφρονεύθησαν εἰς τὰς μάχας καὶ ἐπληρώθησαν, ἄλλοι δὲ ἐδιωρίσθησαν εἰς τὰς κατὰ

τόπους ἐπαρχίας διοικηταί, καὶ οἱ περισσότεροι ἀπέθανον ὑπὲρ νόσου, καὶ ὅσοι ἐκ τῶν παλαιῶν ἔμειναν καὶ αὐτοὶ εἶναι ἀδύνατοι κατὰ τὸ σῶμα, καὶ οὗτοι ἅπαντες ἐπεθύμουν νὰ ἰδῶσι τὰς πατρίδας των, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα των, καὶ ἔχουν δίκαιον νὰ τὰς ἰδοῦν, ἀφοῦ ἐπιστρέψωσι μὲ δόξαν, καὶ μὲ πλοῦτον, ἐνῷ πρότερον ἦσαν πτωχοί. Ὅθεν μὴ θέλῃς νὰ τοὺς κινήσῃς περαιτέρω χωρὶς νὰ θέλωσιν, ἀλλ' ἐπάνελθε καὶ σὺ, ἐὰν σοὶ φαίνεται καλὸν καὶ εὐλογον, διὰ νὰ ἰδῇς καὶ σὺ τὴν πατρίδα σου καὶ τὴν μητέρα σου, νὰ ἀποκαταστήσῃς εἰς ἡσυχίαν τοὺς Ἕλληνας, καὶ νὰ φέρῃς εἰς τὸν πατρικὸν σου οἶκον τὰς μεγάλας ταύτας καὶ πολλὰς νίκας, καὶ ἔπειτα ἂν θέλῃς πάλιν νὰ ἐκστρατεύσῃς, εἰς ὅποιον μέρος θέλεις τῆς Ἀσίας, ἢ Εὐρώπης, ἢ καὶ Ἀφρικῆς, ὅλοι ἡμεῖς θέλομεν σὲ ἀκολουθήσει εὐχαρίστως, καὶ οἱ παῖδες ἡμῶν οἱ νεώτεροι καὶ δυνατώτεροι, καὶ τότε θέλει κυριεύσει περισσότερον τόπον καὶ κατορθώσει περισσότερα ἀπὸ αὐτά.

Ταῦτα καὶ ἄλλα ἀφοῦ εἶπεν ὁ Κοῖνας, ὅλοι οἱ εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς παρευραθέντες, ἐθορύβησαν, πολλοὶ δὲ καὶ θαυμάσαντες ἐφάνέρωσαν τὴν καρδίαν των, ὅτι δὲν θέλουσι νὰ κινδυνεύσωσι περαιτέρω εἰς τοὺς κινδύνους· εἰς ὅλα αὐτὰ δυσφορήσας ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ διὰ τὴν παρρησίαν τοῦ Κοῖνου, καὶ διὰ τὸν ὄκνον τῶν ἄλλων ἡγεμόνων, ἀμέσως διέλυσε τὴν συνέλευσιν. Τὴν δευτέραν δὲ ἡμέραν συναθροίσας πάλιν τοὺς αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, εἶπεν, ὅτι αὐτὸς προχωρεῖ περαιτέρω· ἐκ δὲ τῶν Μακεδόνων δὲν θέλει βιάσει οὐδένα ἀκουσίως νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, καθότι θέλει εὑρεῖ ἄλλους, οἱ ὅποιοι θέλουσιν ἀκολουθήσει τὸν ἑαυτῶν βασιλέα, ὅσοι δὲ θέλουσι νὰ φύγουν, ἅς ὑπάγῃσιν εἰς τὰς πατρίδας των καὶ ἅς εἰπῶσιν εἰς τοὺς συγγενεῖς των ὅτι ἀφῆκαν τὸν βασιλέα αὐτῶν ἐν τῷ μέσῳ τῶν πολεμίων καὶ ἐπανεῆλθον. Ταῦτα εἰπὼν, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ δὲν ἐδέχθη πλέον οὐδένα ἐκ τῶν ἐταίρων ἕως εἰς τὴν τρίτην ἡμέραν, καὶ τὴν τετάρτην, παρατηρῶν μήπως οἱ Μακεδόνες καὶ ἄλλοι σύμμαχοι ἀλλάξωσι γνώμην, πλὴν εἰς μάτην. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος ἰδὼν

τὴν δύστροπὸν γνώμην αὐτῶν, ἐκήρυξεν εἰς τὸ στράτευμα, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἀπεφάσισε νὰ ἀναχωρήσῃ πρὸς τὰ ὀπίσω.

Οἱ δὲ στρατιῶται ἀκούσαντες ἐκράυγζον μετὰ χαρᾶς, καὶ οἱ περισσότεροι ἔχυνον δάκρυα ἐκ τῆς χαρᾶς, ἄλλοι δὲ πλησιάζαντες εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ βασιλέως ῥύχοντο πολλὰ ἀγαθὰ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτι ὑπέφερε νὰ νικηθῇ μόνον ἀπὸ αὐτοῦ. Ὅθεν ὁ Ἀλέξανδρος αὐτοῦ σταθεῖς ἐδιώρισε νὰ κατασκευάσῃσι δώδεκα βωμοὺς, ἴσους μὲ μεγάλους πύργους εἰς μνήμην τῶν κόπων του, καὶ τούτων γενομένων, ἐθύσας κατὰ τὴν συνήθειάν του, καὶ ἄγωνα ἵππικόν καὶ γυμνικὸν ἔκαμε, καὶ οὕτως ἀνεχώρησε πρὸς τὸν Ἰδραϊτὴν ποταμὸν, ἀπεράσας δὲ αὐτὸν ἐπανήρχετο πρὸς τὸν Ἀρσίνην, καὶ ἐνταῦθα εὗρίσκει τὴν πόλιν οἰκοδομημένην, κατὰ τὴν πρὸς τὸν Ἡφαιστίωνα προσταγὴν του. Αὐτοῦ ἦλθον πρέσβεις παρὰ τοῦ Ἀδισσάρου ἑπαρχοῦ, φέροντες δῶρα μεγαλώτατα (α) καὶ ἕως τριάκοντα ἐλέφαντας, λέγοντες ὅτι ὁ Ἀδισσάρχης ἦτον ἀρρώστος καὶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἔλθῃ. Ὅθεν ὁ Ἀλέξανδρος πιστεύσας ἀρῆκε τὸν Ἀδισσάρην σατράπην τῆς χώρας· ἀπεράσας δὲ τὸν Ἀρσίνην ποταμὸν, ἦλθεν εἰς τὸν Ἰδάσπην ποταμὸν, καὶ αὐτοῦ ἡσυχάσας ὀλίγον, ἐδιόρθωσε μέρος τῶν πύλων, Νικαίας καὶ Βουκεφαλίας, διότι εἶχον διαφθαρεῖ ἀπὸ τὰς πολλὰς βροχάς.

Ἐπιστροφή τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς τὴν Περσίαν.

Ο Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ ἠτοιμάσθησαν πλοῖα πολλὰ μὲ τριάκον-

(α) Εἶναι παρατηρημένον, ὅτι μήτε οἱ Ἕλληνες, μήτε οἱ Τριβαλλοὶ, καὶ οἱ Ἰλλυριοὶ, μήτε οἱ ἐν Ἀσίᾳ Ἴωνες καὶ Ἰουδαῖοι ἐπρόσφερον δῶρα εἰς τὸν Ἀλέξανδρον διὰ νὰ τὸν καθησυχάσωσιν, ἀλλ' ἢ μὲ λόγον ἢ μὲ δύναμιν κατέπειθον αὐτὸν, οἱ δὲ ἄνδρες καὶ βάρβαροι Πέρσαι καὶ Ἰνδοὶ, κατέφευγον εἰς τὰ δῶρα. Μᾶλλον τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος λαβὼν τὰ δῶρα ἐκείνων, ἀμέσως τὰ ἐχάριζεν εἰς τοὺς στρατιώτας του, χωρὶς νὰ κρατῇ ἐδικὸν του μηδέν. Τὰ δῶρα τυφλόνουσι καὶ ἄρχοντας, καὶ ἀρχιερεῖς, καὶ διδασκάλους, καὶ κριτὰς, καὶ δικηγόρους, καὶ σχεδὸν τὸν παραμικρὸν ὑπάλληλον, καὶ χωρὶς τούτων τὴν σήμερον οὐδὲν γίνεται ἐν τῷ κόσμῳ. Οἱ δυστυχεῖς δίκαιοι πτωχοὶ, μὴν ἔχοντες τί νὰ προσφέρωσιν εἰς αὐτοὺς ἡσυχάζουσιν εἰς μίαν γωνίαν, κλαίοντες τὴν τύχην των.

τα κοπία καὶ ἄλλα ἱππαγωγὰ, ἀπεφάσισε νὰ πλεύσῃ ἐκεῖθεν διὰ τοῦ ποταμοῦ Ἰδάσπου πρὸς τὴν θάλασσαν· ὁ Ἰδάσπης οὗτος ποταμὸς εἰσρέει εἰς τὸν Ἀκεσίην, καὶ ὁ Ἀκεσίης εἰς τὸν μέγαν Ἰνδὸν ποταμὸν, καὶ αὐτὸς χύνεται μὲ δύο στόματα εἰς τὴν μεγάλην θάλασσαν τῶν Ὠκεανῶν, αὐτοῦ δὲ ἐπρόσταξε νὰ κατασκευάσωσι πλοῖα μεγάλα διὰ νὰ πλεύσῃ τὸν ἔξω Ὠκεανόν, καὶ ἐπρόσταξε τὸν ναύαρχον Νέαρχον νὰ ἀρχίσῃ τὸ ταξείδιόν του, διὰ νὰ κάμῃ τὸν γύρον τῆς Ἀφρικῆς, καὶ οὕτω νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. Κατὰ τύχην ὅμως αὐτοῦ ἀπέθανεν ὁ Κσίνος ὁ φίλος του ὑπὸ νόσου, τὸν ὅποιον ἔθαψεν αὐτοῦ μεγαλοπρεπῶς μὲ παράταξιν. Ἐπειτα δὲ συναθροίσας τοὺς ἐταίρους καὶ τοὺς πρέσβεις τῶν Ἰνδῶν, ὅσοι ἦσαν παρόντες, ἐκήρυξε τὸν Πῶρον βασιλέα ὅλης τῆς γῆς τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἦσαν ἔθνη ἑπτὰ καὶ πόλεις ὑπὲρ τὰς δύο χιλιάδας: Ἄγρα, Δελλί, Λαχῶρ, Κασμίρ, Πεσχοῦρ, Μουλτάν, Κατμανδοῦρ, Ἰαρκάνδα, Κασγάρ, Ἀκσοῦ, Τουρφάν, Λάσσα, ἐν ᾗ διατρέβει ὁ κατὰ καιρὸν Δαλαίλαμας, ὁ Σεισλάμης τῶν Βουδιστῶν καὶ Σείκιον τοῦ Τιβετίου βασιλείου.

Αφοῦ ὁ Ἀλέξανδρος ἀνέλαθεν ὅλους τοὺς ὑπασιπιστάς του, τοὺς τοξότας καὶ Ἀγριᾶνας, καὶ τὸ τάγμα τῶν ἱππέων, εἰσῆλθεν ὁμοῦ εἰς τὰ πλοῖα· ὁ δὲ Κρατερὸς ἐδιοικοῦσεν ἐν μέρει τῶν πεζῶν καὶ τῶν ἱππέων κατὰ τὴν δεξιὰν ὀχθὴν τοῦ ποταμοῦ, κατὰ δὲ τὴν ἀριστεράν ἦτον ὁ Ἡφαιστίων μὲ ὅλον τὸ στράτευμα καὶ μὲ διακοσίους ἐλέφαντας. Ὁ Νέαρχος διωρίσθη ἐπιστάτης τοῦ ναυτικοῦ εἰς ὅλους, καὶ κυβερνήτης τοῦ πλοίου τοῦ Ἀλεξάνδρου ἦτον ὁ Ὀνησίκριτος ὁ μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους.

Ολα τὰ πλοῖα ἐκεῖνα τοῦ Ἀλεξάνδρου τότε ἦσαν ἕως δύο χιλιάδες· ἀφοῦ τὰ πάντα ἡταιμάσθησαν, εὐθὺς τὸ πρῶτ' ὁ στρατὸς εἰσῆλθεν εἰς τὰ πλοῖα, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπρόσφερε θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς καὶ εἰς τὸν Ἰδάσπην ποταμὸν, καὶ ἀναβάς εἰς τὸ πλοῖον του μετὰ τὴν θυσίαν ἔδωκε τὸ σημεῖον τοῦ πλοῦ μὲ τὰς σάλπιγγας, καὶ οὕτως ἐκινήθησαν ἅπαντες μὲ εὐταξίαν εἰς τὸν ποταμὸν, ὥστε ἀπὸ τὰ πολλὰ κοπία τῶν ναυτῶν ἐγένετο κρότος τις δυνατὸς καὶ ἐναρμόνιος, ἀντηχούντων ἐκατέρωθεν τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ· οἱ δὲ βάρβαροι ἀκούοντες τὴν ἀρμονίαν ταύτην

καὶ ἵππους βλέποντες εἰς τὰ πλοῖα τοῦ ποταμοῦ, ἐγίνοντο ἑκα-
θαμβοί, καὶ οὕτως αὐτοῦ ἔτρεχον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ
τραγωδοῦντες βαρβαρικῶς εἰς πολὺ διάστημα, ἐπειδὴ καὶ οἱ Ἰνδοὶ
ἐκπαλαί εἶναι φιλόμουσοι καὶ φιλορρήμονες, λαβόντες αὐτὸ ἀπὸ
τὸν Διόνυσον τὸν Βάαχον. Μετὰ τινὰς ἡμέρας πλεύσας ὁ Ἀλέ-
ξανδρος διὰ τοῦ ποταμοῦ, ἔχαιρεν εἰς τὴν ἐκεῖσε θεωρίαν, καὶ
πολλὰ πόλεις βλέπουσαι, ἐδέχοντο τὸν Ἀλέξανδρον ἐκουσίως,
τινὰς δὲ ἐκυρίευσεν καὶ μετὰ τὰ ὄπλα.

Αὐτὸθεν πλεύσας πρὸς τὴν γῆν τῶν Μαλλῶν (Μουλτάν) καὶ
Ὀξυδρακῶν, ἤκουσεν, ὅτι αὐτὰ τὰ ἔθνη ἦσαν πολεμικώτατα, καὶ
ὅτι ἔκλεισαν τὰς γυναῖκας καὶ παῖδας αὐτῶν εἰς τὰς δυνατὰς
πόλεις, καὶ αὐτοὶ ἀπεφάσισαν νὰ πολεμήσωσι φανερά μετὰ τὸν
Ἀλέξανδρον, διὰ τοῦτο αὐτὸς ἐπλεε ταχύτερα διὰ νὰ προφθάσῃ
αὐτοὺς ἀνετοιμοὺς, ὅθεν εἰς πέντε ἡμέρας ἐφθάσεν εἰς τὴν ἑνωσιν
τῶν δύο ποταμῶν, Ἰδρασποῦ καὶ Ἀλεσίνου, ὅπου γίνεται περι-
στροφή αὐτῶν καὶ εἶναι κίνδυνος εἰς τὰ πλοῖα, διὰ τοῦτο καὶ
αὐτοὶ μετὰ δυσκολίαν αὐτοῦ διέπλευσαν, κογχλάζοντος τοῦ ὕδατος
τῶν ποταμῶν, καὶ πολλὰ πλοῖα ἐπνίγησαν ἐκεῖ μετὰ τοὺς ἐπιβά-
τας αὐτῶν.

Αὐτοῦ ἔστειλε τὸν Νέαρχον μετὰ τὸ ναυτικὸν νὰ προπορεύη-
ται διὰ τοῦ ποταμοῦ τριῶν ἡμερῶν διάστημα πρὸ τοῦ ἄλλου
στρατεύματος, τὸν μὲν Ἡφαιστίωνα ἐδιώρισε νὰ προπορεύηται
πέντε ἡμερῶν διάστημα, τὸν δὲ Πτολεμαῖον υἱὸν τοῦ Ἀγάου
ἐδιώρισε νὰ ἀκολουθῇ ὀπισθεν τρεῖς ἡμέρας μακράν μετὰ τὸ στρά-
τευμά του, καὶ ἀπὸ φθάσωσιν εἰς τὴν ἑνωσιν τοῦ Ἀλεσίνου καὶ
Ἰδραῶτου τῶν ποταμῶν, οἱ πρῶτοι νὰ μένωσιν ἐκεῖ, ἕως οὗ νὰ
ἔλθουν αὐτοῦ ὁ Κρατερὸς καὶ ὁ Πτολεμαῖος καὶ νὰ ἐνωθῶσιν
αὐτοῦ.

Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασπιστάς καὶ τοξότας καὶ
Ἀγριανας, καὶ τὰ λοιπὰ τάγματα ἅπαντα, καὶ ἐκ τῶν ἵππέων
τοὺς ἡμίσεις, ἐκινήθη διὰ μέσου χώρας ἀνύδρου πρὸς τοὺς
Μαλλοὺς, ἔθνος ὃν Ἰνδικὸν καὶ αὐτόνομον, καὶ φθάσας εἰς ἐν
ῥεῦμα μικρὸν χυνόμενον εἰς τὸν Ἀλεσίην, παρήγγειλεν εἰς τὸ
στράτευμα νὰ γεμίσουν ἀγγεῖα μετὰ νερὸν διὰ τὸν δρόμον, καὶ

διαπεράσας εἰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας τριακόσια στάδια, τὸ πρῶτ' ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν, εἰς θιν κατέφυγον οἱ πολλοὶ Μαλλοὶ, οὔτινες ποτὲ δὲν ἠλπίζον νὰ ὑπάγῃ ὁ Ἀλέξανδρος, δι' ἐκείνης τῆς ἀνύδρου ὁδοῦ, καὶ διὰ τοῦτο οἱ περισσότεροι αὐτῶν ἦσαν ἐξω τῆς πόλεως ἀσπλοι καὶ ἀνέλπιστοι. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος προσπεσὼν ἀπροσδοκῆτως εἰς αὐτοὺς, ἐφόνευσε τοὺς περισσοτέρους αὐτῶν, τοὺς δὲ λοιποὺς κατέκλεισεν εἰς τὴν πόλιν καὶ τοὺς ἐπερικύκλωσε μὲ τὸ ἱππικόν, προτοῦ νὰ φθάσῃ καὶ ἡ φάλαγγς, ἀφοῦ δὲ ἦλθε καὶ αὕτη, ἔστειλεν ὁ Ἀλέξανδρος τὸν Περδίκκαν μὲ τὰ στρατεύματα νὰ πολιορκήσῃ ἄλλην μίαν πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον καταφύγῃ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν τῶν Ἰνδῶν, ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος. Αὐτὸς δὲ ἐφώρμησεν εἰς τὸ τεῖχος, οἱ δὲ βάρβαροι ἀφῆκαν αὐτὸ καὶ κατέφυγον εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ αὐτοῦ ὄντες ὑψηλὰ, ἐφυλάττοντο διὰ τινος καιροῦ, ἀφοῦ ὅμως οἱ Μακεδόνες ἐφώρμησαν πανταχόθεν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος ἐφαίνετο πανταχοῦ, ἐκυρίευσαν αὐτὴν κατὰ κράτος, καὶ οὕτως ἐφόνευσαν ὅλους τοὺς ἐκεῖ εὐρισκομένους βαρβάρους, ἕως δύο χιλιάδας. Ὁ δὲ Περδίκκας ἐλθὼν εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδιωρίσθη, εὔρεν αὐτὴν ἐρήμην, καὶ οἱ Μακεδόνες ἐδίωκον ὀπίσω αὐτῶν, ἕως οὗ τοὺς ἐφθασαν καὶ ἐφόνευσαν ἅπαντας.

Ο δὲ Ἀλέξανδρος ἀναπαύσας ὀλίγον τὸν στρατὸν ἐκίνησε τὴν νύκτα ὅλην καὶ ἀπεράσας πολλὴν ὁδόν, ἐφθασε τὸ πρῶτ' εἰς τὸν Ἰδραώτην ποταμὸν, καὶ αὐτοῦ ἔμαθεν, ὅτι οἱ περισσότεροι τῶν Μαλλῶν εἶχον ἀπεράσει πέραν, τοὺς δὲ ἄλλους φθάσας ἐφόνευσεν, διαβὰς δὲ καὶ αὐτὸς οὕτω καθὼς εὐρίσκετο τὸν ἴδιον ποταμὸν, καὶ καταδιώκων τοὺς λοιποὺς ἐφόνευσεν αὐτοὺς, καὶ τινας ἔλαβε ζῶντας, οἱ δὲ λοιποὶ κατέφυγον εἰς τινὰ ἰσχυρὸν τόπον ὠχυρωμένον. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐδιώρισε δύο τάγματα μὲ τὸν Πύθωνα, καὶ αὐτὸς ἐκυρίευσεν αὐτοὺς, καὶ τοὺς φεύγοντας ἀνδραπόδισε πάντας. Ταῦτα κατορθώσας ὁ Πύθων ἐπανῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐκινήθη ἐναντίον τινὸς πόλεως τῶν Βαχυμάνων, εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν πολλοὶ καὶ τινες τῶν Μαλλῶν, ἐλθὼν δὲ αὐτοῦ ἐφώρμησε πανταχόθεν πρὸς τὸ τεῖχος, πυκνὴν ἔχων τὴν φάλαγγα. Οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες τοὺς

Μακεδόνες υποσκάπτοντας τὰ τεῖχη, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ὑποφέρωσι κατέφυγον εἰς τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν. Ὅθεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξε νὰ βάλωσι τὰς κλίμακας εἰς τὸ τεῖχος πανταχόθεν καὶ ἄλλοι νὰ σκάπτουν κάτωθεν, καὶ οὕτως ἔπασεν εἰς πύργος, καὶ ἐν μέρος τοῦ τεύχους περιεῖράγη, τότε ὁ Ἀλέξανδρος πρῶτος ἐκείθεν ἀνέβη εἰς τὸ τεῖχος. Τοῦτον ἰδόντες καὶ οἱ ἄλλοι Μακεδόνες αἰσχυνηθέντες ἀνέβαινον πανταχόθεν, καὶ οὕτως ἐκυρίευσαν τὴν ἀκρόπολιν. Οἱ Ἰνδοὶ περικυκλωθέντες ἀπὸ τοὺς Μακεδόνες ἐθανατώθησαν ἕως πέντε χιλιάδες, ἐλήφθησαν καὶ ζῶντες πολλὰ ὀλίγοι.

Μείνας δὲ αὐτοῦ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἀναπαύσας τὸ στράτευμά του, ἐπραχώρει πρὸς ἄλλους Μαλλοὺς, τῶν ὁποίων τὰς πόλεις εὐρήκεν ἐρήμους. Αὐτόθεν ἐπεμψεν ὀπίσω πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τὸν Πύθωνα, καὶ ὅσους εὖρη νὰ τοὺς φονεύσῃ ὅλους, ἂν δὲν προσκυνήσωσιν. Αὐτὸς δὲ ἐπορεύετο πρὸς τὴν μεγάλην πόλιν αὐτῶν, ἐν ᾗ ἦσαν πολλοὶ Μαλλοὶ Ἰνδοὶ, ἀλλ' αὐτοὶ ἀκούσαντες τὸν ἐρχομὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἄφησαν τὴν πόλιν καὶ διέβησαν πέραν τοῦ Ἰδραώτου ποταμοῦ, μὲ γνώμην νὰ ἐμποδίσωσι τὸν Ἀλέξανδρον. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀναλαβὼν τοὺς ἱππεῖς καὶ τοὺς πεζοὺς διέβη τὸν Ἰδραώτην ποταμὸν, οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες τὸν Ἀλέξανδρον ἀνεχώρησαν ἀτάκτως ἀπὸ τὰς ὄχθας, ὄντες δὲ ἕως πεντήκοντα χιλιάδες ἐπέστρεψαν καὶ ἐμάχοντο, ἐλθόντες δὲ καὶ οἱ Ἀγριᾶνες καὶ ἐνωθέντες μὲ τοὺς λοιποὺς, ἔπασεν εἰς τοὺς βαρβάρους πανταχόθεν, οἱ ὅποιοι ἀμέσως ἐκλείσθησαν εἰς μίαν δυνατὴν πόλιν τῶν γειτόνων, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἀκολουθεὶν ἐφόνευσε πολλοὺς ἐξ αὐτῶν. Ἀφοῦ ἐκεῖνοι ἐκλείσθησαν, ἀμέσως ὁ Ἀλέξανδρος ἐκύκλωσεν αὐτοὺς, καὶ τὴν δευτέραν ἡμέραν ἐφώρμησε πρὸς τὸ τεῖχος, αὐτὸς καὶ ὁ Περδίκκας, οἱ δὲ Ἰνδοὶ δεξάμενοι τῶν Μακεδόνων τὴν προσβολὴν, ἀφίνουσι τὴν πόλιν καὶ καταφεύγουσι εἰς τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν· ἀλλ' οἱ Μακεδόνες διακόψαντες μίαν πύλιν μικρὰν εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ βάρβαροι ἦσαν πολλοὶ ἄνωθεν εἰς τὰ τεῖχη, διὰ τοῦτο οἱ Μακεδόνες ἄλλοι μὲν ἔσκαπτον κάτωθεν τὰ τεῖχη, ἄλλοι δὲ ἔσταναν κλίμακας καὶ ἐπροσπαθοῦσαν νὰ ἀναβῶσιν ἐπάνω. Ὁ δὲ

Ἀλέξανδρος καθὼς εἶδε τοὺς Μακεδόνας ἀποκαμωμένους καὶ μαλακωμένους, ἀρπάζει μίαν κλίμακα ἀπὸ τὰς χειρας ἑνὸς ἄλλου καὶ τὴν στένει ὀρθὴν εἰς τὸ τεῖχος, καὶ καλυφθεὶς μὲ τὴν ἀσπίδα του, ἀνέβαινεν ἐπάνω, μετὰ τοῦτον δὲ ἡκολούθει καὶ ὁ Πευκέστας ἔχων τὴν ἀσπίδα τὴν ἱερὰν, τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τῶν ἐν Τρωάδι ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ τὴν εἶχε πάντοτε ἐμπρὸς τοῦ πρὸς τὰς μάχας. Μετὰ τοῦτον ἀνέβαινεν εἰς τὴν κλίμακα καὶ Λεονάτας ὁ σωματοφύλαξ, εἰς ἄλλην κλίμακα ἀνέβαινεν ὁ Ἀβρέας, ὅστις εἶχε διπλοῦν μισθόν. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀναβάς εἰς τὰς ἐπάλξεις τοῦ τείχους, καὶ ἐπιστηρίζας τὴν ἀσπίδα του ἄλλους μὲν βαρβάρους ἐφόνευσε μὲ τὸ σπαθί του, ἄλλους δὲ ἐδίωξεν, οἱ δὲ λοιποὶ ὑπασπισταὶ κάτωθεν, ὑποπτευόμενοι διὰ τὸν βασιλέα τῶν ἀνέβαινον σωρηθῶν εἰς μίαν κλίμακα μὲ βίαν, ἥτις ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ἀνθρώπων ἐσυντρίβη, καὶ οὕτως ἔπασον κάτω οἱ ἀναβαίνοντες ὑπασπισταί. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ ἰστάμενος εἰς τὸ τεῖχος πολεμῶν ἐκτυπᾶτο κύκλωθεν ἀπὸ τοὺς πύργους τῶν ἐχθρῶν, ἐπεὶ καὶ οὐδεὶς τῶν Ἰνδῶν ἐτόλμα νὰ ἔλθῃ εἰς χειρας μὲ τὸν Ἀλέξανδρον, διότι ἐφαίνετο καλῶς ἀπὸ τὴν λαμπρότητα τῶν ὅπλων του, καὶ ἀπὸ τὴν μεγάλῃ του τόλμῃ. Αὐτοῦ συλλογισθεὶς ἐπῆλθεσιν κάτω εἰς τι ἐκαὶ λοφίδιον ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως, ἕνα μὲν νὰ τρομάξῃ τοὺς πολεμίους, ἄλλα δὲ καὶ νὰ ἀποθάνῃ προθύμως πράξας μεγάλον ἀνδραγαθήμα. Αὐτὸ στοχαζόμενος κατεπῆλθεσιν κάτω ἀπὸ τὸ τεῖχος εἰς τὴν ἀκρόπολιν· αὐτοῦ δὲ ὑποστηριχθεὶς εἰς τὸν τεῖχον, ἐφόνευσεν πολλοὺς ἐχθροὺς, ἐλθόντας ἐπάνω αὐτοῦ, ἐξ ὧν εἰς ἦτον καὶ ὁ ἡγεμὼν τῆς πόλεως αὐτῆς, καὶ πάντας αὐτοὺς ἐπολέμει μὲ τὸ ξίφος του, καὶ μὲ τὰς πέτρας.

Εν τῷ μεταξύ δὲ ὁ Πευκίστης, ὁ Ἀβρέας καὶ ὁ Λεονάτας, οἵτινες εἶχον ἀναβῆ πρότερον καὶ ἔστεκον εἰς τὸ τεῖχος, πηδήσαντες καὶ αὐτοὶ κάτω ἐμάχοντο πρὸ τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ μὲν Ἀβρέας ἐφονεύθη τοξευθεὶς αὐτοῦ, καὶ πληγωθεὶς εὐθὺς καὶ ὁ Ἀλέξανδρος διὰ μέσου τοῦ θώρακος εἰς τὸ στῆθος μὲ βέλος, ὀλίγον ὑπεράνω τοῦ μασθοῦ καὶ τοῦ πνεύμονος. Πλὴν ὁ Ἀλέξανδρος ἔως οὐ τὸ αἷμα ἦτον θερμὸν ἐμάχετο γενναίως, μόνον ὅτι εὐρί-

σκητο ἀθλίως, ἀφοῦ ὁμως ἔτρεξε πολὺ αἷμα, σκοτισθεὶς, ἐλείπο-
 θύμησε, καὶ κλίνας ἑαυτὸν ὀλίγον ἔπεσεν εἰς τὴν ἀσπίδα του·
 ὁ δὲ Πευκέστης περικυκλώσας αὐτὸν, ἐβάστα πρὸ αὐτοῦ τὴν
 ἱερὰν ἀσπίδα, ληφθεῖσαν ἀπὸ τὴν Τρωάδα, ὁμοίως καὶ ὁ Λεοννά-
 τος ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ οἱ δύο ἐπληγώ-
 θησαν, ὁ Ἀλέξανδρος ἐπλησίασε σχεδὸν νὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὸ πολὺ
 τρέξιμον τοῦ αἵματος, ἐπειδὴ καὶ οἱ Μακεδόνες δὲν εὗρισκον
 τρόπον νὰ ἀναβῶσιν ἐπάνω, μῦλον τοῦτο βάλλοντες πάλλους εἰς
 τὸ τεῖχος καὶ σχοινία ἀνέβησαν τινὲς κτυπόμενοι πανταχόθεν
 ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς· καὶ οὕτως οἱ πρῶτοι ἀναβάντες ἐπὶ ἤδησαν
 κάτω καὶ ἐμάχοντο περὶ τὸν βασιλέα φωνάζοντες μετὰ οἰμωγῆς
 καὶ ἀλαλαγμοῦ, καὶ αὐτοῦ περὶ τὸν βασιλέα γίνεται μάχη δυ-
 νατὴ, καὶ οἱ Μακεδόνες ἐδαστοῦσαν διαδοχικῶς τὴν ἱερὰν ἀσπί-
 δα πρὸ τοῦ βασιλέως καὶ ἐπολέμουν. Ἐν τούτῳ τινὲς σχίσαντες
 τὸν μοχλὸν τῆς κατὰ τὸ μεσπορύγιον πύλης, εἰσήγαγον καὶ ἄλλους
 καὶ ἀνοίξαντες αὐτὴν ἐμβήκαν μέσα καὶ ἐφόνεον χωρὶς ἐξαιρέσειν,
 καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας, ἄλλοι δὲ ἐξεκόμεζον ἔξω τὸν
 Ἀλέξανδρον ἐπάνω εἰς τὴν ἱερὰν ἀσπίδα κακῶς ἔχοντα, ἀβέ-
 θαιοι ὄντες, ὅτι ἔτι ζῇ. Τότε ἱατρὸς τις Κῶος Κριτόδημος ἀπὸ
 τὸ γένος τοῦ Ἀσκληπιοῦ, σχίσας ὀλίγον τὴν πληγὴν ἐξέβαλε
 τὸ βέλος, καὶ ἀμέσως πάλιν ἔτρεξεν αἷμα πολὺ, ὥστε ὁ Ἀλέξαν-
 δρος πάλιν ἐλείποθύμησε καὶ ἐμπαδίσθη ἡ ῥεῦσις τοῦ αἵματος.
 Τότε ἰδὼν ὁ Ἀλέξανδρος ῥέον τὸ αἷμα ἐκ τῆς πληγῆς του, εἶπεν
 εἰς τοὺς φίλους του α ὦ φίλοι, τὸ ῥέον ἐστὶ αἷμα καὶ οὐκ ἰχώρ,
 οἷος πέρ τε ῥέει μακάρεσι θεοῖσιν υ .

Ενῷ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἔμενε αὐτόθι ἰατρευόμενος ἐκ τῆς
 πληγῆς, ἐφθάσε λόγος εἰς τὸ στρατόπεδον, ὅτι ἀπέθανεν ὁ Ἀλέ-
 ξανδρος ἐκ τῆς πληγῆς, καὶ κατ' ἀρχάς μὲν ἐθρήνησεν ὅλον τὸ
 στράτευμα κλαῖον καὶ λυπούμενον, ποῖος πλέον νὰ γίνῃ ὁδη-
 γὸς καὶ ἡγεμὼν εἰς αὐτοὺς, ὄντας ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐχθρῶν καὶ
 μακρὰν τῆς πατρίδος αὐτῶν, ἐνῷ πρότερον ὁ Ἀλέξανδρος εἶχεν
 ὅλων τὰς φροντίδας. Αὐτὰ καὶ ἄλλα συλλογιζόμενοι ἐλυποῦντο
 εἰς ἄκρον, ἐν τῷ μεταξύ ἤλθε λόγος, ὅτι ζῇ ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ
 ὅποιον οἱ περισσώτεροι δὲν τὸ ἐπίστευον, ἀφοῦ ὁμως ἦλθον καὶ

γράμματα ἀπὸ τὸν ἴδιον Ἀλέξανδρον, ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλει καταβῆ εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος, τότε ἐγκαρδιώθησαν.

Μόλον τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος μαθὼν τοῦτο ἐφοβήθη μὴν τύχη καὶ γίνῃ τις παραχῇ εἰς τὸ σράτευμα, καὶ καθὼς ἀνέλαθεν ὀλίγον, φέρεται εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Ἰδραώτου, καὶ ἐντεύθεν καταβαίνει εἰς τὸ στρατόπεδον διὰ τοῦ ποταμοῦ, ἐπειδὴ καὶ τὸ σράτευμα ἦτον εἰς τὴν ἐνωσιν τοῦ Ἰδραώτου καὶ τοῦ Ἀκασίνου τῶν ποταμῶν, ὅπου ὁ Ἡφαιστίων εἶχε τὸ ἱππικόν, καὶ ὁ Νέαρχος τὸ ναυτικόν· καθὼς ἐπλησίασε τὸ πλοῖον, τὸ φέρον τὸν βασιλέα, ἐπρόσταξε νὰ σηκώσωσι τὴν σκηνὴν ἀπὸ τὴν πρύμνην διὰ νὰ φανῇ εἰς ὅλους αὐτὸς, ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἐπίστευον ἔτι, ὅτι πλέει ζῶν οὕτως πρὶν νὰ φθάσῃ τὸ πλοῖον εἰς τὴν ὄχθην, αὐτὸς μὲν ἀνέτεινε τὴν χεῖρα τοῦ πρὸς τὸ πλῆθος, οἱ δὲ Μακεδόνες ἀνατείναντες τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἀνεβόησαν, πολλοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ ἐδάκρυσαν ἀπὸ τὴν χαρὰν των. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ πλοίου ἐζήτησεν ἵππον, εἰς τὸν ὁποῖον καθὼς ἀνέβη, ἐκρότησε πάλιν τὰς χεῖρας ὅλον τὸ σράτευμα τόσον πολὺ, ὥστε αἱ ὄχθαι τοῦ ποταμοῦ ἐκατέρωθεν μεγάλως ἀντήχησαν. Ἀφοῦ δὲ ἐπλησίασεν εἰς τὴν σκηνὴν, κατέβη ἀπὸ τὸν ἵππον τοῦ διὰ νὰ φανῇ, καὶ ἐπεριπάτει πεζός, οἱ δὲ Μακεδόνες ἀπὸ τὴν χαρὰν των ἤρχοντο καὶ ἤπτοντο τῶν χειρῶν αὐτοῦ καὶ ἄλλοι τῶν γονάτων καὶ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, ἄλλοι δὲ ἐρρίπτον ἐπάνω αὐτοῦ στεφάνους ἐκ τῶν ἀνθέων, καὶ ἄλλοι ἄνθη, ὥστε καὶ πολλοὶ ἠνόχλησαν τὸν Ἀλέξανδρον ἐκ τούτου, καὶ ἐλυπεῖτο πολὺ. Ἐν τούτῳ δὲ ἦλθε καὶ τις Βοιωτὸς λέγων, ὃ Ἀλέξανδρε, βασιλεῦ, ἴδιον εἶναι τῶν ἀνδρῶν νὰ κατορθώνωσι μεγάλα ἔργα, ἐνταύτῳ καὶ νὰ πάσχωσιν, καὶ ἐντεύθεν, ὁ Βοιωτὸς εἰς τὸ παρὸν ἤρσεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ εἰς τὸ μέλλον ἐγένειε συνηθέστερος φίλος.

Ἐν τῷ μεταξύ ἦλθον πρέσβεις καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν Μαλλῶν, προσφέροντες ὅλον τὸ ἔθνος, καὶ οἱ Νομάρχαι ἕως ἑκατὸν πεντήκοντα οἱ λαμπρότεροι, ζητοῦντες τὴν εἰρήνην, φέροντες ἅμα καὶ δῶρα πολλὰ καὶ τίμια, ὑπεσχόμενοι νὰ δώσωσι φάρους

καὶ ὑποταγὴν, καὶ Ὀμήρους, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐζήτησε χιλίους τοὺς πρώτους τοῦ ἔθνους αὐτῶν, νὰ μείνωσι παρ' αὐτῷ ὡς ὅμηροι, οἱ δὲ Ἴνδοι ἔστειλαν αὐτοὺς καὶ περιπλέον πεντακόσια ἄρματα μὲ τοὺς ἐπιβάτας αὐτῶν. Εὐχαρισθηθεὶς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἀφῆκεν αὐτοὺς, καὶ μόνον τὰ ἄρματα ἔλαβεν. Ἀναβιβάσας δὲ εἰς τὰ πλοῖα πάλιν χιλίους πεντακοσίους ἵππεις, καὶ δέκα χιλιάδας πεζοὺς, καὶ πλεύσας ἔφθασεν εἰς τὴν ἑνώσιν τοῦ Ἰδραώτου καὶ τοῦ Ἀκεσίνου τῶν ποταμῶν, καὶ ἐκεῖθεν πλεύσας ἔφθασεν ἐκεῖ, ὅπου αὐτὸς ἐνώνεται μὲ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν. Ἐπειδὴ οἱ τέσσαρες οὗτοι ποταμοὶ χύνονται εἰς τὸν Ἰνδόν. Ὁ Ἀκεσίνης προλαμβάνει πρῶτον τὸν Ἰθάσπην, δεύτερον τὸν Ἰδραώτην, καὶ τρίτον τὸν Ἰφασιν, καὶ οὕτως εἰσβάλλει ἔπειτα εἰς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν. Ἐνῷ ἔπλεεν ἐκεῖθεν, ἤρχοντο συνεχῶς πρέσβεις ἐκ τῶν λοιπῶν αὐτονομῶν Ἰνδῶν, Ἀβαστανῶν, Ὀσσαδίων καὶ λοιπῶν, προσφέροντες τὴν ὑποταγὴν τῶν ἔθνων αὐτῶν. Εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ἔθνη ἔφησε σατράπην τὸν Φιλιππον ὁμοῦ μὲ τοὺς Θράκας, καὶ ἐπρόσταξεν αὐτοῦ νὰ κτισθῇ μία πόλις Ἀλεξάνδρεια. Ἐν τῷ μεταξὺ ἦλθε καὶ ὁ Ὀξυάρτης ὁ Βάκτριος, ὁ πατὴρ τῆς Ρωξάνης τῆς γυναικὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπρόσθεσε καὶ τὴν σατραπείαν τῶν Παραπαμισαδῶν. Ἐντεῦθεν διαβιβάσας τὸν Κρατερὸν μὲ τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὸ λοιπὸν στράτευμα πρὸς τὴν ἀριστερὰν ὀχθὴν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, ὅπου ἦσαν ἔθνη τινὰ εὐτυχῇ, αὐτὸς ἐκατέβαινε πρὸς τὸ βασιλεῖον τῶν Σόγδων, καὶ αὐτοῦ κτίζει ἄλλην πόλιν καὶ νεωσοίκους εἰς τοὺς λιμένας, ἔπειτα ἐνώσας ὅλον ἐκεῖνόν τὸν τόπον ἕως εἰς τὴν θάλασσαν, τὸν ἔδωκεν εἰς τὸν Ὀξυάρτην καὶ Πύθωνα, καὶ ἐκεῖθεν πέμπει τὸν Κρατερὸν διὰ μέσου τῆς γῆς τῶν Ἀραχώτων καὶ τῶν Δράγγων τῆς Βουχαρίας παρὰ τὰς ὀχθὰς τοῦ ἐκεῖ ποταμοῦ. Αὐτὸς δὲ ἔπλεε πρὸς νότον πρὸς τὴν ἐπικράτειαν τοῦ Μουσικανοῦ, ἥτις ἠκούετο ὅτι ἦτον κατὰ πολλὰ εὐτυχισμένη γῆ τῶν Ἰνδῶν, οἱ ὁποῖοι μάλιστα δὲν εἶχον ἔλθει μήτε εἰς ἀπάντησιν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ Ἀλέξανδρος ταχέως ἐπρόφθασεν ἀπροσδοκῆτως τὸν Μουσικανόν, ὅστις ἐκπλαγεὶς ἦλθεν εὐθὺς εἰς ἀπάντησιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, φέρων δῶρα τὰ πλέον πολύτιμα τῶν Ἰνδῶν καὶ τοὺς ἐλέφαντας

όλους, καὶ ὅλον τὸ ἔθνος αὐτοῦ ὁμολογῶν, ὅτι ἔσφαλεν· ὁ Ἀλέξανδρος θαυμάσας ἔτι τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ τὴν γῆν, τὴν ἔδωκε πάλιν εἰς τὸν ἴδιον Μουσικανόν, (ἡ πόλις αὕτη ἦτον ἐκεῖ, ὅπου τανῦν εἶναι ἡ Ἰδεραβιάδῃ πόλις τῶν Βραχμάνων, ἐπὶ τινος νήσου τοῦ Ἰνδοῦ παταμοῦ).

Ἐντεῦθεν ἀναλαβὼν τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὸ ἱππικόν, ἐφώρμησεν ἐναντίον τοῦ Ὄξυκανοῦ τοῦ Νομάρχου ἐκείνης τῆς γῆς, τοῦ μὴ ἐλθόντος εἰς προσκύνῃσιν αὐτοῦ, καὶ ἀμέσως ἐκυρίευσε δύω πόλεις αὐτοῦ ἐξ ἐφόδου, εἰς δὲ τὴν τρίτην ἐπιᾶσθη αἰχμάλωτος καὶ αὐτὸς ὁ Ὄξυκανός. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὰ μὲν λάφυρα ἔδωκε πάντα εἰς τὸ στράτευμα, καὶ αὐτὸς ἀναλαβὼν αὐτόθι τοὺς ἐλέφαντας ἐπροχώρει κάτω, καὶ ἐκυρίευσεν τὰς πόλεις, χωρὶς κόπον, διότι πολὺ εἶχον ταπεινωθῆ οἱ Ἰνδοὶ ἐκ τοῦ φόβου τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς τύχης αὐτοῦ. Ἐκείθεν ἐκινήθη πρὸς τὴν πόλιν τοῦ Σάμβρου, καὶ εὐθὺς οἱ κάτοικοι ἀνοίξαντες τὴν πύλην ἐπρόσφερον τὰ χρήματα καὶ τοὺς ἐλέφαντας, ἐλθόντες εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ περαιτέρω τῆς πόλεως, λέγοντες, ὅτι ὁ Σάμβρος φοβηθεὶς τὸν Μουσικανὸν ἔφυγεν, ἐκείθεν πορευόμενος ἐκυρίευσεν καὶ ἄλλην χώραν τῶν Βραχμάνων, καὶ ἐφόνευσεν πολλοὺς ἐξ αὐτῶν. Οἱ δὲ Βραχμάνες οὗτοι εἶναι οἱ γυμνοσοφισταὶ τῶν Ἰνδῶν, ἡ χώρα αὕτη κεῖται, ὅπου τανῦν εἶναι ἡ Ἰδεραβιάδῃ, καὶ ἡ Ὀδηπούρα, καὶ ἡ Τάττα πόλις. Ὁ Ἀλέξανδρος μαθὼν, ὅτι οἱ Βραχμάνες ἦσαν σοφισταὶ καὶ βραχύλογοι, ἐπεμίψεν τὸν Ταξίλην καὶ τὸν σοφὸν Ὀνησίκριτον νὰ καταπείσουσιν, ἢ νὰ συλλάβουσιν τινὰς αὐτῶν, καὶ νὰ τοὺς ἐρωτήσῃ μερικὰ ἄπορα προβλήματα· αὐτοὶ δὲ ἔφερον εἰς τὸν Ἀλέξανδρον δέκα, ἐξ ὧν οἱ πρῶτοι ἦσαν ὁ Κάλανος, ὁ Σάββας, καὶ ὁ Δάνδαμις. Λοιπὸν ἠρώτησε τὸν πρῶτον, ποίους στοχαΐζεται περισσοτέρους, τοὺς ζῶντας, ἢ τοὺς ἀποθ�μένους; ἀπεκρίθη, τοὺς ζῶντας, διότι οἱ νεκροὶ δὲν σῶζονται· ὁ δεύτερος ἐρωτηθεὶς, ἡ γῆ, ἢ ἡ θάλασσα τρέφει περισσότερα θηρία; εἶπεν, ἡ γῆ, διότι ἡ θάλασσα εἶναι μέρος τῆς γῆς· ὁ τρίτος ἐρωτηθεὶς, ποῖον ζῶον εἶναι πανουργότατον; εἶπεν ὁ ἄνθρωπος· ὁ δὲ τέταρτος ἐρωτηθεὶς μὲ ποῖον τρόπον ἀπέστησε τὸν Σάββαν; εἶπεν, ἔθελε νὰ ζῇ καλῶς, παρὰ νὰ ἀποθάνῃ καλῶς.

ὁ δὲ πέμπτος ἐρωτηθεὶς, ἡ ἡμέρα ἐγένει πρῶτον, ἢ ἡ νύξ; εἶπεν ἡ ἡμέρα· ἐρωτηθεὶς ὁ ἕκτος πῶς νὰ ἀγαπᾶται τις καλλιώτερα; εἶπεν ἂν γένη δυνατώτατος παρὰ φοβερός· ὁ ἑβδόμος ἐρωτηθεὶς, πῶς τις δύναται νὰ γίνῃ Θεός; εἶπεν, ἂν κάμῃ πράξεις ἀνωτέρας τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων (θαύματα)· ὁ ὄγδωτος ἐρωτηθεὶς, ἡ ζωὴ, ἢ ὁ θάνατος εἶναι δυνατώτερος; εἶπεν, ἡ ζωὴ, ἥτις φέρει τοσαῦτα κακὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον· ἐρωτηθεὶς καὶ ὁ τελευταῖος, ἕως πότε στοχάζεται, ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι καλὴ; εἶπεν, ἕως οὗ νὰ νομίσῃ τις τὸν θάνατον καλλιώτερον ἀπὸ τὴν ζωὴν. Τότε ἐπαινέσας αὐτοὺς ὁ Ἀλέξανδρος, ἔλαβε μαζὶ τοὺς τὸν σοφιώτερον αὐτῶν Κάλανον, ὅστις πρότερον ἐλέγετο Σφίνης. Οἱ Βραχμάνες ἐδόξαζον τὴν μετεμψύχωσιν τῶν ψυχῶν. Ἐκεῖθεν κινήσας ὁ Ἀλέξανδρος διὰ τῶν ποταμῶν, ἔρθεσεν εἰς τὴν θάλασσαν εἰς ἑπτὰ μῆνας.

Εν τῷ μεταξὺ ἔμαθεν, ὅτι ἀπεστάτησε καὶ ὁ Μουσικανός, καὶ στέλλει τὸν Πύθωνα κατ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐπιάσε ζῶντα, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξε καὶ τὸν ἐκρέμασαν εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ, ἐξανδραποδίσας καὶ τοὺς ὑπηκόους αὐτοῦ. Αὐτοῦ ἦλθε καὶ ὁ ἄρχων τῆς χώρας τῶν Παττάλων. Τὰ Παττάλα εἶναι νῆσος σχηματιζομένη ἀπὸ τὸ Δέλτα τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ· αὐτοῦ τανῦν εἶναι ἡ πόλις Τάττα με κατοίκους 15,000· ἅπασα αὕτη ἡ ἐπαρχία λέγεται Σινδική χώρα τανῦν, πλησίον τοῦ Ὀμονικοῦ κόλπου.

Απὸ αὐτοῦ ὁ Ἀλέξανδρος ἔστειλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν πολλοὺς ἀδυνάτους Μακεδόνας, καὶ πλεύσας ἐκεῖθεν εἰς τρεῖς ἡμέρας ἕως εἰς τὰ Παττάλα, μακθάνει ὅτι ὁ Ὑπαρχος τῶν Παττάλων ἔφυγεν, ἀφήσας τὴν ἐπαρχίαν του. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τρέξας εὗρίσκει τὴν χώραν ἐκείνην ἔρημον ἀπὸ κατοίκους, καὶ εὐθὺς στέλλει καὶ προσκαλεῖ αὐτοὺς νὰ ἐπιστρέψωσιν ὀπίσω οἱ κάτοικοι ἀφ' ὧς, διὰ νὰ ἐργάζωνται τὴν γῆν, ὡς καὶ πρότερον. Ἐπιστραφέντων τῶν κατοίκων, ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξε τὸν Ἰφαιστίωνα νὰ περιτειχίσῃ ἀκρόπολιν εἰς τὰ Παττάλα. Τὰ Παττάλα εἶναι νῆσος μεγάλη περικυκλωμένη ἀπὸ τοὺς βραχίονας τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, ἔχει ἓν μυριάσιον κατοίκους, αὕτη τανῦν Μολτάν λέγεται τοῦ Βελουδιστάν, ἡ πρωτεύουσα τῶν ὁποίων εἶναι τὸ Ἰδερὰδ με κατοίκους 15,000, πρὸς ἀνατολὰς τούτων εἶναι ἔρημος

μεγάλῃ. Αὐτοῦ εἰς τὰ Πάτταλα διαιρεῖται ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς εἰς δύο, καὶ ἐνόνεται εἰς τὴν θάλασσαν, τῶν δύο βραχιόνων τοῦ Ἰνδοῦ, ὁ εἰς δὲ λέγεται Βαγγούρας, καὶ ὁ ἄλλος Σάγτας. Ὅλος αὐτὸς ὁ τόπος τανῦν Σινδικὴ χώρα λέγεται τῶν Βελούδων, Μουχαμεδανῶν καὶ Σεΐκων, ὅλοι αὐτοὶ γνωρίζουν μεγαλήτερον τὸν Χάνην τοῦ Κελάτ. Αὐτοῦ ὁ Ἀλέξανδρος κατεσκεύασεν εἰς τὴν θάλασσαν ναύσταθμον καὶ νεώρια διὰ τὰ πλοῖα. Αὐτόθεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπλευσε μὲ διάφορα πλοῖα εἰς τὸν δεξιὸν κλόνον τοῦ ποταμοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ ὁδηγοὶ τοῦ πλοῦ οἱ βάρβαροι εἶχον φύγει, τὴν δευτέραν ἡμέραν ἔπeson εἰς τρικυμίας τοῦ ποταμοῦ, ἐξ αἰτίας τῶν ἐναντίων ἀνέμων, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ πολλὰ πλοῖα ἐβλάφθησαν, ἐπρόφθασαν ὅμως καὶ τὰ ἑρριψαν ἔξω, πρὶν καταδυθισθῶσιν εἰς τὰ ὕδατα, αὐτοῦ πλησίον ὁ Ἀλέξανδρος συνέλαβε μερικοὺς βαρβάρους, παρὰ τῶν ὁποίων ἐδιδάσκετο, τὸν πλοῦν, διὰ τινος διώρυγος τοῦ ποταμοῦ, διασωθέντα ἐκεῖ τὰ πλοῖα, ἡκολούθησαν εὐθύς καὶ αἱ παλιῖόροιαι τῶν θαλασσῶν, ὥστε τὰ πλοῖα ἔμειναν εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ πάλιν καθὼς ἤλθον τὰ νερά ἐσηκώθησαν, καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν κτυπηθέντα ἐσυντρίφθησαν, πλὴν καὶ αὐτὰ τὰ ἐδιόρθωσαν εὐθύς. Οἱ Μακεδόνες βλέποντες τὰς παλιῖόριας αὐτὰς ἔμειναν ἐκστατικοί. Ἐκείθεν πλεύσαντες προσωρμίσθησαν εἰς τινα ἐκεῖ νῆσον Κιλλουτάν καλουμένην, ἔχουσαν καὶ νερὸν καὶ λιμένα. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ἐπροχώρει νὰ περιεργασθῇ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ἂν ἡδύναντο νὰ πλεύσωσιν εὐκολώτερα εἰς τὴν θάλασσαν· ἐκείθεν προχωρῶν, εἶδεν ἄλλην νῆσον τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ εἰς αὐτὴν ὁ Ἀλέξανδρος προσορμίσθεις ἔκαμε θυσίας.

① Ἀλέξανδρος διατρίψας ἐκεῖ τινὰς ἡμέρας, ἐπαρτήρει νὰ εὕρῃ τὴν εὐκόλιαν διὰ νὰ πλεύσῃ καὶ νὰ κάμῃ τὸν γύρον τῶν θαλασσῶν καὶ περὶ τὴν Ἀφρικὴν, ὥστε εἰς τὰ στόματα τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἐπρόσταξε καὶ ἔκαμαν νεώρια καὶ λιμένας καὶ πλοῖα διάφορα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐδιώρισε τὸν Νέαρχον ναύαρχον τῶν πλοίων αὐτῶν, πλὴν τότε ἀκόμη ὁ καιρὸς δὲν ἦτον ἐπιτήδειος διὰ τὸν πλοῦν, ἐξ αἰτίας τῶν ἐκεῖ ἐτησίων ἀνέμων, οἱ ἐτή-

σιοι άνεμοι εἰς ἑξ μῆνας φυσῶσιν ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, καὶ εἰς ἄλλους ἑξ μῆνας ἑξ ἐναντίας· διὰ τοῦτο ὁ Νέαρχος ἀνέμεινε τὸν καλὸν καιρὸν τοῦ ταξιθεῖν τοῦ. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀναλαβὼν πᾶσαν τὴν αὐτοῦ στρατιὰν ἐπροχώρει διὰ ξηρᾶς πρὸς τὴν πόλιν ταύτην μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ἀραβίου, ὅστις ἄρχεται ἐκ τῶν ὀρέων τοῦ Βελουδιζάν, πλησίον τοῦ ὁποῖου τανῦν εἶναι ἡ Βελού πόλις καὶ ἡ Κουραχὴ παραθαλάσσιος μὲ 20,000 κατοίκους, οἵτινες ἐπροσκύνησαν τὸν Ἀλέξανδρον. Οἱ κάτοικοι τοῦ Βελουδιστάν εἶναι Ἰνδοὶ τὸ γένος, ἕως 2,700,000, καὶ εἶναι σχεδὸν ἅπαντες Τοῦρκοι τῆς Σουνητικῆς αἰρέσεως. Ἡ πρωτεύουσα αὐτῶν εἶναι τὸ Κελάτ ὡς εἵπομεν μὲ κατοίκους 20,000. Ἀπὸ τὸν Ἀράβιον λεγόμενον ποταμὸν, ὁ Ἀλέξανδρος ἐτράπη ἀριστερὰ πρὸς τὴν θάλασσαν, νὰ ἀντίξῃ πηγὰδια, διὰ τὸ ναυτικόν, ὅταν ἔλθῃ πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, καὶ ἐνταυτῷ νὰ προσπέσῃ αἰφνηδίως κατὰ τῶν Ἰρεϊτῶν, οἵτινες ἦσαν Ἰνδοὶ καὶ αὐτοὶ αὐτόνομοι, καὶ δὲν ἐδειξαν ἕως τότε φιλίαν μὲ τὸν Ἀλέξανδρον, ὁ ὁποῖος ἀναλαβὼν τὰ στρατεύματά του εἰσέβαλεν εἰς τὴν χώραν τῶν Ἰρεϊτῶν, ἐξ ὧν ὅσοι μὲν ἀντεστάθησαν, ἐκόπησαν ὑπὸ τῶν ἱππέων, πολλοὶ δὲ καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν. Ἐκείθεν ἐνωθεὶς καὶ μὲ τὸν Ἡφαιστίωνα ἔφθασεν εἰς μίαν μεγίστην κώμην τῶν Ἰρεϊτῶν Ῥαμβακίαν καλουμένην, καὶ αὐτοῦ ἀφῆκε τὸν Ἡφαιστίωνα νὰ συνοικήσῃ μίαν πόλιν μεγάλην.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασπιστάς καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τὸ ἄγημα τῶν ἱππέων καὶ τοὺς ἱπποτοξότας, ἐπροχώρει πρὸς τὰ σύνορα τῶν Γαδρωσῶν καὶ Ἰρεϊτῶν, ἀκούων ὅτι οἱ Ἰρεῖται ἐστρατοπέδευσαν εἰς τὰ στενὰ αὐτῶν, μὲ σκοπὸν νὰ ἐμποδίσωσιν αὐτόν. Ἀφοῦ ἤκουσαν ὁμοῦς, ὅτι ἔρχεται ὁ Ἀλέξανδρος ἀφήσαντες τὴν φυλακὴν οἱ περισσότεροι ἐφυγον ἐκείθεν τῶν στενῶν, οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν Ἰρεϊτῶν ἐλθόντες ἐπροσκύνησαν αὐτόν, τοὺς ὁποίους ἄφησεν ἐλευθέρους, ἄφησε δὲ καὶ σατράπην αὐτῶν τὸν Ἀπολλοφάνην καὶ τὸν Λεοννάτον τὸν σωματοφύλακα εἰς τὴν πόλιν Ἰῖρα, οἱ Ἰρεῖται ἐξετείνοντο παραθαλάσσιως εἰς μῆκος ἀρκετόν· ὅθεν αὐτοῦ ἐδιώρισε τὸν Λεοννάτον νὰ μείνῃ ἕως οὗ ἔλθῃ καὶ τὸ ναυτικόν, νὰ βάλλωσιν εἰς τάξιν καὶ τὴν

χώραν τῶν ἑρριτῶν, διὰ τὰ ὑποτάσσωνται μάλιστα εἰς τὸν σα-
 τράπην αὐτῶν. Ἀναλαβὼν δὲ τὸ περισσώτερον μέρος τῆς στρατιᾶς
 ἐπροχώρει διὰ τῆς ἐρήμου πρὸς τοὺς Γαδρωσοὺς· εἰς τὴν ἐρη-
 μὸν ταύτην ἦσαν πολλότατα δένδρα σμύρνης καὶ φοινίκων, καὶ
 ῥίζαις νάρδου, ἅπαντα πεφυτευμένα παραθαλασσίως μεγαλήτερα
 τῶν ἄλλων τόπων. Ἐντεῦθεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπροχώρει διὰ τῆς
 χώρας τῶν Γαδρωσῶν, μίαν ὁδὸν χαλεπὴν καὶ ἀνυδρὸν, καὶ
 μάλιστα τὴν νύκτα. Φθάσας δὲ ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τινα μέρη,
 ὅπου ἦσαν περισσώτεραι ζωοτροφίαι, διεμοίρασεν αὐτὰς εἰς τὰ
 ὑποζύγια, καὶ μάλιστα τὰ ἐπεσφράγισε καλῶς με προσταγὴν τὰ
 φέρωσι κάτω πρὸς τὴν θάλασσαν, διὰ τὰ προφθάσῃ καὶ εἰς
 τοὺς θαλασσινοὺς τροφάς. Τινὲς στρατιῶται καταφρονήσαντες ἔλυ-
 σαν τὰς σφραγίδας καὶ ἔφαγον τινὰς τροφὰς πεινασμένοι ὄντες,
 ἐδῶκαν ἐνταυτῷ καὶ εἰς ἄλλους πεινασμένους, προκρίνοντες τὰ
 παιδευθῶσιν ἀπὸ τοῦ Ἀλέξανδρου, παρὰ τὰ ἀποθάνωσιν ἀπὸ τῆς
 πείνης· μόλον τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος μαθὼν ἐσυγχώρησεν αὐτοὺς
 καὶ συναγαγὼν εἰς τὴν Γαδρωσίαν, ὅσας τροφὰς εὔρε, τὰς ἔστει-
 λεν εἰς τὸ ναυτικόν. Αὐτὸς δὲ ἐπροχώρει πρὸς τὴν πρωτεύουσαν
 αὐτῶν Πούραν καλουμένην καὶ τανῦν, κειμένην μεσογείως, πόλιν
 τοῦ Βελουδιστᾶν, αὐτοῦ ἐφθασεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς ἐξήκοντα ἡμέ-
 ρας, καθ' ὁδὸν ὅμως τὸ στράτευμα ἐταλαιπωρήθη μεγάλως, ὁ
 Ἀλέξανδρος ἤξευρε πολλὰ καλὰ, λέγει ὁ Νέαρχος, τὴν δυσκο-
 λίαν αὐτὴν, πλὴν φιλοτιμούμενος ἀπαράσισε τὰ διαβῆ, ἐπειδὴ
 καὶ ἡ Σεμίραμις, ὅταν ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Ἰνδίαν, διέβη ἐκεῖθεν,
 τῆς ὁποίας μόνον εἶκοσι ἄνθρωποι ἐσώθησαν, τοῦ Δαρείου δὲ τοῦ
 υἱοῦ τοῦ Καμβύσου μόνον ἑπτὰ. Ὄθεν ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀλέξαν-
 δρος ἠθέλησε τὰ ἀπεράσῃ τὸν Κύρον, καὶ τὴν Σεμίραμιν, καὶ τοῦ
 Ἀλεξάνδρου πολὺ στράτευμα καὶ ὑποζύγια ἐφθάρησαν, ἐξ αἰτίας
 τῆς ἄμμου, καὶ τῆς θερμῆς τοῦ ἡλίου, καὶ τῆς πολλῆς δίψας,
 καὶ τῶν μακρυνῶν καταλυμάτων, πολλάκις δὲ ἐπεριπάτουσιν καὶ
 τὴν νύκτα, ἕως τὸ πρωῒ, πολλάκις οἱ στρατιῶται μὴν εὐρίσκοντας
 τροφὰς ἔσφαζον καὶ τὰ ὑποζύγια, ἵππους, καὶ ἡμιόνους, καὶ κα-
 μήλους, καὶ ἔτρωγον τὰ κρέατα αὐτῶν, λέγοντες ὕστερον, ὅτι
 διεφθάρησαν ἀπὸ τὸν κόπον, κρύπτοντες τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὰ

ἐγκλημα· ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ὅλ' αὐτὰ τὰ ἡσθάνετο, πλὴν ἐξ ἀνάγκης τὰ ὑπέφερε· πολλοὶ ἄνθρωποι ἐμπεσόντες εἰς τὴν πολλὴν ἄμμον ὥς εἰς πέλαγος ἐφθείροντο, πολλοὶ δὲ καὶ ἀποκοιμώμενοι εἰς τοὺς δρόμους, ἕως τὸ πρῶτ' ἔχανον τοὺς δρόμους τῶν πρώτων.

Εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν εὐρισκόμενος ὁ Ἀλέξανδρος παλάκῃς ἐπεριπάτει πεζὸς πρὸ τοῦ στρατεύματος διὰ νὰ ἐγκαρδιώσῃ αὐτὸ, πεινασμένος καὶ διψασμένος πλέον τῶν ἄλλων. τινὲς στρατιῶται τότε προπορευόμενοι, εὗρον εἰς μικράν τινα χαράδραν ὀλίγον ὕδωρ, εἰς μίαν πηγὴν μικράν, πλὴν καὶ αὐτὸ ἀχρεῖον· τοῦτο συλλέξαντες εἰς τινα ἀγγεῖα τὸ ἐπρόσφεραν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον τρέχοντες, ὡς φέροντες μέγα τι δῶρον, ἐλθόντες δὲ πλησίον τὸ ἔβαλον εἰς μίαν περικεφαλαίαν καὶ τὸ ἐπρόσφερον εἰς τὸν βασιλέα· αὐτὸς δὲ λαβὼν τὸ ὕδωρ καὶ ἐπαινέσας ἐκείνους τοὺς κομίζοντας, τὸ ἔχυσεν εὐθὺς κάτω ἐνώπιον πάντων, καὶ ἐντεῦθεν τοσοῦτον ἐμψυχώθη πᾶσα ἡ στρατιὰ, ὥστε ἐπαρομοιάζε τὸ ὀλίγον ἐκεῖνο ὕδωρ τὸ ἐκχυθὲν ὡς ἐν συμπόσιον εἰς ὅλον τὸ στρατόπεδον. Τοῦτο τὸ ἔργον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐστάθη πολλὰ ἐπαινετὸν εἰς ὅλους ἐκείνους. Μόλον τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος ἔχων τὴν φροντίδα παντὸς τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ, ὡς καλῶς καὶ προνοητὴς πατήρ, ἔπεμπεν ἐμπρὸς ἐργάτας μὲ δύναμιν, καὶ ἡνοίγον πηγὰδια ἐκ τοῦ προχείρου εἰς κάθε τόπον, τόσον εἰς τοὺς παραθαλασσίους, καθὼς καὶ εἰς τοὺς μακρυνοὺς καὶ ἀνύδρους τόπους, καὶ οὕτως ἔφερε πᾶσαν τὴν στρατιάν του, καὶ ἐπροχώρει ποτὲ μὲν πρὸς τὴν θάλασσαν πρὸς τὸ ναυτικόν, ποτὲ δὲ πρὸς τὴν ξηράν, διὰ τοῦτο καὶ οἱ ὁδηγοὶ ἔχασαν τὸν δρόμον τῆς ξηρᾶς εἰς τὴν ἄμμον τὴν ἀπέραντον.

Αφοῦ ὁ Ἀλέξανδρος ἐφθασεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῶν Γαδρωσῶν ἢ Γεδρωσῶν, ἀνέπαιψε τὸ στρατεύμα, ἡ Γαδρωσία τανῦν Κουχιστάν λέγεται, καὶ εἶναι παραθαλάσσιος τόπος τῶν ἰχθυοφάγων καλουμένων Ἰνδῶν, τῶν ὁποίων πόλεις τανῦν εἰσὶν ὀλίγαι, ἡ Ραβάτ, ἡ Βουρσόν, ἡ Καύνη καὶ ἡ Ταββάς ἢ Τάσσα. Εἰς τὴν Γαδρωσίαν ὁ Ἀλέξανδρος ἐσύστησε τὴν Σιζύριον α-

τράπην, καὶ εἰς τὴν πρὸς δυσμὰς Καραμανίαν, ἡ ὁποία τανῦν Κερμάν λέγεται καὶ τοὺς Ἀραχωῦτας πρὸς ἄρκτον.

Αφοῦ ἦλθεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Καραμανίαν, ἦλθε καὶ ὁ Κρατερὸς ἔχων τὸ ἄλλο στράτευμα (α) καὶ τοὺς ἐλέφαντας, καὶ τὸν Ὀρδώνην τὸν ἀποστάτην· αὐτοῦ ἦλθε καὶ ὁ Στασάνωρ ὁ σατράπης τῶν Ἀρσίων, φέρων πολλὰ ὑποζύγια καὶ καμήλους, καὶ τὰ ἐμοίρασεν εἰς καθένα κατὰ λόχους. Ἡ Καραμανία εἶναι μεγάλη ἐπαρχία, Κερμάν τανῦν καὶ Μογαστάν τῆς Περσίας, ἡ πρωτεύουσα τῆς ὁποίας εἶναι ἡ Καραμανία πόλις τῆς Περσίας τανῦν, μὲ κατοίκους 30,000. Αὐτοῦ ὁ Ἀλέξανδρος εὗρεν ὅλα τὰ ἀγαθὰ διὰ τὸ στράτευμα, καὶ θυσιάσας ἕκαμπε καὶ ἀγῶνα μουσικὸν καὶ γυμνικόν, ὅτι διεσώθη διὰ τῆς χώρας τῶν Γαδρωσῶν.

Εν τούτῳ δὲ περιπλεύσας καὶ ὁ Νέαρχος τὴν γῆν τῶν Ἀρσίων καὶ Γαδρωσῶν καὶ τῶν ἰχθυοφάγων, προσωρμίσθη καὶ ἦλθεν εἰς τὸν κόλπον τῆς Καραμανίας εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ τοῦ ἐδιηγήθη, ὅτι ἐπλευσεν εἰς τὴν ἔξω θάλασσαν, καὶ τοῦτον εὐθὺς ἐστειλε πάλιν νὰ πλεύσῃ εἰς τὸν κόλπον τὸν Περσικὸν καὶ Σουσιανόν, ἕως εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τίγρητος καὶ Εὐφράτου τῶν ποταμῶν· αὐτοῦ ἐδιώρισε καὶ τὸν Ἡφαιστίωνα νὰ λάβῃ τὸ περισσότερον μέρος τῆς στρατιᾶς, καὶ τὰ ὑποζύγια, καὶ τοὺς ἐλέφαντας, καὶ νὰ προχωρῇ ἀπὸ τὴν Καραμανίαν παραθαλασσίως ὡς πρὸς τὴν Περσίαν, διότι τότε ἦτον καὶ χειμὼν, καὶ τὰ παραθαλάσσια μέρη ἦσαν εὐκολώτερα, θερμότερα, καὶ τὰ ἀγαθὰ πλουσιώτερα ὡς πρὸς τὰς ζωστροφίας.

Ο Ἀλέξανδρος δὲ ἔχων τοὺς κουφοτάτους ἐκ τῶν πεζῶν καὶ τοὺς ἐταίρους ἐκ τῶν ἱππέων, καὶ μέρος τῶν τοξωτῶν ἐπροχώρει πρὸς τοὺς Πασαργάδας τῆς Περσίδος, ἡ ὁποία τανῦν Δεραιπεργὰδ λέγεται. Αφοῦ ἦλθεν αὐτοῦ, ἦλθε καὶ ὁ Ἀτροπάτης ὁ σατράπης τῆς Μηδείας, φέρων σιδηροδέσμιον τὸν Βαρυάξην, ἄνδρα Μῆδον, ὅτι φορέσας ὀρθὴν τὴν κίδαριν (τιάρην) ἐκκρύχθη

(α) Λέγει ὁ Πλούταρχος, ὅτι αὐτοῦ εἶχεν ὁ Ἀλέξανδρος δώδεκα μυριάδας (120,000) πεζοὺς, καὶ πέντε χιλιάδας ἱππεῖς.

βασιλεὺς τῶν Περσῶν καὶ τῶν Μήδων, καὶ ἐκινήθη εἰς ἀποστασίαν ὁμοῦ μὲ ἄλλους, τοὺς ὁποίους ἅπαντας ὁ Ἀλέξανδρος προστάξας ἐφόνευσεν· ἐλυπήθη ὁμοῦς ὁ Ἀλέξανδρος, λέγει ὁ Ἀριστάβουλος, ὅτι εὗρεν αὐτοῦ σεσυλημένον τὸν τάφον τοῦ βασιλέως Κύρου. Αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν Πασαργάδας ἦτον δάσος δένδρων, Παράδεισος βασιλικὸς καλούμενος, κύκλωθεν κατάρρυτον ἀπὸ τὰ ὕδατα, καὶ χόρτα, καὶ ἄνθη εἰς πλῆθος· ἐντὸς αὐτοῦ ἦτον ὁ τάφος τοῦ βασιλέως Κύρου, ἐκ λίθων τετραπέδων κατασκευασμένος εἰς σχῆμα τετράγωνον, καὶ ἐσκεπασμένος ἄνωθεν μὲ πολυτίμους λίθους, εἰς τὸ πλάγιον εἶχε μίαν μικρὰν θυρίδα, ἐντὸς τοῦ οἰκήματος ἦτον σκάφη τις χρυσῇ, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Κύρου τεθαμμένον, καὶ μία κλίνη πλησίον ἱσταμένη εἰς τέσσαρας πόδας, ὁλόχρυσος καὶ αὐτὴ, κύκλωθεν ὁ τάφος ἦτο κεκοσμημένος μὲ πολυτίμους λίθους καὶ τάπητας, καὶ διάφορα ἐνδύματα περσικὰ (α) ὁλόχρυσά διαφόρων χρωμάτων· ἐντὸς τοῦ δάσους ἦτον οἰκημά τι, ἐνῶ κατόικουν οἱ μάγοι ἱερεῖς οἱ φυλάττοντες τὸν τάφον τοῦ Κύρου, οἱ ὅποιοι φυλάττοντες εἶχον καθεικάστην ἡμέραν ἐν πρόβατον, καὶ διωρισμένον ἄλευρον καὶ οἶνον, καὶ ἕνα ἵππον εἰς κάθε μῆνα διὰ θυσίαν τοῦ Κύρου· εἶχε δὲ ὁ τάφος καὶ ἐπίγραμμα τι μὲ γράμματα περσικὰ » ὦ ἄνθρωποι, ἐγὼ Κύρος εἰμὶ, ὁ υἱὸς τοῦ Καμβύσου, ὁ τὴν ἀρχὴν καταστησάμενος εἰς τοὺς Πέρσας, καὶ βασιλεύσας εἰς τὴν Ἀσίαν· μὴ φθόνοι λοιπὸν τὸ μνημα μου ».

Ⓛ Ἀλέξανδρος ἐπεθύμησεν, ἀφοῦ κατετρόπωσε τοὺς Πέρσας, νὰ ἰδῇ καὶ τὸν τάφον τοῦ Κύρου, ἀλλ' ἠῦρε τὰ πάντα διηρησμένα, πλὴν τῆς λεκάνης (σκάφης) καὶ τῆς κλίνης, ἐπειδὴ καὶ οἱ στρατιῶται εἶχον φθίρει τὰ πάντα. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ ἐπρόσταξεν ἀμέσως καὶ ἐκόσμησαν αὐτὸν τὸν τάφον τοῦ Κύρου, καὶ ὅσα μέρη σώματος ἔλειπον, τὰ ἐσύναξε καὶ τὰ ἔβαλε εἰς τὴν λεκάνην, ἐστόλισε καὶ κύκλωθεν τὸν τάφον μὲ ταινίας καὶ ὑφάσματα ὡς καὶ πρότερον, καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὰ ἔβαλε τὸ σημεῖον

(α) Τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ σταλίζουν τοὺς τάφους τῶν Σουλτάνων καὶ γυναικῶν αὐτῶν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

τοῦ βασιλέως· ὕστερον ὁ Ἀλέξανδρος συλλαβὼν τοὺς μάγους φύλακας τοῦ τάφου, ἐστρέβλωσεν αὐτοὺς, διὰ νὰ μαρτυρήσωσι τοὺς διαφθείραντας τὸν τάφον, αἵτινες φανέντες ἀθῶοι ἀφέθησαν ἐλεύθεροι, τότε εὗρεν, ὅτι Πελλαῖος τις τοῦνομα Πολύμαχος, ἐφθειρε τὸν τάφον, τὸν ὅποιον ἀμέσως ἐθανάτωσεν.

Αφοῦ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος διέτριψεν εἰς τὰς Πασαργάδας, διέβη πρὸς ἄρκτον εἰς τὴν Περσέπολιν, ἀρχαίαν βασιλικὴν πόλιν, τὰ ἐρείπια τῆς ὁποίας τανῦν Τσιχίρ-Μινάρ λέγονται: ἦτοι τεσσαράκοντα στῆλαι. Αὐτοῦ ἦσαν καὶ οἱ τάφοι τῶν Περσῶν βασιλέων· αὐτὴν τὴν πόλιν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρῶσταξε καὶ τὴν κατέσκαψαν, παρακινήσεις ὑπὸ τινος Θηβαΐδος ἐταίρας γυναικὸς, θέλων νὰ τιμωρήσῃ τοὺς Πέρσας, αἵτινες κατέσκαψαν τὰς Ἀθήνας καὶ ἐλεηλάτησαν ὅλην τὴν Ἑλλάδα· πλησίον ταύτης τανῦν εἶναι ἡ Σερᾶς, ἡ Σχερᾶς 36, μίλια πρὸς νότον, πρωτεύουσα τοῦ Φαριστᾶν βασιλείου, τῆς ὁποίας κάτοικοι εἶναι ἕως 30,000.

Εκείθεν ὁ Ἀλέξανδρος σπηκωθείς ὑπῆγεν εἰς τὰ Σοῦσα, πρωτεύουσαν τότε τῆς Περσίας, ἡ Σοῦσα τανῦν Σχιουστέρ, ἡ Τουσέρ λέγεται, καί μεν πλῆσιον τοῦ Εὐλαίου ποταμοῦ μὲ 20,000 κατόικους. Αὐτοῦ συλλαβὼν τὸν Ἀδουλίτην καὶ τὸν Ὄξάθρην τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐφόνευσεν, διότι ἐφέρθησαν κακῶς πρὸς τοὺς ὑπηκόους, νομίζοντες αὐτοί, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἤθελεν ἐπιστρέφει ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, μάλιστα ἀκούσαντες, ὅσα συνέβησαν εἰς τὴν-διάβασιν τῶν ποταμῶν, καὶ τοὺς κινδύνους εἰς τοὺς Μαλλοὺς καὶ Γαδρωσίαν, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος ἐπίστευσεν εὐκολώτατα, καὶ ἐκ τούτου ἐπαίδευε τὰ μικρὰ ἁμαρτήματα, ὡς καὶ τὰ μεγάλα, διὰ τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων (α).

Αὐτοῦ εἰς τὰ Σοῦσα ὁ Ἀλέξανδρος διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς φίλους του τοὺς ὑπάνδρευσεν μὲ τὰς θυγατέρας τῶν εὐγενῶν Περσῶν. Ὁ ἴδιος Ἀλέξανδρος ἔλαβεν εἰς γυναῖκά του τὴν Βερ-

(α) Ὁ Λυκοῦργος ἐπαίδευε καὶ τὰ μικρὰ ἁμαρτήματα ὡς καὶ τὰ μεγάλα ἐξ ἴσου, ὡς καὶ οἱ Τοῦρκοι· οἱ Ἕλληνες δὲν παιδεύουσι κανένα ὡς πρέπει, διὰ τοῦτο αὐξάνουσιν οἱ κακοὶ, οἱ κλέπται, οἱ ψεῦσται καὶ οἱ φονεῖς, ὑπερασπίζόμενοι ἀπὸ τοὺς δικηγόρους αὐτῶν.

σίνην τὴν μεγαλητέραν θυγατέρα τοῦ Δαρείου βασιλέως, καὶ καθὼς λέγει ὁ Ἀριστοβούλος, ἔλαβε καὶ ἄλλην ἔτι μετ' αὐτῆς, τὴν Παρύσατιν τὴν νεωτέραν θυγατέρα τοῦ Ὀρχου· εἶχε λάβει καὶ πρότερον καὶ τὴν Ῥωξάνην, τὴν θυγατέρα τοῦ Ὀξυάρτου τοῦ Βακτρίου· εἰς δὲ τὸν Ἡφαιστίωνα ἔδωκε τὴν Ἀρύπετιν, τὴν θυγατέρα τοῦ Δαρείου καὶ ἀδελφὴν τῆς γυναικὸς τοῦ Βερσίνης, εἰς δὲ τὸν Κρατερόν ἔδωκε τὴν Ἀμαστρινὴν τὴν θυγατέρα τοῦ Ὀξυάρτου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Δαρείου· εἰς δὲ τὸν Περδίκκαν τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀτροπάτου τοῦ σατράπου τῶν Μήδων· εἰς δὲ τὸν Πτολεμαῖον τὸν σωματοφύλακα καὶ εἰς τὸν Εὐμενῆ τὸν βασιλικὸν Γραμματεῖα ἔδωκε τὰς θυγατέρας τοῦ Ἀρταβάζου, τὴν Ἀρτακαμάν καὶ τὴν Ἀρτωνιν· εἰς δὲ τὸν Νέαρχον τὴν θυγατέρα τοῦ Μέντωρος καὶ τῆς Βαρσίνης, εἰς δὲ τὸν Σέλευκον τὴν θυγατέρα τοῦ Σπιταμένους τοῦ Βακτρίου· ὁμοίως δὲ καὶ εἰς ἄλλους ἐταίρους ἔδωκεν ἀπὸ τὰς πλέον εὐγενεῖς θυγατέρας τῶν Περσῶν καὶ τῶν Μήδων ἕως ὀγδοήκοντα (α). οἱ δὲ γάμοι ἐγένοντο κατὰ τὰ ἔθιμα τῶν Περσῶν, ἔβαλον θρόνους ἐξῆς κατὰ τάξιν διὰ τοὺς νυμφίους, εἰς τοὺς ὁποίους ἐκάθηντο, καὶ μετὰ τὴν εὐωχίαν ἦλθον καὶ αἱ νύμφαι καὶ ἐκάθισαν ἐκάστη πλησίον εἰς τὸν νυμφίον τῆς· οἱ δὲ νυμφεῖοι δεξάμενοι αὐτὰς τὰς ἐφίλησαν· καὶ πρῶτος πάντων ἔκαμιν ὁ βασιλεὺς, διότι οἱ γάμοι ἐγένοντο εἰς τὴν ἰδίαν ἡμέραν· καὶ τοῦτο τὸ ἔργον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐφάνη δημοτικώτατον καὶ φιλικώτατον πρὸς τοὺς ἐταίρους, ἔπειτα ἕκαστος ἔλαβε τὴν ἰδίαν· προίκας δὲ ἔδωκεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς ὅλας, καὶ ἐπρόσταξε νὰ καταγραφθῶσι πόσοι ἄλλοι ἐνυμφεύθησαν εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ εὐρέθησαν ἕως δέκα χιλιάδες, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Ἀλέξανδρος ἔδωκε δῶρα διὰ τοὺς γάμους.

Εστοχάσθη καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος νὰ πληρώσῃ αὐτοῦ καὶ τὰ χρεὶν τῶν στρατιωτῶν, καὶ προστάζει νὰ καταγραφθῶσι τὰ ὀνόματα των, ὅσοι χρεωστοῦσιν εἰς ἄλλους, καὶ πόσον χρεωστεῖ ὁ

(α) Λέγεται, ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ συμπόσιον τῶν γάμων ἦσαν ἐννέα χιλιάδες οἱ παρακληθέντες, καὶ εἰς ἕκαστον αὐτῶν ὁ Ἀλέξανδρος ἔδωκε ἀπὸ μίαν χρυσὴν φιάλην διὰ νὰ κάμῃ τὰς σπονδὰς του.

καθεις, διὰ τὰ πλήρωσι ὁ Ἀλέξανδρος, κατ' ἀρχάς μὲν ὀλίγοι ὑπεγράφησαν, φοβούμενοι μήπως ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς ἐπιπλήξῃ. Μαθὼν δὲ ὅτι οἱ περισσότεροι δὲν ὑπεγράφησαν, ἐκήρυξε διὰ τοῦ κήρυκος, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος δὲν καταδέχεται νὰ εἰπῇ ψεύματα, ἐπειδὴ εἶναι βασιλεὺς, καὶ εὐθὺς ἔβαλε τράπεζαν κάτω εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ χρυσίον ἀρκετὸν καὶ ἀργύριον, καὶ ἐδιώρισεν ἀνθρώπους νὰ διαλύσωσι τὰ χρῆμα τῶν στρατιωτῶν, τὸ ὅποιον εὗρανεν ἔτι περισσότερον τοὺς στρατιώτας του· εὐρέθησαν δὲ τὰ χρῆμα ἀπὸ τὴν δόσιν τῶν χρημάτων εἴκοσι χιλιάδες τάλαντα (ἥτοι δραχμαὶ 120,000,000)· ἔδωκε δὲ καὶ δῶρα πολλὰ κατ' ἀξίαν εἰς ἕκαστον κατὰ τὸ ἀξίωμα καὶ βαθμὸν τῆς ἀρετῆς, ἐστεφάνωσε δὲ καὶ τοὺς εὐδοκιμήσαντας εἰς τοὺς ἀγῶνας μὲ χρυσοὺς στεφάνους, καὶ πρῶτον μὲν τὸν Πευκέστην τὸν ὑπερασπίσαντα αὐτὸν εἰς τοὺς Μαλλοὺς, ἔπειτα τὸν Λεοννάτον, μετὰ τοῦτον τὸ Νέαρχον διὰ τὸν πλοῦν τῆς γῆς καὶ τῶν θαλασσῶν τῶν Ἰνδῶν· ἔπειτα τὸν Ὀνησίκριτον τὸν Κυβερνήτην τοῦ βασιλικοῦ πλοίου, καὶ πρὸς τούτοις τὸν Ἰφαιστίωνα καὶ τοὺς λοιποὺς σωματοφύλακας (α).

Ηλθον πρὸς αὐτὸν καὶ οἱ σατράπαι ἐκ τῶν νεοκτίστων πόλεων καὶ ἄλλων ἐπαρχιῶν, φέροντες ἕως τριάκοντα χιλιάδας παῖδας ἐφήβους τὴν ἡλικίαν, τοὺς ὁποίους ὠνόμασεν ἐπιγόνους ὁ Ἀλέξανδρος, κεκοσμημένους μὲ ὄπλα Μακεδονικὰ, καὶ γυμνασμένους εἰς τὰ πολεμικὰ κατὰ τὸν τρόπον τῶν Μακεδόνων, καὶ τούτους ἰδόντες οἱ Μακεδόνες ἐλυπήθησαν πολὺ, στοχαζόμενοι, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος μηχανᾶται παντοιοτρόπως νὰ μὴν ἔχῃ χρεῖαν ἀπὸ τοῦς Μακεδόνας, ἀλλὰ καὶ τὴν περσικὴν στολὴν φορῶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπροξενούσε μεγάλην λύπην εἰς αὐτοὺς, καὶ ὁ γάμος γενόμενος κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τῶν Περσῶν, δὲν ἤρεσεν εἰς πολλοὺς αὐτῶν, μήτε εἰς τινὰς τῶν νυμφίων αὐτῶν, μόλον ὅτι ἐντεῦθεν ἔλαβον μεγάλην τιμὴν διὰ τὴν πρὸς τὸν βασιλέα ἰσότητά· καὶ ὁ Πευκέστης ὁ σατράπης τῶν Περσῶν, φορῶν καὶ ὁμι-

(α) Εἰς τὸν Ἰφαιστίωνα ἐ χάρισε τὸν μέγαν οἶκον τοῦ Βαγῶα φίλου τοῦ Δαρείου, ἐν ᾧ εὐρέθη χιλίων ταλάντων ἱματισμός.

λῶν περσικῶς ἐμισσεῖτο, καὶ διότι ἔβλεπον τὸν Ἀλέξανδρον ἡδυνόμενον εἰς τὴν βαρβαρικὴν ταύτην διαίταν, καὶ ὅτι πολλοὶ ἱππεῖς τῶν Περσῶν κατετάχθησαν εἰς τὸ ἱππικὸν τῶν Μακεδόνων, καὶ ὅτι ἀκόμη τινὲς τῶν ἐγκρίτων Περσῶν κατετάχθησαν εἰς τὸ ἄγλημα τῶν Μακεδόνων, ὥς ὁ Κῶφης ὁ υἱὸς τοῦ Ἀρταβάζου, ὁ Ἰδάρνης, καὶ ὁ Ἀντιβόλης, καὶ ὁ Ἰτάνης ὁ ἀδελφὸς τῆς Ῥωξάνης, καὶ ὁ Μιθριαῖος ὁ ἀδελφὸς τοῦ καὶ ἄλλοι πολλοί. Ταῦτα πάντα βλέποντες οἱ Μακεδόνες ἐλυποῦντο, νομίζοντες ὅτι ταῦτα ἐγίνοντο πρὸς καταφρόνησιν αὐτῶν.

Ὡς τὸσον ὁ Ἀλέξανδρος ἐδιώρισε τὸν μὲν Ἡφαιστίωνα νὰ κινήσῃ τὸ περισσότερον μέρος τοῦ περσικοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν τῶν Περσῶν, αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασπιστάς καὶ τὸ ἄγλημα καὶ ὀλίγους ἐκ τῶν ἐταίρων, καὶ ἐμβὰς εἰς τὰ πλοῖα κατέπλεεν διὰ τοῦ Εὐλαίου ποταμοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν, ἐκείθεν ἐμβὰς εἰς ταχύτερα πλοῖα, ἐπλεε διὰ θαλάσσης πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ πλοῖα ἐπλευσαν διὰ τῶν διουρύγων πρὸς τὸν Τίγρητα ποταμὸν, ὁ Τίγρης τρέχων ἡσυχώτερα ἔχει πολλὰς διώρυγας (κανάλια), ὁ δὲ Εὐφράτης τρέχει ταχέως, ἔχει δὲ καὶ ὄχθας ὑψηλάς. Οἱ Πέρσαι πρὸ πολλοῦ εἶχον κάμει τεχνητοὺς* καταρράκτας εἰς τοὺς ποταμούς αὐτοὺς, διὰ νὰ μὴν πλέωσιν οἱ λησται καὶ οἱ ἐχθροὶ ἀπὸ τὴν θάλασσαν, αὐτοὺς τοὺς καταρράκτας ἐγάλασεν ὁ Ἀλέξανδρος, διὰ νὰ ἀπεράσῃ τὸν στόλον του, εἰπὼν, ὅτι οἱ καταρράκται αὐτοὶ δὲν εἶναι ἴδιον τῆς τιμῆς καὶ ἀνδρείας τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ἀποῦ ὁ Ἀλέξανδρος ἦλθεν εἰς τὴν Ἰππὶν πόλιν πρωτεύουσαν τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ τῶν Περσῶν, συναθροίσας τοὺς Μακεδόνας, εἶπεν, ὅτι, ὅσοι Μακεδόνες εἶναι ἀδύνατοι καὶ γηραιοί, θέλω τοὺς στείλει εἰς τὰς πατρίδας των, ἐάν μένωσιν ὁμῶς, θέλω τοὺς κάμει μεγάλους καὶ θέλω τοὺς δώσῃ πολλά καλὰ. Ἔλεγε ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς χάριν τῶν Μακεδόνων· ἐκείνοι ὁμῶς νομιζόμενοι ὡς καταφρονημένοι καὶ ἀχρηστοὶ εἰς τὸν πόλεμον, ὠργίζοντο ἔτι περισσότερον καὶ δὲν εὐχαρισοῦντο εἰς κανένα, ὅσον ἐκείνοι ἔβλεπον τὸν Ἀλέξανδρον περιποιούμενον τοὺς Πέρσας, καὶ μὴν ὑποφέροντας νὰ σιωπήσωσιν, εἴησαν νὰ τοὺς ἀπολύσῃ

ὅλους ἀπὸ τὴν στρατιάν, λέγοντες, καὶ αὐτὸς ὥς ἐκστρατεύσῃ μετὰ τοῦ πατρός του, εἰς τὸν Ἄμμωνα δηλαδὴ τὸν λόγον τοῦτον περιπαικτικῶς ἀναφέροντες. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος μὴν ὑποφέρων πλέον νὰ ἀκούῃ αὐτά, καὶ νὰ περιπαίξῃται προσωπικῶς ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας, πηδήσας ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας αὐτοῦ ἀπὸ τὸ βῆμα του, ἐπρόσταξε νὰ συλλάβωσι τοὺς πλέον φανεροὺς ταραξίας, δεικνύων αὐτὸς ὁ ἴδιος μὲ τὸν δάκτυλόν του ἐκείνους εἰς τοὺς ὑπασπιστάς, καὶ εὐθὺς συνελήφθησαν δεκατρεῖς, καὶ τοὺς ἐπρόσταξε νὰ τοὺς φέρωσιν εἰς θάνατον· τοῦτο ἰδόντες οἱ ἄλλοι ἐσιώπησαν. Ἀναβὰς δὲ πάλιν εἰς τὸ βῆμα, εἶπε τοιούτους λόγους.

Ὁμιλία τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ο λόγος μου οὗτος ὦ Μακεδόνες, δὲν ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ καταπαύσῃ τὴν προθυμίαν, τὴν ὅποιαν ἔχετε εἰς τὸ νὰ ἐπιστρέψῃτε πρὸς τὴν πατρίδα, ἐπειδὴ ἐκ μέρους μου ἔχετε τὴν ἄδειαν νὰ ἀναχωρήσῃτε, ὅπου ἕκαστος θέλει, ἀλλὰ διὰ νὰ καταλάβῃτε ὅποιοι γενόμενοι ἤδη συγκρινόμενοι μὲ τὴν προτέραν κατάστασίν σας, ἀναχωρεῖτε. Καὶ πρῶτον θέλω κάμει τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου πρεπόντως ἀπὸ τὸν Φίλιππον τὸν πατέρα μου, καθότι οὗτος σᾶς παρέλαβε πλάνητας ὄντας καὶ δυστυχεῖς, ὀλίγα πρόβατα βόσκοντας τοὺς περισσοτέρους κατὰ τὰ ὄρη, διφθέρως φοροῦντας (μηλωτὰς κουζόκας ἐκ προβάτων) καὶ πολεμοῦντας ὑπὲρ τούτων δυστυχῶς πρὸς τοὺς Ἰλλυροὺς, καὶ Τριβαλλοὺς, καὶ πρὸς τοὺς γείτονας τοὺς Θράκας, καὶ τώρα ἀντὶ τῶν διφθέρων, σᾶς ἔδωκε νὰ φορῇτε χλαμύδας, καὶ καταβιβάσας ἀπὸ τὰ ὄρη εἰς τὰ πεδινά, σᾶς ἀποκατέστησε ἀξιωμαχοὺς εἰς τοὺς πλησιοχώρους βαρβάρους, ὥστε νὰ μὴ θαρρῇτε πλέον εἰς τὴν ὀχυρότητα καὶ θέσιν τῶν τόπων, ἀλλὰ νὰ ἐπιστηρίζετε τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας εἰς τὴν ἰδίαν σας ἀρετὴν, ἔπειτα δὲ σᾶς ἐκατοίκησεν εἰς πόλεις καὶ σᾶς ἐστόλισε μὲ νόμους καὶ μὲ ἔθιμα καλὰ καὶ συμφέροντα, καὶ σᾶς ἀποκατέστησεν ἐκ δούλων καὶ ὑπηκόων, ἡγεμόνας τῶν βαρβάρων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι καὶ σᾶς ἔβλαπτον πρότερον καὶ τὰ πράγματά σας διέφθειρον, καὶ πολλὴν χῶρον τῆς Θράκης ἤνωσεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ κυριεύσας τὰ ἀναγκαῖα

τὰ μέρη τῶν παραθαλασσίων, ἤνοιξε καὶ τὸ ἐμπόριον εἰς τὸν τόπον, καὶ τὴν ἐργασίαν τῶν μετάλλων ἐπὶνύησε, καὶ σὰς ἀποκατέστησεν ἄρχοντας τῶν Θετταλῶν, διὰ τοὺς ὁποίους πρότερον ἀπεθνῆσκατε ἀπὸ νόθου, καὶ καταδαμάσας τῶν Φωκέων τὸ ἔθνος, ἤνοιξεν ἐντεῦθεν τὴν δίοδον πρὸς τὴν Ἑλλάδα, πλατείαν καὶ εὐπαρόν, ἀντὶ τῆς πρότερον στενῆς καὶ δυσκόλου· τοὺς δὲ Ἀθηναίους καὶ Θηβαίους, γείτονας ὄντας τῆς Μακεδονίας τοσούτον τοὺς ἐταπείνωσε διὰ τῆς βοηθείας καὶ συνεργείας καὶ ἡμῶν εἰς αὐτὸν τὸν ἀγῶνα, ὥστε ἀντὶ τοῦ νὰ δίδητε φόρους εἰς τοὺς Ἀθηναίους καὶ νὰ ᾔσθε ὑπήκοοι τῶν Θηβαίων, ἔχουσιν ἐκεῖνοι ἤδη τὴν ἀσφάλειαν αὐτῶν ἐφεξῆς παρ' ἡμῶν. Ἐλθὼν δὲ καὶ εἰς Πελοπόννησον ἔκαμε συνθήκας πολλὰ καλὰς, καὶ ἡγεμῶν αὐτοκράτωρ ἐχειροτονήθη πάσης τῆς ἄλλης Ἑλλάδος εἰς τὴν κατὰ τῶν Περσῶν στρατιάν, καὶ ἐντεῦθεν ἔφερε δόξαν, οὐ μόνον εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλ' ἐπίσης καὶ εἰς τὸ ἔθνος τῶν Μακεδόνων, καὶ ταῦτα μὲν ὅσα σὰς εὐεργέτησεν ὁ πατήρ μου, τὰ ὅποια αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ στοχαζόμενοι, θέλετε τὰ εὖρη μεγάλα, συγκρινόμενα ὅμως πρὸς τὰ ἡμέτερα, εὐρίσκονται καὶ πάνυ μικρά, ἐπειδὴ ἐγὼ παραλαβὼν παρὰ τοῦ πατρός μου ποτήρια μὲν χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ὀλίγα, τάλαντα δὲ εἰς τοὺς θησαυροὺς μῆτε ἐξήκοντα (δραχ. 360,000), χρέη δὲ ἐκ τοῦ Φιλίππου πεντακόσια τάλαντα (δραχ. 3,000,000) καὶ δανεισθεὶς ἐγὼ μετὰ ταῦτα ἔτι ὀκτακόσια τάλαντα (δραχ. 4,800,000) καὶ κινήσεις ἐκ τῆς χώρας ἐκείνης, ἣ ὅποια μῆτε σὰς δὲν ἠδύνατο νὰ θρέψῃ καλῶς, σὰς ἤνοιξα εὐθύς τὸν πόρον τῆς Ἑλλησπόντου θαλάσσης, ἐνῷ εἶχον ἔτι τῆς θαλάσσης τὸ κράτος οἱ Πέρσαι, καὶ νικήσας εἰς τὴν ἵππομαχίαν τοὺς σατράπας τοῦ Δαρείου, ἤνωσα πᾶσαν τὴν Ἰωνίαν εἰς τὸ βασιλεῖόν σας, καὶ τὴν Αἰολίδα καὶ τὰς δύο Φρυγίας, καὶ τὴν Λυδίαν, καὶ τὴν Μίλητον ἐκυρίευσα με πολιορκίαν, τὰ δὲ ἄλλα λαβὼν αὐτοπροαιρέτως ὑποταχθέντα, σὰς τὰ ἔδωκα νὰ ἀπολομβάνητε τὸν καρπὸν αὐτῶν, καὶ τὰ καλὰ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Κυρήνης, ὅσα χωρὶς μάχης ἀπέκτησα· ὅλα ταῦτα ἔρχονται εἰς ἐσᾶς καὶ ἡ Κοίλη Συρία, καὶ ἡ Μεσοποταμία, καὶ ἡ Παλαιστίνη εἰναι ἰδίαι κατήματα σας, ὁμοίως καὶ

ἡ Βαβυλών, καὶ τὰ Βάκτρα, καὶ τὰ Σούσα, καὶ ὁ πλοῦτος τῶν Αὐδῶν, καὶ οἱ θησαυροὶ τῶν Περσῶν, καὶ τὰ ἀγαθὰ, τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἡ ἐξω θάλασσα· σεῖς εἰσθε καὶ σατράπαι, καὶ στρατηγοὶ, καὶ ταξιάρχαι· ὥστε ἐκ τούτων τῶν κόπων ἰτί ἄλλο ἔχω ἐγὼ περισσύτερον, παρὰ αὐτὴν τὴν πορφύραν, καὶ τοῦτο τὸ διάδημα; καὶ δὲν ἔχει οὐδεὶς νὰ δείξῃ ἰδίους μου θησαυροὺς ἄλλα τινά, εἰμὶ ταῦτα τὰ ἰδία κτήματά σας, ἢ ὅσα διὰ ἐσᾶς φυλάττονται ἀκόμη, ἐπειδὴ καὶ δὲν ἔχω διὰ κἀνὲν τέλος νὰ τὰ φυλάξω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου, ἐνῶ τρώγω τὰ αὐτὰ, τὰ ὅποια καὶ ἐσεῖς τρώγετε, καὶ κοιμῶμαι ὁμοίως, μ' ὅλον, ὅτι μοὶ φαίνεται νὰ μὴν ἔχω καὶ τὴν τροφήν, ὡς τὴν ἔχετε ἐσεῖς, ὅτι δὲ προαγρυπνῶ διὰ νὰ κοιμᾶσθε σεῖς ἀμέριμνοι, εἰς τοῦτο εἰμὶ πολλὰ καλὰ πληροφαρημένος.

Ἀλλ' ἴσως λέγει τις, ὅτι ἐγὼ προηγουμένως χωρὶς κόπου καὶ ταλαιπωρίας, τὰ ἀπέκτησα μὲ τοὺς κόπους καὶ ταλαιπωρίας σας, ἰ καὶ ποῖος ἀπὸ ἐσᾶς ὁμολογεῖ, ὅτι ἐταλαιπώρησε περισσύτερον ἀπὸ ἐμὲ, διὰ ἐμὲ, καὶ αὐχί ἐγὼ διὰ ἐκεῖνον; ἄς ἔλθῃ εἰς τὸ παρὸν καὶ νὰ γυμνωθῶμεν νὰ δείξωμεν ποῖος ἔχει περισσοτέρας πληγὰς εἰς τὸ σῶμα του, ἐγὼ, ἢ ἐκεῖνος; ἐγὼ δὲν ἔχω οὐδὲν μέρος τοῦ σώματος ἐκ τῶν ἐμπροσθεν ἀπλήγτων, μήτε ὄπλον τι εὐρίσκεται, οὔτε τῶν χειροκρατούμενων, οὔτε τῶν ῥιπτομένων, τοῦ ὁποίου νὰ μὴν ἔχω σημεῖον ἐπάνω τοῦ σώματός μου, ἀλλὰ καὶ μὲ ξίφος ἐπὶ τῆς χειρὸς ἐπληγώθην, καὶ ἐέλω ἐκ τοῦ τόξου ἐδέχθην, καὶ ἀπὸ μηχανᾶς ἐκτυπήθην, καὶ μὲ λίθους καὶ μὲ βράβδους ὁμοίως πολλαχοῦ ἐκτυπήθην διὰ νὰ σᾶς δοξάσω καὶ νὰ σᾶς πλουτίσω· σᾶς ὁδηγῶ ὡς νικητὰς πανταχοῦ δι' ὅλης τῆς γῆς, καὶ θαλάσσης, καὶ ποταμῶν, καὶ ὄρεων καὶ πεδίων, καὶ πανταχοῦ, καὶ τοὺς γάμους μου ἐώρτασα ὁμοίως μὲ τοὺς ἰδικούς σας, καὶ τὰ παῖδια πολλῶν θέλουσιν ἔχει συγγένειαν μὲ τὰ ἰδικά μου, καὶ πρὸς τούτοις ἐπλήρωσα τὰ χρῆν (α) ὅσα εἶχον τινές,

(α) Ὁ μέγας Ἀλέξανδρος δὲν ᾔρε τοσαύτην ἀντίστασιν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, ὅσην ᾔρεν ἀχαριστίαν ἀπὸ τοὺς φίλους του Ἕλληνας· οἱ ἀχαριστοὶ εἶναι ἀνῆτοι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου, τόσον οἱ παῖδες πρὸς τοὺς γονεῖς, ὅσον καὶ οἱ λαοὶ πρὸς τοὺς εὐεργέτας.

χωρίς νὰ ἐξετάσω ἐκ ποίας αἰτίας ἐγίνοντο ταῦτα, ἐνῷ τοσαῦτα μὲν λαμβάνετε εἰς μισθόν, τοσαῦτα δὲ ἀρπάζετε, ὅταν συγχωρεῖται τοῦτο μετὰ πολιορκίαν τινά, καὶ στεφάνους χρυσοῦς εἰς πολλοὺς ἔδωκε, ἀθανάτους τῆς ἀρετῆς σας καὶ τῆς δόξης τῆς ἐμῆς εἰς ἅπαντα τοῦ αἵωνα. Ὅσοι δὲ ἀπέθανον εἰς τὰς μάχας, ὁ θάνατος αὐτῶν ἔγεινεν ἔνδοξος καὶ ὁ τάφος λαμπρὸς καὶ τῶν περισσοτέρων ἀνηγέρθησαν εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰκόνες χαλκῇ, καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν ἐτιμήθησαν, ἐξαιρεθέντες ἀπὸ πάσης κοινῆς ὑπηρεσίας καὶ συνεισφορᾶς, καθότι, ἐμοῦ ὄντος ἡγεμόνος οὐδεὶς ἀπέθανε φεύγων, καὶ νῦν τοὺς ἀδυνάτους καὶ ἀπολέμους ἐμελλον νὰ στείλω ὀπίσω εἰς τὴν πατρίδα ζήλωτους εἰς τοὺς ἄλλους, ἐπειδὴ ὁμῶς θέλετε νὰ ἐπιστρέψῃτε πάντες, ἐπιστρέψατε, καὶ ἀφοῦ ἔλθετε ἐκεῖ, εἶπατε εἰς ἐκείνους, ὅτι τὸν βασιλέα σας Ἀλέξανδρον, ὅστις ἐνίκησε μὲν τοὺς Πέρσας, καὶ Μήδους καὶ Βακτρίους, καὶ Σάκας, ὑπέταξε δὲ καὶ τοὺς Ὀξίους, καὶ Ἀραχώτους, καὶ Δράγγας, ἀπέκτησε δὲ καὶ τοὺς Παρθυαίους, καὶ Χωρασμίους, καὶ Ἰρκανίους μέχρι τῆς Κασπίας θαλάσσης, ἐντεῦθεν δὲ διεπέρασε τὸν Καύκασον ὑπεράνω τῶν Κασπίων πυλῶν, καὶ διέβη τὸν Ὠζὸν ποταμὸν, καὶ τὸν Τάναϊν, ἔπειτα τὸν μέγαν Ἰνδὸν ποταμὸν, τὸν Ἰδασπην καὶ Ἀκεσίνην καὶ Ἰδραώτην, καὶ Ἰφασιν, κατέπλευσε τὴν ἐξω θάλασσαν τοῦ Ὠκεανοῦ, διεπέρασε τὴν μεγάλην ἔρημον τῆς Περσίας καὶ Ἰνδίας, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ποτὲ διέβη, καὶ φέροντές τον εἰς τὰ Σούσα, τότε τὸν ἀφήσατε καὶ ἐφύγετε, παραδόντες αὐτὸν εἰς τοὺς νενικημένους Εὐαθύρους νὰ τὸν φυλάττωσι· ταῦτα λοιπὸν καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀκούσαντες ἴσως θέλουσιν ἐπαινέσαι καὶ οἱ θεοὶ θέλουσι κρίνει δίκαια· ὑπάγετε λοιπόν.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἀλέξανδρος, κατεπήδεν ὀξέως ἀπὸ τοῦ βήμα-

καὶ καλοὺς βασιλεῖς αὐτῶν. Οἱ ἀχάριστοι Ἰουδαῖοι ἐνῷ ἔτρωγον τὸ μάνα εἰς τὴν ἔρημον διὰ τεσσαράκοντα ἔτη, ἐγόγγυζον ἀχάριστως κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ προφήτου Μωϋσέως, τὸ ἴδιον ἔκαμον καὶ οἱ Μακεδόνες κατὰ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, τὸ ἴδιον κάμνουν καὶ μερικοὶ ἀχάριστοι παῖδες κατὰ τῶν γονέων των· οἱ χειρότεροι τῶν ἀνθρώπων εἶναι οἱ ἀχάριστοι.

τος καὶ περάσας εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον, οὔτε τὸ σῶμα τοῦ ἐπα-
 ριποιήθη, μήτε εἰς τινὰ τῶν ἐταίρων ἐφάνη, μήτε τὴν δευτέραν
 ἡμέραν, τὴν τρίτην δὲ ἡμέραν προσκαλέσας ἐντὸς τοῦς ἐκλεκτο-
 τέρους ἐκ τῶν Περσῶν, διεμήρασεν εἰς αὐτοὺς τὰς ἡγεμονίας τῶν
 τάξεων καὶ ὅσους εἶχε κάμει συγγενεῖς, εἰς ταύτους μόνον ἔκα-
 με νόμον νὰ τὸν φιλῶσιν, οἱ δὲ Μακεδόνες ἀπὸ τὸν ῥηθέντα λό-
 γον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκπεπληγμένοι, ἔμειναν αὐτοῦ σιωπῶντες
 πλησίον τοῦ βήματος, καὶ οὐδεὶς ἠκολούθησε τὸν βασιλέα ἀνα-
 χωροῦντα, εἰμὴ μόνον οἱ περὶ τὸν ἐταῖροι καὶ οἱ σωματοφύλακες, οἱ
 δὲ πολλοὶ μὴ ἔχοντες τί νὰ κάμωσιν, ἢ τί νὰ εἰπῶν, μήτε ἔθε-
 λον νὰ ἀνχωρήσωσιν· ἀφοῦ ἔμαθον ὅμως περὶ τῶν Περσῶν
 καὶ Μήδων, ὅτι ἐδόθησαν εἰς αὐτοὺς αἱ ἡγεμονίαι, καὶ ἡ βαρβα-
 ρικὴ στρατιὰ διετάχθη εἰς λόχους, καὶ τὰ ὀνόματα τὰ Μακεδο-
 νικὰ ἀπεδόθησαν εἰς τοὺς Πέρσας, τὸ μὲν ἄγλημα καλούμενον Περ-
 σικόν· τὰ δὲ, πεζέταιροι Πέρσαι, καὶ πεζέταιροι ἄλλοι, καὶ τάγμα
 Περσικὸν ἀργυρασπίδων καλούμενον, καὶ τὸ ἵππικόν τῶν ἐταίρων,
 καὶ ἐκ τούτου ἄλλο ἄγλημα βασιλικόν, τότε δὲν ἐδύναντο πλέον νὰ
 ὑποφέρωσιν, ἀλλὰ τρέξαντες ὅλοι πρὸς τὸν βασιλικὸν οἶκον, ἐβό-
 πτον τὰ ὅπλα κάτω, εἰς παράκλησιν πράττοντες ταῦτα πρὸς
 τὸν βασιλέα, αὐτοὶ δὲ ἰστάμενοι αὐτοῦ, ἐφώναζον παρακα-
 λοῦντες νὰ δοθῇ εἴσοδος εἰς αὐτοὺς, διὰ νὰ παραδώσωσιν εἰς
 αὐτὸν τοὺς πρωταίτιους ταύτης τῆς ταραχῆς καὶ τῆς καταστροφῆς,
 ἀλλέως δὲν θέλουσιν ἀνχωρήσει ἐκ τῆς αὐλῆς, οὔτε τὴν ἡμέραν,
 οὔτε τὴν νύκτα, μέχρις οὗ νὰ λάβῃ τινὰ εὐσπλαγχνίαν περὶ αὐ-
 τῶν ὁ Ἀλέξανδρος. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καθὼς ἔμαθε ταῦτα ἐξηλ-
 theoretical ἐξω εὐθύς, καὶ εἶδεν αὐτοὺς ταπεινωμένους, ἀκούσας δὲ
 καὶ τὰς οἰμωγὰς τῶν περισσοτέρων ἤδη θοώντων ἤρχισε καὶ
 αὐτὸς νὰ δακρύῃ. καὶ ἐτοιμάζετο τρόπον τινὰ νὰ εἰπῇ τι· οἱ
 δὲ Μακεδόνες ἔμειναν αὐτοῦ δεόμενοι, καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν ὑπολη-
 πτικώτερος διὰ τὴν ηλικίαν, καὶ διὰ τὴν ἵππομαχίαν, ἣν εἶχεν
 ἐν τῷ ἵππικῷ τῶν ἐταίρων, Καλλίας ὀνομαζόμενος, εἶπε ταῦτα·
 ὦ Βασιλεῦ, ἡ λύπη τῶν Μακεδόνων εἶναι, ὅτι σὺ μὲν ἔκαμες
 ἡδὴ τινὰς τῶν Περσῶν συγγενεῖς σου, καὶ ὀνομάζονται ἡδὴ
 Πέρσαι συγγενεῖς τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ φίλου, ἐκ δὲ τῶν

Μακεδόνων οὐδείς μέχρι τοῦδε ἐγένετο τῆς ταιαύτης τιμῆς. Ἐνταῦθα λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος, διακόψας τὸν λόγον του, εἶπεν οὕτως, ἐγὼ ὅλους τοὺς Μακεδόνας ἔχω ἀπὸ τὴν σήμερον συγγενεῖς, καὶ οὕτω θέλω σὺς ὀνομάζει εἰς τὸ ἐξῆς. Ἀποῦ δὲ εἶπε ταῦτα, προσελθὼν ὁ Καλλίνης, ἐφίλησεν αὐτὸν καὶ ὅποιος ἄλλος ἤθελε προσήρχετο εἰς τὸ φίλημα, καὶ οὕτως ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα βοῶντες καὶ ψάλλοντες τὸν παιᾶνα, ἐπανῆλθον εἰς τὸ στρατόπεδον. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐθυσίασεν ἐντεῦθεν εἰς τοὺς θεοὺς, καθὼς ἐσυνείδιζεν, ἐνταυτῷ ἔκαμε καὶ συμπόσιον καθήμενος αὐτὸς πρῶτος, ἔπειτα οἱ Μακεδόνες, καὶ μετὰ τούτους οἱ Πέρσαι, ἔπειτα δὲ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ὅσοι ἦσαν ἐγκριτοὶ ἢ διὰ τὰ ἀξιώματα, ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἀρετὴν, ἐτελείωσαν εἰς τοὺς Πέρσας. Εἰς αὐτὸ τὸ συμπόσιον λέγουσιν, ὅτι ἦσαν ἕως ἐννέα χιλιάδες ἄνθρωποι.

Μετὰ ταῦτα, ὅσοι ἀδύνατοι στρατιῶται ἦσαν, ἢ διὰ τὸ γῆρας, ἢ διὰ τινὰ ἄλλην αἰτίαν, παρητήθησαν ἀπὸ τὴν ὀπηρεσίαν, καὶ οὗτοι ἦσαν ἕως δέκα χιλιάδες. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἔδωκε μόνον τὸν μισθὸν τοῦ παρελθόντος καιροῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ μέλλοντος, ἕως οὗ νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν. ἔδωκε προσέτι καὶ εἰς καθένα ἀπὸ ἐν τάλαντον δωρεᾶν (δραχ. 6,000). ὅσοι δὲ εἶχον παῖδας ἐκ βαρβάρων γυναικῶν, ἐπροστάχθησαν νὰ τοὺς ἀφῇσωσιν ἐκεῖ, διὰ νὰ μὴν φέρωσι κάτω εἰς τὴν Μακεδονίαν αὐτοὺς, ἀλλοφύλους ὄντας ἐκ βαρβάρων γυναικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἤμποροῦσε νὰ ἀκολουθήσῃ διχόνοια μετὰξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων παίδων ἐξ Ἑλληνίδων γυναικῶν, τοὺς ὁποίους παῖδας εἶχον ἀφῆσαι οἱ γονεῖς των πρότερον. Οὕτω λοιπὸν ἀσπασάμενος τοὺς πάντας ἐκείνους, ἐδιώρισε τὸν Κρατερὸν νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ φθάσας νὰ μείνῃ ἐκεῖ ἡγεμὼν τῆς Μακεδονίας, τῆς Θράκης, τῆς Θεσσαλίας, καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων. Ὁ δὲ Ἀντίπατρος νὰ φέρῃ εἰς τὴν Περσίαν τοὺς διαδόχους τῶν ἀπεσταλμένων Μακεδόνων ἀκμαζόντας. ἔκαμε τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος, ἵσως διὰ νὰ μὴν ἀκολουθήσῃ καμμία σύγχυσις μετὰ τοῦ Ἀντιπάτρου καὶ Κρατεροῦ, μάλιστα πολλάκις ἔγραψε καὶ ἡ Ὀλυμπιάς πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτι ὁ Ἀντίπατρος πλέον

δὲν ὑποφέρειται, διότι ἐγγεινεν εἰς ὅλους ἀπρόσιτος διὰ τὸ ἀξίωμα, ἔγραψε δὲ καὶ ὁ Ἀντίπατρος ἐναντίον τῆς Ὀλυμπιάδος, πλὴν ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ ἔγραψεν οὕτως· ὅτι ἐν δάκρυον τῆς μητρός του νικᾷ ὅλας τὰς δεήσεις αὐτοῦ καὶ παράπονα.

Αφοῦ ταῦτα συνέβησαν εἰς τὴν Ἰππιν πόλιν, ἐκίνησε διὰ τὴν Βαβυλῶνα· ἐκεῖ λέγουσιν, ὅτι ὁ Ἀτραπάτης ὁ σατράπης τῆς Μηδίας ἐπρόσφερεν ἑκατὸν γυναῖκας πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἐκ τῶν ἀμαζόνων γυναικῶν, μάλιστα ἦσαν καὶ καλῶς ὠπλισμέναι διὰ τὸν πόλεμον, τὰς ὑποίας ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἐδέχθη, ἀλλ' εἶπε πρὸς αὐτάς, νὰ εἰπῶσιν εἰς τὴν βασιλισσαν αὐτῶν, ὅτι αὐτὸς θέλει εἰλθῆ πρὸς αὐτὴν διὰ νὰ τεκνοποιήσῃ μὲ αὐτήν. Αἱ ἀμαζόνες αὗται ἦσαν γυναῖκες τινῶν κακῶν Σκυθῶν, οἱ ὁποῖοι διωχθέντες ποτὲ ἀπὸ τὴν Σκυθίαν κατώκησαν περὶ τὸν Θερμόδοντα ποταμὸν, πλησίον τῆς Τραπεζοῦντος, ὅπου ἔκτισαν τότε τὴν Θερίσκυραν αὐτῶν πόλιν· οὗτοι πολεμήσαντες μὲ τοὺς γείτονας αὐτῶν, ἐθανατώθησαν ἅπαντες. Ταῦτα βλέπουσαι αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθωπλίσθησαν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἐνίκησαν αὐτοὺς, αὗται ἐξεστράτευσαν πρὸς τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ πρὸς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐλθοῦσαι εἰς τὰς Ἀθήνας ἐνίκηθησαν· λέγει ὁ Παυσανίας, ὅτι, ἡ Ἀντιόπη ἡ βασιλισσα αὐτῶν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Εὐμόλπιδος, καὶ ὁ Εὐμόλπις ὑπὸ τοῦ Θησέως. Τὸ μνῆμα τῆς Ἀντιόπης ταύτης τῆς Ἀμαζόνος, εὐρίσκεται πρὸς νότον τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, εἰς ἐπίπεδον τόπον κείμενον, εἰς εἶδος σωροῦ χώματος ὑψηλοῦ, τὸ ὁποῖον πρό τινος καιροῦ ἔσκαψε Γάλλος τις Πρόξενος εἰς τὰς Ἀθήνας.

Απελθὼν δὲ ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὰ Ἐκβάτανα τῆς Μηδίας, πλησίον κείμενα τῆς νῦν Χαμάδας καὶ Κασβίνης πόλεων εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὀρόντου ὄρους ἐθυσίασεν. Αὐτοῦ ὁ Ἀλέξανδρος ἔκχμεν ἀγῶνα ἵππικόν καὶ γυμνικόν καὶ συμπόσια τῶν ἐταίρων. Αὐτοῦ ἠρρώσθησε καὶ ὁ Ἡφαιστίων ὀξείαν ἀσθένειαν, ὥστε εἰς ἐπτὰ ἡμέρας ἀπέθανε, χωρὶς νὰ τὸν προσθᾷσῃ ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ εἰς τὸν θάνατόν του ἐπένθησε παρὰ πολὺ, διότι τὸν εἶχε φίλον κατὰ πολλὰ ἡγαπημένον, καὶ ἦτον ὡς ἄλλος Ἀλέξανδρος, καὶ εἶχε δίκαιον ὁ Ἀλέξανδρος νὰ θλίβηται δι' ἓνα τοιοῦτον φίλον πιστόν.

καὶ ὑπακούσθην του, καὶ λέγουσιν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος τὸ περισσώτερον μέρος τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἦτον ἐβριμμένος εἰς τὸ σῶμα τοῦ Ἡφαιστίωνος, καθὼς ὁ ἥρως Ἀχιλλεὺς εἰς τὸ σῶμα τοῦ φίλου του Πατρόκλου, ἕως οὗ ἐλθόντες οἱ ἑταῖροι του τὸν ἀπέσπασαν μὲ βίαν. Περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἡφαιστίωνος, πολλοὶ λέγουσι πολλά, πλὴν εἶναι ἀβέβαια καὶ ἀνάγκηστα εἰς τὸν Ἀλέξανδρον τοῦτο μόνον εἶναι βέβαιον, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἡφαιστίωνος, δὲν ἔφαγε τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας τελείως, μήτε ἄλλην τινὰ ἀνάπαυσιν τοῦ σώματός του ἔκαμεν, ἀλλὰ κατέκειτο ὀδυρόμενος καὶ σιωπῶν πενθικῶς, καὶ ἐπρόσταζε νὰ ἐτοιμάσωσι μὲν πυρὰν εἰς τὴν Βαβυλῶνα δέκα χιλιάδων ταλάντων, ἄλλοι δὲ καὶ περισσότερον ἔγραφον, καὶ ὅτι ἐδόθη προσταγή εἰς ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην τῶν βαρβάρων νὰ πενθήσωσι πανταχοῦ, διὰ νὰ εὐχαριστήσωσι τὸν Ἀλέξανδρον, ἀφιέρωσαν καὶ τὰ ὅπλα τιν εἰς τὸν τεθνεῶτα Ἡφαιστίωνα, καὶ πρῶτος πάντων ὁ Εὐμενῆς, ὁ πρότερον ἐχθρὸς αὐτοῦ. Ὁ Ἀλέξανδρος τότε δὲν ἐδιώρισε κανένα ἄλλον χιλιάρχον εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἡφαιστίωνος εἰς τὸ ἱππικὸν τῶν ἑταίρων, διὰ νὰ μὴν ἐξαλειφθῇ τὸ ὄνομά του ἐκ τῆς τάξεως, καὶ τὸ σημεῖον τοῦ Ἡφαιστίωνος προηγείτο εἰς τὴν σημαίαν τοῦ τάγματος. Αὐτοῦ ἐστοχάσθη ὁ Ἀλέξανδρος νὰ κάμῃ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν καὶ μουσικὸν πολὺ λαμπρότερον καθ' ὅλα, καὶ προητοίμασε τρεῖς χιλιάδας ἀγωνιστῶν, οἱ ὅποιοι ἠγωνίσθησαν ὀλίγον καιρὸν εἰς τὸν τάφον αὐτοῦ τοῦ Ἡφαιστίωνος.

Αφοῦ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπένθησε πολὺν καιρὸν καὶ ἀνέλαθεν ὑστερον ὀλίγον τὸν ἑαυτὸν του ἀπὸ τοῦ πένθους, ἐστρατεύει κατὰ τῶν Κασσαίων καὶ Ὀξίων, τῶν κατοικούντων εἰς τὰ ὄρεινά μέρη εἰς τόπους ἰσχυροὺς πρὸς βορρᾶν τῶν Σουγδοίων, τοὺς ὁποίους εἰς τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐκυρίευσεν, μόλον ὅτι ἦτον καιρὸς ψυχρὸς καὶ χειμὼν κακός. Ἐνῷ δὲ κατέβαινε πρὸς τὴν Βαβυλῶνα, ἀπαντᾷ πρέσβεις ἐκ τῆς Λυθίης (Ἀφρικῆς), οἱ ὅποιοι συγχάironτες τὸν διὰ τὸ βασιλεῖον τῆς Ἀσίας, ἐστεφάνουν αὐτὸν χαίροντες· ὁμοίως δὲ ἦλθον αὐτοῦ καὶ οἱ ἐκ τῆς Ἰταλίας Βρέττιοι, Δευκανοὶ, καὶ Τυβέρηνοί, καὶ Καρχηδόνιοι, ἦλθον καὶ

Αιθίοπες, καὶ ἐκ τῆς Εὐρώπης, Σκύθαι, Κελτοὶ, καὶ Ἰσπανοί, προσθεύοντες ἅπαντες περὶ φιλίας μὲ τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα καὶ φορέματα πρῶτον εἶδον οἱ Μακεδόνες καὶ οἱ Ἕλληνες. Τότε αὐτοὶ ἅπαντες σχεδὸν ἐπέτρεπον τὴν κρίσιν καὶ τὰς διαφορὰς αὐτῶν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ τότε πλέον καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος καὶ οἱ ἐταῖροι τοῦ ἐπίστευσαν, ὅτι αὐτὸς εἶναι κύριος γῆς καὶ θαλάσσης.

Μετὰ ταῦτα δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐστεῖλεν εἰς τὴν Ἰρκανίαν τὸν Ἡρακλείδην τὸν υἱὸν τοῦ Ἀργαίου μετὰ τινων ναυπηγῶν νὰ κόψουν ξύλα ἐκ τῶν ὀρέων αὐτῶν, νὰ κατασκευάσωσι πλοῖα μεγάλα διὰ νὰ καταπλεύσῃ τὴν Κασπίαν θάλασσαν, νὰ εἰδῇ καὶ πόθεν ἄρχονται οἱ μεγάλοι ποταμοὶ τῆς Ἀσίας, τοὺς ὁποίους οἱ Μακεδόνες ἀκόμη δὲν τοὺς ᾔξευρον. Ὁ Ἀλέξανδρος τότε διαβὰς τὸν Τίγρητα ποταμὸν μὲ τὸ στράτευμά του, ἤρχετο πρὸς τὴν Βαβυλῶνα, καθ' ὁδὸν ἅπαντ' αὐτοὺς τοὺς λογίους τῶν Χαλδαίων, οἱ ὅποιοι παραμερίσαντες αὐτὸν ἀπὸ τοὺς ἐταῖρους, τὸν ἐπαρακαλοῦσαν νὰ μὴν ἔλθῃ εἰς τὴν Βαβυλῶνα, καθότι ἐδόθη χρησμός παρὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ Βήλου, ὅτι δὲν θέλει εἶναι πρὸς καλὸν του. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπεκρίθη πρὸς αὐτοὺς μὲ ἓνα στίχον τοῦ Εὐριπίδου τοῦ παιητοῦ « μάντις ἄριστος ὅστις εἰκάζει καλῶς »· οἱ δὲ Χαλδαῖοι εἶπον μετὰ ταῦτα, σὺ ὦ Βασιλεῦ, μὴ εἰσέλθῃς εἰς τὴν Βαβυλῶνα πρὸς δυσμὰς, ἀλλὰ πρὸς ἀνατολὰς μὲ τὸ στράτευμά σου. Ἄλλ' ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τοῦτο ἐδυσκολεῖτο διὰ τὴν δυσχωρίαν, καθότι ἡ θεία βούλησις, ὡς φαίνεται, ἔφερεν αὐτὸν ἐκείθεν, ὅθεν εἰσελθὼν, ἐμελλεν ἤδη νὰ ἀποθάνῃ· ἴσως δὲ ἦτον καὶ συμφερότερον δι' αὐτὸν νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς δόξης του, καὶ εἰς τὸν μεγάλητον πόθον παρὰ τῶν ἀνθρώπων, πρὶν συμβῆναι εἰς αὐτὸν κάμμία συμφορὰ ἀνθρωπίνη, διότι τὸ ἐνδοξότερον καὶ λαμπρότερον εἶναι νὰ ἀποθάνῃ τις ἐνδόξως μετὰ τὸ τέλος τῶν ἀρετῶν του, καὶ οὐχὶ νὰ ἀτιμᾷσῃ τὰ ἀνδραγαθήματά του, διὰ τὸ ὅποιον καὶ ὁ σοφὸς Σόλων ὁ Ἀθηναῖος, εἶπεν εἰς τὸν πλούσιον Κροῖσον, « μηδένα πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε Κροῖσε ». Πολλοὶ ἄνθρωποι εἰς τὸν κόσμον, καὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἀφοῦ κατορθώσωσι κἀνὲν ἀνδραγάθημα μέγαν καὶ ἀρε-

τὴν, ἢ πρέπει νὰ ἀποθάνωσιν ἀμέσως, ἢ νὰ ἀναχωρήσωσιν εὐθὺς αὐτοβελήτως, διὰ νὰ ἔχωσι τὴν δόξαν αἰωνίως, καὶ οὐχὶ νὰ αἰχμαλωτίζωνται ὡς ὁ Ναπολέων, ἢ νὰ φύγωσιν ἀπὸ τὸν πόλεμον, ὡς ὁ Ξέρξης καὶ ὁ Δαρείος, ἢ νὰ πέσωσιν εἰς ἀτοπήματα.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἐμβὰς μετὰ τὴν νίκην κατὰ τοῦ Δαρείου εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ἐδιώρισε τοὺς Βαβυλωνίους νὰ ἀνακτίσωσι τὸν ναὸν τοῦ Βήλου, τὸν ὁποῖον ὁ Ξέρξης εἶχε καύσει πρότερον· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἀργυπόρησεν εἰς τὰς Ἰνδίας, ἐνόμιζον οἱ Βαβυλώνιοι, ὅτι δὲν θέλει ἐπιστρέφει ἐκεῖθεν ὁ Ἀλέξανδρος, διὰ τοῦτο καὶ αὐτοὶ ἡμέλησαν τὸ ἔργον τοῦ ναοῦ, μάλιστα εἶχον καταφάγει τὰ διωρισμένα χρήματα διὰ τὸν ναὸν παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου. Διὰ τοῦτο οἱ Βαβυλώνιοι ἐπάσχιζον παντοιοτρόπως νὰ φέρωσι τὸν Ἀλέξανδρον ταχέως εἰς θάνατον, μῶλον ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐγίνωσκε τὴν δολιότητα τῶν Βαβυλωνίων, πλὴν ἐπέσθη εἰς τοὺς μάντεις ἐκείνους, κατὰ τὸν Ἀριστόβουλον, εἰς τὸ νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἡλίου, καὶ τὴν πρώτην ἡμέραν ἐστρατοπέδευσε πλησίον τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου, τὴν δὲ δευτέραν ἔχων τὸν ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἐπροχώρει μὲ σκοπὸν νὰ ἀπερράσῃ τὸ δυτικὸν μέρος τῆς πόλεως, καὶ ἐκεῖθεν νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς ἀνατολὰς, ἀλλ' ἐκ τῆς στενοχωρίας δὲν ἠδύνατο νὰ πομπεύσῃ μετὰ τῆς στρατιᾶς του, καθότι τὰ δυτικὰ τῆς πόλεως ἔξω μέρη ἦσαν ἐλώδη, γέμοντα ἀπὸ λάσπην καὶ νερά, καὶ δὲν ἠδύνατο ἐκεῖθεν νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς ἀνατολὰς, καὶ οὕτως ἀκουσίως ἢ ἐκουσίως παρήκουσεν εἰς τὸν χρησμὸν τοῦ Θεοῦ των.

Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, οἱ διάφοροι μάντεις τῶν Ἑλλήνων καὶ Χαλδαίων, ὁσημέραι ἐθυσιάζον, καὶ τὰ περισσότερα ἱερεῖα αὐτῶν ἐφάνεροναν δυστύχημα εἰς τὸν Ἀλέξανδρον. Αὐτοὶ ἐρευνῶντες τὰ σπλάγχνα τῶν ζώων εὕρισκον τὸ ἦπαρ χωρὶς λοβὸν, καθὼς ὁ Πυθαγόρας, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Περδίκκου, καὶ ἄλλοι πολλοί.

Αφοῦ εἰσῆλθεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ὡμίλησαν μὲ αὐτὸν πρέσβεις ἐλθόντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος, φέροντες χαροποιὰν πρᾶσθειαν, διότι ἐπέστρεψεν ὑγιῶς ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ τὸν ἐστεφάνωσαν. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος δεξιόμενος αὐτοὺς

φιλοφρόνως τοὺς ἔστειλεν ὀπίσω εἰς τὴν πατρίδα των. Ὅσους δὲ ἀνδρείαντας, ἢ ἀγάλματα Ἑλληνικὰ ἔλαβεν ὁ Εἰρῆης ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὰ ἔφερεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα πρότερον, ὅλ' αὐτὰ τὰ ἔστειλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· τότε μάλιστα ἔδωκεν εἰς τοὺς πρέσβεις ἐκείνους καὶ τοὺς ὡραίους χαλκοὺς ἀνδρείαντας τῶν τυραννοκτόνων Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτωνος τῶν φονευσάντων εἰς τὰς Ἀθήνας τοὺς Πεισιστρατίδας. Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Βαβυλῶνα, εὔρεν αὐτοῦ καὶ τὸ ναυτικόν. Πρὸς τούτοις ἐδιώρισεν αὐτοῦ εἰς τὴν Βαβυλῶνα νὰ κατασκευάσῃ καὶ ἄλλον στόλον, διὰ τοῦτο ἔκοψεν αὐτοῦ ὅλας τὰς κυπαρίσσους, αἱ ὅποιαι ἦσαν παμπληθεῖς· αὐτοῦ ἐπρόσταξε καὶ ἔκαμαν λιμένα τεχνητὸν, νὰ χωρῇ χίλια πλοῖα μεγάλα, καὶ νεωσοίκους· ἐδιώρισε ἐνταύτῃ νὰ ἔλθωσι πολλοὶ ναῦται ἀπὸ τὴν Φοινίκην καὶ Συρίαν, καὶ εἶχε σκοπὸν νὰ πλεύσῃ πρὸς τὸ γένος τῶν Ἀράβων τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας, ἐπεὶ δὴ καὶ ἤκουεν, ὅτι ὁ τόπος ἐκεῖνος ἦτον πλούσιος καὶ καρποφόρος, αὐτοῦ φέεται ἡ σμύρνα, ἡ κασσία, τὸ θυμίαμα, ὁ καφρὲς καὶ ἄλλα πολλὰ.

Εὐνὼ δὲ κατασκευάζετο τὸ ναυτικόν καὶ ὁ λιμὴν ὁμοίως πλησίον τῆς Βαβυλῶνος, ἐξέπλευσεν αὐτὸς ἐκ τῆς Βαβυλῶνος διὰ τοῦ Εὐφράτου, ὡς πρὸς τὸν ποταμὸν τὸν καλούμενον Πελλακόπαν, ἀπέχοντα μακρὰν τῆς Βαβυλῶνος ὀκτακόσια στάδια. Εἶναι δὲ οὗτος διώρυξ τοῦ Εὐφράτου καὶ οὐχὶ ποταμός· περὶ τὸν τόπον αὐτὸν γίνονται καὶ λίμναι πολλαὶ ἐκ τῶν πλημμυρῶν τῶν ποταμῶν, καὶ ὁ σατράπης τῆς Βαβυλῶνος ἐβιάζετο νὰ περιφράξῃ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐφράτου πρὸς τὸν Πελλακόπαν μὲ κόπον πολύν. Ὁ Ἀλέξανδρος μαθὼν, ὅτι ἡ γῆ ἐκείνη εἶναι καρποφόρος, ἐβιάσθη νὰ ἔλθῃ εἰς ἐκεῖ πρὸς ὠφέλειαν τῆς γῆς ἐκείνης τῶν Ἀσσυρίων, καὶ ἐκεῖ ἐπρόσταξε νὰ ἀπακλείσῃ τὸν πόρον τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ, καὶ νὰ ἐκωθῇ μὲ τὴν διώρυγα τοῦ Πελλακόπα, διὰ τοῦτο λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος ἦλθεν εἰς τὴν Πελλακόπαν, καὶ δι' αὐτοῦ κατέπλευσεν εἰς τὰς λίμνας, ὡς πρὸς τὴν γῆν τῶν Ἀράβων. Αὐτοῦ ἰδὼν τόπον τινὰ εἰς θέσιν καλὴν, ὠκοδόμησε πόλιν καὶ τὴν ἐπεριτείχισε, ὅπου κατώκεισε μερικὸς μισθοφόρος Ἕλληνας, ἀχρηστούς εἰς τὸν πόλεμον.

Αὐτὸς δὲ μηδὲν παθὼν κακὸν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, κατὰ τὰ μαντεῖα τῶν Χαλδαίων, ἔπλεεν εὐθὺς ἐπάνω διὰ τῶν ἑλῶν καὶ βαλτωδῶν λιμνῶν χωρὶς τινὰ ὑποψίαν, ὅπου ἦσαν οἱ περισσότεροι τάφοι τῶν βασιλέων Ἀσσυρίων. Ἐνῶ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκυβέρνα τὸ πλοῖον τοῦ διὰ τοῦ ποταμοῦ, συνηρπάχθη ἡ καυσία τοῦ (τὸ κάλυμα τῆς κεφαλῆς) καὶ τὸ διάδημα (ἡ ταινία) συνεχόμενον μὲ αὐτὸ, ἀπὸ τὴν σφοδρότητα τῶν ἀνέμων, καὶ ἡ μὲν καυσία ἔπεσεν εἰς τὸ ὕδωρ, τὸ δὲ διάδημα ἀρπαχθὲν ὑπὸ τοῦ αἰέρος ἐκρεμάσθη εἰς ἓνα κάλαμον, ὅστις ἦτον πεφυτευμένος εἰς τὸν τάφον ἐνὸς βασιλέως· αὐτὸ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος τὸ ἐνόμισε σημεῖον τῶν μελλόντων τοῦ. Εἰς δὲ τῶν ναυτικῶν κολυμβήσας ἔλαβε τὸ διάδημα αὐτὸ, καὶ διὰ νὰ μὴν βραχῇ τὸ ἔθεσεν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ καὶ τὸ ἔφερεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, τοῦτο τὸ σημεῖον θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς ὡς κακὸς οἰωνός, νὰ φορῇ ἄλλος τις τὸ διάδημά των, διὰ τοῦτο καὶ ἐπαιδεύθη ὁ φέρων τὸ διάδημα εἰς τὸν Ἀλέξανδρον.

Ἰπτανελῶν δὲ εἰς τὴν Βαβυλῶνα ὁ Ἀλέξανδρος, εὗρε τὸν Πευκόστην αὐτοῦ ἐλθόντα ἐκ τῶν Περσῶν μετὰ εἴκοσι χιλιάδων στρατευμάτων, αὐτοῦ ἦλθε καὶ ὁ φιλόξενος φέρων στρατιάν ἀπὸ τὴν Φοινίκην, καὶ ὁ Μένανδρος, καὶ ὁ Μενίδης μὲ ἵππικὸν πολὺ. Εἰς αὐτὸ τὸ στράτευμα ἐδιώρισεν ὁ Ἀλέξανδρος δεκάρχας μόνον Μακεδόνας, καὶ ἑκατοντάρχας ὁμοίως· οἱ Μακεδόνες τότε ἐκείνοι εἶχον ὅπλα Μακεδονικά, οἱ δὲ Πέρσαι· Περσικά, μὲ τόξα καὶ μὲ βέλη. Ἐν τούτοις δὲ ἐγύμναζε καὶ τὸ ναυτικὸν πολὺ διὰ τοῦ ποταμοῦ. Αὐτοῦ ἦλθον καὶ οἱ θεωροὶ ἐκ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἀμμωνος, καὶ εἶπον, ὅτι ὁ Ἀμμων εἶπε, νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν Ἡφαιστίωνα θυσίαν ὡς εἰς ἥρωα, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐδέχθη ἀσμένως τὴν μαντείαν ταύτην, καὶ ἐντεῦθεν ἐτίμα τὸν Ἡφαιστίωνα ὡς ἥρωα.

Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔφθασεν, ἐφάνη καὶ σημεῖον τι κακὸν τοῦ μέλλοντος, κατὰ τὸν Ἀριστόβουλον, ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξε νὰ καταταχθῶσιν οἱ νεοσύλλεκτοι Πέρσαι εἰς τὰς τάξεις τῶν Μακεδόνων, ἐπειδὴ καὶ ἀνεχώρησεν ὀλίγον τι ἐκ τοῦ θρόνου, ἄφησεν αὐτὸν ἔρημον· ἦσαν δὲ ἑκατὸν

ρωθεν τοῦ θρόνου καθέδραι καὶ ἑτεραι ἀργυρόποδες, εἰς τὰς ὁποίας ἐκάθηντο οἱ ἐταῖροι. Τότε ἄνθρωπος τις ἀπλοῦς χωρικός, εὐρεθείς, διέβη διὰ τῶν εὐνούχων, καὶ ἑλθὼν ἐκάθισεν εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐταῖροι εἶχον ἀκολουθήσει τὸν Ἀλέξανδρον. Οἱ δὲ εὐνούχοι βλέποντες αὐτὸν καθήμενον, διέβρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, τύπτοντες τὰ στήθη καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπρόσταξε νὰ στρεβλώσῃσι τὸν καθήσαντα εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ, θέλων νὰ μάθῃ δὲ μήπως ἔγεινε τοῦτο ἐξ ἐπιβουλῆς τινὸς προμελετημένης, ἐκεῖνος δὲ οὐδὲν ἄλλο εἶπεν, εἰμὴ, οὕτως ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν του νὰ τὸ κάμῃ, καὶ κατὰ τοῦτο οἱ μάντεις ἐξηγοῦσαν τὸ πρᾶγμα μᾶλλον ἀπαίσιον. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ Ἀλέξανδρος ἐθυσίασε καὶ τὰ ἱερεῖα, ἅλλα μὲν ἐδήλουν εὐτυχίαν, ἅλλα δὲ δυστυχίαν.

Αλλ' ἐπειδὴ καὶ αἱ πολλαὶ φροντίδες τοῦ Ἀλεξάνδρου, οἱ ἄπειροι κόποι καὶ αἱ κακουχίαι αὐτοῦ, αἱ θλίψεις τῆς ψυχῆς του διὰ τὸν θάνατον τοῦ Φιλώτα, τοῦ Παρμενίωνος καὶ τοῦ Κλείτου, καὶ μάλιστα τοῦ φίλου του Ἡφαιστίωνος, προσέτι καὶ αἱ ἐνοχλήσεις τῶν φίλων του Μακεδόνων, καὶ τὰ διάφορα σημεῖα τῶν μάντεων ἐνωθέντα, ἐκτύπησαν τὴν ζωηρὰν φαντασίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐκ τῶν ὑποίων ἡμιβλύθησαν αἱ ἐνεργητικαὶ καὶ νοητικαὶ δυνάμεις τῆς ψυχῆς του, καὶ οὕτω φιλοτιμηθεὶς ἔδωκε τὴν ἀδειαν εἰς ὅσον τὸ στράτευμα νὰ συνευφρανθῶσιν ἅπαντες. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲ τότε συνευφρανθεὶς ὀλίγον ἀνεχώρησεν εἰς τὸν κοιτῶνα του, ἐπειδὴ καὶ δὲν εἶχε διάθεσιν ὁ δὲ Μήδιος, φίλος του ἡγαπημένος, ἀπαντήσας, τὸν ἐπαρκαλίεσε νὰ διασκεδάσῃ ἐπὶ ὀλίγον μὲ αὐτόν· μετὰ τὸ φαγητὸν δὲ ὁ Ἀλέξανδρος σηκωθείς, ἐλούσθη, ἢ ἐνίσθη, καὶ ἐκοιμήθη, καὶ τὸ πρῶτ' ἐσηκώθη μὲ ὀλίγην θέρμην, φερθεὶς εἰς τὰ ἱερὰ ἐθυσίασε, κατὰ τὴν συνήθειάν του, μετὰ τὴν θυσίαν ἐκείκετο εἰς τὸν κοιτῶνα του μέχρις ἑσπέρας, αὐτοῦ ἔφαγεν ὀλίγον τι, καὶ εὐθὺς προστάζει τοὺς ἡγεμόνας νὰ ἐτοιμασθῶσι διὰ τὴν ὁδοιπορίαν, ἄλλοι μὲν διὰ ξηρὰς εἰς τέσσαρας ἡμέρας, ἄλλοι δὲ πλέοντες εἰς πάντε ἡμέρας. Ἐκείθεν μετεκοιμήθη ἐπὶ κλίνης πρὸς τὸν ποταμὸν, καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διέπλευσε πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τοῦ παραδείσου (ὁ παραδεί-

σος οὗτος ἦτον βασιλικὸς κῆπος), καὶ ἐκεῖ λουσάμενος ἀνεπαύετο, τὴν δὲ μετὰ ταῦτα ἐλούσθη πάλιν, καὶ ἐπρόσφερε τὰς συνήθεις θυσίας (α), καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἰκίσκον κατέκειτο συνομιλῶν μετὰ τοῦ Μηδίου, παρήγγειλε δὲ καὶ τοὺς ἡγεμόνας νὰ ἐλθωσιν εἰς αὐτὸν τὸ πρωτ. Ἀφοῦ δὲ ἔκαμε ταῦτα ἔφαγεν ὀλίγον, καὶ μετακομισθεὶς αὖθις εἰς τὸν οἰκίσκον ἐκυριεύθη πάλιν ἀπὸ θερμῆς συνεχῆ καθ' ὅλην τὴν νύκτα, τὴν δὲ ἄλλην λουσάμενος ἐθυσίασε, καὶ ἐπρόσταξε τὸν Νέαρχον καὶ τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας νὰ ἐτοιμασθῶσι διὰ τὸν πλοῦν εἰς τὴν τρίτην ἡμέραν, τὴν ἄλλην δὲ πάλιν ἐλούσθη, καὶ ἐπρόσφερε τὰς θυσίας, πλὴν ἡ θερμὴ του δὲν ἔπαυε, καὶ λουσθεὶς πάλιν πρὸς τὸ ἑσπέρας ἐγένετο χειρόν. Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας κακῶς ἔχων ἐπρόσταξε τοὺς στρατηγούς νὰ διατρίβωσιν εἰς τὴν αὐλήν του· οἱ δὲ χιλιάρχοι καὶ πεντακοσίαρχοι ἐκάθηντα ἕξω πρὸ τῶν θυρῶν. Φθάσας δὲ εἰς ἀθλίαν κατὰστασιν, μετεκομίσθη ἐκ τοῦ παραδείου εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον, ἰδὼν δὲ τοὺς ἡγεμόνας ἐλθόντας, ἐγνώρισεν μὲν αὐτοὺς, ὅμως δὲν ὠμίλησε τελείως, ἀλλ' ἔμεινεν ἄφωνος, καὶ ἐκυριεύετο ἤδη ἀπὸ υπερβολικῆς θερμῆς διὰ δύο ἡμερόνυκτα, καὶ ταῦτα ἦσαν γεγραμμένα εἰς τὴν Βασιλικὴν Ἐφημερίδα.

Ἐν τούτοις δὲ ἐζητοῦσαν οἱ στρατιῶται νὰ ἴδωσιν τὸν βασιλέα των, διότι ἄλλοι μὲν ἐνόμιζον ὅτι ζῇ, καὶ ἄλλοι ὅτι ἀπέθανε, νομίζοντες ὅτι οἱ σωματοφύλακες κρύπτουσι τὸ γινόμενον· οἱ δὲ περισσότεροι ἀπὸ τὴν λύπην των, ἐβιάζοντο νὰ ἴδωσι τὸν Ἀλέξανδρον. Ὅθεν ἀπέραςεν ἐκείθεν τὸ στράτευμα, πλὴν ὁ Ἀλέξανδρος ἐκεῖτο ἄφωνος, μ' ὅλα ταῦτα ἐχαιρέτα καθένα, κινῶν τὴν κεφαλὴν του καὶ μὲ τὸ νεῦμα του· δὲν ἀπέραςεν ὅμως πολλὴ ὥρα, καὶ ἀπέθανε. Τινὲς εἶπον, ὅτι προτοῦ νὰ ἀποθάνῃ, τὸν ἠρώτησαν οἱ ἑταῖροι του, ποῖον ἀφίνει κληρονόμον τοῦ βασιλείου του, καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη, τὸν δυνατώτερον.

Αὕτη λοιπὸν εἶναι ἡ ἀληθὴς ἱστορία τῆς ζωῆς καὶ πράξεων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου· καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ, μόνον ὅτι τινὲς

(α) Ὁ Ἀλέξανδρος ἦτον μικρόθεν θεοσεβὴς καὶ εἰς τὸν Θεὸν τὸν Σαββαῶθ.

εἶπον, ὅτι ἀπέθανε φαρμακευμένος παρὰ τοῦ Ἀντιπάτρου, καὶ ἄλλοι πάλιν εἶπον ἄλλα πολλὰ, μόλα ταῦτα ὁ Ἀρρίκιος μὴδὲν πιστεύει ἀπὸ αὐτὰ, ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέθανε καθὼς ἀποθνήσκουσιν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ μίαν αἰτίαν· τὸ περίεργον εἶναι, ὅτι καὶ οἱ ἰατροὶ τοῦ δὲν ἡδυνήθησαν νὰ τὸν προθιάσωσιν ἀπὸ μίαν τοιαύτην γαστρικὴν θερμὴν, ἢ σαπρώδη, μόνον ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος ἤξευρε τὴν ἱατρικὴν, καθὼς λέγει ὁ Πλούταρχος, παραδοθεὶς ἀπὸ τὸν σοφὸν Ἀριστοτέλην τὸν διδάσκαλόν του.

Απέθανεν ὁ Ἀλέξανδρος πρὸ Χριστοῦ ἔτη 323· εἰς τὸ 32 ἔτος τῆς ἡλικίας του καὶ μῆνας ὀκτώ, ἐν μηνὶ Θωργηλιῶνι (29 Ἀπριλίου τὸ δειληνὸν) ἐπὶ ἄρχοντος Ἡγησίου ἐν Ἀθήναις, βασιλεύσας ἔτη 12 καὶ μῆνας ὀκτώ.

Λέγει ὁ Πλούταρχος, ὅτι ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ Ἀλέξανδρος, οἱ στρατηγοὶ ἐστασίασαν ἀναμεταξύ των, ποῖος νὰ γίνῃ διάδοχος τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ οὕτως ἄρῃσαν τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπεριποίητον διὰ τινὰς ἡμέρας, ὥστε κἀνὲν σημεῖον φαρμάκου δὲν ἔδωκεν αἰτίαν εἰς τὴν σήψιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἔμεινε καθαρὸν καὶ πρόσφατον. Ἡ δὲ Ρώζακη ἡ γυνὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐγγυος οὔσα, ἐτιμᾶτο πολὺ ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας, ἐξῆλθεν ὁμως πολὺ τὴν δευτέραν γυναῖκα τοῦ Ἀλεξάνδρου τὴν Στάτειραν, καὶ ἀπατήσασα αὐτὴν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, ἀπέκτεινεν αὐτὴν ὁμοῦ μὲ τὴν ἀδελφὴν τῆς, καὶ τὰ σώματα αὐτῶν ἐρρίψεν εἰς ἓν πηγάδιον, συμπράττοντος εἰς τοῦτο καὶ τοῦ Περδίκκου.

Μετά τὴν ταραχὴν οἱ στρατηγοὶ συνεφώνησαν, ὥστε ὁ Πτολεμαῖος νὰ λάβῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐλθὼν εἰς Ἀλεξάνδρειαν νὰ τὸ θάψῃ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἄμμωνος. Ὁ Ἀντίπατρος καὶ ὁ Κρατερός ἔλαβον τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα, ὁ Λυσίμαχος ἔλαβε τὴν Θράκην. Ὁ Εὐμενὴς ἔλαβε τὴν Παφλαγονίαν καὶ Καππαδοκίαν. Ὁ Ἀντίγονος ἔλαβε τὴν Φρυγίαν καὶ Πικρυλίαν. Ὁ Σέλευκος ἔγεινε διοικητὴς τῶν βασιλικῶν ἱππέων. Ὁ Περδίκκας ἦτον ὁ στρατηγὸς τῶν οἰκιακῶν ταγμάτων, εἶχεν ὁμως τὴν μεγαλητέραν ἐπιρροήν. Ὁ Πολυπέρχων ἔγεινε στρατηγὸς τῆς Μακεδονίας· ὁ δὲ Κάσσανδρος χιλιάρχος αὐτῆς. Περὶ ὧν αὐτῶν ἀκολούθως εἰς τὸν δεύτερον τόμον θέλομεν ὁμιλῆσαι.

Βίος, πράξεις και κατορθώματα τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ περίληψις	1
Γέννησις τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου	2
Ήλικία τοῦ Ἀλεξάνδρου	4
Ἐπιστολὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου	6
Χαρακτῆρες αὐτοῦ	7
Βασιλεία τοῦ Ἀλεξάνδρου	12
Πόλεμος τῶν Θηβῶν	21
Ἐτοιμασία αὐτοῦ κατὰ τῆς Ἀσίας	24
Φάλαγξ Μακεδονικὴ	27
Ἐκστρατεία τοῦ Ἀλεξάνδρου	28
Μάχη πρώτη ἐν Γρανικῷ ποταμῷ	31
Ἄλωσις τῆς Ἀλικαρνασσοῦ καὶ Κριός	40
Ἐπιβουλὴ πρώτη κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου	44
Μάχη δευτέρα ἐν Ἰσσω τῆς Κιλικίας	53
Τὰ μετὰ τὴν ἐν Ἰσσω μάχην	60
Ἐκστρατεία κατὰ τῆς Φοινίκης	63
Ἐπιστολὴ πρώτη τοῦ Δαρείου	63
Ἐπιστολὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου	63
Πόλεμος τῆς Τύρου	65
Δημηγορία πρώτη τοῦ Ἀλεξάνδρου	66
Πυρπολικὸν τῶν Τυρίων	67
Ἐπιστολὴ δευτέρα τοῦ Δαρείου	77
Ἄνοδος τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα	78
Ἄλωσις τῆς Γάζης	80
Ἐκστρατεία κατὰ τῆς Αἰγύπτου	81
Μάχη τρίτη τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν Γαυγαμήλοις	93
Δημηγορία δευτέρα τοῦ Ἀλεξάνδρου	94
Ἐπιβουλὴ τοῦ Φιλώτα κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου	114
Τὰ μετὰ τὸν Φιλώταν καὶ θάνατος τοῦ Κλείτου	124
Ἄλλη συνομοσία κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου	128
Ἄορνος Πέτρα	137
Τὰ κατὰ τοῦ Πώρου	140
Μάχη κατὰ τοῦ πρώτου Πώρου	144
Ὀμιλία τρίτη τοῦ Ἀλεξάνδρου	151
Ἐπιστροφὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς τὴν Περσίαν	155
Ἰπανδρεία τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν ὀγδοήκοντα στρατηγῶν του	172
Ὀμιλία τετάρτη τοῦ Ἀλεξάνδρου	176
Θάνατος τοῦ Πρωαιστίνου	183
Θάνατος τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου	190

Τῶν τυπωμένων Συγγραμμάτων μου.

1. Κατὰ τὸ 1810 ἔτος εὕρισκόμενος εἰς τὴν Παύλιν τῆς Ἰταλίας μετέφρασα καὶ ἐτύπωσα εἰς Βενετιαν βιβλίον τι περὶ Χρεῶν τοῦ Ἀνθρώπου, εἰς σώματα 1000.

2. Εἰς τὰ Μεδιόλανα ἐτύπωσα Παραλληλοκύκλιόν τι ἑκκλησιαστικὸν καλούμενον καὶ μίαν χάρτιν Γενικὴν τοῦ παντός.

3. Εἰς τὰς Ἀθήνας εὕρισκόμενος Διδάσκαλος τῶν ἐπιστημῶν ἐτύπωσα τὴν Μεθοδικήν μου Γεωγραφίαν εἰς σώματα 1500.

4. Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐτύπωσα τὴν Φαρμακοποιεῖαν τοῦ διδασκάλου μου Βρουνιατέλλου εἰς σώματα 1000.

5. Εἰς τὸ Ναύπλιον ἐτύπωσα τὴν Ὁμολογίαν τῆς Πίστεως καὶ τὸ ἀπάνθισμα τοῦ Ψαλτηρίου εἰς σώματα 1000.

6. Αὐτοῦ ἐτύπωσα τὴν νέαν μου Γραμματικὴν εἰς σώμ. 1000.

7. Αὐτοῦ ἐτύπωσα τὴν Ἀριθμητικὴν μου εἰς σώματα 1000.

8. Εἰς τὸ Ναύπλιον ἐτύπωσα πάλιν τὸ περὶ Χρεῶν τοῦ Ἀνθρώπου μὲ προσθήκας πολλὰς εἰς σώματα 1000.

9. Εἰς τὸ Ναύπλιον ἐτύπωσα τὸ Ἐγκόλπιον τῶν ἱατρῶν ἥτοι τὴν Πρακτικὴν, ἱατρικὴν καὶ Βοτανικὴν εἰς σώματα 1000.

10. Εἰς τὸ Ναύπλιον ἐτύπωσα τὸ δεύτερον, τὴν Γεωγραφίαν μου μὲ προσθήκας εἰς σώματα 1000.

11. Αὐτοῦ ἐτύπωσα τὴν Χυμικὴν τῶν τεχνῶν εἰς σώμ. 1000.

12. Εἰς τὰς Ἀθήνας ἐν ἔτει 1835 ἐτύπωσα τριῶν εἰδῶν ὕδρουγείους σφαῖρας.

13. Αὐτοῦ ἐτύπωσα τὴν νέαν μου Ἀγρονομίαν εἰς σώμ. 1000.

14. Εἰς τὰς Ἀθήνας ἐτύπωσα τὴν χρωματισμένην Πρακτικὴν Βοτανικὴν μου σώματα 6000.

15. Αὐτοῦ ἐτύπωσα πάλιν τὸ Ἐγκόλπιον τῶν ἱατρῶν μὲ προσθήκας σώματα 1000.

16. Αὐτοῦ κατασκευάσας τὴν μεγάλην σφαῖραν τῆς γῆς, τὴν ἐχάρισα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

17. Αὐτοῦ ἐτύπωσα τὸ ἐξηγημένον ἱερὸν Εὐαγγέλιον σώματα 1000.

18. Αὐτοῦ ἐτύπωσα τὸν νεώτερον Γενικὸν Ἀτλαντὰ τοῦ κόσμου σώματα 600.

19. Αὐτοῦ ἐτύπωσα καὶ τὸν βίον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Ἄπαντα τὰ συγγράμματα μου ἐτυπώθησαν 18,000 σώματα, ἐξ ὧν τινὰ μὲν ἐπώλησα, ἄλλα δὲ ἐχάρισα εἰς ἐνδεεῖς καὶ σχολεῖα, καὶ ἄλλα μοι τὰ ἐσφετέρισαν, καὶ μερικὰ εἰσέτι εὕρισκονται διὰ πώλημα εἰς ἐμέ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

7

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΟΙΑΣ * ΝΟΝ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ανδρέας Κωνσταντίνος Βαλσόπουλος